

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
HALKLA İLİŞKİLER VE TANITIM
ANABİLİM DALI

KÜLTÜREL DİPLOMASİ: PAKİSTAN ÖRNEĞİ

Yüksek Lisans Tezi

Khola Younas Ansari

Ankara-2019

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
HALKLA İLİŞKİLER VE TANITIM
ANABİLİM DALI

KÜLTÜREL DİPLOMASİ: PAKİSTAN ÖRNEĞİ

Yüksek Lisans Tezi

Khola Younas Ansari

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Aslı Yağmurlu

Ankara-2019

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
HALKLA İLİŞKİLER VE TANITIM
ANABİLİM DALI

Khola Younas Ansari

KÜLTÜREL DİPLOMASİ: PAKİSTAN ÖRNEĞİ

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Aslı Yağmurlu

Tez Jürisi Üyeleri

Ad ve Soyadı

İmzası

.....
.....
.....

Tez Sınavı Tarihi:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu belge ile, bu tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu beyan ederim. Bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçları andığımı ve kaynağını gösterdiğimi ayrıca beyan ederim. (...../...../2.....)

Tezi Hazırlayan Öğrencinin

Adı ve Soyadı

Khola Younas Ansari

İmzası

.....

İÇİNDEKİLER

Giriş	1
Bölüm 1: Kültürel Diplomasi Kavramı	3
1.1 Kültür:	3
1.1.1 Alimlerin gözünde Kültür:	12
A) Pierre Bourdieu:	12
B) Michel Foucault:	14
C) Antonio Gramsci:	17
D) Stuart Hall:	20
1.2 Diplomasi:	22
1.3 Kültürel Diplomasi:	27
1.4 Kültürel Diplomasi ve İlgili Terimler:	30
1.4.1 Yumuşak Güç ve Kültürel Diplomasi:	30
1.4.2 Kamu Diplomasi ve Kültürel Diplomasi:	32
1.4.3 Propaganda ve Kültürel Diplomasi:	35
1.4.4 Uluslararası Kültürel İlişkiler ve Kültürel Diplomasi:	37
1.5 Kültürel Diplomasinin Tarihi:	39
1.6 Kültürel Diplomasinin Amaçları:	40
1.7 Kültürel Diplomasinin İzleyicileri ve Aktörleri:	42
1.8 Yaklaşımlar ve Faaliyetler:	47
Bölüm 2: Kültürel Diplomasinin Biçimleri	49
2.1 Sanat:	52
2.1.1) Müzik:	53
2.1.2) Dans:	55
2.1.3) Tiyatro:	57
2.1.4) Mimarlık:	59
2.1.5) Film ve Sinema:	62
2.1.6) Moda ve Tasarım:	64
2.1.7) Resim ve Heykel:	66
2.2 Kültürel Sergiler:	68
2.2.1) Festivaller ve Fuarlar:	68
2.2.2) Fotoğraf ve Sanat Sergileri:	70
2.2.3) Müzeler:	71
2.2.4) Mutfak:	73
2.3 Eğitim Programları:	75

2.3.1) Burslar ve Yabancı Öğrencileri Davet Etmek:	75
2.3.2) Üniversiteler arası İşbirliği:	77
2.3.3) Dil Programları:	79
2.4 Değişimler:	81
2.4.1) Akademik Değişim:	81
2.5 Edebiyat:	82
2.5.1) Edebiyat ve Çeviri:	83
2.5.2) Kütüphanelerin Açılması:	84
2.6 Yayıncılık:	86
2.6.1) Haber ve Kültür Programları:	86
2.6.2) Diziler:	88
2.7 Din:	89
2.8 Spor:	91
2.9 Diğer:	93
2.9.1) Hediyeler:	94
2.9.2) Adlandırma:	95
Bölüm 3: Araştırma	97
3.1 Çalışmanın Amacı:	97
3.2 Hedefler:	97
3.3 Çalışmanın Önemi:	97
3.4 Çalışmanın Kapsamı:	98
3.5 Literatür İncelemesi:	98
3.6 Araştırma Sorular	100
3.7 Yöntem:	100
3.7.1 Yöntemlerin üçgenleştirilmesi:	101
3.7.2 Yöntem 1: Veri Toplama Olarak Mülakat:	101
3.7.3 Yöntem 2: Veri toplama olarak içerik analizi:	103
3.8 Çalışmanın Sınırlıkları:	104
3.9 Bulgular ve Tartışma:	105
SONUÇ	158
KAYNAKÇA	162
Ek 1: Elçilik personelinden sorulan sorular	196
Ek 2: Devlet Dışı Aktörler ve Uzmanlardan Sorulan Sorular	200
Özet	206
Abstract	207

TABLULARIN LİSTESİ

Tablo 1: Kültürel Diplomasinin Biçimleri	51
Tablo 2: Araştırma Soruları	100

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Kültürün Buzdağı Modeli.....	5
Şekil 2: Kültürün Soğan Modeli	7
Şekil 3: Varil Kültür Modeli	8
Şekil 4: Kültürel diplomasi ve kamu diplomasinin iletişim perspektifinden ilişkisi....	34
Şekil 5: Pakistan Kültürel Diplomasinin Devlet ve Devlet Dışı Aktörler	151
Şekil 6: 2012-2018 yılları arasında Pakistan tarafından yapılan Kültürel diplomasi biçimlerin	156
Şekil 7: 2012-2018 yılları arasında Pakistan tarafından yapılan Kültürel diplomasi biçimlerin karşılaştırmalı oranı	157

Giriş

Bu araştırma, Türkiye'de Pakistan'ın kültürel diplomasi formlarını ve uygulamalarını incelemektedir. Pakistan ve Türkiye, Pakistan'ın kuruluşundan bu yana iyi ilişkileri sürdürmektedir. tadını çıkarmaktadırlar. Bu iki ülke genellikle kardeş ülkeler olarak görülmektedir. Kültürleri de aynı dine bağlı olarak benzerlik göstermekte ve aynı zamanda bazı tarihsel bağlara da sahip olmaktadır. Her iki ülkenin insanları da birbirlerine karşı olumlu görüşleri birbirlerinin kültürlerinden daha fazla haberdar olurlarsa daha da gelişecektir.

Yeni bir diplomasi biçimi olarak kamu diplomasisi, küreselleşme ve teknoloji değişiminin yeni dünyasında ortaya çıkmıştır. Daha önceki hükümetten hükümete ilişkilerine değil, hükümetten kamuya ve kamudan kamuya ilişkilere odaklanmaktadır. Kültürel diplomasi, kamu diplomasisinin önemli bir parçasıdır ve dünya genelinde popülerlik kazanmaktadır. Bu daha olumlu bir imaj oluşturmak ve diğer ülkelerle olan ilişkileri güçlendirmek amacıyla kültürün kullanılmasıdır. Kültürel diplomasi farklı biçimleri vardır ve tüm dünyada pek çok şekilde uygulanmakta ve iyi sonuçlar vermektedir.

Bu tez üç bölüme ayrılmıştır. Teorik çerçeve bölümü olan ilk bölüm, kültür, diplomasi ve kültürel diplomasi kavramını ayrıntılı olarak ele almaktadır. Kültür, farklı bilim adamları tarafından farklı tanımlanır ve anlamı tartışıldığı bağlamda değişir. Bu tez, çeşitli tanımlar, formları ve Antonio Gramsci, Pierre Bourdieu, Michael Foucault, ve Stuart Hall gibi farklı kültürel araştırma bilim insanlarının görüşlerini tartışmaktadır. Çok kültürlü toplum ve homojenlik kavramları da bu bölümde kısaca tartışılmaktadır. Bundan sonra, diplomasi, bunun modern biçimleri, modern zamanlardaki ihtiyaçları ve kamu diplomasisinin ve dolayısıyla kültürel diplomasi ortaya çıktığı koşullar da tartışılmaktadır. Bölümün sonraki kısmında kültürel diplomasi kavramı,

tarihi, amaçları, hedefleri, izleyicileri, aktörleri, yaklaşımları ve faaliyetleri hakkındaki tartışmalardan oluşmaktadır. Kültürel diplomasi, yumuşak güç, kamu diplomasisi, propaganda ve uluslararası kültürel ilişkiler gibi diğer terimlerle karıştırılabilmektedir. Dolayısıyla, bu bölüm de öncelikle bu terimlerin kültürel diplomasi ile ilişkisini açıklamaya çalışılacaktır.

İkinci bölümde, dünya çapında uygulanan farklı kültürel diplomasi biçimleri tartışılmaktadır. Bunlar Sanat (müzik, dans, tiyatro, mimari, film, moda ve resimler); kültürel sergiler (mutfak, festival, müze ve sergiler); eğitim programları (yabancı öğrencilere burs, dil programları ve üniversiteler arasındaki işbirliği); değişimler (Sanatçı ve akademik değişim); Edebiyat (edebiyat, çevirileri ve kütüphanelerin açılması); Yayın (haber ve kültürel programlar ve dramalar); din; spor; hediyeler ve adlandırma olarak kategorize edilebilir. Bu bölümde, bu formların nasıl önemli olduğu ve farklı örneklerle dünya genelinde nasıl kullanıldığı anlatılmaktadır.

Araştırma ve bulgular bölümü olan üçüncü bölümde, Pakistan'ın Türkiye'deki kültürel diplomasi alanındaki uygulamaları tartışılmakta ve analiz edilmektedir. Bu bölümde çalışmanın metodolojisi, amaçları, çalışmanın önemi, literatür incelenmesi ve araştırma soruları ve bulguları açıklanmaktadır. Çalışma yapılandırılmamış görüşmeler ve içerik analizi metodolojisi ile veri toplamaktadır. Görüşülen kişiler Pakistan Elçiliğinde çalışan personelleri ve bu alanda çalışan çeşitli profesyonelleri içermektedir. Pakistan Büyükelçiliği, Türkiye'de gerçekleşen etkinlikleri düzenli olarak bloguna yüklemektedir ve içerik analizi için veriler Birinci Katibin tavsiyesi üzerine bu blogdan alınmıştır. Bu tez için son yedi yılın 2012 - 2018 yılları arasındaki yazılar analiz edilmiştir. Tezin son bölümü sonuç, referanslar ve görüşme sorularını belirleyen eklerden oluşmaktadır.

Bölüm 1: Kültürel Diplomasi Kavramı

Kültürel diplomasi bir terim olarak henüz yakın zamanda kullanılmış olsa da, bunun pratiğinin kanıtları tarih boyunca görülebilmektedir. Kaşifler, gezginler, tüccarlar, öğretmenler ve sanatçılar ilk kültür diplomatlarının canlı örnekleri olarak kabul edilmektedir. Aslında, farklı kültürlerle etkileşime giren herhangi bir kişi kültür değişimini kolaylaştırmaktadır. Özellikle sanat, spor, edebiyat, müzik, bilim, işletme ve ekonomi gibi alanlarda örnekler görülmektedir.

Kültürel diplomasi terimi, kültür ve diplomasi olmak üzere iki kelimedenden oluşmaktadır. Fox, bu terimin tanımlanmasındaki en büyük zorluğun “diplomasi” ve “kültür” terimlerinin farklı anlamları taşımaktan ileri geldiğine inanmaktadır (Yin, 2014, s. 13). Kültür, kısaca, bir halkın veya bir toplumun ifade ettiği ve sahip olduğu bir dizi gelenek, inanç ve davranıştır (Georghiou, 2015, s. 1). Diplomasi ise, diplomatlar tarafından gerçekleştirilen dış politika ve onun teknikleri, uluslararası müzakereler ve mesleki faaliyetlerin bir formülasyonunu ve uygulamasını temsil etmektedir. Bu, dış politikanın uluslararası ilişkilerde iletişim aracı olarak kullanılan birincil bir yöntemdir ve devletler ile diğer aktörler arasındaki ilişkileri kurmayı sağlamaktadır (Barston, 1988, s. 1).

1.1 Kültür:

Kültür karmaşık bir terimdir ve farklı disiplinlerde farklı anlamlar taşımaktadır. Bu nedenle farklı alanlardaki uzmanlar bunu farklı şekilde anlatmakta ve tanımlamaktadırlar (Hall, 1992, s. 230). Genel konuşmada “kültür” edebiyat, müzik, sanat ve yemek gibi kavramlar ile tanımlanmaktayken, biyolojideki “kültür” bir bakteri kolonisi ya da bir laboratuvarında Petri kabındaki bir besin ortamında büyüyen mikroorganizmalar olarak tanımlanmaktadır. Aynı şekilde bu kelime yani kültür

İngilizcedeki tarım (agriculture) ya da bahçecilik (horticulture) gibi kelimelerde de görülebilmekte ve tamamen farklı birer anlam taşımaktadır. Bu araştırmanın ilgilendiği disiplinler yani antropoloji ve sosyolojide ise kültür daha farklı anlamlar taşımakta ve tüm öğrenilmiş insan davranış kalıplarını tanımlamaktadır. Stuart Hall'un "Modernitenin Oluşumu: Modern Toplumlara Anlamak" kitabında kültür teriminin beş ana tanımından bahsetmektedir. Bunlar aşağıda özetlenmektedir.

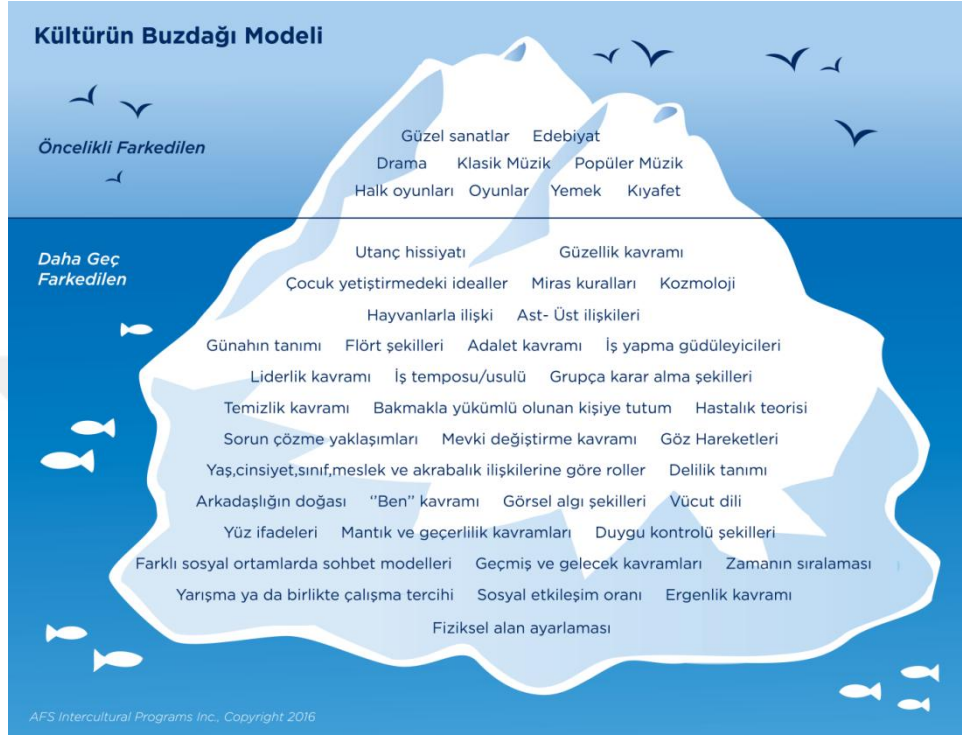
- Toprağı biçmek, ekinleri ve hayvanları yetiştirmek;
- Zihnin ekimi; yani sanat ve medeniyet;
- Genel bir sosyal gelişim süreci ya da evrensel bir süreç;
- Belirli uluslar, gruplar, sınıflar, dönemler tarafından paylaşılan anlamlar, değerler ve yaşam biçimleri;
- Bir grup içinde anlamların üretildiği ve değiştirildiği uygulamalar kümesi (Hall, 1992, s. 234).

Kültürün farklı alanlarda farklı anlamları taşıması nedeniyle, bu konudaki literatür kültür için birçok tanıma yer vermektedir. Kültürün tanımı çeşitli biçimlerde yapılabilir de, bunu tanımlamak hala çok zordur çünkü bu özel kavram pratikte görecelidir ve tartışmanın içeriğine bağlıdır. Bu terimin tanımlanmasının zorluğunu anlatırken Chris Jenks (1993, s. 12) der ki "*kültür İngilizce dilinde en karmaşık iki ya da üç kelimedenden biridir.*" Kroeber ve Kluckhohn (1952, s. 181) kültürün klasik bir tanımında şöyle demektedirler:

"Kültür, insan gruplarının üretimlerini de içeren belli başlı kazanımlarını oluşturan ve sembollerle elde edilen kuşaktan kuşağa aktarılan açık ya da gizli davranış kalıplarından oluşur; geleneksel düşünceler ve özellikle buna ilişkin değerler kültürün temelini oluşturur; kültürel sistemler, bir açıdan eylemin sonucu olarak düşünülebilir, öte yandan daha sonraki eylemin gerçekleşme koşullarını oluştururlar."

UNESCO'ya (Birleşik Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu) göre:

“Kültür en geniş anlamıyla bir toplumu veya bir sosyal grubu belirleyen maddi ve manevi, entellektüel ve duygusal özelliklerin bütünüdür. Sanat ve edebiyat dışında yaşam biçimlerini, insanın temel haklarını, değer sistemlerini, gelenekleri ve inançları da içerir” (unesco.org, 2002 , para. 2).

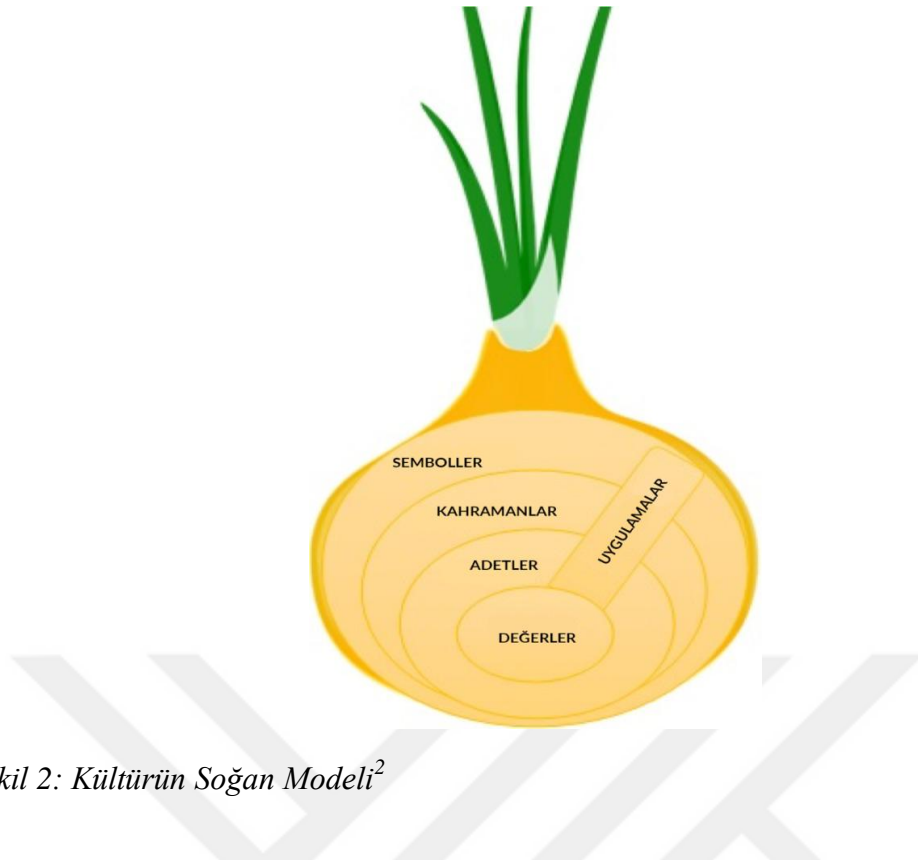
Şekil 1: Kültürün Buzdağı Modeli¹

Hall & Jefferson (1976, s. 15) kültürü daha farklı bir şekilde ele almış ve bunun açık ve örtük davranış düzeylerinden oluştuğunu yazmışlardır. Açık kültür seviyesi, gözlemlenebilir bir kültürün davranışları ve eserleridir. Öte yandan, örtük kültür seviyesi, görülmeyen değer sistemlerini, görüşlerini ve normlarını ifade eder. Hall'a göre şekil 1'de görüldüğü gibi biz kültürü bir buzdağına benzetebiliriz. Tıpkı buzdağının gözlemlenebilir ucundan daha fazlası olduğu gibi, kültür de halkın davranışından daha fazlasıdır. Bir kültürü anlamak için, sadece kültürün gözlemlenebilir kısmına değil, aynı zamanda kolayca görülemeyen büyük bölümüne de dikkat etmek gerekir. Hall'a göre “Kültürün açıkça algılanan ve son derece belirgin yüzeyi altında

¹ (AFS, Intercultural Programs. 2017. s. 2)

insan tabiati hakkındaki görüşümüzü kökten değiştirecek olan bir başka dünya vardır”(Hall, 1976, s. 15).

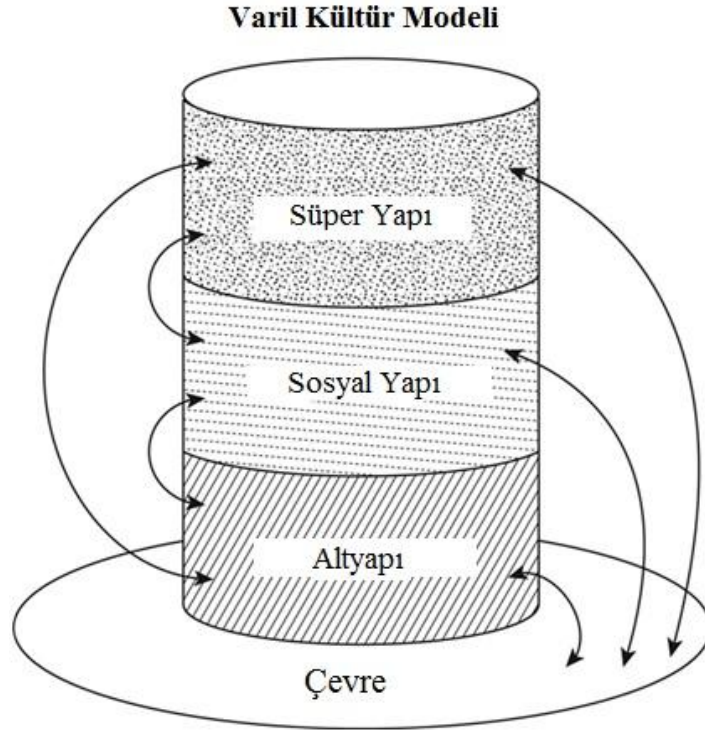
Hall'dan sonra daha yakın zamanda, 2010 yılında Hofstede de kültürü anlamak için buzdağı modeline benzeyen başka bir model sunmuştur. Bu “Kültürün Soğan Modelidir”. Bu modelde Hofstede kültürü dört katmana ayırmaktadır. Dış tabaka ya da birinci katman, sembolleri temsil etmekte ve Hall'ın modelindeki buzdağının ucunu oluşturmaktadır. Bu katman, yalnızca bir kültürü paylaşanlar tarafından tanınan ve belirli bir anlamı taşıyan kelimeleri, jestleri, resimleri veya nesnelere içermektedir. İkinci katman, kahramanlardan oluşturmaktadır. Kahramanlar, bir kültürde yüksek oranda ödüllendirilen insanlardır ve dolayısıyla davranış modelleri olarak görülmektedirler. Bu kahramanlar olağanüstü özelliklere sahip olan canlı veya ölü, gerçek ya da hayali insanlardır (Hall, 2010, s. 8). Soğan modelinin üçüncü katmanı oluşturan şey “ritüeller”dir. Ritüeller, arzu edilen amaçlara ulaşmak için -teknik olarak gereksiz olan, ancak bir kültür içinde toplumsal olarak gerekli görülen- kolektif faaliyetlerdir (Hall, 2010, s. 9). Ritüeller söylevi içerir ve dilin yazmada, konuşmada, günlük etkileşimde nasıl kullanıldığı ve inançlardan nasıl bahsedildiği ile ilgilidir. Şekil 1.1'de verilen soğan modeline göre kültürün çekirdeği ya da dördüncü katman değerler tarafından oluşturulmaktadır. Bunlar hislerdir. Genellikle, insanlar belirli bir kültürden bahsettiklerinde, soğanın en dış katmanına yani sembolere atıfta bulunurlar.

Şekil 2: Kültürün Soğan Modeli²

Kültürle ilgili başka bir model ise Varil Kültür Modelidir. Bu model, bir toplumu kültürün daha analitik bir görünümünü sağlamak için entegre unsurlara sahip olarak görmektedir. Bu model Hollandalı antropolog, etno tarihçisi, yönetmen ve Kuzey ve Güney Amerika'nın yerli halkları ve kültürlerinde uzmanlaşmış insan hakları savunucusu Harald Prins tarafından geliştirildi (Wesch, 2017, s. 39). Model, kültürün üç temel özelliğini yakalamaktadır: 1. Yapılandırılmıştır. 2. Ekonomimizden dünya görüşümüze kadar hayatımızın her alanında yaygın ve mevcuttur. 3. Her kültür unsuru diğer unsurlarla bütünleşmiştir. Bu model, çevre gibi dış faktörleri ve toplumda yaşayan insanlar gibi iç faktörleri içermektedir. Bunlar çevre, altyapı, sosyal yapı ve üstyapıdır.

² (AFS, Intercultural Programs, 2017. s. 3)

Şekil 3: Varil Kültür Modeli³

- Modelin tabanı ya da birinci seviyesi altyapıdır. Bu ekonomik bir temeldir ve teknolojileri, teknikleri ve değişim ve dağıtım sistemlerini kapsamaktadır.
- İkinci seviye sosyal yapıdır. Sosyal politikaları, etkileşimleri ve düzenlemeleri içermektedir örneğin sosyal politik ve aile yapıları.
- Üçüncü seviye süper yapıdır. Bu kültürün genel dünya görüşü olarak kabul edilmektedir ve fikirler, idealler, inançlar ve değerler içermektedir.

Bunların üçü de çevreye ve toplumda bulunan doğal kaynaklara bağlıdır. Bunların hepsi birbirine bağlı olduğu için, bir seviyede olan bir değişiklik tüm diğer seviyeleri ve genel olarak toplumunu etkileyecektir. Bu model, nasıl bir yaşam yaptığımızdan (ekonomi) yaşadığımız şeylere (ideallerimiz ve değerlerimiz) kadar kültürün hayatımıza nasıl nüfuz ettiğini göstermektedir. Modelin en önemli parçası, kültürün entegre ve dinamik olduğu gerçeğine işaret eden çift oklardır. Bir şey değişirse, diğer her şey de değişir. Çevrede ya da yeni teknolojide bir değişim sosyal yapı ya da dünya görüşü

³ (Chegg.com, 2018, p. 2)

üzerinde derin etkiler yaratabilir, ve bunun tersi de olabilir.

Bu arada yüksek kültür ve popüler (ya da pop ya da kitle) kültür hakkında tartışmak da önemlidir. Yüksek kültür, toplumun üst sınıfı tarafından paylaşılan bir alt kültür olarak tanımlanabilir. Başka bir deyişle, toplumun seçkinleri tarafından üretilen ve izlenen kültürel faaliyetlerdir (newrepublic.com, 1974, para. 4). Yüksek kültür, elitleri kitle toplumundan ayıran özgül tüketim kalıpları, yaşam tarzı, edebiyat, inanç, tutumlar ve boş zaman etkinliklerinden oluşmaktadır. Bu kültür eğitimli insanlar arasında paylaşılan bir referans çerçevesi oluşturan sanat, edebiyat, burs ve felsefe çalışmalarını içermektedir (Jones, 2013, para. 1). Öte yandan, popüler kültür (aynı zamanda düşük ya da kitle ya da pop kültür olarak da adlandırılır), herkes ya da toplumun kitlesi tarafından paylaşılan bir alt kültür olarak tanımlanabilir. Gans'a göre (1975, s. 9) popüler kültür alt orta sınıfın, işçi sınıfının ya da fakirlerin kültürüdür. Yüksek kültüre benzer şekilde, popüler kültürün tüketim modelleri, yaşam tarzı, edebiyatı, inançları, tutumları ve boş zaman etkinlikleri de vardır. Bununla birlikte, bunlar yüksek kültürde var olanın tersine, kitlelere daha cazip gelmelerini sağlayan ve sofistike olmayan faaliyetlerdir (Williams, 1974, para. 6). Fast food zincirleri ve pop müzik, popüler kültürün bazı örnekleridir. Önceden popüler kültür terimi sadece alt sınıflara bağlanmıştır, ancak popüler kültür şimdi tüm toplumu içermektedir (Jones, 2013, para. 12).

Kültür, yalnızca bir bireyin tutum ve davranışlarını değil, aynı zamanda bir ülkenin kurumlarının ve politikalarının kolektif ifadesinde de görülebilmektedir. Kültür, bir ülkenin peyzajı gibi eşsiz bir özelliktir ve tüm ulusa aittir (Anholt, 2005, s. 136). Bu bir toplumun değerlerini, görüşlerini ve insan ilişkilerini etkilemesi için ve bir toplumun başka bir toplum ile ilişki kurması için önemlidir (Yin, 2014, s. 1).

Peki kültür nerede siyasetle çatışır? Genel olarak, her toplum kendi işlerini kendi inançlarına ve tutumlarına göre düzenlemeye çalışır. Ancak bir toplumun kendi kültürünü ve değer sistemini başka bir topluma uygulamaya çalışırken sorunlar ve

çatışmalar ortaya çıkar. Farklı kültürel özellikler yanlış anlamalar ve yanlış iletişim kurabilir. Samuel Huntington'ın da söylediği gibi gelecekte insanlık ve çatışan hakimiyet kaynağı arasındaki büyük bölünme kültürel olacaktır (Huntington, 1993, s. 22). Kültür farklılıklarından dolayı savaşlar ortaya çıkmış ve politika üzerinde bu farklılıkların etkileri görünebilir. Tarih, genç neslin farklı toplumlarla işbirliği yapma özgürlüğüne izin vermeyen örneklerle doludur, bunun yerine direnişi teşvik eder. Rudenstine (2010, s. 40) şöyle diyor:

“Gerçekten de, dünya direnişinin devam eden gücünü görmek için sadece bir zamanlar Yugoslavya'nın ya da eski Sovyetler Birliği'nin veya Kuzey İrlanda'nın ya da Ortadoğu'nun ya da Afrika'nın bölgelerinde ya da başka yerlerde neler olup bittiğini okumak zorundayız”.

Ayrıca bugün, küreselleşmeden dolayı, bir toplumun veya bir ülkenin tek bir kültür temsilcisi yoktur. Bugün dünyada kültürel çoğulculuk vardır. Kültürel çoğulculuk, daha geniş bir toplum içindeki küçük grupların kendi özgün kültürel kimliklerini muhafaza ettikleri ve değerlerinin ve uygulamalarının daha geniş bir toplumun yasaları ve değerleri ile tutarlı olmaları koşuluyla daha geniş bir kültür tarafından kabul edildiği zaman kullanılan bir terimdir. Parekh (2010, s. 3), “Kültürel Çoğulculuğa Bağlılık” başlıklı bir makalede şöyle demektedir:

“Bugün tüm toplumlar farklı derecelerde kültürel olarak heterojendir. Endüstrileşme; malların ve insanların kolay hareketliliği; ve çokuluslu medyanın dünya çapındaki ulaşımı gibi güçler sayesinde, en geleneksel ve yalıtılmış toplumların üyeleri bile her gün yeni yaşam tarzlarına ve düşünce biçimlerine aşina olmaktadır. Dilleri, istekleri, tüketim kalıpları, yaşam biçimleri, kendini anlama ve en içteki korkuları üzerindeki etki çoğu zaman bu kadar ince ve sistematiktir ki onlar bile bunu farketmezler.”

Bugün dünya milletlerinin yaşadığı dünya, bir asır öncesinin dünyasından farklıdır. Küçük Aborjin kabileleri hariç, hemen hemen tüm kültürler iç içedir. Saf bir ulusal kültür diye bir şey yoktur. Sanayileşmeden önce, geleneksel toplumlar dış kültürlerle ve hatta yüksek kültürle bile, Avrupa örneğinde, karşılaşmazlardı. Kültür ve özellikle yüksek kültür genişlememişti. Bugün, bir şehir ya da kasabada aynı zamanda birden fazla kültür vardır. Bunlar çoğulcu bir toplumda şimdi asla mümkün olmayan birliği kazanmak için kışkırtmaya dayanıyordu. Yani bir yerdeki farklı kültürlerden her biri kendini baskalardan uzak tutmaya çalışır ve böylece o yerde birlik kazanmak zorlaşır. Bir anlamda, geçtiğimiz yüzyılda, hem çeşitliliği hem de bireyciliği içeren bir eritme potası olarak tanımlanabilen yeni bir kültür doğmuştur. Ama, bu eritme potasının sorunsal bir özelliği vardır. Parekh (2010, s. 5) bu özelliği şöyle açıklar:

“Bir kültür toplumu tehdit altında hissettiğinde, panik yapar ve kendi kendine takıntılı hale gelir, iç farklılıkları bastırır, diğer kültürlerle temastan kaçınır ve daha geniş bir toplumu parçalayan ve onun birliğini ve bütünlüğünü baltalayan köktenci bir ortodoksluk ortaya çıkar.”

Ayrıca, çeşitli bir topluma sahip olmanın o toplumun orijinal kültürünü kaybedeceğine inanılıyor, ama aslında bu durum onun orijinalliğini geliştirir. Parekh'e göre (2010, s. 7):

“... Görüldüğü kadar garip, bir toplumdaki çeşitlilik ne kadar büyük ve derinse, kendisini bir arada tutmak ve çeşitliliğini beslemek için ihtiyaç duyduğu birlik ve bağlılık o kadar büyüktür. Zayıf tutulan bir toplum, farklılıkların varlığında gergin hisseder, onları birliği ve hayatta kalması için potansiyel tehditler olarak görür ve onları hoş karşılanmayıp onlarla birlikte yaşamaya güvenmez. İlk baktığımızda bu garip görünüyor, çünkü güçlü bir birlik duygusu, çeşitliliğe katlanamaz hatta onu zayıflatabilir. Böylece bir paradoksla karşı karşıyayız. Çok kültürlü bir toplum, güçlü

bir birlik duygusu gerektirir, ancak, çeşitliliğe uyum sağlama yeteneğini zayıflatabilir hatta baltalayabilir!”

1.1.1 Alimlerin gözünde Kültür:

Kültürden bahsederken sosyal bilimlerin önde gelen bazı alimlerinin kültürle ilgili görüşlerini ve neler yaptıklarını bilmek de önemlidir. Burada tüm bilim adamlarından ve çalışmalarından bahsetmek mümkün değil, bu nedenle sadece en öne çıkanları aşağıdaki satırlarda tartışılmakta ve Pierre Bourdieu, Michel Foucault, Antonio Gramsci ve Stuart Hall gibi alimleri içermektedir.

A) Pierre Bourdieu:

Pierre Bourdieu'nun çalışmaları öncelikle toplumdaki iktidar dinamikleri ve özellikle de gücün aktarıldığı ve toplumsal düzenin nesiller boyunca ve içinde sürdürüldüğü farklı ve ince biçimlerle ilgiliydi (Parker, 2018, s. 1). Bourdieu, kültür alanında, en çok onun iki terimi, kültürel sermayesi ve kültürel yeniden üretimi ile bilinmektedir (Chris, 1993, s. 2). Sosyolojide, kültürel sermaye, eğitim, akıl, konuşma tarzı ve elbise vb. bir kişinin toplumsal varlıklarından oluşmaktadır. Bunlar, katmanlaşmış bir toplumda sosyal hareketliliği destekleyen şeylerdir (Scott ve Samson, 2009, s. 52). Bir değişim sistemi içinde toplumsal bir ilişki olarak, kültürel sermaye, sosyal statü ve güç kazandıran birikmiş kültürel bilgiyi içermektedir (Harker, 1990, s. 13). Sosyoloji yazısında, “Kapitalin Biçimleri” Pierre Bourdieu (1986, s. 56), üç sermaye kategorisini tanımlamaktadır:

1. Ekonomik Sermaye: para, mal veya mülk olabilecek ekonomik kaynakların komuta edilmesi
2. Sosyal Sermaye: Karşılıklı tanışmanın ve tanınmanın kurumsallaşmış ilişkilerinin sağlam bir ağına sahip olma ile bağlantılı gerçek ve potansiyel

kaynaklar

3. Kültürel Sermaye: Bir insanın bilgisi ve entelektüel becerileri de dahil olmak üzere, toplumda daha yüksek bir sosyal statünün elde edilmesinde avantaj sağlayan bir eğitim

Sermaye türlerini tanımladıktan sonra, Bourdieu üç tür kültürel sermayeyi tanımlar:

(i) Gömülü sermaye; (ii) Nesneleştirilmiş sermaye; ve (iii) Kurumsallaşmış sermaye (Bourdieu, 1986, s. 47).

1. Gömülü kültürel sermaye, bilinçli olarak edinilen bilgiyi ve sosyalleşme ile kültür ve geleneğe pasif olarak aktarılan bilgiyi içermektedir. Mülkten farklı olarak, kültürel sermaye aktarılamaz, fakat zaman içinde kazanılır, çünkü kişinin benzer alışkanlıklarına daha açık bir şekilde alışkanlık kazanması kişinin karakterini (karakter ve düşünce tarzı) etkilemektedir.
2. Nesnelleştirilmiş kültür sermayesi, kişinin mülkünü, örn. ekonomik kar için (satın alma-satma) iletebilen ve bu tür şeylere sahip olmanın kolaylaştırdığı kültürel sermayenin sahipliğini sembolik olarak iletebilen bir sanat, bilimsel araç vb.
3. Kurumsallaşmış kültürel sermaye, bir kurumun bir kişinin kültürel sermayesini, genellikle akademik bilgilerini veya mesleki niteliklerini resmi olarak tanımasını içermektedir. Kurumsallaşmış kültürel sermayenin en büyük toplumsal rolü, işgücü piyasasındadır, ve orada kişinin kültürel sermayesinin nitel ve niceliksel ölçümleri olarak ifade edilmesine izin vermektedir (diğer insanların kültürel sermayesinin ölçütleriyle karşılaştırılır).

Bourdieu tarafından geliştirilen diğer bir terim ise kültürel reproduksiyonudur

(Gayo, 2016, s. 2). Bu var olan kültürel değerlerin ve normların nesilden nesile aktarılmasıdır. Kültürel reproduksiyonu, kültürel deneyimin sürekliliğinin zaman içinde sürdürüldüğü mekanizmaları ifade eder (Bilton, 1996, s. 171). Kültüre uygulandığı biçimindeki reproduksiyon, kültürün hangi yönlerden insandan insana ya da toplumdaki topluma aktarıldığı sürecidir. Bunun gerçekleştiği birçok farklı yol vardır. Tarihsel olarak, insanlar farklı ülkelerden belirli kültürel normlar ve gelenekleri alarak hareket etmişlerdir. Yüzyıllar boyunca kültürel reproduksiyon, gizli bir gündemde derin bir şekilde gerçekleşti. İnsan grupları, özellikle sosyal sınıflar, avantajlarını korumak için mevcut sosyal yapıyı yeniden üretmeye çalışırlar. Modern toplumlarda okullaşma süreçleri, kültürel reproduksiyonunun ana mekanizmaları arasındadır ve yalnızca resmi eğitim kurslarında öğretilenler aracılığıyla çalışmazlar (Bilton, 1996, s. 171).

Bourdieu'nun kültürel reproduksiyon teorisi, özgün sınıf üyeliği ile nihai sınıf üyeliği arasındaki bağlantı ve bu bağın eğitim sistemi tarafından nasıl yönlendirildiği ile ilgilidir (Sullivan, 2002, s. 144). Sullivan'a göre (2001, s. 839), kültürel reproduksiyon teorisi üç temel önermeyi gerektirmektedir:

1. Ebeveynin kültürel sermayesi çocuklar tarafından miras alınmaktadır.
2. Çocukların kültürel sermayesi eğitime aktarılmaktadır.
3. Eğitimsel kimlikler, gelişmiş kapitalist toplumlarda büyük bir toplumsal reproduksiyonu mekanizmasıdır.

B) Michel Foucault:

Michel Foucault, ilaçlar, hapishaneler, din, güç, bilgi, cinsellik ve benlik gibi birçok sosyal ve kültürel öneme sahip konular üzerine yazılar yazdı. O bu konuların birbirleriyle ve iktidarla ilişkilerini incelemiş ve kültürü, güç teknolojilerinin prizmasıyla incelemiştir (O'Brien, 1989, s. 3). Foucault, iktidarın sosyal ve kültürel

yaşamda, özellikle de görünüşte sıradan uygulamaların ve fikirlerin kişisel deneyimleri ve benlik duyularını nasıl yapılandığıyla ilgili incelikli biçimleri ele almaktadır. Foucault'un daha sonraki çalışmaları, bir güç soybilimi yaratmaya çalıştı. Bu güç soybilimi sosyal değişimin sabit kanunlarını aramaz, aksine tarihin olumsuzluğunu kabul eden bir tarihsel analiz türüdür. Foucault bilginin ve iktidarın doğal olarak bir iktidar/bilgisel dinamiğiyle bağlantılı olduğunu düşünmüştür: yani bilginin olduğu yerde, iktidar vardır (Alberta, 2010, s. 3). Foucault, iktidarı, iktidarsızlığa karşı uygulanan baskıcı bir güç olarak değil, "bireylerin iktidarın uygulama noktası yerine araçları" olduğu toplumda dolaşan dinamik bir güç olarak görmüştür (Foucault, 1980, s. 98). Foucault'a göre güç, (her şeyi tekdüze olarak kucakladığı için değil, her yerden geldiği için) her yerde bulunmaktadır. Ona göre güç aşağıdan gelir ve yönetilen ve yönetici arasında ikili bir karşıtlık yoktur (Fisher, 2017, para. 17). Benzer şekilde, bilgi ile ilgili olarak, bir şeyin bilgi olarak tanımlanabilmesi için, çeşitli otoritelerin ve meşrulaştırma mekanizmalarının onu hakikat olarak kabul ettiği ve bunu onayladığı kültürel olarak spesifik bir süreçten geçmesi gerektiği görüşündedir (Foucault, 1980, s. 133).

Foucault'a göre, söylemler her toplumda vardır ve verilen kültürü oluşturanların davranışlarını etkilemektedir. Söylemler "realiteyi algılayış biçimimizi yapılandıran bir sistemdir" (Mills, 2003, s. 55). Daha spesifik olarak, söylemler, toplumda ifade edilen ve büyük ölçüde gerçek ya da sağduyulu olarak kabul edilen fikirler olarak anlaşılabilir, oysa gerçekte iktidar/bilgi ile yatırım yapılan dünyanın siyasal olarak oluşturulmuş fikirlerini yansıtmaktadır. Birçok açıdan, söylemler, gerçekliğin uygun yorumları olarak kabul edilen düzenlenmiş ifadelerle kabul edilmiş bir varlık biçimi sunarak, dünyayı deneyimlediğimiz ve yorumladığımız merceklerdir (Smart, 2001, s.72).

Foucault'un hakikat, güç/bilgi ve söylem üzerine kuramsallaştırmaları günümüz ve çağa dair ilginç bir bakış açısı sunmaktadır. Çoğu zaman, insanlar günlük yaşamları etkileyen oyunda daha büyük yapıları ve fikirleri kabul etmektedirler. Güç/bilgi, hakikat

oluşumu ve söylemin karmaşık dinamiği, günlük bazda nüfuz edicidir, ancak bu toplumlarda o kadar işlenmiştir ki büyük ölçüde fark edilmemektedir. Toplumda dolaşan temel güç / bilgi, modern ve çağdaş kültürlerdeki iktidarın doğası nedeniyle görünmeyebilir. Foucault, modern iktidar biçiminin, önceki yüzyıllara özgü olan önceki hukuki iktidar formundan ayrılan disiplin gücü olduğunu öne sürdü. Özel eylemlerin yasaklandığı ve büyük oranda ceza yoluyla cezalandırıldığı hukuki güçle karakterize edilen yasaklayıcı duyumun yerine, disipliner güç, bireylerin yönetilebilir nüfuslarını yaratmak için belirli davranışları zorlayarak ve kışkırtmak suretiyle sosyal bedeni düzenlemeye çalışmaktadır (Foucault, 2018, para. 2). Disiplin gücü, hukuki güce sahip olmakla birlikte, yasakların ötesine geçmekte ve belirli davranışları teşvik etmek ve başkalarını engellemek için çeşitli taktik ve teknikler kullanmaktadır (Shumway, 1993, s.128). Disiplin gücü, hiyerarşik gözlem teknikleri, normlar ve mikro-cezalar ve ödüller aracılığıyla bireylerin ve nüfusların davranışlarını arzu edilenlere doğru bir şekilde yönlendirmek için çalışmaktadır.

Bireyler düzeyinde disiplin gücü, dışsal olarak normlar ve sosyalleşme yoluyla ve içsel olarak öz disiplinle çalışmaktadır (Foucault, 1990, s.139). Bu anlamda disiplin gücü, çoğu insanın belirli bir kültürde davranmanın uygun yolunu içselleştirildiği ve onların yaşamı boyunca gerçekleştirildiği ve anormal kabul edilen davranışlardan veya toplumun standartlarına ve normlarına aykırı olan davranışlardan kaçındığı normal ve anormal kavramlara dayanmaktadır (Foucault, 1990; Gutting, 2010). Bu güç, toplumsal düzenin tüm yönlerine nüfuz ederek, bir disiplin toplumu yaratmaktadır. Bu disiplin toplumunun önemli bir özelliği, “sadece ceza ve tehditle kontrol etmemesidir. Ayrıca sosyal onay aracılığıyla ödüllerle de kontrol etmektedir. Disiplin yargısı her zaman konuyu bir norm veya ortalamaya karşı ölçtüğü için sürekli olarak saflar yaratmaktadır”(Shumway, 1993, s.128). Dahası, disiplin toplumu normların toplumun baskın söylemleriyle anlaşıldığı, toplumsallaşma süreci ile pekiştirilen ve uygun

davranışların ödüllendirilmesi ve anormal kabul edilen bu davranışların mikro cezalandırılmasıyla tahrik edilen iktidarın üretken doğasına dayanmaktadır. Kültür, “herkesin erişebileceği, ama aynı zamanda bir seçim ve dışlama mekanizması vesilesiyle, değerlerin hiyerarşik bir organizasyonu” olarak hareket eden bir araç haline gelir (Foucault, 1980, s. 99). Bu, insanların daha geniş bir toplum bağlamında bireysel olarak hayatlarını nasıl yaşayabileceklerine dair etkileri vardır; çünkü güç, belirli bir zamanda yayılan kültürel iktidarlara bağlı belirli davranışları kısıktır, iktidarın üretken olduğu, doğal olarak bilgiyle iç içe olduğu ve sosyal bedenimizde dolaştığımız yerlerde “her zaman aynı anda bu iktidarı uygulayan ve uygulayan konumlar” (Foucault, 1980, s. 98).

C) Antonio Gramsci:

Antonio Gramsci, kapitalizmde kültür ve iktidar arasındaki ilişkiyi ele almak için kullandığı kültürel hegemonya kavramıyla bilinmektedir (Lears, 1985, s. 568). Kültürel hegemonya ideolojik ya da kültürel yollarla sürdürülen egemenlik ya da kural anlamına gelir. Gramsci bunu “egemen sınıfın kültürel farklılığı olan bir toplumun egemenliği, toplumun kültürünü, inançlarını, açıklamalarını, algılarını ve değerlerini yöneten sınıfsal davranışların kültürel normlar olarak kabul edilen dünya görüşü haline getirilmesi” olarak tanımlamaktadır (Gramsci, 1985, s. 26). O, Karl Marx’ın teorisinden (yani toplumun egemen ideolojisi, egemen sınıfın inançlarını ve çıkarlarını yansıtır) kültürel hegemonya kavramını geliştirmiştir. Kültürel hegemonya terimi, eski Yunanca’dan, liderlik anlamına gelen hegemon kelimesinden türemiştir (The Columbia Encyclopedia, 1994, s. 1215). Politikada hegemonya, dolaylı emperyal hakimiyetin jeopolitik bir yöntemidir; bu yöntemle hegemon (lider devlet), doğrudan askeri güç, işgal ve ilhaklıktan ziyade, müdahale ve ima edilen bir güç aracıyla alt devletleri yönetir (Hassing, 1994, s. 23).

Gramsci, kültürel rolün önemli olduğu, sınıf mücadelesinin karmaşık inançlarını geliştirmiştir. Kültürel hakimiyetin ilk teorik uygulaması, Antonio Gramsci'nin sosyal sınıfı kavramak için geliştirdiği Marksist bir ekonomik sınıf analizi (taban ve üstyapı) idi. Kültürel hegemonya, iktidar grubunun (burjuva kültürel hegemonyası) empoze ettiği bir toplumun kültürel düzenlerinin normal ve kaçınılmaz olarak anlaşılması gerektiğini, ancak yönetim organları, milletler, alıştırmalar ve benzeri konularda yapay sosyal ilkeler olarak görülmesi gerektiğini öne sürmektedir (Ahmadi, 2014, s. 100).

Antonio Gramsci, kültürün rıza ve zorlama yoluyla yaratıldığını gösterir. Gramsci, egemen grubun egemenliğine rıza göstermenin ideolojilerin (inançlar, varsayımlar ve değerler) yayılmasıyla sağlandığını ileri sürdü. Genellikle, bu iktidardakilerin, toplumun geri kalanının değerlerini, normlarını, fikirlerini, beklentilerini, dünya görüşünü ve davranışlarını güçlü bir şekilde etkilemesine izin veren sosyal kurumlar aracılığıyla kazanılır (Ahmadi, 2014, s. 100). Bu sosyal kurumlar, okulları, kiliseleri, mahkemeleri ve medyayı içerir. Bu kurumlar, insanları, egemen sosyal grubun normları, değerleri ve inançları ile sosyalleştirmeye çalışırlar. Bu şekilde, bu kurumları kontrol eden grup, toplumun geri kalanını kontrol eder. Cole'un (2018, para. 2) dediği gibi,

“Kültürel hegemonya, egemen grup tarafından yönetilenlerin, toplumun ekonomik ve sosyal koşullarının, özellikle sosyal, ekonomik ve politik düzenlere sahip çıkarılan kişiler tarafından yaratılmasından ziyade, doğal ve kaçınılmaz olduğuna inanmaya başladığı zaman, en güçlü biçimde tezahür eder.”

Kültürel diplomasi alanında, müzeler kültürel hegemonyanın nasıl çalıştığını gösteren bir örnek olabilir. Nesnelere ve metinlere bağlamsallaştırma yoluyla, müzeler “politik olarak doğru” olan söylemleri ve bilgiyi oluştururlar (Rong, 2006, s. 2). Müzeler devletin propagandasının bir parçası haline gelir ve böylece kimlik çalışmaları müze ortamında yapılır. Müzelerin ulusları satma aracı olarak kullanımı uzun süredir

devam etmekte ve dünyanın dört bir yanındaki ulusal müzelerde sıklıkla görülmektedir (Rong, 2006, s. 2).

Bir örnek Paris, Fransa'da yeni açılan Musee du Quai Branlydir. Musee du Quai Branly, bir yüzyıl önce Paris'teki Fauvist ve Kübist sanatçıları etkilemiş olan Afrika ve Okyanusya'dan gelen maskeleri ve heykelleri sergilemektedir; Amerika kıtası bölümünde müze, totem direkleri ve bazı müzik enstrümanları gibi Kolomb öncesi ve Amerikan Hint sanatını da içine almaktadır. Fransa Cumhurbaşkanı Jacques Chirac, müzenin 1996 yılında yapımını onayladı. Quai Branly Müzesi'nin, sanat ve sanat eserlerini tek bir kamusal alanda bir araya getirerek, dünya kültürlerinin eşitliğini teşvik eden bir alan olduğunu iddia etti. Devlet aygıtlarına ya da siyasi doğruluğa hizmet etmek için müzelerin manipüle edilebilmesi gerçeği artık egemen sınıflar için yeni değil. Musee du Quai Branly'nin nesnelere etnografik bağlamı göz önüne almadan gösterdiği yollarla ilgili sorulara ve meydan okumalara rağmen, müzenin başkanı Stephane Martin, bunun Batı yanlısı sanatı da aynı ilgiyle ele almanın bir yolu olduğu konusunda ısrar etmektedir. Bu nedenle Musee du Quai Branly'nin açılışı siyasetten ayrılmaz. Sadece Jacques Chirac'ın kültürel bir anıtı olarak değil, aynı zamanda Fransa'nın dünyaya açıklığını ilan etmek için oldukça politik bir hedefi olan sanatsal bir proje olarak da kullanılmaktadır (Rong, 2006, s. 3).

Kültürel ve sosyal kurumlar olarak, müzeler sergiler aracılığıyla bilgi üretme açısından kritik bir rol oynamaktadır. Sergiler aracılığıyla, müzeler nesnelere toplar, konuları seçer ve söylemleri geliştirir. Böyle yaparak, yalnızca kültürün temelini oluşturan bir alan haline gelmezler bilginin karşı konulamaz yetkileri de olurlar (Sherman ve Rogoff, 1994, s. 1). Başka bir deyişle, müzeler ve mekânsallığı, kamusal ideolojileri ve "hakikat" olarak kabul edilmesi gereken inançların şekillenmesine daha fazla hakim olabilecek bilginin gücüne sahiptir (Rong, 2006, s. 3). Michel Foucault'nun yazısında öne sürdüğü gibi, bilgi ve güç stratejileri karşılıklı olarak içseldir. Güç,

bilgiye dayanır ve bilgiyi kullanır. Öte yandan, güç anonim niyetlerine göre şekillendirerek bilgiyi yeniden üretir (Foucault, 1972, s. 15). Bir bilgi alanı olarak müzeler bilgiyi üreterek gücü kullanırlar. Müzeler bilgi hakemleri olurlar ve daha sonra kültürü tanımlarken hegemonyayı üretirler. Kültürel hegemonya aynı zamanda belirli kültürel inançların, değerlerin ve uygulamaların başkalarının boyun eğmesine ve kısmi olarak dışlanmasına karşı güçlendirilmesine de yol açar. Tarih, sempatik bir okur için kazananlar tarafından yazıldığı gibi, ana akım tarihinin perspektifini etkiler. Buna göre, okullar ve medya gibi kültürel kurumlar, elit çıkarları destekleyen gerçekliğin uyumlu bir versiyonunu yaratırlar. Müzeler de istisna değildir (Rong, 2006, s. 4).

D) Stuart Hall:

Stuart Hall sosyal bilimlerdeki pek çok alanı etkiledi ve İngiliz siyasal söyleminde ve politikasında önemli bir rol oynadı. Hall'un çalışması, Gramscian bir duruşu ele alarak, hegemonya ve kültürel çalışmalar konularını kapsamaktadır. Dil kullanımının, güç, kurumlar ve politika/ekonomi çerçevesinde faaliyet gösterdiğine inanırdı. Bu görüş, insanları aynı zamanda üretici ve kültür tüketicileri olarak sunmaktadır. Hall için kültür, sadece takdir edeceği ya da çalışacağı bir şey değildi, ama "güç ilişkilerinin hem kurulduğu hem de potansiyel olarak huzursuzlaştığı kritik bir toplumsal eylem ve müdahale alanı" idi (Procter, 2004, s. 2).

Hall'un çalışmaları, ırksal önyargı ve medya arasındaki bağlantıyı gösteren çalışmalar gibi, etkili bir itibara sahip ve çağdaş kültürel çalışmalar için önemli temel metinler olarak hizmet etmektedir. Ayrıca, özellikle siyah diasporik kimliklerin siyasetinin yaratılmasında kültürel kimlik, ırk ve etnisite kavramlarını tartıştı. Hall, kimliğin bitmiş bir üründen ziyade sürekli bir tarih ve kültür ürünü olduğuna inanıyordu. Stuart Hall, kültürü, insanların birbirleriyle anlamasını ve iletişim kurmasını sağlayan bir dizi ortak anlam olarak tanımlamaktadır (Beale, 2001, s. 1). Ona göre, saf bir kültür

yoktur, her kültür başka bir kültürden etkilenir ve dış kültürlerden etkilenme süreci devam eder. Dediği gibi,

“Kültürün her zaman bir çeviri olduğunu söylememin - saf bir kültür yok, bu her zaman bir çeviridir – bir nedeni vardır. Jamaikalı kültür Avrupa, Afrika ve Hint kültürlerinin bir çevirisidir. Ve İngiltere’deki Jamaika kültürü, bu çevirinin bir çevirisidir. Bu çeviri Afrika, Avrupalı ve Karayıplardaki Hint kültürlerinden oluşmaktadır ve şimdi 21. yüzyılın İngiltere ve Avrupa ile ilgili olarak daha fazla çevirilmiştir. Kültür budur; sabit duran, hiçbir zaman hareket etmeyen, içsel olan - hiçbir zaman değişmeyecek olan, hiç bir zaman başka bir şey olamayacağımız, vs. diye doğmuş bir şey değildir. Kültür her nesil ile üretilir. Kendi kimliklerimizi sadece geçmişten miras almak yerine gelecekte yeniden üretiyoruz. Tabii ki onları gelecekte, geçmişte yaparız. ... Eğer kültürü her zaman köklere - R-O-O-T-S - dönüş olarak düşünüyorsanız noktayı kaçıyorsunuz demektir. Ben kültürü rota - R-O-U-T-E-S- olarak düşünüyorum; insanların seyahat ettiği çeşitli yolları gibi kültür de seyahat eder, kültür hareket eder, kültür gelişir, kültür değişir, kültürler göç eder, vs.”

((Hall'dan aktaran Paul, 2005, para. 8-10)

Hall, “çok kültürlülüğün/multiculturalismin vaftiz babası” olarak biliniyordu (Jeffries, 2014, para. 6). Kültürün tekil olduğuna değil postindustrial bir toplumda birçok kültür olduğuna inanıyordu. Bu kültürler hegemonya ya da iktidar için yarışmaktadır. Ekonomik ya da politik seçkinlerle ilişkili kültürler, kültür üreten örgütleri kontrol ettikleri için daha güçlü olacaklar, hatta rekabet içinde ve hegemonik etkilere sahip olmak için bir ittifak oluşturmalılar. Hegemonik kültür genellikle kitleler tarafından kabul edilir, çünkü onların kültürlerinin bazı unsurlarını birlikte seçer ve böylece her şeyi kucaklar gibi görünür; kitleler aynı zamanda hegemonik kültürü kabul etme eğilimindedirler, çünkü onlar elit tarafından kontrol edilen örgütler içinde

çalışmak zorundadırlar. Kitleler, hayatta kalabilmek için elit kültürü bir dereceye kadar almalıdırlar. Eğer tartışmasız bırakılırsa, hegemonik kültür ideoloji olarak işlev görür ve baskı hafife alınır ve normal olarak görülür. Kültürel değişim, bu hafife alınmış varsayımlar ve “geri konuşmak” veya sözcüklerin ilişkiyel anlamlarını, tersine çevirme ya da metonimik mekanizmalar yoluyla zorlamakla karşı karşıyadır (Corwin, 2018, s. 6).

1.2 Diploması:

TDK, diplomasıyı “*Uluslararası ilişkileri düzenleyen antlaşmalar bütünü*” ve “*yabancı bir ülkede ve uluslararası toplantılarda ülkesini temsil etme işi ve sanatı*” diye tanımlamaktadır” (TDK, 2018, para. 1). Diploması, uluslararası ilişkileri yönetmek için bir meslek, etkinlik veya beceridir ve genellikle bir ülkenin yurt dışındaki temsilcileri tarafından yapılmaktadır. Bu, diyalog, müzakere ve diğer önlemlerle yabancı hükümetlerin ve halkların kararlarını ve davranışlarını etkilemek için kurulmuş bir yöntemdir (Marks & Freeman, 2016, para. 1).

Nicolson (1963, s. 2), diplomasının kökenlerinin tarihin doğuşundan önceki zamanlara gömülü olduğunu belirtmektedir. Mevcut kanıtlar kaydedilen en eski diplomatik etkinliğin yaklaşık 3400 yıl önce Mısır’ın 18. Hanedanı ile eski Yakın Doğu’daki diğer büyük güçler arasında gerçekleştiğini göstermektedir. Modern diplomasının bir diğer kökeni, eski Yunan şehir devletlerine kadar uzanabilir. Özellikle, “diploması” kelimesi İngilizce “kat” anlamına gelen “diploun” yunanca fiilinden ve ayrıca yunanca “katlanmış belgeler” anlamına gelen “diplomas” kelimesinden türemiştir (Inoguchi, 1989 den aktaran Kurizaki, 2011, s. 6). Antik Yunan çağında, seyahat belgeleri, pasolar ve taşıma faturaları bir metal plaka üzerine kapatılmış, katlanmış ve özgün bir şekilde dikiliyordu. Metal plaka üzerindeki bu belgeye “diplomas” adı verilirdi. Zamanla bu terim resmi belgeler için de kullanılmaya başlandı ve yavaş yavaş bugünkü

bildiğimiz diplomasi kelimesini oluşturmuştur. Oxford İngilizce Sözlüğü'ne göre “diplomasi” terimi, ilk olarak 1796'da, uluslararası ilişkilerin yönetimi anlamına geliyordu (Kurizaki, 2011, s. 6).

Modern diplomatik uygulamalar, Rönesans sonrası Avrupa devlet sisteminin bir ürünüdür. Tarihsel olarak diplomasi, egemen devletler arasındaki resmi ilişkilerin yürütülmesi anlamına gelirdi. Ancak 20. yüzyılda Avrupa'da kullanılmaya başlanan diplomatik uygulamalar tüm dünyada benimsenmiş ve diplomasi, zirve toplantılarını ve diğer uluslararası konferansları, parlamento diplomasisi, ulusüstü ve uluslarüstü varlıkların uluslararası faaliyetleri, sivil toplum unsurlarının gayriresmi diplomasisi ve uluslararası memurların çalışmaları kapsayacak şekilde genişletilmiştir (Marks & Freeman, 2016, para. 29). Son yıllarda, dünya daha karmaşık hale geldiği için diplomasi de çok daha karmaşık hale geldi. İnsan hakları, çevresel sürdürülebilirlik, kültürel egemenlik, ticaret liberalizasyonu ve döviz akışları gibi yeni konular önemli hale gelmiştir ve bu konular, kısmen ulusötesi eylemci ağların etkinliğinden dolayı, daha sık ve daha kolay ulusal sınırlar aşmaktadır. Milliyet, etnisite, dil ve din gibi ideallere, fikirlere ve kimliklere dayanan yeni fikirsel güvenlik sorunları ortaya çıkmıştır (Cooper, 2002, s. 242). Yerli ve uluslararası arasındaki sınır sık sık bulanıklaşmıştır. Bu, yeni ağlar ve İnternet tarafından örneklenen hızlı, kitlesel, uluslararası iletişimin kullanılmasına yönelik yeni yaklaşımlar ve CNN ve BBC gibi televizyon hizmetlerinin küresel erişimiyle güçlendirilmiştir. Bir zamanlar küresel meseleler ve eğilimler hakkında güvenilir bilgilerin kapı bekçisi olarak görülebilen eski dış hizmet, artık böyle ayrıcalıklı bir konuma sahip değil. Uluslararası ve yurtdışında gerçekleşen olayları öğrenmek isteyen diplomatlar da genel halk gibi BBC ve CNN'yi açmak ve internette sörf yapmaktadır.

Diplomatik dünya şimdi diplomasi uygulayıcısı olarak kabul edilebilecek daha fazla aktör ve uygulayıcıların meşgul olması gereken daha fazla varlıkları içermektedir.

Bunlar arasında Uluslararası Kızıllaç Komitesi, Avrupa Birliği, diğer çok uluslu şirketler, yerel ve şehir yönetimi, savunuculuk ağları ve etkili bireyler gibi bölgesel ve uluslararası örgütler bulunmaktadır (Wiseman, 2004, s. 21). Devlet ve uluslararası aktörler, UNESCO'nun benimsediği kültürel çeşitlilik üzerine yeni bir enstrümana sahip olmada önemli bir rol oynayan uluslararası ulusal kültür grupları ağı gibi bazen güçlü etkilerle sınırları aşan yerel aktörler tarafından birleştirildi (Keck ve Sikkink, 1996, s. 13).

Diplomasi görevleriyle ilgili olarak, Morgenthau dört diplomasi görevinden bahsetmişti; (1) amaçlarını bu hedeflerin takibi için mevcut olan güce bir bakış açısıyla tanımlamak; (2) diğer milletlerin amaçlarını ve yetkilerini değerlendirmek; (3) bu farklı amaçların uyumluluk düzeyini belirlemek ve (4) hedefleri uygun araçlarla sürdürmek (Morgenthau, 1966, s. 139). Diplomasi, savaşa karşı tek savunmadır - ki bu bir anormallik olarak görülmemektedir - çünkü bu dört görevden herhangi birinde başarısız olmak, “dış politikanın başarısını ve dünyanın huzurunu tehlikeye atmak” anlamına gelebilir (Morgenthau, 1966, s. 540). Ancak beklendiği gibi, içinde faaliyet göstermesi gereken çevreye yapılan değişiklikler nedeniyle diplomasi çalışması da değiştirdi. Geleneksel ikili ve çok taraflı diplomasi daha az baskın hale geldi. Diplomatik ve yarı diplomatik bir faaliyet patlaması meydana geldi. Diplomasinin hızı önemli ölçüde artmış ve dışişleri bakanlıklarının iş yükü önemli ölçüde artmıştır. Daha fazla devlet kurumu, hükümetin evdeyken ve diğer ülkelerde, örneğin eğitim, göç, bilim, kültür ve polisle ilgili devlet kurumları dahil olmak üzere genel diplomatik çabalarına katılmaktadır. Temsilciliğin, raporlamanın ve müzakerenin klasik diplomatik işlevleri ile konsolosluk çalışmaları gibi diğer işlevlerin önemli ve ilgili kalmasına rağmen, diplomasinin ulusal ekonomik çıkarları ilerletme rolünü üstlenmesi daha fazla tanınırlık kazanmış ve Kabine ve dışişleri bakanlıkları tarafından daha da desteklenmiştir (Adesina, 2017, s. 6).

Bu modern çağda diplomasiyi etkileyen başlıca faktörlerden biri, Bilgi ve İletişim Teknolojilerindeki (BİT) devrimdir. Bilgi ve İletişim Teknolojileri, insanların dünya çapında politik, sosyal ve ekonomik manzaraları değiştirerek bilgi alışverişinde devrim yarattı. Faye'nin (2000) belirttiği gibi, BİT'ler daha az gelişmiş ülkelere endüstrileşme aşamasını atlatmak ve ekonomilerini küresel piyasadaki ileri ekonomi ile rekabet edebilecek yüksek katma değerli bilgi ekonomilerine dönüştürmek için bir fırsat penceresi sunmaktadır (Adesina, 2017, s. 5). Teknolojik inovasyon, trans-dünya bağlantıları için altyapı sağlayarak küreselleşmeye katkıda bulundu ve dünya ülkelerinin bu teknolojilerin yarattığı fırsatları gözden kaçırmaz. 1860'larda ilk telgraf mesajını alan Lord Palmerston, İngiliz Dışişleri Bakanının "*Tanrım! Bu diplomasinin sonu!*" diye haykırdığını belirtmiştir (Adesina, 2017, s. 6). İlginç bir şekilde, diplomasi telgrafın yanı sıra radyo, telefon, televizyon ve faks gibi teknolojik yenilikleriyle de hayatta kaldı. Her yeni büyük teknolojik cihaz, Lord Palmerston'unkine benzer tepkilere yol açtı. 1960'lı yıllarda yazdığı bir diplomatik pratisyen analisti olan Harold Nicolson, telefonun "*bilgiyi iletmek ya da talimatları iletmek için tehlikeli küçük bir araç*" olarak da etkisini gösterdi (Hocking & Melissen, 2015, s. 14).

Özellikle "bilginin yayınlanmasını, değişimini ve depolanmasını sağlayan bir iletişim aracı" olarak tanımlanan internet (Westcott, 2008, s. 3), kamusal ve özel iletişimin merkezi olmuştur ve sosyal medya gibi çağdaş araçlar, milyonları açık konuşma alanlarına getirdi. Facebook, Twitter, Qzone, Snapchat ve diğer sosyal medya platformlarını kullanan 2 milyardan fazla kişi ile dijital bağlantı dünyayı daha küçük hale getirdi ve bu süreçte milyarlarca insanın günlük hayatını değiştirdi. Artık dünyanın dört bir yanından insanlar arasında gündelik diyalog ve bilgi alışverişi, yıl boyunca her gün 24 saat sürmektedir. Sosyal medya, devletler ve uluslararası kuruluşlar için İnternet çevresinde gelişen yeni politika alanları ile uğraşmak istedikleri için çok büyük fırsatlar ve zorluklar sağlamaktadır. Esasen, BİT'lerde bu devrim, diplomasinin küresel olarak

yürütülmesinde köklü değişikliklere yol açmıştır. Mısır, Tunus ve Yemen gibi ülkelerde sosyal medya, kullanıcılar arasında sansürsüz kamu bilgilerinin dağıtımı için bir platform haline geldi. Sosyal medya, Arap Baharı eylemcilerine “birçok kişinin bilgi bağlanması ve paylaşmasına yardım ederek korkunun psikolojik engelini” kırmaya ve hatta bazı durumlarda fiziksel protestoları düzenlemeye yardımcı oldu (Kassim, 2012, para. 4).

Geleneksel olarak, diplomatik katılım büyük ölçüde hükümet-hükümet etkileşimlerinden oluşuyordu. Yirminci yüzyıldaki uluslararası yayınlarla olduğu gibi bazı durumlarda, hükümet ve halk arasında da oluyordu. Sosyal medyanın ortaya çıkışı ve mobil penetrasyondaki hızlı artışla birlikte, bu iletişim artık halktan hükümete ve bir halktan başka halka geçmektedir. Vatandaşlardan hükümete bu doğrudan bağlantı, diplomatların geleneksel olmayan dinleyicilerle buluşmasına ve bunlarla bağlantı kurmasına olanak sağlıyor ve böylece vatandaşların hükümetlerini on yıl önce mümkün olmayan şekillerde etkilemelerine izin vermektedir.

Diplomasi genellikle dış politika ile karıştırılır, ancak bu terimler eş anlamlı değildirler. Diplomasi, siyasi liderler ve askeri görevliler tarafından belirlenen dış politikanın başlıca aracıdır. Dış politika, hedefler, stratejileri ve başarılarında kullanılacak geniş taktikleri belirler ve amaçlarını gerçekleştirmek için gizli ajanlar, hükümeti devirme, savaş veya diğer şiddet biçimleriyle birlikte diplomasiyi de kullanabilmektedir (Shrivastava, 2017, para. 2). Bu yalnızca resmi kuruluşlar arasındaki ilişkilerle sınırlı değil, aynı zamanda devlet dışı aktörlerin oynadığı rolü de içerir. Örneğin bilim dünyası ve STK'lar, iklim değişikliği konusunda uluslararası stratejiyi şekillendirmede önemli bir rol oynamaktadır (Shrivastava, 2017, para. 2). Diplomasi, devletçilikte güç kullanımı veya usulsüz yollar yerine kullanılacak bir yoldur. Bu devletler arasındaki farklılıkların barışçıl bir şekilde ayarlanmasına kapsamlı ulusal gücün bir uygulanmasıdır. Zorlayıcı olabilir ama şiddet içermeyen bir yöntemdir ve

temel araçları, akredite edilmiş elçiler ve diğer siyasi liderler tarafından yapılan uluslararası diyalog ve müzakerelerdir. Kamuya açıklanan dış politikanın aksine, diplomasi çoğu zaman güven içinde yürütülür. Ancak çağdaş uluslararası ilişkilerin ilerlemesi ve sonuçları, neredeyse her zaman kamuoyuna duyurulmaktadır (Salim, 2017, s. 2).

1.3 Kültürel Diplomasi:

Kültür ve diplomasinin bu tanımından sonra, Kültürel Diplomasi kavramını anlamak daha kolaydır. İlk olarak Amerikan diplomasisi tarihçi Lord Turner tarafından getirilen ve daha sonra Frank Ninkovich tarafından geliştirilen, kültürel diplomasi terimi dünya çapında ülkeler tarafından yaygın bir şekilde kabul görmüştür (Li, 2005, s. 4). Düzenli ticaret yollarının oluşturulması, tüccarlar ve hükümet temsilcileri arasında sık sık bilgi alışverişi ve kültürel hediye alışverişi sağlamıştır. Kültürel ve iletişim alışverişinin bu çabaları kültürel diplomasinin ilk örnekleri olarak tanımlanabilir. Tarih boyunca halkların etkileşimi, dilin, dinin, fikirlerin, sanatların ve toplumsal yapıların değişimi, farklı gruplar arasındaki ilişkileri sürekli olarak iyileştirmiştir. Artık uluslararası ilişkiler disiplininin çevresine atfedilen kültürel diplomasi, bugün canlı ve yenilikçi bir akademik araştırma alanıdır ve kendini bağımsız bir teori ve pratik olarak kurmuştur.

Terim uzun bir tarihe sahip olsa da, akademide kültürel diplomasinin tanımı konusunda herhangi bir fikir birliğine varılamamıştır. Üzerinde uzlaşmış bir tanıma ulaşmamanın nedenlerinden biri, bu terimin uluslararası kültürel değişim, kültürel halkla ilişkiler veya kültürel işbirliği gibi benzer kelimelerle tanımlanmış karışıklıklarla karşı karşıya kalmasıdır (Kim, 2011, para. 2). Önerilen tanımların bazıları aşağıdaki satırlarda tartışılmıştır.

İngiliz diplomat JM Mitchell, kültürel diplomasinin “bir bütün olarak diplomatik

operasyonların kolaylaştırılması, olumlu bir imaj sunulması için çaba sarfetmek istediğini” sanatçıların turuna doğrudan finansman sağlayarak veya yurt dışındaki üniversitelerde dil veya kültür çalışmalarını teşvik ederek bir ülkenin kültürel nüfuzunu güçlendirmeyi hedeflediğine inanmaktadır (Mitchell, 1986, s. 81). Saeki (2005, s. 17), kültürel diplomasının, vatandaşlar veya farklı ülkeler arasında karşılıklı anlayışları geliştirmek için fikir, bilgi, sanat ve kültür alışverişinde bulunduğu tanımını önermiştir. Başka bir deyişle, bu tanım açısından, kültürel yönler üzerinde durulmaktadır.

Amerikalı bilim adamı Milton Cummings tarafından kullanılan kültürel diplomasının tanımı, sayısız farklı kültürel diplomasi anlayışının ortaya çıkardığı sorunların bazılarına faydalı bir örnek teşkil etmektedir (Mark, 2008, s. 41). Milton Cummings, terimin genel bir tanımını sağlar ve kültürel diplomasiyi “karşılıklı anlayışı geliştirmek için fikirlerin, bilgilerin, sanatın ve diğer kültürel faaliyetlerin ülkeler ve ülke insanları alışverişi, kendi dilini diğer insanlara öğretmek, politikayı anlatmak” olarak tanımlar (Yayla, 2014. s. 5). Bununla birlikte, Cummings’in tanımı çoğunlukla alıntılanırken, bu tür kültürel transferlerin karmaşıklığını doğru bir şekilde ele almak için çok geniş olarak görülmektedir. Mark (s. 41, 2008)’a göre, bu tanım birçok sorunlara yol açtı. İlk olarak, onun tanımı, kültürel diplomasının niçin “diplomasi” kavramını içerdiğini açıklamaz. Diplomasiyle ilgili bir uygulamanın bu tanımında, bir hükümetle, diplomatlarla veya dış politikayla olsun, bir şekilde olsun, pek bir anlamı yoktur. İkincisi, Cummings’in tanımı kültürel diplomasının kamu diplomasisi ile uluslararası kültürel ilişkilere veya yumuşak güce ilişkisini ele almamaktadır. Üçüncüsü, Cumming’in “uluslar ve onların halkları” terimini kullanması, hangi siyasi kurumların kültürel diplomasiyi üstleneceği konusunda kesin değildir. Benzer şekilde, Mark, Cumming’in tanımındaki diğer birçok nesneye de itiraz eder.

Kültürel Diplomasi Enstitüsü (2017) tarafından aşağıdaki gibi bir başka tanım verilmektedir ve bu tezde araştırma yapılırken dikkate alınacaktır.

“Kültürel Diplomasi, en iyi şekilde, ilişkilerin güçlendirilmesi, sosyo-kültürel işbirliğinin geliştirilmesi, ulusal çıkarların desteklenmesi, fikirlerin, değerlerin, geleneklerin ve kültürün veya kimliğin diğer yönlerinin değişimini temel alan ve kullanan bir eylemler süreci olarak tanımlanabilir. Ötesinde; kültürel diplomasi, kamu sektörü, özel sektör veya sivil toplum tarafından uygulanabilir.”

Basitçe söylemek gerekirse, kültürel diplomasi “bir devlet kültürünün dış politika hedeflerini veya diplomasisini desteklemek için kullanılması”dır (Hamilton, 1995, s. 42). Yine de, kültürel diplomasiyi tam olarak neyin oluşturduğu konusunda bir hayli karışıklık vardır: bir dizi anlam, terimlerin birbirini değiştiren kullanımı ve örtüşen kavramlar. Bu karmaşanın kapsamı, daha sonra, kamu diplomasisi, dış kültür politikası ve uluslararası kültürel ilişkiler gibi kavramlardan nasıl ayırt edilebileceği tartışılmıştır. Semantik karışıklığa rağmen, kültürel diplomasiyi hükümetin dış politika hedeflerini veya doğrudan ya da dolaylı olarak hükümetin dışişleri bakanlığını içeren dış politika hedeflerini ya da diplomasisini desteklemek üzere yürütülen bir diplomasi pratiği olarak düşünmek mümkündür. Bu, hükümetin temsil ettiği devlet kültürünün seçkinlerin yanı sıra daha geniş bir nüfusa hedeflenen geniş bir yelpazesini kapsamaktadır.

Kültürel diplomasi, hem bir hükümetin dışişleri bakanlığı için çalışan diplomatlar hem de dışişleri bakanlıklarına değişen derecelerde yönetim ve finansman bağlantılarına sahip bağımsız kuruluşlar için çalışanlar tarafından yönetilmektedir. Bu devlet aktörlerinin yanı sıra, kültürel diplomasi devletin dış aktörleri arasında STK'lar, öğrenciler ve iş adamları gibi unsurları içermektedir. Kültürel diplomasi kapsamı içerisinde gerçekleştirilen faaliyetler, devletin temsil ettiği devlet kültürünün bir yönünü ortaya koyar ve sanatçılar, şarkıcılar ve benzerleri gibi katılımcılar ve sanatçıların eserlerini, bir devlet kültürünün (örneğin dilin) yönlerinin tanıtımı ve akademisyenler gibi kişilerin değişimi gibi çok çeşitli faaliyetleri içerir. Uygulama, geniş bir yelpazede

faaliyetler içermektedir ve şimdi daha çok, sporun yanı sıra, elitlerden ziyade daha geniş nüfusa yönelik kültürel etkinlikleri içermektedir.

Kültürel diplomasi aynı zamanda bir devletin itibarını yükseltmekte, tartışmalı konuların olumsuz etkilerine karşı önlem almaya yardımcı olmakta ve devletin markalaştırmaya yönelik hükümet çabalarına katkıda bulunmada etkin rol oynamaktadır. Uygulama, kültürel istilasın etkisine karşı ulusal kültürü koruma çabalarını desteklemektedir. Yurt içi hedeflere ulaşmak için kültür diplomasisi de yapılmaktadır (Mark, 2008, s. 23-24).

1.4 Kültürel Diplomasi ve İlgili Terimler:

Kültürel diplomasi terimi, bazı terimlerin yerine kullanılmaktadır mesela yumuşak güç, kamu diplomasisi, uluslararası kültürel ilişkiler ve propaganda. Ancak kültürel diplomasi bunlardan ayrı ve bambaşka bir terimdir. Kültürel Diplomasi yumuşak gücün bir aracı ve kamu diplomasisinin bir alt kümesidir. Kültürel diplomasi uluslararası kültürel ilişkiler ile de aynı anlama gelmektedir. Ancak propagandadan farklıdır. Kültürel diplomasi bir hükümet propagandası gibi görünse de, uygulamada kendi dinleyicileriyle ilişki kurma konusundaki kararlılığı ile kültürün içsel dürüstlüğü birleşince propagandadan farklılık gösterir. Bu terimlerin tanımları ve kültürel diplomasiyle aralarındaki farklar aşağıdaki bölümlerde açıklanmaktadır.

1.4.1 Yumuşak Güç ve Kültürel Diplomasi:

Yumuşak güç terimi, Harvard'taki bir siyaset bilimcisi olan Joseph Nye tarafından 1990 yılında ortaya konmuştur. O zamandan beri bu terim uluslararası ilişkiler ve kamu diplomasisinin yönetiminde önemli bir yer tutmaktadır. Yumuşak güç şu anda pek çok hükümet tarafından dış politikalarının merkezi bir hedefi olarak görülmektedir. Aslında

yumuşak güç fikri, Lao Tsu ve Kavtilya gibi eski Çinli ve Hintli filozoflara dayanır (Rawnsley, 2012, s. 121).

Nye'ye göre, iki tür güç vardır, yani sert güç ve yumuşak güç. Sert güç, askeri müdahale, zorlayıcı diplomasi, ödeme girişimleri ve ekonomik yaptırımlar gibi taktiklere dayanarak zorlama yoluyla etkinin uygulanmasıdır. Öte yandan yumuşak güç, ikna, olumlu çekimi ve gündemi çerçevelemenin ortaklaşa araçlarıyla tercih edilen sonuçları elde etmek için başkalarını etkileme yeteneğidir' (Rawnsley, 2012, s. 121). Nye'ye göre, gücün temel anlamı, istediklerimizi başkalarına yaptırma yeteneğidir. Bunu yapmanın üç ana yolu vardır: Bir tanesi onları sopalarla tehdit etmektir (yani döversin, korkar); ikincisi onlara havuç vermektir (yani ücreti mukabili ilerlersin); üçüncüsü ise onları çekmek ya da onları istediklerimizi yaptırmak için ikna etmektir (yani aklını kullanırsın, uzlaşıda buluşursun) (Özer, 2018, para. 2). Nye'ye göre başkaların ilgisini çekebilirsek, istediğimiz şeyi yaptırmak havuç vermek ve sopaları kullanmaktan daha az masraflı olur (Khan, 2017, s. 9). Yumuşak güç, üçüncü yolu yani başkalarını "istediğimizi yaptırmak" demektir. Böylece yumuşak güç "başkalarını, zorlama (sopa) veya ödeme (havuç) yerine cazibe yoluyla istediği sonuçları elde etmek için etkileme yeteneğini ifade eden teorik bir yapıdır (Nye, 2004, s. 6).

Basit anlamda, 'sert güç itmek; yumuşak güç çekmektir' (USC, 2016, para. 2). Yumuşak güç, dış politika tartışmalarında önemli bir analitik araç haline gelmiştir. Akademide, liberal kurumsalcı akademisyenler yumuşak güce önemli bir devletçilik kaynağı olarak vurgu yapmaktadırlar (Wilson, 2008, s. 17). Bugün neo-realistler tarafından vurgulanmakta olan sert güç aksine, yumuşak güç istenilen sonuçları üretmek için başkalarını ikna etmek ve ayartmak için hükümetler tarafından kullanılan güçlü bir araçtır (Nye, 2008, s. 55).

Yumuşak gücü oluşturan kaynaklar değerler, dış politikalar ve kültürdür (Dirmaite, 2015, s. 55). Değerler ve dış politika, iç ve dış politikalarının ve politik değerlerinin

tutarlılığına işaret etmektedir (Yin, 2014, s. 15). Bir ülkenin yumuşak gücünün ilk ve en önemli kaynağı ise kültürdür. Kültür edebiyat, müzik ve eğitim gibi entelektüel ve sanatsal etkinliklerle yumuşak güç etkisi yaratabilir. Kültürel etkinliklerin zenginliği ve kalitesi yabancı dinleyicilere hitap edip hayranlıklarını ve takdirlerini uyandırır ve nihayetinde ülkenin yumuşak gücünün yükselmesine neden olur. Yani yumuşak güç daha geniş bir terimdir ve kültürel diplomasi yumuşak gücün sadece bir aracıdır ve birbirleriyle karıştırmamalıdır (Nye, 2009, para. 2).

1.4.2 Kamu Diplomasi ve Kültürel Diplomasi:

Kamu Diplomasisi terimi, propaganda sözcüğü ile ilgili olumsuz çağrışımlarını kırmak amacıyla 1965'te, Fletcher School of Law and Diplomacy Üniversitesi'nden Dekan Edmund Gullion tarafından başlatılmıştır (Cull, 2006, para. 1). Edmond Gullion kamu diplomasisinin, dış politikanın oluşturulması ve uygulanması konusundaki toplumsal bakış açılarının etkisiyle ilgili olduğunu düşünmüştür (Dirmaite, 2015, s. 55). Kültürel Diplomasi geleneksel diplomasinin dışında kalan uluslararası ilişkilerin yönlerini kapsar. Bu yönler yurtdışında kamuoyunu etkilemek; yurt dışındaki etkinliklerin raporlanması ve bu etkinliklerin siyasete etkileri; diplomatlar ve yabancı muhabirler arasında iletişim kurmak; birbirlerinin ülkelerinde özel grupların ve baskı gruplarının karşılıklı olarak etkilenmesi; ve kültürlerarası iletişim süreci gibi unsurları kapsamaktadır (Ryniejska, 2009, s. 3). Kamu diplomasisi yumuşak gücün bir aracı olarak görülmektedir (Yağmurlu, 2007, s. 16).

Fisher (1976), kamu diplomasisini “dış politikaların oluşturulmasını ve uygulanmasını etkileyen kamunun tutum ve düşüncelerinin nedeni ve etkisi” olarak tanımlamaktadır (Schiller, 1976, s. 20). Dizard (2001, s. 5), bu terimi “yurtiçinde ve yurtdışında kitlelere yönelik geniş bir yelpazede bilgi ve kültürel programlar için bir kapsamlı ifadesi” olarak tanımlamıştır. Kamu diplomasisi disiplinler arası bir alandır ve halkla ilişkiler ile yakından ilişkilidir. Aynı zamanda uluslararası iletişimde ve

uluslararası ilişkilerde bulunan teorilere de dayanmaktadır (Gilboa, 2008, s. 57; Rasmussen ve Merkelsen, 2012, s. 810).

Kamu diplomasisinin ana fikri, yabancı halkın düşüncelerini ve nihayetinde hükümetlerinin düşüncelerini de etkilemek amacıyla yabancı halklarla doğrudan iletişim kurmaktır (Malone, 1985, s. 199). İçerik bağlamında, “bu terim bilgi, eğitim ve kültür alanlarında yapılan etkinliklerden yurtdışındaki nüfuzunu etkileyerek hükümetlerini etkilemek demektir (Frederick, 1993, s. 229).

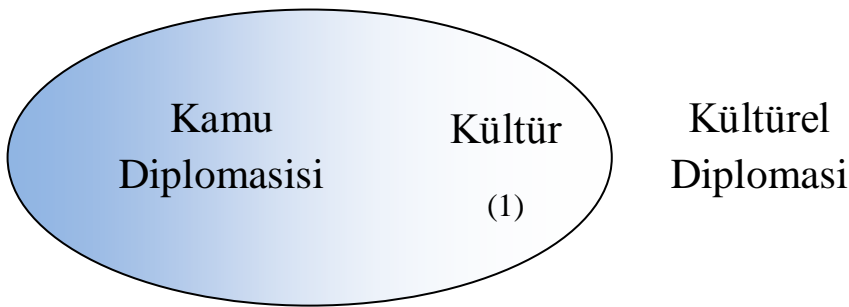
Kamu diplomasisi geleneksel diplomasiden farklıdır. Geleneksel diplomasi sorunlara odaklanırken, kamu diplomasisi değerlere odaklanır (Ham, 2001, para. 126). Kamu diplomasisi ve geleneksel dış politika arasında büyük farklılıklar vardır (Rugh, 2008, para. 17). İlk önce, kamu diplomasisi sivil toplum kuruluşları tarafından uygulanabilir ve genellikle geleneksel dış politikadan çok daha geniş bir topluma yöneliktir. Dahası, hükümet ve diğer kamu diplomasisi aktörleri arasındaki ilişkiler genellikle belirsizdir. Bir devlet, örneğin, yurtdışında kamu diplomasisi çalışmalarını yürüten bir STK için finansman sağlayabilir veya bir devlet, yurtdışında o devletin markalaşmasını ve pazarlamasını yapmak için özel bir halkla ilişkiler firmasını işe alabilir (Saari, 2014, s. 50).

Benzer şekilde, geleneksel diplomatlar ve kamu diplomasisi profesyonelleri çok farklı işlere sahiplerdir. Geleneksel diplomatlar öncelikli olarak dış politikayı temsil etmek ve ev sahibi ülkeye karşı sorumludurlar. Kamu diplomasisi profesyonelleri ise sadece politikayı açıklamakla kalmayıp, aynı zamanda ev sahibi ülkenin iç politikasını, toplumu ve kültürünü de anlamalıdır. Geleneksel diplomatlar ev sahibi ülke yetkilileri ile ilişki kurmaktan sorumlu iken, kamu diplomasisi uzmanları çeşitli alanlarda çok çeşitli fikir liderleriyle meşgul olurlar (Rugh, 2008, para. 17).

Soğuk Savaş sonrası mevcut kamu diplomasisi tartışmalarının çoğu “yumuşak güç” kavramına bağlıdır (Nye, 2004, s. 13). Önceden tanımlandığı gibi, yumuşak güç, baskı

veya ödeme yerine cazibe yoluyla istediği sonuçları elde etmek için başkalarını etkileme yeteneğidir (Nye, 2008, s. 94). Kamu diplomasisi, hükümetlerin ve diğer aktörlerin, diğer ülkelerin kamuoyunu çekmek için yumuşak güç kaynaklarını seferber etmek için kullandıkları bir araçtır. Bununla birlikte, değerler, kültür ve politikalar çekici değilse, aktif kamu diplomasisi çalışmaları ters etki yapabilir. Kendini hizmet eden ya da küstahça sunulmuş gibi görünen politikalar, yumuşak gücün azaltmasına sebebi olabilirler (Nye, 2008, s. 95).

Diğer taraftan, kültür diplomasisi genellikle sanat, eğitim, dil, spor ve din gibi çeşitli araçları kapsayan kamu diplomasisinin bir boyutu veya dalı olarak görülür (Yin, 2014, s. 11). Örneğin, ABD Dışişleri Bakanlığı'nın (2005, s. 3) Kültürel Diplomasi Danışma Komitesi Raporunda "Kültürel Diplomasi: Kamu Diplomasisi Linchpin" unvanını kullandı ve kültürel diplomasiyi kamu diplomasisi kategorisine aldı. İngiliz tarihçi Nick Cull, kültürel diplomasiyi "*kamu diplomasisinin genel başlıkları altında eylem ve programların bir alt kümesi*" olarak görmektedir (Jessica, 2014, s. 14).

Şekil 4: Kültürel diplomasi ve kamu diplomasisinin iletişim perspektifinden ilişkisi⁴

Kültürel diplomasi alanında çalışan Li Zhi, iletişim teorisi açısından, kamu diplomasisi ile kültürel diplomasi arasındaki örtüşmenin, Şekil 3'te gösterilebileceğini

⁴ Yin, 2014, s. 15

savunuyor. Bu şekilde, No.1'in temsil ettiği alan genel halka yönetilen kültürdür. No. 2'nin temsil ettiği alan ekonomik, politik, askeri ve bilimsel alanlara yönelik kamu diplomasisi ve No. 3'ün temsil ettiği alan devlet düzeyinde odaklanan kültürel diplomasiyi temsil etmektedir. Ayrıca, kamu diplomasisi yöntemlerinin doğada kültürel olduğuna ve bu iki kavramın yakınsaması için gittikçe büyüyen bir eğilim olduğuna inanmaktadır (Yin, 2014, s. 15). Kültürel diplomasinin artık hem kavramsal hem de pratik olarak kamu diplomasisinin bir alt kümesi olduğu düşünülse de, kültürel diplomasi sadece başka bir isimle kamu diplomasisi değildir. Kamu diplomasisinin tüm yönleri kültürü içermemektedirler (Mark, 2008, s. 7).

1.4.3 Propaganda ve Kültürel Diplomasi:

Kamu Diplomasisi ve Kültürel Diplomasi gibi yumuşak güç formları kolayca propagandaya değişebilir veya başka milletler tarafından propaganda olarak algılanabilir. Propaganda, kişilikleri veya çevrelerindeki faktörleri manipüle ederek ya da davranışlarını arzu edilen noktaya doğru şekillendirmek için insanları belirli bir durumun tanımını kabul etmeye ikna etmeye çalışan kasıtlı bir girişimdir (Evans, 1998, s. 451). Propaganda çeşitli teknikler kullanır (Evans, 1998, s. 452) ve sorunları basitleştirir ve onları duygusallaştırır. Propaganda kalıplaşmış duyguları kullanarak seyircilerdeki güçlü duyguları teşvik eder. Propagandanın tersine kültürel diplomasi, bir devletin kültür yolu ile yabancı devletlerle nasıl uyum sağladığını ve sürdürdüğünü gösterir.

Propaganda ile kültürel diplomasi arasındaki çizgiyi görmek zordur. Çünkü bazı ülkelerin kültürel diplomasi uygulamasının tek amacı başka ülkelerin düşüncelerini kendi düşünce biçimlerine dönüştürmektir. Örneğin, Amerikalılar için erken kültür politikası komünizme karşı bir tepkiydi, kamuoyu savaşını kazanma çabasıyla ABD savaşta için her şeyi hazırladı (The Arts Industries Politika Forumu, 2005, s. 2). Cowan

ve Cull derler ki kamu diplomasisi terimi, Amerika'nın uluslararası bilgileri değiştirme pratiğini "propaganda" teriminden kurtarmak için yapıldı (Cowan, 2008, s. 6). Kültürel diplomasi programının amaçları için karşılıklı fikir değişiminin olmadığı durumlarda propaganda, sürecin kültürel diplomasiden daha doğru bir tanımıdır.

Bazı yazarlar propaganda ile kamu ya da kültürel diplomasi arasında benzerlikler olduğunu fark etmişlerdir. Leonard, "kamu diplomasisi" teriminin sıklıkla propaganda için bir örtbas olduğunu söylemektedir (Leonard, 2002, s. 50). Sanat Endüstrileri Politikası Forumu, özünde, kültürel diplomasinin yaratıcı ifadeler içerdiğini, ama aynı zamanda değerlerin ve kapsayıcı fikirlerin değişimini de dahil etmeye çalıştığını söylemektedir (The Arts Industries Policy Forum, 2005, s. 1). Bu nedenle, kültürel diplomasi salt bir kültür değil, belirli bir propaganda değerine sahip olan kltrdur. Kültürel Diplomasi Araştırması ve ABD hükümeti (Kültürel Diplomasi ve Birleşik Devletler Hükümeti, s. 12-15), propaganda ile daha yumuşak ve iki yönlü anlayış tarafına sahip olan kültürel diplomasi arasında genellikle ince bir çizgi(fark) olduğunu söylemektedir.

Leonard, ülkelerin kamusal veya kültürel diplomasiyi propagandadan başka bir yere taşıyabilmelerinin tek yolunun, hedef kitlelerini anladıklarından emin olmaları gerektiğine inanmaktadır; hedef kitlenin devlete karşı herhangi bir düşmanlığı ile yüzleşmek; insanları duygusal olarak meşgul etmek; ve hedef kitleye olan ilgilerini kanıtlamak (Leonard, 2002, s. 51).

Mark, kültürel ve kamusal diplomasinin propaganda olup olmadığını, kullandığınız propaganda tanımına bağlı olacağına işaret etmektedir (Mark, 2008, s. 57). Çoğu modern diplomasi bir çeşit iki yönlü iletişim ve karşılıklı öğrenme içerdiğinden, bunun propaganda olmadığını savunmaktadır. Demos grubu ayrıca, kültürel diplomasinin

iletişim kurmaya çalıştığı için propagandadan daha incelikli ve daha az müdahaleci olduğuna inanmaktadır (Bound, 2007, s. 22).

Propagandaya karşı bir başka argüman ise propaganda kültürel ve kamusal diplomasiyle ilişkili olmasına ve yabancı kitlelerin temel değerlerine hitap etme stratejisi olmasına rağmen kültürel ve kamu diplomasi propagandadan daha az müdahalecidir (Van Ham, 2008, s. 135); ve diğer insanların fikrini daraltmaya çalışmaz. Mulcahy'ye göre, kültürel diplomasi propaganda değil, çünkü propaganda doğrudan bir yaklaşımdır. Bir ülkenin neyle ilgili olduğunu denizaşırı kitlelere açıklamaya çalışmaktadır. Öte yandan, kültürel diplomasi daha dolaylıdır ve insanları kazanmak için kişisel deneyimler kullanır. Kültürel Diplomasi denizaşırı seyircilerin söylenenden ziyade, kültürü deneyimlemelerine izin verir ve kendileri hoşlanıp hoşlanmadıklarına karar verir ve mesajımızı kabul eder (Mulcahy'den alıntı olarak, Feigenbaum, 2001, s. 30-31). Mark, “kültürün, bu tür çabaları engelleyebilecek içten bir dürüstlüğü olduğunu” savunur (Markos, 2010, s. 4-5).

1.4.4 Uluslararası Kültürel İlişkiler ve Kültürel Diplomasi:

Uluslararası kültürel ilişkiler terimi, en çok kültürel diplomasiyle eşanlamlı olarak kullanılan terimdir, ancak ikisi aynı değildir. Uluslararası kültürel ilişkilerin tamamı hükümeti içermez ve dış politika hedeflerine ya da diplomasiye katkıda bulunmaz. Her gün, dünyanın bir yerinde, yurt dışındaki okul koroları turları ve ticari uluslararası sanat sergileri gibi kültürel ilişkiler, hükümetin herhangi bir katılımı olmadan gerçekleşiyor. Ve hükümet tarafından finanse edilen sanatçıların performansları gibi hükümeti içeren bu uluslararası kültürel ilişkiler, dış politika hedeflerine ya da dışişleri bakanlığı ya da dışişleri bakanlığının elçilikleridir (Mark, 2009, s. 17). Robin Higham, en azından ulusal hükümetler tarafından finanse edilen ve teşvik edilen Uluslararası Kültürel İlişkilerin, genellikle farklı bir hedefi olduğunu düşünür. Bu da o ülkenin kültürel gelişmesidir. Bu, bir ülkenin diğer sanatsal veya

kültürel profesyonellerle uluslararası işbirlikleri yoluyla kendi sanatsal ifadesi için yeterliliğini ve kapasitesini oluşturmakla ilgilidir (Higham, 2001, s. 134).

1980’lerde uluslararası kültürel ilişkiler konusunda yazan eski İngiliz Konseyi yetkilisi JM Mitchell, uluslararası kültürel ilişkiler ve kültürel diplomasının ‘kültürler aracılığıyla modern ilişkilerin izlediği pratiğin uygulanması’ için geçerli olduğuna dikkat çeker. Kültürel Diplomasının temeli, karmaşık ve inceliklidir (Mitchell, 1986, s. 2). Kültürel diplomasiyi hükümetler yürütür, uluslararası kültürel ilişkiler ise bağımsız kuruluşlar yürütür ve her biri için farklı amaçlar vardır. Mitchell için kültürel diplomasının iki anlamı vardır: 1) hükümetler arasında kültürel anlaşmaların yapılması ve 2) bu anlaşmaların yürütülmesi ve bunlardan oluşan kültürel ilişkiler. İcra, “resmi politikaya ve ulusal çıkarlara sıkı sıkıya bağlı siyasi ve ekonomik hedeflere ulaşmak isteyen diplomatlar tarafından gerçekleştirilir”, ancak bu, “uygulandığı taktik ve kısıtlamaya” bağlı olarak algılanabilir veya algılanamayabilir (Mitchell, 1986, s. 3).

Mitchell’in kültürel diplomasi ile uluslararası kültürel ilişkiler arasındaki farkın kavramsallaştırılması, çeşitli nedenlerle sonuç olarak ikna edici değildir. Birincisi, uluslararası kültürel ilişkilerin genel ve idealist hedeflere sahip olduğunu öne sürmek için, fakat, bir devletin dış politika hedeflerinin ve bu hedefleri desteklemek için üstlenilen kültürel diplomasının, başarı gibi idealist hedefleri de içerdiğini kabul etmedeki başarısızlığıdır. Ortak çıkarları için ulusal toplumlar arasında anlayış ve işbirliği. İkincisi, kültürel diplomasının “seçici kendini yansıtma” kullandığını ileri sürerken, uluslararası kültürel ilişkilerin daha dürüst olması kültürel diplomasiyi adaletsiz yapmaktadır. Pek çok kültürün kendine özgü bir dürüstlüğü vardır ve kültürel diplomasının sık sık devletleri yurt dışında bütün ayrıntılarıyla sunmanın örnekleri vardır (Mark, 2009, s. 19).

Richard T. Arndt’a göre, kültürel ilişkiler “hükümet müdahalesi olmadan doğal

ve organik bir şekilde büyür”. Bunlar arasında sanat eserleri, turizm, göç, medya erişimi, kitap sirkülasyonları, müzisyenlerin ve diğer sanatçıların hareketi, yer alırken diğer yandan kültür diplomasisi de yer alır. Kültürel Diplomasi ise ulusal çıkarlarına desteklemek için hükümet müdahalesini içerir (Arndt, 2001, s. 19).

1.5 Kültürel Diplomasinin Tarihi:

Kültürel Diplomasinin kökleri eski zamanlara kadar uzanabilir ve bir ülkenin kendi etkisini yurt dışına yaymak için kültürü kullanması ve kültürlerarası ilişkileri teşvik etmesi yeni olgular değildir. Kültürel diplomasi, Avrupa monarşilerinin onu kültürel olayların ve müzikal performansların tanıtımı yoluyla dünya sahnesinde prestijini ve etkisini arttırmak için stratejik bir araç olarak kullandığı orta çağlardan beri devlet iktidarının gücü olarak araçsallaştırılmıştır (Einbinder, 2013. s. 2). Yurtdışındaki imajını tanıtmak için resmi bir kültürel diplomasi organı geliştiren ilk Avrupa ülkelerinden biri Fransa’dır (Geusau, 2009, s. 41). 1883’te Alliance Française, Fransa’nın yurtdışındaki rayonunu tanıtmak ve Fransız sömürgesinde Fransız dilini öğretmek için oluşturuldu (Einbinder, 2013, s. 4). Fransa gibi ülkeler ondokuzuncu yüzyılın sonlarından beri terimleri kullansalar da, kültürel diplomasi diğer pek çok ülkede sadece 1990’larda ortak pariteye girmiştir (Ang, Isar & Mar, 2015, s. 365).

Ondokuzuncu yüzyılda, büyük Avrupalı güçler, ulusal kültürlerini temsil eden ajanları ve eserleri yabancı ülkelere göndererek Birleşik Devletler’deki kültürel üstünlük için birbirleriyle rekabet etmeye başladılar (Gienow, 2009, s. 20). Aynı dönemde dünya sergileri, “ulusal temsil, teknolojik üstünlük, akademik yenilik ve kültürel ihtişam için güçlü mağazalar” olarak gelişmeye başladı (Gienow, 2009, s. 21). Bununla birlikte, kültürel diplomasi girişimcilere, sanat küratörlerine, sanatçılara ve bireysel çıkar gruplarına ayrılmış bir etkinlik olarak kaldı (Einbinder, 2013, s. 26).

Amerika Birleşik Devletleri de, son yüzyılda müzikal diplomasiyi kamu

diplomasisinin bir dayanağı olarak kullanmıştır. Soğuk Savaş sırasında, ABD dış politikasında kültürel diplomasi baskındı. Amerika Birleşik Devletleri Dışişleri Bakanlığı, kültürel diplomasiyi “farklı ulusların halkları arasındaki doğrudan ve kalıcı temas” olarak tanımladı ve “resmi ilişkilerin yürütülebileceği uluslararası bir güven ve anlayış ortamı yaratmaya yardımcı olmak için tasarlandı (1959 tarihli, Devlet Bakanlığı, Einbinder, 2013, s. 26) “. Savaş ağırlıklı olarak ideolojik olduğu için, kültür Amerikan etkisini ve Sovyet ideolojisine karşı gücü ifade etmenin bir aracı haline geldi. ABD Dışişleri Bakanlığı, yurtdışında iyi bir imaj oluşturmak için, Fulbright programı gibi akademik değişimleri ve kültürel değişimleri destekledi, dünya çapında konferanslar düzenledi, uluslararası müzik turları düzenledi ve kültürünü edebiyat, sanat ve bilim yoluyla dünyaya ihraç etti. Soğuk Savaş döneminde en çok sergilenen kültürel diplomasi araçlarından ikisi bale ve müziktir.

Kültürel Diplomasi aslında, ulusal hükümetlere hizmet eden diplomatların kültürel değişimlere ve akışlara başvurduklarında ya da algılanan ulusal çıkarlarının gelişmesi için onları kanalize etmeye çalıştıkları süreçleri ifade etmek için kullanılmıştır. Ancak yakın zamanda, “karşılıklı anlayışı güçlendirmek için uluslar ve halklar arasında kültürün fikir, bilgi, sanat ve diğer yönleri değiş tokuşuna” olarak genişletildi (Cummings, 2003, s. 1). Gerçekte, karşılıklı anlayış sadece bazen nesnedir. Bu terim artık yabancı kültürel ilişkiler, uluslararası kültürel ilişkiler (ICR), uluslararası kültürel değişim ya da uluslararası kültürel işbirliği gibi daha önce kullanılmış birçok kavram için kısmi ya da tam bir yer değiştirme olarak kullanılmaktadır (Einbinder, 2013, s. 3).

1.6 Kültürel Diplomasinin Amaçları:

Kültürel diplomasinin amaçları hakkında genel bir anlaşma yoktur. Yağmurlu’ya göre “kültürel diplomasinin amacı, diplomatik etkinlikleri bir bütün olarak şekillendirerek istenen şekilde bir imaj sunmaktır” (2007, s. 18). Sıklıkla kültürel

diplomasi, genellikle “karşılıklı anlayış” olarak adlandırılan normatif ve idealist hedeflere ulaşmak için üstlenilen bir uygulama olarak görülmektedir (Cummins, 2003, s.1). Geleneksel olarak hükümetler, idealist amaçlar elde etmek, karşılıklı anlayış geliştirmek, etnik merkezîyetçilik kalıplaşmışlıkla mücadele etmek ve çatışmaları önlemek için kültürel diplomasiyi kullandıklarını söylemiştir (Lending, 2000, s. 4). Kültürel Diplomasi aynı zamanda karşılıklı değişime dayalı iki yönlü bir ilişki kurmayı ve sürdürmeyi amaçlamaktadır (Mulcahy, 1999, s. 1).

Kültürel diplomasının işlevsel hedefleri arasında ayrıca ticaret, siyaset, diplomatik ve ekonomik çıkarların geliştirilmesi, ekonomik, ticari, siyasi, kültürel ve diplomatik unsurları içeren ve kültürel diplomasi uygulayıcısı için önemli olan yurtdışı gruplarla bağlantı kurarak, ikili ilişkilerin geliştirilmesi yer almaktadır. Bir devletin profilini yükseltmek, bir devlet ihtişamı göstermek, onun değerlerini ortaya koymak, belirli grupların çıkarlarını ilerletmek, gerginlik dönemlerinde ikili ilişkilerin sürdürülmesine yardımcı olmak (Kirsten vd, 2007, s. 66) ve (sadece bir devletin ulusal çıkarlarını değil) kültürel diplomasının ortaklarına da yararlanma amaçları da dahildir. Bazen çekişmeli konuların olumsuz etkilerine karşı çıkmak ya da baskın kalıp yargılara karşı çıkmaya çalışarak ve rekabeti ya da propaganda pratiği ile kültürel diplomasiyi en yakın şekilde konumlandıran bu hedeflerin peşinde koşarak yanlış anlaşılmayı ortadan kaldırmaya çalışmaktadır.

Kültürel diplomasi, sadece diplomasiyi yürüten ülkenin çıkarlarını değil, diğer ülkelerin çıkarlarını da arttırabilir. Örneğin bir ülkenin kültürel diplomasi, komşu ülkelere gelen öğrencilere o ülkede öğrenim görmek için burs sağlama konusundaki yoğun çabalarıyla, kendi çıkarlarını ve komşularının çıkarlarını ilerletmeye hizmet etmektedir (Pennee, 1999, s. 201).

1.7 Kültürel Diplomasinin İzleyicileri ve Aktörleri:

Kültürel diplomaside iki tür izleyici vardır. Birincisi, hedef ülkenin yerel sakinleridir. Onlar, memurlardan genel halka kadar yaşam alanlarından insanlar olabilirler. Diğer tür ise bir ulusal diaspora üyelerini içerir (Mark, 2009, s. 11). Ulusal bir diaspora, vatandaşlıklarını (veya ortak bir vatandaşlığı) ve aynı zamanda örneğin dünyadaki Hint topluluklarının üyeleri gibi güçlü etnik veya dilsel bağları olan başka bir devletin vatandaşlarını elinde bulunduran bir devlet vatandaşını da kapsar. Gönderen devletin kültürünün dışa vurumlarını gösteren diğer ülkelerdeki hedef kitleleri hedeflemenin yanı sıra, kültürel diplomasi, başka bir ülkenin kültürel faaliyetinin destekleyici tezahürlerini de içermektedir, çünkü bu durum, gönderen devletin ulusal çıkarlarını ilerletmeye yardımcı olabilir.

Kültürel diplomasi izleyicisini anladıktan sonra, kültürel diplomasinin aktörlerinin kim olduğunu bilmek de önemlidir. Kültürel diplomasi ulusal hükümetler, kamu ve özel sektör kurumları ve sivil toplum dahil bir dizi aktör tarafından uygulanır (Chakraborty, 2013, s. 30). Anheier ve Isar'ın da belirttiği gibi, kültürel diplomasinin başlıca aktörleri “devlet temsilcileri” ve elçiler “sergilenen kültürel politika” pratiği ile uğraşırlar (Anheier ve Isar, 2007, s. 47). Ancak, uluslararasılaşma ve uluslararası diplomasiyi daha şeffaf hale getiren ve çeşitli aktörlerin bilgi ve kaynaklara erişebilmelerini sağlayan bilgi akışlarının hızlanması ve küreselleşmenin koşulları altında, yeni diplomasi aktörleri kapıdan içeri adımını atmaktadır (Potter, 2002, s. 7). Diplomasi genel olarak devlet merkezli kalsa da, son yıllarda küresel çıkarları olan ve onları dünya sahnesinde hissettirme iradesi olmayan devlet dışı aktörlerin yükselişi olmuştur (La Porte, 2012, s. 1). Kelley'nin (2010, s. 287) açıkladığı gibi, 1990'lı yıllardan itibaren diplomatik faaliyetlere giderek daha fazla müdahale eden “uluslararası ajansın firmalara, sivil toplum örgütlerine ve diğer aktörlere yönelik algılarının genişletilmesi” nedeniyle diplomasi üzerindeki devlet tekeli istikrarlı bir şekilde azalmaktadır.

Dolayısıyla, kültürel diplomasının uygulamasında yer alan devlet ve devlet dışı aktörler vardır. Devlet aktörleri arasında en önemli ve ilgili olan Kültür Ataşesidir. Kültür ataşesi, genellikle yurtdışında bir elçilik veya konsolosluk olan devletin temsilciliğinde, kültür yöneticisi olarak görev yapan bir kişi olarak görülür. Bu kişinin ana rolü, kültürel ilişkilerin koordinasyonu ve büyükelçi ile yapılan anlaşmada kültürel projelerin yönetilmesidir. Kültür ataşesi, konuk eden ülkede, anavatan kültür politikası için yapılmış bir çerçeve temelinde hizmet vermektedir. Dahası, büyükelçi ile birlikte, kültür ataşesi, devletin kültürel diplomasi ile ilgili meselelerinin sorumluluğunu kısmen tutmaktadır. Bu sanat, dışa dönük kültürel politikalar, medya, turizm vb. gibi birçok yönü gerektirir. Aynı zamanda, bazen hem yerli hem de yabancı izleyicilere hitap eden klişeleşmeye ve ulusal markalamaya katkıda bulunmaktadır (Topic & Sinisa, 2012, s. 34).

John Jablonski'ye göre, bir kültür ataşesi, “daha derin değerleri”, bir ulusu, bir toplumu ve bir kültürün daha az geçiş değerini temsil eden bir kültürel görevli olarak görülür (Jablonski, 2002, s. 153). Herhangi bir elçiliğin halkla ilişkiler çalışmasının uzun vadeli hedefi, milletler arasındaki iletişime olumlu katkıda bulunmak ve dostane ilişkiler geliştirmek için kültürel değişimleri teşvik etmektir (Kleiner, 2010, s. 65). Feltham'ın (2004) belirttiği gibi, şu anda kültür ataşesi çalışmalarının devletler arasında anlayış ve iyi niyetin geliştirilmesinde büyük bir değere sahip olabileceği görülmektedir. Bu kültür profesyonellerinin değişim ziyaretleri veya dünyaca ünlü sanatçıların ziyaretleri düzenlenerek görülebilir (Feltham 2004, s. 19).

Finansman ve insan kaynaklarının sınırları dahilinde, bir elçiliğin kültürel faaliyetlerinin ana görevi, ülkenin kültürünü konuk eden ülkede sunma gibi çeşitli hedefler amaçlanmaktadır (Kleiner 2010, s. 64). Kültür ataşesi, çeşitli kültür kurumları ve kültür profesyonelleri ile işbirliği içinde, konserler, görsel sanatın sergileri, film gösterimleri, edebiyat okumaları, tiyatro gösterileri, çeşitli kültürel seminerler ve

toplantılar vb. gibi birçok etkinlik başlatmaktadır. İşlerini düzgün bir şekilde yapabilmek için, kültür ataşelerinin konuk eden ülkelerdeki en ilginç insanlardan bazılarıyla iletişim halinde olması gerekir. Sanatçılar ve kültür yöneticileriyle (örneğin galeri sahipleri, müze personeli, festival yönetmenleri vb.) Bağlantı kurmak için kültürel ve sanat topluluğunda temasları olmalı, kültürel, akademik ve politik alanda profesyonellere aşina olmalı ve gazetecilerle veya diğer yetkililerle temas halinde olmalıdırlar (Ryan, 1989, s. 4). Dahası, kültür ataşeleri, sanatçılarla muadilleri veya meslektaşlarını gelecekteki ortaklık için bir araya getirme konusunda işbirliği yaparak, burs vererek ve ortak sanat projeleri başlatarak kültürel değişimleri teşvik edebilir. Buna ek olarak, kültür ataşesi genellikle, konuk eden ülkede festivaller, bienaller, sergiler ve fuarlar gibi önemli kültürel etkinliklerde ulusal sanatçıların ve kültür profesyonellerinin katılımına katkıda bulunur. Kleiner tarafından belirtildiği gibi, “kültür ataşeleri temel olarak bir koordinatördür, ama özellikle kendi ülkesinin kültürel kurumlarının yokluğunda onun yaratıcılığını gösterme şansına sahiptir” (Kleiner, 2010, s. 219).

Bir kültür ataşesi devlet aktörü olarak çalışırken, devlet dışı aktörler de eşit derecede önemlidir. LaPorte, devlet dışı aktörleri “ulusal ve uluslararası düzeyde önemli ekonomik, politik ya da sosyal güç ve etkiyi uygulayan egemen olmayan kurumlar” olarak tanımlamaktadır (La Porte, 2012, s. 4). Bu tanım oldukça geniştir ve terörist ağlardan sivil toplum örgütlerine (sivil toplum örgütleri) ve sivil toplum örgütlerinden sivil toplum örgütlerine kadar uluslararası ticari şirketlere kadar geniş bir yelpazedeki varlıkları kapsamaktadır (Spiro 2013, s. 1103). Keck & Sikkink (1998, s. 38), kültürel diplomasi için devlet dışı aktörlerini şöyle sıralar: sivil toplum örgütleri, yerel sosyal hareketler, hükümet dışı araştırma grupları, vakıflar, bireyler, sendikalar, bölgesel ve uluslararası hükümetlerarası kuruluşların bölümleri ve hükümetlerin ve medyanın yürütme ve meclis şubeleri.

Kültürel ilişkilerin kurulmasında devlet dışı kültür örgütlerinin rolü büyük önem

taşımaktadır (Ang, vd, 2015, s. 365). Kültürel diplomasinin odak noktasının, devlet destekli kültürel diplomasi programı bağlamında bir hükümetin ideolojisini bir diğerine daha “şeffaf ve bencil olmayan bir kültür önerisine” dayatma niyetinden sıyrıldığı iddia edilmektedir (Ling, 2013, s. 170). Diplomasi, devlet politikasının bir aracı “ve hükümetlerin uyguladığı diyalog için bir mekanizmadır. Ancak, kültürel diplomasi alanında, diğer diplomasi alanlarının aksine, devlet, sanat kurumları, küratörler, sanatçılar, öğretim üyeleri ve öğrenciler gibi sivil toplum aktörlerinin desteği olmadan çok fazla şey yapamaz (Einbinder, 2013, s. 12). Devlet dışı aktörlerin norm yapımına dahil olmaları ve kültürün dış politikasında tanıtımını savunmaya olan katkısı, kültürel diplomasinin tam potansiyeline ulaşmasını sağlar (Channick, 2005, s. 5). Kültürel diplomasi hükümet-hükümet iletişimi değil, hükümetler ve yabancı insanlar arasındaki iletişimidir. Kültürel ilişkiler ve kültürel değişimler hem devlet düzeyinde hem de devlet dışı aktörler aracılığıyla gerçekleşir (Gienow, 2010, s. 204). Hu Wentao, politika yapıcılarının normalde güvenlik ve jeopolitik avantajlarını korumak için kültürel diplomasiye daha gerçekçi ve daha sert bir yaklaşım getireceğini, ancak aynı zamanda vatandaşlar ve sivil toplum örgütleri gibi devlet dışı aktörlerin de klişelerle mücadele etme ve iletişimi geliştirme umuduyla daha idealist ve daha niteliksel bir tutum olduğunu söyler (Wentao, 2007, s. 50). Fakat bu organlar genellikle küçüktür ve uluslararası sözleşmelere katılımları genellikle kendi kendini finanse eder ve / veya gönüllülük faaliyetine bağlıdır (Alway vd., 2013, s. 17).

Arts vd. (2001, s. 2) devlet dışı aktörlerin üç ana kategorisini kamu yararı odaklı STK’lar, kâr odaklı kurumsal aktörler ve kamu-sivil toplum kuruluşları olarak ayırmaktadır. Hükümetlerarası örgütler ulus devletler tarafından kurulmuş ve finanse edilen kurumlardır; Onlar özel değillerdir, ancak kendi şekil ve amaçlarında kamusaldırlar (Arts vd. 2001, s. 2). Diğer iki tip ise, ulusal hükümetler tarafından kurulmamış ve resmi olarak kontrol edilmeyen kuruluşlardır. Daha ziyade, yurttaşlar

tarafından yerel ya da ulusötesi kamusal etkilere sahip olması muhtemel olan kamu ya da özel hedeflerin takip edilmesi için başlatılmış ve yönetilmiştir (Reinalda ve Verbeek 2001, s. 149). Kâr amacı gütmeyen bir kamu yararı örgütü (STK), sosyal, dini, yardımsever, eğitici, atletik, edebi, kültürel ya da kar elde etmek dışında başka amaçlar için kendi yetki alanı kapsamına giren bir tüzel kişiliktir; Amacı veya misyonunu daha fazla gerçekleştirmek için fazla gelirlerini kullanır (Hopkins, 2009, s. 26). STK'lar hükümetler, vakıflar, işletmeler, özel bağışlar veya doğrudan kamu desteği ile finanse edilmektedir. Kar amacı güden bir şirket, yükümlülüğü yatırımlarıyla sınırlı olan ve bir yönetim kurulu tarafından yönetilen bir idare tarafından idare edilen bir idare tarafından idare edilen pay sahipleri tarafından işletilen tek bir kuruluş olarak hareket etmeye yetkili bir şirkettir (Hopkins, 2009, s. 27).

Sikkink (1998, s. 16), devlet dışı aktörlerin kullandığı taktikleri şu şekilde sınıflandırır: enformasyonel siyaset, sembolik siyaset, kaldıraç siyaseti ve hesap verebilirlik politikaları. Bilgilendirici politika, “politik olarak kullanışlı bilgiyi hızlı ve güvenilir bir şekilde üretme ve onu en çok etkileyeceği yere taşımadır”. Sembolik siyaset, “sıklıkla uzaktaki bir izleyici kitlesi için bir durumu anlamlandıran semboller, eylemler ya da öykülere çağrı yapma yeteneğini temsil eder” (Sikkink, 1998, s. 16). Kaldıraç politikası, “bir ağın, zayıf aktörlerin, bir ağın zayıf üyelerinin etki sahibi olmayacağı bir durumu etkilemek için güçlü aktörlere çağırma kabiliyetidir” (Sikkink, 1998, s. 16). Hesap verebilirlik politikaları, “güçlü aktörleri daha önce belirtilen politika ve ilkelere sahip olma çabasını” ifade etmektedir (Sikkink, 1998, s. 16). Kültürel diplomasi, devlet dışı aktörlerin rollerini, normları, değerleri ve fikirleri etkileme ve şekillendirme gücüne sahip olduklarını düşünmelidir. Sikkink'e göre, bugün yaşadığımız dünya “uluslar arası arenada giderek daha önemli hale gelen bu uluslararası savunuculuk ağlarından oluşmaktadır” (Sikkink, 1998, s. 1). Bu ağlar “sivil toplumlarda, devletlerde ve uluslararası örgütlerde aktörler arasında yeni bağlantılar kurma

kapasitesine sahiptir, erişim kanallarını uluslararası sisteme katmaktadırlar” (Sikkink, 1998, s. 1). Bu ağlar, savunuculuk yoluyla norm yapımını teşvik etme, yeni politikalar benimsemeye ve uluslararası standartlara uyumu izlemeye yönelik hedef gruplara baskı yapma gücüne sahiptir (Finnemore, 1996, s. 19).

1.8 Yaklaşımlar ve Faaliyetler:

Alınan yaklaşımlar ayrıca devlet ve toplumsal düzeye de ayrılabilir. Devlet düzeyinde kültürel diplomasi, devlet tarafından planlanmakta ve yürütülmektedir. Bu kültürel müzakereler, kültürel anlaşmaların imzalanması, Mutabakat Muhtırası imzalanması, uluslararası kültürel konferansların düzenlenmesi, personel değişimi, sergiler veya kültür temaları ile gerçekleştirilmektedir (Li, 2005, s. 26). Toplumsal düzeyde, devlet dışı aktörler tarafından barış, eşitlik ve anlayış gibi ideallere yönelik arzularla kültürel programlar yürütülmektedir (Aoki-Okabe vd, 2013). Başka bir deyişle, kültürel diplomasi, bir hükümetin dışişleri bakanlığı için çalışan diplomatlar ve çeşitli derecelerde dışişleri bakanlıkları ile bağlantıları olan diğer kuruluşlar veya kurumlar için çalışanlar tarafından gerçekleştirilebilir (Yin, 2014, s. 14).

Kültürel diplomasi, sanatçılar, şarkıcılar vb. gibi çok çeşitli katılımcılar tarafından üstlenilen faaliyetleri de içine alır. Aynı zamanda sanatlarının tezahürleri (bir film gibi), bir devlet kültürünün yönlerinin teşviki (örneğin, dil) ve akademisyenler gibi insanların değişimini de içermektedir. Kültürel diplomasi kapsamı içinde gerçekleştirilen faaliyetler, hükümetin temsil ettiği devlet kültürünün bir yönünü ortaya koymaktadır (Mark, 2009, s. 10). Faaliyetlerin kapsamı genişler ve artık “yüksek kültür” ile sınırlı değildir. Artık daha geniş kitleleri hedef alan kültürel etkinlikleri içermektedir. Kültürel diplomasının daha geniş kapsamına örnek olarak; eğitim bursları, yurt içi ve yurt dışındaki akademisyenlerin ziyaretleri, kültürel grup gösterileri, sanatçı grup gösterileri ve sergileri, seminerler ve konferanslar, kütüphaneler ve yurtdışında festivaller, yurt

dışındaki üniversitelerde profesörlük ve başkanlık, ulusal liderlerin büstleri, heykelleri ve portreleri, kitap ve müzik enstrümanlarının yurt dışındaki diplomatik misyonlarını sunmaları, yazı ödülü ve yıllık ders sunumları Spor, belgesel filmlerinin yapım ve taranması, DVD ve CD'lerin yayınlanması ve sokak ve binaların isimlendirilmesi dahildir (Mark, 2009, s. 10).

Bölüm 2: Kültürel Diplomasi'nin Biçimleri

Dünyada kültürel diplomasi'nin farklı biçimleri uygulanmaktadır mesela sanat, sinema, müzik, tiyatro, dans, mimarlık, tasarım, moda, edebiyat, din, spor vb (Dirmaite, 2015, s. 55). Eskiden kültürel diplomasi, “yüksek kültürü” (elit sınıfın kültürünü) ifade etmek için kullanılırdı. Bu kültür görsel sanatları, edebiyat veya klasik müzik gibi formlara sınırlıydı (Mark, 2009, s. 8). Ancak bu yorum/fikir şimdi değişmiş ve kültürel diplomasi sadece elit sınıfa değil daha geniş bir hedef kitleye hitap etmeye başlamış ve şimdi spor etkinlikleri, müze sergileri, değişimler, fuarlar ve yemek festivalleri gibi aktiviteleri de içermektedir (Finn, 2003 s. 17, Eggeling, 2017, s. 5). Podoler (2014, s. 522) makalesinde, kültürel diplomasi'nin kamu diplomasi'sinin aşağıdaki üç katmanından anlaşılabilceğini yazmaktadır:

- Monolog: Bu dans ve müzik performanslarının ve filmlerin tanıtımını içermektedir.
- Diyalog: Bu yazarların, öğrencilerin ve akademisyenlerin toplantılarını ile birlikte spor toplantılarını ve halkın sanat projelerine katılımını içermektedir.
- İşbirliği: Ortak dans ve müzik performanslarını düzenlemeyi ve ortak bir spor takımı kurmayı içermektedir.

Xu (2013 s. 2) ise kültürel diplomasi biçimlerini farklı bir şekilde sınıflandırmaktadır. Onun kategorileri aşağıda yer almaktadır:

- Sanat (Filmler, dans, müzik, resim, heykel, vb.)
- Kültür Sergileri
- Eğitim Programları (Yurt dışındaki üniversiteler ve dil programları vb.)

- Değişimler (Bilimsel araştırma, sanatsal performans, eğitim çalışması vb.)
- Edebiyat (Nobel Ödülü, yurtdışında kütüphanelerin kurulması ve popüler ve ulusal eserlerin tercüme edilmesi vb.)
- Yayın (Haber ve Kültür Programları)

Farklı ülkelerde uygulanmakta olan tüm formları göz önünde bulundurarak aşağıda bir tablo sunulmaktadır, ve bu tezde buna göre araştırma yapılacaktır:

Sanat	Kültür Sergileri	Eğitim Programları	Değişimler	Edebiyat	Yayın	Din	Spor	Diğer
Film	Fotoğraflar	Yabancı öğrencilere burs vermek	Fakülte ve öğrenci değişimi	Kütüphanelerin kurulması	Haberler ve Kültürel Programları	Din	Spor	Hediyeler
Dans	Sanat Sergileri	Üniversiteler arası işbirliği	Sanatçılar değişimi	Ulusal ve popüler çalışmaların çevirisi	Diziler			Adlandırma
Müzik	Festivaller	Dil programları	Müze şovları					
Resim	Fuarlar		Kitap sergileri					
Tasarım	Müzeler		Konferanslar					
Tiyatro	Mutfak							
Mimarlık								

Tablo 1: Kültürel Diplomasinin Biçimleri

2.1 Sanat:

TDK sanatı *“bir duygu, tasarı, güzellik vb.nin anlatımında kullanılan yöntemlerin tamamı veya bu anlatım sonucunda ortaya çıkan üstün yaratıcılık”* ve *“Belli bir uygarlığın veya topluluğun anlayış ve zevk ölçülerine uygun olarak yaratılmış anlatım”* diye tanımlamaktadır. Sanatın kültür ve medeniyetle direkt bir bağlantısı vardır ve sanat ait olduğu ulusu temsil etmektedir (Hickman, 2011, s. 15). Böylece, sanat ulusal kültürün ve geleneklerin bir ifadesi olmuştur. Bu nedenle bugün sanat kültürel diplomasi uygulamalarında önemli bir rol oynamakta ve dünyada birçok ülke tarafından uygulanmaktadır.

Bir önceki bölümde verilen tüm tanımlarda sanatın bir ulusun başka uluslarla ilişkileri ve aralarındaki anlayışı geliştirmek için temel bir araç olarak sunulduğunu görebiliriz (Wasilewski, 2017, s. 9). Cumming’in tanımı da yani *“Ulusların ve halklarının karşılıklı anlayışı güçlendirmek için fikirlerin, bilginin, sanatın ve diğer kültür unsurlarının değişimi”*, karşılıklı anlayışı oluşturmak için sanatın önemini vurgulamaktadır (Zaugg & Nishimura, 2015, s. 136). Kültür diplomasisi sanat yoluyla eşsiz bir potansiyel taşımaktadır. Schneider’e göre, sanat engelleri aşar ve olumsuz koşullar altında bile bağlantılar kurabilir (Schneider 2009 den aktaran Zaugg & Nishimura, 2015, s. 137). Bir halkın karakterini ve özlemlerini teşvik edebilmekle birlikte dünyayı farklı açılardan görmeye ilham verebilmektedir. Sanat, müzik, tiyatro, resim, fotoğraf, mimarlık ve seramik gibi çeşitli biçimlerde olabilir ve aşağıdaki iki türe ayrılabilir:

- A. Sahne sanatları: UNESCO, sahne sanatlarını *“Tiyatro, dans, opera ve kuklacılık gibi profesyonel veya amatör sahne sanatları etkinlikleri”* olarak tanımlamaktadır (unesco.org, 2009, para. 1). Sahne sanatlarında, sanatçılar seslerini veya bedenlerini sanatsal ifadeleri iletmek için kullanmaktadır. Bu

sanatlar sadece izleyiciler için bir performans değil, aynı zamanda kültür ve toplumda da önemli rol oynamaktadır. Sahne sanatları kültür alanında önemli bir yer tutup insanları daha nötr ortamlarda tecrübelerini paylaşmak için bir araya getirme becerisine sahiptir (DeCarli, 2010, para. xi). Bu sanatların en önemli şekilleri arasında dans müzik ve tiyatro vardır.

- B. Görsel sanatları: UNESCO'ya göre (unesco.org, 2009, para.1), görsel sanatlar öncelikle görsel anlamda çekici olan sanat türleridir, yani temelde görsel olan ya da çok boyutlu nesnelere olan eserlerin yaratılmasına odaklanan sanat biçimleridir. Sanat, kültürel inanç ve gelenekleri ortaya çıkarma ve tarihsel, sosyal ve politik anlatılar üzerine kültürel yansımalar üretme kapasitesine sahiptir. Görsel Sanatlar, mimarlık, sinema, moda ve tasarım, resim, heykel ve çizim gibi sanatlar içermektedir.

2.1.1) Müzik:

Müzik, belki de sahne sanatlarının en evrenselidir ve her toplumda bulunur; çoğu zaman, tiyatro ve dans gibi diğer performans gösteren sanat biçimlerinin ve ritüelleri, şenlikli olayları veya sözlü gelenekleri içeren somut olmayan kültürel mirasın diğer alanları gibi ayrılmaz bir parçası olarak bulunur (unesco.org, 2018, para.1). Müziğin ne olduğunu anlamak için bir tanımlamaya ihtiyaç yoktur ancak bu tez için müzik, duygunun armonisini ve ifadesini üretmek için bir araya gelen ses veya enstrümantal seslerdir. Biri, geleneksel müzikle doğrudan bağlantı kurmadan gerçek bir kültür perspektifinden söz edemez, çünkü bu, herhangi bir kültürün en temel yönlerinden biridir (Lianu, 2016, s. 1). Kofi Annan (Birleşmiş Milletler Eski Genel Sekreteri, 2003) şu düşüncelere sahiptir,

“Müzik çok çeşitli duyguları yakalayabilir, şeylerin özüne gidebilir ve ruhla konuşabilir. İnsanları bir araya getirme ve ortak duygular

aracılığıyla toplumdaki hislerini güçlendirme gücüne sahiptir.” (Einbinder, 2013, s. 4).

Herhangi bir ulus, herhangi bir toplumun, kendi duygularını ve değerlerini açıklayan kendi müzikal mirasına sahiptir (Lianu, 2016, s. 1). Müzik, çok çeşitli bağlamlarda bulunabilir: Kutsal veya küfürlü, klasik veya popüler, iş veya eğlence ile yakından bağlantılıdır. Müziğin gerçekleştirildiği durumlar, örneğin evlilikler, cenazeler, törenler, inisiyasyonlar, festivaller, her türlü eğlence ve diğer sosyal işlevler kadar çeşitlilik göstermektedir (unesco.org, 2018, para. 2).

Aşağıdaki örnek, iki ülkenin bir araya getirilmesinde müziğin gücüne ışık tutmaktadır. 2010 yılında Türkiye ve İsrail’in diplomatik krizinde, her iki ülkeden de müzisyenler barış elçisi rolünü üstlenmiş ve kitleleri konserler aracılığıyla yumuşatmaya yardımcı olmuştur (Demir, 2017, s. 1). Türkiye ile İsrail arasındaki ilişkilerin restorasyonunda görülebilir ki kültürel diplomasi müziğik olumlu bir rol oynadı. Müzik, sanat, fikir ve dil alışverişi yoluyla etkileşimler iki ülke arasında iletişimi geliştirdi (Demir, 2017, s. 1). Filo saldırısının ardından, İsrail’den müzisyenler ve diğer sanatçılar Türkiye’yi ziyaret etti ve çeşitli şehirlerde yüzlerce konser verdi. Benzer şekilde, Türk sanatçıları iki İsrail kentinde, iki ülke arasında daha önce görülmemiş düzeylerde kültürel alışveriş yapmalarına neden oldu. Esasen, İsrail ile Türkiye arasında yenilmez bir müzik bağı vardır ve politik manevralardan etkilenmiyor gibi görünmektedir (Demir, 2017, s. 5).

Ulusal Marşlar, politik ve kültürel diplomaside müziğin bir başka yönüdür. Sadece bir ülkede halkını bir araya getirip, o ülkenin tarihini, değerlerini, hükümetlerini ve halklarının mücadelelerini anlatmakla kalmamaktadır, aynı zamanda insan ve geleneklerini dünyanın geri kalanına da yansıtmaktadır. Her ülkenin kendi milli marşı vardır ve o ülke içinde ve dışında çeşitli durumlarda oynanır. Genellikle yerli dillerle

yazıldığından, yabancı bir yerde ya da yabancılardan dinlendiklerinde, marşın metinleri ya da şiiri anlaşılabilir, ancak marşın müziği ya da şiiri her dinleyici tarafından hissedilebilir. Çünkü, müziğin evrensel olarak anlaşılma gücü olduğu iyi bilinen bir gerçektir (Sabec, 2016, s. 1).

Herhangi bir ülkenin marşı, halkının yüreklerine sahiptir ve ülkelerinin temsili şarkısıdır, bu yüzden yabancı bir ülkede oldukları zaman, insanlar onu dinlerken yada söylerken duygusallaşırlar. İnsanların marşlarını söylerken duygusallaşıp ağlamaya başladıkları birçok örnek vardır. Sonuç olarak, marşlara saygı göstererek ve onlara çalarak kalpler kolayca kazanılabilir. Müzik, farklı geçmişlere ve karşıt inançlara sahip insanlar arasında ilişkiler kurabilir ve bu nedenle de barışın inşasına zemin oluşturabilir (Einbinder, 2013, s. 2). Böyle bir olay, son günlerde, Fas'taki ABD Büyükelçiliği'ndeki bir siyasi danışmanın, Fas'ın Bağımsızlık Bildirgesi'nin vesilesiyle Fas'ın milli marşını çalmasıyla gerçekleşti (MWN, 2018, para. 2). Video, büyükelçiliğin resmi Facebook sayfasında yayınlanmasını takiben Faslı sosyal medya kullanıcıları arasında bir heyecan yarattı. Sadece bir dakika sürmesine rağmen, video çok hevesli yorumlarda bulundu. Bu jest, Fas halkının kalplerinde ABD için yumuşak bir yer yarattı (MWN, 2018, para. 2).

2.1.2) Dans:

Dans, UNESCO tarafından, genellikle müziğe uygulanan düzenli vücut hareketleri olarak tanımlanır. Fiziksel yönünün yanı sıra, ritmik hareketler, dans adımları ve jestleri sıklıkla bir duygu ya da ruh halini ifade eder ya da dini danslar ve avcılık, savaş ya da cinsel aktiviteyi temsil eden özel bir olay ya da günlük eylemi ifade eder (unesco.org, 2018, para. 1).

En erken zamanlardan beri insanlar kendilerini ifade etmek için vücut hareketlerini kullanmıştır. Arkeolojik kanıtları ve teorilerin gelişimini açığa çıkararak, tarihçiler erken insanların hem dini bir tören hem de toplumsal ifade için dans ettiğine inanırlar.

Dans tüm törenlerin, ziyafetlerin ve özel günlerin önemli bir parçasıydı. İlkel dansın çoğu dini amaçlar için yapılırdı. Dinsel dans, yiyecek sağlayan, doğurganlığa yardım eden, hava düzenleyen ve savaşta iyi bir servet kazandıran görünmeyen veya doğaüstü güçlerle iletişim aracı olarak kullanılmıştır (Smith, 2011, s. 41).

Modernist sanat hareketi dans modernizmi kavramını doğurdu ve ilk kez dansın diplomasi olarak kullanılmasına izin verildi. İzleyiciler, kendi bedenlerine sahip olmaları nedeniyle soyutlanmış hareketle ilişki kurabilirler. Bu dans kalitesi, onu farklı kültürlerden insanlara hitap edecek şekilde evrensel olarak okunaklı kılar; bu nedenle dans, ülkeler arasındaki kültürel diplomasi için cazip bir mekanizmadır. Dans, kültürel idealleri dünyanın geri kalanına yaymada soyut ama güçlü bir güce sahiptir. Bireyler tarafından yaratılan ve sözlü gelenek olarak geçen dans, dünyanın farklı bölgelerindeki insanlara ya da kültürlere özgü nitelikler taşır. Herhangi bir dans türü, bağlamsal kültürel öneme sahiptir çünkü bu, onu yaratan veya yapan belirli bir kültürün içindeki bir kişinin veya insanların ürünüdür. Badar (2016, s. 1)'in dediği gibi,

“Bu kültür ürünlerinin önemi, sanat diğer kültürlerle ulaştığında ve tüm tarafların sözel olmayan yollarla fikirleri paylaşma ve değiştirme aracı haline geldiğinde artmaktadır. Bu kültürel ürün paylaşımından ortaya çıkan diyalog olasılıkları göz önünde bulundurulduğunda, herhangi bir dans formu, kendine özgü nitelikleriyle, küresel ölçekte etkili ve güçlü yollarla nüfuz etmeyi denedikleri için ülkeler için yararlı olabilir.”

Birçok ülkenin kendi kültürlerinin ayrılmaz bir parçası haline gelmek için evrimleşen kendine özgü dans tarzları vardır; Küba salsası, Rus balesi ve Dominik bachata sadece birkaç örnektir. Bu sebeple dans, hem barış hem de gerilim zamanlarında kültürel anlayışı ve karşılıklı saygıyı geliştirmek için bir araç olarak kullanılmıştır (Mehta, 2014, s. 1). Daha güçlü ülkeler, uluslararası nüfuzlarını arttırmak

için dans ve diğer kültürel aktiviteleri araç olarak kullanabilirler (Mehta, 2014, s. 1). Iorngurum ve Tsevende'nin dediği gibi, “*kültürel diplomaside dansın kullanımı uluslararası ilişkilerde çok güçlü bir araçtır*” (Iorngurum ve Tsevende, 2013, s. 60). Soğuk savaş sırasında ABD, dünya çapında ABD hakkında olumlu duyguları teşvik etmek için kültürel diplomasiyi özellikle dansla kullandı (Badar, 2016, s. 5). ABD'nin etkisi sadece haber başlıkları ve ağız sözcüğü ile değil, aynı zamanda büyük sanat organizasyonlarından diğer ülkelere gönderdikleri sanatçıların da etkisiyle yayıldı. Fried-Gintis, II. Dünya Savaşı sonrası canlanmanın Amerikan balesinin Amerikan kültürünün temel bir yönü olduğunu gösterdiğini ileri sürmektedir. O Başkan Eisenhower'ın Amerikan Ulusal Tiyatrosu ve Akademisini, Soğuk Savaş döneminde insanlara Amerikan dans kültürünü göstermek için bale gösterileri yapmalarını teşvik ettiğini ve bale dünyasının Amerikan kültürünün bir temsili olduğunu ifade ettiğini anlatmaktadır (Mehta, 2014, s. 1150).

Benzer şekilde, Hindistan filmleri için dünya çapında tanınır, film endüstrisi Bollywood'daki her filmde en az 4 şarkı vardır. Nye, Bollywood'un Hindistan'ın kültürel diplomasisi için kullanabileceği potansiyel bir güç unsuru olarak önerildiğinden (Athique, 2012, s. 114), hükümet Bollywood'un neredeyse anında “yumuşak bir güç” olarak meta-teoremini üretmeye çabalamıştır. (Diwakar, 2006, para. 1)

2.1.3) Tiyatro:

Tiyatro, tanım gereği, aktörlerce dramanın canlı performanslarıdır (Smith, 2011, s. 10). ‘Tiyatro’ terimi, kökeni ‘seyir yeri’ anlamına gelen ‘theatron’ kelimesinden almıştır. Böylece, orijinal olarak, tiyatro, hem bir yere hem de belirli bir duyu algısına yönelmiştir (Nwaru, 2015, s. 22). Oyunlardan söylenen formlar, maskeli tiyatroya, kukla tiyatrosuna, dans ve gölge tiyatrosuna kadar birçok farklı tiyatro türü vardır (Rubin, 2005, s. 14). Smith (2011, s. 10) tiyatronun gerçekleştirilmesinin dört amacı

şöyle sıralamaktadır; 1. insan deneyimini paylaşmak için; 2. izleyicilere gelenek ve kültür aktarmak için; 3. sanatsal ifade için ve 4. eğlence için.

Tiyatro, bugünün bilinen tarihinin önemli bir parçası olmuştur. Tiyatro buzul çağı kalıntılarının erken dönemlerinden Yunanlılara ve Romalılara, daha sonra Avrupa ve Asya'ya kadar, sanatın ayrılmaz bir parçası olmuştur. Hintli kathakali ve chaau'dan Çin jing ju'ya (Pekin Operası), İranlı ta'ziyeh'den Japon noh ve kabuki'ye, Vietnamlı hat boi'den su kukllarına, bunraku ve gölge kukllarına kadar, tiyatro dünyanın her yerinde farklı bir performans sergilemektedir (Rubin, 2005, s. 13). Çağdaş toplumda tiyatro giderek daha popüler hale gelmekte ve bu nedenle bir halkın kültürünü popülerleştirmenin en etkili yöntemi almaktadır. Dünyanın birçok ülkesinde, Sanat Konseyleri, Müzeler ve Arşivler ve diğer kültürel kurumlar, halklarının sanatı ve kültürünü popülerleştirmek, desteklemek ve korumak için tiyatro stillerini kullanmaktadırlar (Nwaru, 2015, s. 23). Tiyatronun önemini vurgulayan DeCarli, (2010, s. 65) şunları yazmaktadır:

“Bir film yapıldıktan sonra değiştirilemez; yeni teknolojilerle büyüyemez veya değiştirilemez. Orijinal formunda kalmalıdır. Tiyatro ile de bu aynı formda kalır ama bazen biraz değiştirilebilir. Herhangi bir çağda birçok kez ve çevresine uyum sağlayan bir bukalemun olma yeteneği ile gerçekleştirilebilir.”

Tiyatro tarihte birçok hükümet tarafından da propaganda biçimi olarak kullanılmıştır. Tiyatro propagandası, kamuoyunu politik bir ideal lehine etkilemek için oyunların ve diğer tiyatro eğlencelerinin kullanılması ya da hükümet politikalarının ulusal ölçekte ya da uluslararası olarak kültürel değişim programları aracılığıyla gerçekleştirilmesidir (UIA, 2000, para. 1). Yerli (2017, s. 1), on altıncı yüzyılda İngiliz Monarşisi hakkında, tiyatroların kraliçe monarşisinin lehine propaganda yapması için

bir yer olarak kullanıldığını yazar. Onun yazdığı gibi:

“Yeni inşa edilen tiyatro evleri sadece eğlence amaçlı kullanılmazdı, aynı zamanda Monarşinin politik propagandası amacıyla da kullanılıyordu. Monarşi, politik görüşlerini ya da propagandalarını yaymak için tiyatroyu etkili bir şekilde kullandı.”
(Yerli, 2017, s. 84)

1925'te Sovyetler Birliği **VOKS** (Yabancı Ülkelerle Kültürel İlişkiler Derneği)'ni kültürel diplomasiyi teşvik etmek olan toplumların birliği için yarattı ama Sovyet hükümetinin propagandasını başlattığı aracı oldu. Bunun bir sonucu olarak Amerika Birleşik Devletleri, Dışişleri Bakanlığı da 1935 yılında kendi kültürel diplomasi programını oluşturdu ve Amerikan Dans ve Tiyatro Akademisi'ni (ANTA) görevlendirdi (Mehta, 2014, s. 1). Bu nedenle, diplomaside tiyatronun özellikle kültürel diplomasinin önemi burada belirgindir. Hampton'a göre (2012, s. 27-46), tiyatro diplomasinin en iyi aynasıdır ve aynı zamanda potansiyel savaşçılar arasında bir arabuluculuk aracı haline de gelebilir. Lepanto Savaşı'ndan sonra (1571) drama diplomatik diğerleriyle temasın sürdürülmesinde kullanılmıştır (Cimmieri, 2016, s. 93-112). Perot'un yazdığı gibi, sanatçıların rolü de önemlidir (2014, s. 18).

“Transatlantik seyahat eden oyuncular, kültürel arzuları, zevkleri ve beklentileri bir yerden bir yere çeviren kültürel elçiler oldular. Ünlüler olarak statüleri onları gündeme getirdi ve onlara farklı kitle üyeleriyle bağlantı kurmasını sağladı. Bu kültürel alışverişler aracılığıyla aktörler Atlantik bölgesi boyunca izleyicileri en son moda, saç stili ve argo ile eğlendiğinde istemeden bile bir kültür diplomasisi ile uğraştılar.”

2.1.4) Mimarlık:

'Architecture (mimarlık)' kelimesi köklerini 'inşaat ustası' anlamına gelen

'architekton' kelimesinden alır (Ianca ve Georgescu, 2011, s. 2). Mimarlık sosyal bir sanattır (Mockbee, 2007, samuelmockbee.net) ve Balfour'un sözleriyle "Mimarlık, bir toplumun kültürünün en belirgin çiçeği"dir (1987, s. 4). Sonuç olarak, mimari kültürel diplomasinin önemli biçimlerinden biridir. Mimarlık, yaratıldığı politik bağlamın güçlü bir simgesidir (Vale, 1992, s. 3). Genellikle anıtsal politik binalar izleyicinin zihnine bir iz bırakır. Kentler en çok özgün ve etkileyici yapıları eserleriyle hatırlanır. Çoğunlukla olumlu bir çağrışımla yapılan işler, şehrin bir sembolü haline gelir. Örneğin, Roma'daki Panteon, tarihi bir zaman dilimini anımsatan, kentin büyük bir simgesi haline geldi (Faughnan, 2011, s. 4).

Bir ülkenin mimarisi, bir kültürün kendisini ve diğerlerini nasıl algıladığı hakkında çok şey söyleyebilir (Kennelly, 2011, s. 33). Ulusal mimarinin en iyi örneği büyükelçilik mimarisidir. Büyükelçilik, yabancı bir ülkede bulunan, iki ulusun hükümeti ve vatandaşları arasında resmi diplomatik iş yürüten milliyetçi bir yapıdır. Bu bina, milliyetçi formları işlevselliği ile 'birleştirmelidir' (Kennelly, 2011, s. 29). Elçilikler, mimarlık yoluyla milliyetçi projeksiyonların kilit örnekleridir (Kennelly, 2011, s. 29). Amerikan Mimarlar Enstitüsü'nün de belirttiği gibi, "Diplomatik tesisler sadece ofisler, konutlar ve montaj ve sığınak alanlarından daha fazladır. Amerika Bunlar Amerika Birleşik Devletleri'nin sınırlarının ötesinde fiziksel varlığıdır. Amerika Birleşik Devletleri büyükelçiliği binaları Amerikan halkının değerlerinin ve isteklerinin simgesidir" (Nadel ve Malecha, 2009, s. 7). Senatör Daniel Patrick Moynihan sözleriyle (1999),

"Mimarlık kaçınılmaz olarak politik bir sanattır ve belirli bir çağın politik değerlerinin gelecek çağa sadakatle bildirir. Şüphesiz, bizimki karanlıkta saklananların karşısında açıklık ve korkusuz olmalıdır. Önlem, evet. Tecrit, hayır. (Nadel ve Malecha, 2009, s. 11)."

Diplomasi, iki kültür arasında barış içinde arabuluculuk sanatı olduğu için, diplomatik binası mecazi olarak bir köprü gibi görünmelidir. Köprüler, tarih boyunca bağlantı yapmak için kullanılmıştır. Köprünün zıttı bir bariyerdir. Kaleler her zaman bariyer kullanmıştır. Kaleler orada yaşayanların korkularını doğrular. Dış dünyalar arasındaki her türlü bağlantıyı fiziksel olarak ve görsel olarak koparır ve içindeki hapsi vurgular. Kale kendi kendine yeterli ve kendi çevresinden tamamen çekilme arzusunu ilan eder. Kaleler, anlaşmazlığı ima eder. Nadel ve Malecha'ya göre, (2009, s. 4), Amerika Birleşik Devletleri diplomatik misyonu orta çağları anımsatan duvarlı bir kale olarak tasarlamıştır. Birkaç kişi davet edilmekte ve hepsi incelenmektedir ve hiç kimse ziyaret etmek istememektedir. Dahası, bina genellikle şehirden uzakta, ziyaretçilerin sadece ihtiyaç duyduklarında seyahat ettiği uzak bir tepenin üzerinde inşa edilmektedir. Çevredeki duvar, çevresiyle çatışmakta ve hakimiyet ve geri çekilme hissi vermektedir. Bu, dışlanmış bir ülkenin küreselleşmiş toplum içinde lider rolünü kabul eden ulusa sunduğu tek penceredir (Faughnan, 2011, s. 3 & 4).

“Birleşik Devletler, kaleyi diğer uluslara sembol olarak kaldırmalıdır. Diplomatik misyonlar uluslar arasında bir köprü olarak görülmelidir. Ziyaret etmek isteyen herkese tam olarak entegre olmalı. Bir köprü gibi geçmek isteyen herkese açık olmalı ancak çatışma zamanlarında kontrol edilebilir olmalıdır. Açıklık, güven, bağlantı ve bağımlılığı korurken çatışmayı açıklamalıdır.” (Faughnan, 2011, s. 4).

Tasarımın bir kısmı, belirli bir ulusu temsil eden kültüre saygıyı göstererek ancak yerel bina geleneğini, yerel kültür ve mimariyle işbirliğini geride bırakmadan arka planı anlamaktır. Elçilikler, iki kültürün pürüzsüz katılımı için tonu ayarlamalıdır. Diğer tüm sanatlar gibi mimari, inşa edilecek yapının kimliğine dikkat ederek, dünyadaki gelişmeyi harekete geçirme ve ifade etme görevi görür (Kajtazi, 2014, s. 140).

2.1.5) Film ve Sinema:

Film ve sinema belgeselleri, filmleri, çizgi filmleri ve animasyonları ifade eder. Film, sinema filmi, tiyatro filmi veya fotoğraf filmi olarak da adlandırılan bir film, ekranda gösterildiğinde bir dizi hareketsiz görüntüdür; hareketli görüntü yanılması yaratır. Sinematografi için kısa olan “sinema” kelimesi, film endüstrisine ve film yapımına atıfta bulunmak için kullanılır. Sinemanın çağdaş tanımı, diğer duyuşal uyarımların yanı sıra kaydedilmiş veya programlanmış hareketli görüntüler yoluyla fikirleri, hikayeleri, algıları, duyguları, güzelliği veya atmosferi iletme için deneyimleri simüle etme sanatıdır. Sinema, bir toplumun veya topluluğun durumunu yansıtabilen kimliklerin ve tekilliklerin ifadesi için kesinlikle bir araçtır (Avrupa Birliği, 2015, s. 3). Film, genellikle amaçlanan ve istenmeyen siyasi etkileri aktarmada, özellikle bir propaganda aracı olarak güçlü bir araç olarak kabul edilir (Nye, 2004 den aktaran Erickson, 2012, s. 112). Bilgi Bürosu Başkanı Elmer Davis’e göre,

“Bir propaganda fikrini çoğu insanın zihnine enjekte etmenin en kolay yolu, onların propaganda yaptığını anlamadıklarında, propagandanın bir eğlence resminin içinden geçmesine izin vermektir”. (Koopeş & Black, 1977, s. 87’de belirtildiği gibi)

Bir propaganda aracı olarak kültür, özellikle bir hükümet belirli bir gündem veya markayı tanıtmak için kullandığı zaman çok güçlü olabilir (Erickson, 2012, s. 112). Hollywood buna mükemmel bir örnek olabilir. Hollywood, 20. yüzyıl kapitalist kültür endüstrisinin önde gelen işaretçisi, sembolü ve öncüsüdür. Hollywood’un en güçlü Avrupalı rakipleri, I. Dünya Savaşı’nın etkisiyle neredeyse tahrip olmuş olsa da, 1918’den sonra ABD film endüstrisi, ABD pazarlarını güçlü ABD hükümet desteğiyle işgal etti. George Creel’in sözleriyle (Vidal, 1982, s. 79’da belirtildiği gibi):

“Film izleyicileri, dünyadaki her şey için en büyük izleyicidir. Dolayısıyla

Hollywood'un ürettiklerini etkileyebilirsek, dünya görüşünü kontrol edebiliriz. Hollywood, hemen hemen her şeyin anahtarıdır.” Benzer şekilde, Gerald M. Mayer’e göre (1947, s. 31) “Yabancı ülkelerde Amerikan ürünleri için Amerikan sinema filminden daha etkili bir satıcı olmamıştı.”

Amerikan Film Şovu projesi, daha fazla kültürel anlayışı teşvik etmek, Amerikan’ın güncel toplumsal meseleler hakkındaki farkındalığını artırmak için filmleri kullanmayı amaçlamaktadır örneğin. göç, yoksulluk, cinsiyetçilik, çevre, çözüm üretmeye yardımcı olmak ve dağıtım, dijital teknoloji, pazarlama ve benzeri konulardaki sınıflar/atölyeler aracılığıyla ABD film yapımı hakkında bilgi yaymak için bu tür konularda diyaloglar gibi şeyler. Dışişleri Bakanlığı Eğitim ve Kültürel İşler Bürosu’ndaki kültürel programların şefi Marjorie Ames’in göre de,

“Filmler, ABD’deki insanlar ile ABD’nin dışındaki insanlar arasındaki ortak endişe konusu ile ilgili konuşmaları yaymanın bir yoludur. Bu çarpıcı bir görsel araçtır. Amerikan film yapımının tarihi güçlü ve zengindir ve ticari yapımcıların yanı sıra çok çeşitli sesler ve bağımsız yapımcıları içerir. ABD’de çağdaş yaşam hikayelerinin bu farklı bakış açılarıyla gösterilmesinin ülkemiz hakkında bir şeyler iletmenin çok güçlü bir yolu olduğunu düşünüyoruz.” (Los Angeles Times, 2011, s. 2).

ABD sinema ve dış politika uzun zamandır Avrupa’daki 2. Dünya Savaşı gösterimlerinden Sovyetlere karşı yapılan Soğuk Savaş film alışverişlerine kadar dolaştı (Peters, 2015, s. 1). O yıllarda bir propaganda uygulaması olarak kabul edildi. Günümüzde, sinemanın bu tür kullanımları propagandadan ziyade kültürel bir dış politika olarak tanımlanmakta ve ABD’nin yurtdışındaki bilgilerini zenginleştirmeyi amaçlamaktadır. Sinema temsili ile ABD diplomasisi arasındaki bu tarihsel olarak anlamlı ilişki, tartışmalı uluslararası ilişkilerin artması ve dünya çapında uluslar ve

kültürlerin çarpıtılmış (genellikle medyaya dayalı) algılarının artması nedeniyle giderek daha önemli hale gelmiştir (Sanders, 2011, s. 1).

Çin’de, hükümet ya film yapımcılarını doğrudan destekler ya da vergi indirimleri ve pahalı bürokrasinin azaltılması yoluyla ortak yapımlar için dolaylı bir destek sağlar (Keane, 2005, s. 6). Filmleri ihraç etmekle, yükselen Çin’in pozitif imajının dünyaya güçlü ama barışçıl bir işaret olarak devam etmesi ve gelişmesi bekleniyor (Kit, 2012, s. 11). Nye’nin sözlerini, bu algı ve imgelerle hatırlamak için, Pekin başarıyla kendi hikayecisi haline geldi ve yavaş yavaş dünyanın kalbi kazanıyor. Kit’in (2012, s. 9) yazdığı gibi

“Jackie Chan, Bruce Lee ve Jet Li, geçen yüzyıldan bu yana güçlü Çinli erkeklerin algısını oluşturdular. Eğer biri Jet Li’yi tanımıyorsa, biri Jackie Chan’i tanıyordur. Eğer biri Jackie Chan’i tanımıyorsa, biri Bruce Lee’yi duymuş olur. Çin kung fu’su yabancılar arasında derin bir temele dayanıyor ve bir Çinlinin yurtdışında “Kung Fu yapar mısın? Tüm Çinliler Kung Fu oynar mı?” sorulması sürpriz olmaz.”

2.1.6) Moda ve Tasarım:

Diplomasi sadece kapalı kapılar ardında gerçekleşmez, aynı zamanda bir kamu yüzü de vardır. Ulusal gururun sergilenmesi için etkili bir yol modadır. Büyükelçiler, yalnızca Ulusal Gün resepsiyonlarında giyilen yerel kıyafetleri değil, aynı zamanda ülkelerindeki çağdaş tarzları da vurgulamaktadır (Scott, 2018, para. 2). Kültürleri geçmek ve evrensel bir referans noktası olmak modayı diplomasi için mükemmel bir araç haline getirmiştir. Örneğin, 1890’da denim icat eden Amerikalı mucit Levi Strauss, Amerika’nın moda tarihi ve Amerikan kimliğine damgasını vurmuştur (Politiquette, 2016, para. 8). Amerikalıların sonsuza kadar denim pantolona olan aşkı dünya çapında görülebilir ve Levis hala bu tür giyim alanında ünlü bir markadır.

Moda sadece belirli bir estetik ifadeyi değil, aynı zamanda farklı kimliklerin kabulünü ve hoşgörüyü ve anlayışı teşvik etmeyi de kolaylaştırır. Eski ABD Başkanı Benjamin Franklin, ülkenin ilk moda ikonuydu ve Amerikan Devrimi sırasında Fransa’da elçi iken Franklin, dünyaca bilinen kral ve maiyeti Kral XVI. Louis ve Kraliçe Marie Antoinette’in resmi kıyafetinden esinlenerek bir kürk şapka takmıştı. Fransız erkekler bu trendi Franklin’le ilişkilendirdi ve görünüşünü kopyaladı bu da ülke genelinde bir kürk şapka çılgınlığı ateşledi. Açıkça Franklin’in şapkası iki ülke arasındaki kültürel ve diplomatik köprüye katkıda bulundu (Marx, 2016, para. 2). Eski Dışişleri Bakanı John Kerry’nin sözleriyle *“moda, ulusal bir kimlik yaratmaya yardım edebilir ve ülkelerin birbirleriyle ilişki kurabileceği bir platform oluşturabilir* (Marx, 2016, para. 2).”

Dünya çapında, politikacılar ve diplomatlar diplomatik ziyaretler sırasında giydikleri şeylere önem vermekteler. Bu sözel olmayan iletişimin bir parçasıdır (Marie, 2017, para. 5). Dünya liderleri genellikle yabancı halkla iletişim kurmak ve kültürel anlayışı geliştirmek için geleneksel kıyafetler giymektedir (USC, 2016, para. 2). First Leydiler da moda diplomasisini kullanarak toplumsal bir rol oynarlar ve bu stratejik sorun hükümetlerce ciddiye alınmaktadır (Marie, 2017, para. 4). Kraliçe Elizabeth ülkesinden çıktığında, kıyafetine evsahibi ülkeyle ilgili olan bir şeyler katmak için çaba harcamaktadır. Cambridge Düşesi Catherine Kate Middleton de milletler arasında köprüler kurmak ve İngiliz tasarımcıların yeteneklerini sergilemek için modayı kullanmaktadır. Moda diplomasisi konusundaki bilinçli uygulamasının bir örneği, 2011’de Kanada’ya yaptığı ziyaret sırasında meydana geldi. Middleton akçaağaç yaprağı süslenmiş bir şapka giymişti. Bu, ülkenin çok tanınmış bir sembolüne saygı göstermenin ince bir yoludu (USC, 2016, para. 2).

Benzer şekilde, Amerika’nın eski first leydisi olan Michelle Obama, resmi aktiviteleri sırasında her gün moda mesajlarını gündeme getirmiş ve çoğu zaman sadece

Amerikalı tasarımcılara değil, dünyanın her yerinden tasarımcılara da giyiminde yer vermiştir (Politiquette, 2016, para. 5). Michelle Obama'nın devlet yemekleri ile yanı sıra diğer törenler için seçtiği kıyafetlerin hepsi de diğer ülkeyi övme ve saygı göstermek amacıyla seçilmiştir (Politiquette, 2016, para. 5).

Ayrıca diplomatlar da, kendi ülkelerinin kültürlerini, kendi düzenlediği etkinliklerde ulusal kıyafetlerini giyerek gösterirler. Bu günlerde, diplomasi içinde moda uğruna düzenlenen özel etkinlikler bile vardır. Örneğin, moda şovları, ev sahibi ülkenin kültürel ve çağdaş kıyafetlerini sergilemek için elçiliklerde sergilenir. ABD'deki Türkiye Büyükelçiliği de Washington'da moda şovları düzenlemiş ve Eski Türk Büyükelçisi Namik Tan'a göre, "Moda, gerçekten evrensel bir dildir ve bu nedenle, az gelişmiş kültürel bir diplomasi aracı olsa da, potansiyel olarak çok önemli bir şeydir" (Scott, 2018, para. 3). Benzer şekilde, büyükelçilikler tarafından yerli tasarımcılar arasında yarışmalar düzenlenir ve diplomaside moda ve tasarım konusunda konferanslar düzenlenmektedir. Örneğin, Amerika Birleşik Devletleri Protokolü'nce, diplomaside modanın rolünü vurgulamak için 'Tasarımla Diplomasi' olarak adlandırılan bir tartışma yapılmıştır. Etkinliğe 180'den fazla ülkeden Büyükelçiler ve Kıdemli Diplomatlar katılmıştır. Tartışmanın amacı, moda ve tasarımcıların, medyanın ve onu yaratan, teşvik eden ve sürdüren işletmelerin dünya çapında güçlü diplomatik mesajlar iletebilmelerini incelemektir (Marx, 2016, para. 1).

2.1.7) Resim ve Heykel:

Resimlerin içeriği ya da resimlerle ifade edilen gizli ya da açık mesajın içeriği uluslararası ilişkilerde önemlidir. Sanat tarihinde en önemli eserlerin çoğu, savaş ve şiddet konularıyla ilgilendir ve bunu bir eleştirinin izi olmadan yapar. Örneğin, Pergamon Altar frieze, Alexander Mosaic, Roma zafer takıları ve Paolo Uccello ve Piero della Francesca'dan bu yana modern zamanlardaki savaşları gösteren sayısız tablo. Aksine,

hükümdarların savaşçı eylemlerini tüm zulümleriyle tasvir ederek yücelttiler. Ya da çağdaş dilde ifade etmek için savaş propagandası yaptılar (Heissenbuttel, 2014, s. 5). Günümüzde bile kültürlerarası istenen mesajları yaymak için büyük bir potansiyel taşımaktadır.

Asante'nin sözleriyle, *“Kültürel diplomasinin bir biçimi olarak kullanılan sanat, her zamankinden daha önemlidir. Çünkü sanat dil ve kültürel engelleri aşabilir ve pozitif ve barışçıl ittifaklara odaklanmamıza yardımcı olur”* (AIE, 2018, para. 1). Kültürün büyük gücü vardır. Bu siyasi zorluk zamanlarında ilişkiler gelişene kadar kapıları açık tutabilir (Demos, 2007, s. 54 ve Alexopoulou, 2013, s. 15). Uluslararası İlişkiler alanında sanatı kullanmak giderek daha popüler hale geliyor; aslında, bu eğilim son birkaç yüzyılda gelişmektedir. Haziran 2011'de “Picasso Filistin'de” projesiyle bu yönde büyük bir adım atıldı. Hollanda'nın Eindhoven kentindeki Van Abbemuseum, Picasso'nun “Buste de Femme” (1943) adlı eserini Ramallah'taki Uluslararası Sanat Akademisi Filistin'e ödünç verdi (Alexopoulou, 2013, s. 1). Sergide siyasi çağrışımlar belliydi. 2011-2012 yılları arasında Pekin'de “Aydınlanma Sanatı” adlı bir başka sergi düzenlendi ve ünlü Alman kurumları tarafından organize edildi (Alexopoulou, 2013, s. 1).

Kültürel diplomaside resimlerin harika bir örneği, AIE olarak kısaltılmış “Büyükelçilikte Sanatlar/Arts in Embassies” programıdır. Beş yıl boyunca, Büyükelçiliklerde Sanat (AIE), görsel sanatlar ve dinamik sanatçı değişimi yoluyla hayati bir kültürlerarası diyalog ve anlayış odaklı bir misyon yoluyla ABD kamu diplomasisinde öncü bir rol oynamıştır (Schneider, 2003, s. 10). Modern Sanat Müzesi ilk olarak 1953'te bu küresel görsel sanatlar programını tasarladı ve Başkan John F. Kennedy 1963'te ABD Dışişleri Bakanlığı'nda resmileştirdi (AIE, 2018, art.state.gov). Program ABD'deki büyükelçilik konutlarının dünya genelindeki temsilcilikleri veya kamusal odalarda ABD vatandaşları tarafından özgün sanat eserleri sergilenmektedir.

Bu sanat sergileri, çeşitli kaynaklardan borç alarak, ABD kamu diplomasisinde önemli bir rol oynamaktadır. Program Amerikan sanat ve kültürünün kalitesini, kapsamını ve çeşitliliğini her yıl ABD Büyükelçiliği konutlarını ziyaret eden pek çok uluslararası vatandaş için sergilemektedir (Ash, 2003, s. 11). Sanatçılar, katılımları için maddi tazminat almamaktadır. Çalışmaları uluslararası izleyicilerle paylaşmak ve insanların bir araya getirilmesi için sanatın gücünün takdir edilmesiyle sivil cömertlik duygusuyla hareket etmekte (Schneider, 2003, s. 10). Sanatçılar, uluslararası üne sahip olanlardan yetenekli bölgesel ve gelişmekte olan sanatçılara kadar değişmektedir. Eserler hemen hemen tüm medya ve stilleri temsil eder. Büyükelçi ve elçilik çalışanları sergileri kültür, değerler, ilgi alanları ve inançları tartışmak için katalizörler olarak kullanmaya teşvik edilmektedir (AIE, 2018, para. 2). Amerikalı sanatçılar çalışmalarının sergilendiği yabancı başkentleri ziyaret ederler ve bir dizi konferans, atölye çalışması ve stüdyo ziyaretine katılırlar. Bu faaliyetler, yerel toplulukların geniş bir kesitine erişerek konutların dışında gerçekleşmektedir (Ash, 2003, s. 11).

2.2 Kültürel Sergiler:

Kültürel sergiler, fotoğraf ve sanat sergileri, festivaller ve fuarlar, müzeler ve mutfaktan oluşmaktadır. Bunlar aşağıdaki satırlarda tartışılmaktadır:

2.2.1) Festivaller ve Fuarlar:

Festivaller ve fuarlar kültürel diplomaside önemli bir yer tutar. Bunlar arasında film festivalleri, dans festivalleri, müzik festivalleri, yemek festivalleri, kitap fuarları ve sanat fuarları sayılabilir. Birçoğu daha önceki bölümlerde performans ve görsel sanatlar bölümlerinde tartışıldı. Uluslararası festivaller için başka ülkelere veya devletlere seyahat eden insanlar, kendi ülkelerini tanıtmak için değerli elçilerdir. Joanne Tompkins, kültürün pazarlanabilir bir ürün olabileceğini ve genellikle uluslararası festivaller

şeklinde en iyi şekilde kullanılabileceğini açıklamaktadır. Ona göre:

“Hükümetler, festivallerin sadece tiyatro biletlerinde değil, konaklama, restoran, ilgili sergiler ve turistik mekânlarda, hatıra alışverişinde ve her ihtimalde para harcayacak sanatçıları ve turistlerini şehirlerine/devletlerine/ülkelerine getirdiğini kabul etmektedirler. Festivaller, yerel ekonomiler için kayda değer bir gelir üretme potansiyeline sahiptir ve sonuç olarak, çoğu zaman büyük kamu sübvansiyonu iyi bir politik anlam ifade etmektedir.” (Mark, 2009, s. 76)

Nawotka (2013, para. 3)’ye göre kitap fuarları toplumlarda hayati bir rol oynamaktadır. Ülkeler edebiyatlarını ve yazarlarını ve dolayısıyla kültürlerini uluslararası kitap fuarlarında tanıtmaktadır. Bu fuarlar dünyanın hemen hemen tüm ülkelerinde farklı yerlerinde farklı ölçeklerde farklı zamanlarda düzenlenmektedir. Örnekler arasında İngiltere’deki Londra Kitap Fuarı, Brüksel’deki Brüksel Kitap fuarı, Paris’teki LivreParis kitap fuarı, İtalya’da Bologna Çocuk kitabı fuarı, Astana’da Avrasya uluslararası kitap fuarı, İskandinavya’daki Göteborg Kitap Fuarı ve diğer bir çok fuar vardır (IPA Global Book Fair Report, 2017, s. 4)

Benzer şekilde, film festivalleri belirli bir bölgede geniş bir kitleye ulaşmak için etkili araçlardan biridir. Film festivallerinin çoğunluğu Avrupa film festivallerinde olduğu gibi başarılı diplomatik olaylar olarak kabul edilebilir. Film festivalleri, Avrupa’nın beş kıtadaki başlıca halkla ilişkiler faaliyetlerinden biridir ve yerel kitleler arasında popüler etkinliklerdir (Avrupa Birliği, 2015, s. 4). Avrupa film festivali dışında, Alman Filmleri Festivali de son yıllarda büyük ölçüde popülerlik kazanmıştır. Diğer bazı festivaller arasında Norveç Kısa Film Festivali, Saray Uluslararası Kısa Film Festivali, Pula Film Festivali, Saraybosna Film Festivali, Festival Geceleri Güney Asya, Film Festivali Oostende, Pentedattilo Film Festivali, Schlingel Uluslararası Film

Festivali, Film Festivali Hamburg, Viyana Uluslararası Film Festivali vardır. Benzer şekilde, dans, müzik, tiyatro ve yemek festivalleri de kültürel diplomasi alanında neredeyse her ülkenin ortak uygulamalarındandır.

2.2.2) Fotoğraf ve Sanat Sergileri:

Fotoğraflar kültürel diplomasi faaliyetlerinin önemli bir parçasıdır ve hemen hemen tüm ülkeler farklı etkinliklerde fotoğraf sergileri yoluyla kültürlerini sergilemektedir. Rost'a göre, tanınmış bir fotoğrafçı, imgeler ve fotoğraflar uluslararası ilişkiler ve politikada önemli bir rol oynamaktadır (*Rost'tan aktaran HeiSSenbuttel, 2014, s. 3*). Fotoğraf sergiler kişinin lehine destek almak için kullanılır. Örneğin, "11 Eylül'den sonra: Ground Zero'dan Görüntüler", 2002'de Joel Meyerowitz'in fotoğraf sergisidir. Sergi, Amerika'nın 11 Eylül'e verdiği yanıtı desteklemek için dünyayı gezdi (Clarke, 2016, s. 149). Bunların dışında vatandaşların gündelik hayatlarını gösteren fotoğraflar da değerli bir araç haline gelmektedir. Özellikle Afganistan ve diğer savaş ülkelerinde orada normal yaşamın olduğunu ve içinde yaşayan insanların dışardaki insanlar kadar insan olduğunu göstermek için kullanılabilir. Benzer şekilde, ülkelerin zengin kültürlerini sergilemek için kullanılan fotoğraflar da diğer milletleri anlamakta kolaylık sağlamaktadır.

Benzer şekilde, sanat sergileri de önemli bir rol oynamaktadır ve insanları bir araya getirmek için düzenlenmektedir. Örneğin, İslam sanat sergileri, doğu ve batıyı bir araya getirmek ve aralarındaki büyüyen boşluğu kontrol etmek için kullanılır. Washington DC'deki Ulusal Sanat Galerisi, 2004 yılında Victoria ve Albert koleksiyonundan İslam sanatı hazinelerinin gezici sergisine ev sahipliği yaptığında, Avrupa ile İslam dünyası arasındaki sanatsal değişim teması etrafında 14. ve 17. yüzyıllar arasında özel bir bölüm ve programlama yaptı. İslam sanatının etkisini gösteren kalıcı koleksiyondan nesnelere yer verildi örneğin, İslami tasarımların elden çıkarılması veya Orta Çağ veya Rönesans

resimlerinde Orta Doğu objelerinin tasviri. Basın açıklamasında, daha sonra Suudi Büyükelçisi Prens Bandar, olayı “Artık, her zamankinden daha çok, toplumlarımız ve kültürlerimiz arasında anlayış köprüleri kurmak için çalışmamız gerekiyor” diyerek sergiyi övdü (Winegar, 2008, s. 662-663). Sergide, sanat objelerinin Doğu / Batı ilişkilerinin sembolleri olarak ve bu ilişkileri etkileyecek maddeler olarak konumlandıkları görülebilir (Winegar, 2008, s. 663). Sanat sergilerinin önemi önceki sayfalardaki görsel sanatların Resim Bölümünden anlaşılabilir.

2.2.3) Müzeler:

Bilinen ilk müze, M.Ö. 3. yüzyılda Mısır’daki İskenderiye Üniversitesi’nde açıldı. Yıllar boyunca, müze kültürü dünyanın neredeyse her yerine yayılmıştır ve bugün ne kadar küçük olursa olsun, müzesi olmayan herhangi bir ülkeyi bulmak nadirdir (Arinze, 1999, s. 1). Cai, 2013, müzelerin kültürel diplomaside oynadığı rol için “müze diplomasisi” kelimesini kullandı (Bethwaite, 2017, s. 8).

Bununla birlikte, müzelerin geleneksel rolü, kültürel, dini ve tarihi önemi olan nesnelere ve materyalleri toplamak, onları korumak, araştırma yapmak ve onları eğitim ve eğlence amacıyla halka sunmaktır. Bir kurum olarak müze, dünyadaki insanın öyküsünü ve insanlığın çevrede yıllarca nasıl hayatta kaldığını anlatmaktadır. Doğa ve insan tarafından yaratılan şeyleri barındırır ve modern toplumumuzda milletin kültürel ruhuna ev sahipliği yapar (Arinze, 1999, s. 3). Müzeler, diğer kültürel kurumların yanı sıra, bir toplumun kültürünü, değerlerini ve özelemlerini fiziksel, somut bir şekilde tüm şehirlerin ve ulusların sembolleri haline gelme kapasitesine sahiptir (Hoogwaerts, 2016, s. 315). Nitekim müzeler, insanlara sanat eserleri, arkeolojik eserleri ve sergileri açarak uluslararası toplulukların kültürünü kutlamak ve paylaşmak için çalışırlar (Greenslit, 2015, s. 4).

Müzeler kendi koleksiyonlarını kendi ülkelerinde sergilerler ve diğer ülkelere

gelen turistler gelip onları ziyaret ederler ya da müzeler diğer hükümetlerle ve yerel müzelerle işbirliği içinde diğer ülkelere gider, ya da başka ülkelerde şubelerini açar, ya da başka müzelerle işbirliği yapıp belli bir süre için birbirleriyle eserler paylaşır. Goff müzelerin kamu diplomasisi ve dışişlerinde önemli olduğunu söylemektedir (Bethwaite, 2017, s. 8). “Uydu müzeleri” olgusu, müzelerin ulusal toprak sınırları boyunca seyahat etme isteklerini ortaya koymaktadır. Guggenheim, “*en küresel hırs ve küresel mevcudiyete sahip*” bir sanat müzesi örneğidir (Sylvester, 2009, s. 113). Müzeler ve diğer yerel kurumlar arasındaki işbirliği geleneksel olarak yerel ve bölgesel toplulukla ilgili kalmanın bir yolu olarak ele alınmıştır (Clubb, Draper & Yarrow, 2008, s. 10). Benzer bir şekilde, uluslararası işbirliği, müzeler için küresel bir topluluğa bağlı kalmak için bir araç sağlar (Greenslit, 2015, s. 12).

Bethwaite’ye göre (2017, s. 8) müzeler politik olarak aracılık yapmıştır ve hükümetin artan kamu finansmanı uğruna önemini ikna etmek için kültürel diplomaside stratejik rollerini vurgulamıştır. Bu, kültürel diplomasiyi, müzeler için amaçlarını dış politika istekleri kanadı altında kazanmaları için verimli bir bahane haline getirmektedir. Müzeler ve sanat kurumları, yüzyıllardır eğitim alanları olarak kullanılan kültürel değerleri ve ahlakı temsil etmenin ön saflarında yer almaktadır (Bennett 1995, s. 59-87). Martin’in dediği gibi, “*Müzeler, güçlerini, etkilerini ve uluslararası ilişkilerini kullanarak kültürel diplomaside rol oynayabilirler*” (Martin, 2011, s. 33).

Tarihsel olarak da, müzeler geleneksel olarak da müzeler kültür turizmi geliştirerek ya da yabancı milletlerle diplomatik diyalogu kolaylaştırarak sınırlar ötesi kültürel köprüler kurmayı amaçlayan ulus devletlerdeki önemli kültürel politika aktörleri olmuştur (Grincheva, 2013, s. 40). Örneğin, Londra’daki British Museum, 1753’te Parlamento tarafından kurulan temel ilkeleri izleyen kuruluşundan bu yana önemli bir diplomatik aktör olarak hizmet verdi yani ziyaretçilerin hem eski hem de daha yeni olan nesnelerle, çağdaş siyaset ve uluslararası ilişkilerle ilgili soruları ele almasını sağladı

(MacGregor, 2004, s. 7). Benzer şekilde, Aydınlanma ve Fransız Devrimi'nin yüzyılında kurulan Louvre Müzesi, Fransız hükümeti tarafından “müzeler arasında müze” olarak tanıtıldı (Louvre, 2012, para. 1). Bu Fransa'nın “kültürel diplomasisinde önemli bir rol oynama” için güçlü bir misyonu olan “model ve tanınmış bir otorite” dir (Louvre, 2012, para. 1)

2.2.4) Mutfak:

Yemekleri kültürel bir araç olarak görmek, yüzyıllık bir fikirdir (Bradley, 2014, s. 1). Sıklıkla yemeğin kalpleri kazanmanın en kolay yolu olduğu söylenir (Adesina, 2017, s. 140). Yunanlılar ve Romalılar, düşmanlarını daha iyi tanımak ve barış yapmak için yemeklerini paylaşmaya davet ederdi (Dorozynski, 2018, s. 3). Sam Chapple-Sokol (2012, s. 3) tarafından mutfak diplomasisini “*Etkileşimlerin ve işbirliğinin iyileştirilmesi umuduyla kültürler arası bir anlayış yaratmak için bir araç olarak gıda ve yemek kullanımı*” olarak tanımlamaktadır.

Birçok ülke ticaret anlaşmalarını kolaylaştırmak, ekonomilerine yardımcı olmak ve turizmi teşvik etmek için gastrodiplomasi kavramını kullanmaktadır. Yemek, aynı zamanda, bir ülkenin bir mesafeden, dünyanın bir geri kalanıyla kendisini marka haline getirmesinin bir yolu olarak etkileşime girmesi için basit bir yol olarak ortaya çıkmaktadır (Bradley, 2014, s. 1).

Yemeği bir diplomasi aracı olarak kullanmanın önemi, hemen hemen tüm dünya ülkeleri tarafından anlaşılmaktadır. Ülkeler, yiyeceklerini kültürlerini tanıtmak, imajlarını oluşturmak, yemek sanayilerini küreselleştirmek, yabancı turistleri çekmek ve yabancı kamuoyuyla ilişkiler kurmak için çabalarının bir parçası olarak kullanmaktadır (Adesina, 2017, s. 146). Zayıf olan ve zorlu koşullara sahip olan ülkeler bile, kendi kültürlerini kendi masalarında sahip oldukları her şeyle paylaşırlar ve onu bir iletişim aracı olarak kullanırlar ve kültürlerini ifade ederler (McBride, 2016, s. 8).

Menünün bir parçası olan yemeklerin dışında, diğer faktörler de önemlidir mesela kim yiyor, kim yemiyor, ne yiyor, misafirler nerede oturuyorlar ve hatta olayın formalitesi hepsi, yemeğin dışında gözlemlenebilecek aktörler arasındaki güç ilişkileri hakkında bir mesaj yayınlamak, besinlerin sembolik-kültürel tanımına bağlanırlar (Morgenthau, 1985, s. 86-92; Morgan, 2008, s. 4-6). *“Önemli olan yemek değil, önemli yemeklerin arkasında yatan jest ve değerlerdir... Bu sadece bir akşam yemeğine davet değil, aynı zamanda bir ilişkiye davettir (McBride, 2016, s. 9).”*

Amerika Birleşik Devletleri’nde ABD Dışişleri Bakanlığı, 2012’de “Diplomatik Mutfak Ortaklığı: Diplomasi için masa kurma” başlıklı bir mutfak diplomasi programı başlattı. Yeni Dışişleri Bakanlığı Mutfak Diplomasi Girişimi’nin iki hedefi vardır. 1) Resmi liderlik görevlilerine yabancı liderleri dahil etmek için, yemek hazırlama, sunum ve genel yemek deneyiminden yararlanarak, tanınmış şefler ve diğer mutfak liderleri ile işbirliği yaparak resmi diplomasi yapmak; 2) Yabancı dinleyicileri meşgul etmek ve farklı geçmişlere ve kültürel kimliklere sahip insanları bir araya getirmek için paylaşılan gıda deneyimini kullanan kamu diplomasisi programlarına katılmaları için önde gelen şefler oluşturarak kültürler arası değişimi teşvik etmek (Adesina, 2017, s. 144).

McDonald’s, KFC, Burger King, Amerikan gıda markalarının bazı örnekleridir. Patates cipsi ve popcorns dünyaya yayılmış Amerikan yemek kültürünün diğer örnekleridir. Ülkeler, kültürel değişimin desteklenmesi ve küresel farkındalığın artması umuduyla, gastrodiplomasi çabalarını sınırların ötesine taşımıştır. Gastrodiplomasi kavramının ilk olarak kabul edildiği bu milletlerin çoğu Asya’da yaşamaktadır (Strugar, 2015, s. 2). Bunlar arasında Çin, Japonya ve Hindistan gibi dünya çapında restoranların yayılması yoluyla uluslararası tanınırlıklarını artıran ülkeler vardır. Suşi, ramen, tofu, edamame, dünyadaki Japon mutfağının bilinen isimlerinden bazılarıdır (Bestor, 2014, s. 59). Çin, tatlı ve ekşi tavuk, wontons, köfte, börekler ve chow mein ile tanınır. Ancak, restoranlar özel olarak işletiliyor ve hükümetler tarafından desteklenmiyor. Ancak,

hükümetleri dünyada kültürlerini teşvik etmek için gastrodiplomasi çabalarını destekleyen başka ülkeler de vardır. Örneğin; Tayland. Tayland hükümeti, dünyada Tayland restoranları açarak 2002 yılında “Global Thai” inisiyatifini başlattı. Hükümet raporlarına göre, restoran sayısı 2002 yılında 5.500 iken 2013’te 10.000’e çıktı ve bu da girişimlerinin başarılı olduğunu göstermektedir (Strugar, 2015, s. 2).

Kamu imajını yemek yoluyla tanıtan bir başka ülke de Tayvan’dır. Guardian’daki bir makaleye göre, “Cumhurbaşkanı Ma Ying-jeou, İngiltere ve başka yerlerde 20 milyon sterlinlik bir gastro-diplomasi kampanyası başlatarak elçilerini yiyecek dilini konuşmaya başlamasını emretti” (Booth, 2010, theguardian.com). Plan, birçok metropolde hazır olan Çin ve Japon mutfağına alternatif olarak Tayvan yemekleri tanıtmaktı. Hükümet, Tayvan’ın yanı sıra uluslararası çapta 3.500 restoran açmayı ve çeşitli popüler mutfak etkinliklerine ev sahipliği yapmanın yanı sıra Tayvanlı yemekleri teşvik eden kahve dükkanları ve restoran zincirlerine yardımcı olacak bir mutfak düşünce kuruluşu olan “Tayvan yemek kurumu”nu kurdu (Rockower, 2015, s. 2).

2.3 Eğitim Programları:

Eğitim programları yabancı öğrencileri bir ülkeye eğitim görmek için davet edilmesi, onlara burs verilmesi, üniversiteler arası işbirliği ve dil programlarını içermektedir.

2.3.1) Burslar ve Yabancı Öğrencileri Davet Etmek:

Yabancı öğrencileri bir ülkeye davet etmek ve onlara burs sağlamak da kültürel ve kamusal diplomasi’nin başka bir şeklidir. Yüzyıllardır hükümetler, yükseköğretim sistemlerinin ve kurumlarının uluslararasılaşmasını arttırmak için çalışmaktadır. Birçoğu, yüksek eğitimi uluslar arası ilişkiler kurmak, kültürel etkiyi genişletmek, ve özellikle gelecekteki yabancı liderler kendi kurumları tarafından eğitildiyse politik

erişimi iyileştirmek, için bir araç olarak görmektedir (Lane, 2012, s. 1).

Yabancı kamuoyunun kalplerine ve akıllarına ulaşmak için uluslararası öğrencileri kullanma fikri birçok nedenden dolayı ilgi çekicidir. Hükümetin, kamu diplomasisinde hükümet dışı unsurları kullanma konusundaki ilgisinin yanı sıra, kendisi hakkında doğru bilgileri yansıtmaya ve yanlış anlamaları ortadan kaldırmaya odaklanıldığını açıkça göstermektedir (Bislev, 2017, s. 82).

Lee'ye göre, (2015, s. 357), *“Eğitim, okul ücretlerini toplamak için değildir. Eğitim bağlantı oluşturmaktır. İnsanlar belirli bir ülkede eğitildiyse, o ülke için özel bir düşkünlüğü ve o ülkede iş yapmanın ve belki de halk ve kültür için bir tutkunun anlaşılmasına sahip olurlar”*. Öğrenciler bir ülkeye geldiklerinde onu görüp daha net anlarlar. Çoğu durumda, yabancı öğrenciler, ev sahibi ülkelerini sevmeye ve faaliyetlerini aktif olarak desteklemeye başladılar. Bu bağlamda, Hong'in çalışması, Avrupa ülkelerinden ve Çin'den gelen öğrencilerin yüzde 50'den biraz daha fazlasının ev sahibi ülkelere daha olumlu bir izlenim ile geri döndüğünü, yaklaşık yüzde 40'ı değişmeyen bir izlenim ile geri döndüğünü ve yüzde 10'dan azı, tutumlarının yurtdışında kalmalarının bir sonucu olarak daha olumsuz hale geldiğini ortaya koymaktadır (Hong, 2014, s. 166). Buna ek olarak, beklenildiği gibi, geri dönenlerin büyük çoğunluğu ev sahibi kültür anlayışlarının arttığını düşünmektedir (Bislev, 2017, s. 90).

Yüksek öğretim yoluyla etkinin uygulanması, antik çağda peripatetik akademisyenlerin günlerine kadar uzanmaktadır. Atina ve Bağdat gibi eski yüksek öğrenim merkezleri, bir medeniyetin farklı köşelerinden entellektüelleri cezbeden güçlü şehirler haline geldi. El-Ezher (Mısır), Bolonya (İtalya) ve Nalanda (Hindistan) gibi üniversiteler beşinci ve onuncu yüzyıllar arasında ortaya çıkmışlardı; bu, Batı ülkelerinin uluslararası kavramlarının 1648'de gelişmesinden çok önce ortaya çıkmıştı

(Lee, 2017, 356). Ancak yakın tarihte, II. Dünya Savaşı'ndan sonra, hem Amerikan yurtdışı eğitimine hem de Amerikan kurumlarına devam eden uluslararası öğrencilere Amerikan uluslararası eğitimiyle ilgili kararlar, uluslararası eğitimin “barış ve karşılıklı anlayış için bir güç ve nihayetinde ABD'nin dünyadaki nüfuzunu inşa etme ve sürdürmesi” anlamına gelir (Triana, 2015, s. 383). Bu etkiyle, “Birleşik Devletler'de eğitilen dünya liderleri, uluslararası ilişkilerini yürütürken ABD'yi anlamaya ve onlara daha fazla sempati duyacaktır” (Pandit, 2009, s. 647). Bu ideoloji, “barış ve anlayış” ın da dış politika ve güvenliği destekleyeceğini varsaymıştır (Triana, 2015, s. 383).

Yirminci yüzyılın ortalarına gelindiğinde, uluslararası eğitim, ulusal itibarı ve uluslararası ilişkileri yönetmek için bir kamu diplomasisi yaklaşımı haline gelmiştir (Wang, 2006, s. 91). Çağdaş dönemde, yüksek öğretimdeki yumuşak güç, Fulbright Programı, Colombo Planı, British Council, DAAD (Alman Akademik Değişim Servisi) ve daha yakın zamanlarda Çin Konfüçyüs Enstitüleri'nin etkisi ile belirgindir. Bu medeniyetler, ulusal ve çok uluslu girişimler yüksek öğrenimi diplomasiinin bir aracı olarak kullanmaktadır (Lee, 2017, s. 356).

2.3.2) Üniversiteler arası İşbirliği:

Uluslararası yüksek öğrenimin uluslararası ilişkilerdeki rolü geleneksel olarak kültürel diplomasi merceğinden görülmüştür. Öğrenci ve öğretim üyesi hareketliliği, dil öğrenimi ve kültürel değişim kültürel diplomaside öncelikli alanlar. Ancak, son yirmi yıl içinde uluslararası yüksek öğretim önemli ölçüde değişti ve kültürel diplomasiye önemli yeni boyutlar getirdi. Bu, sadece sınırları aşan öğrenciler ve akademisyenler değil, programlar, sağlayıcılar, projeler ve politikaları da içermektedir. Yükseköğretimin tabiatı, uluslararası işbirlikçi araştırma projeleri, iki uluslu üniversiteler, çok uluslu uzman ağları, küresel hareketlilik programları, bölgesel mükemmeliyet merkezleri, uluslararası eğitim merkezleri ve dünya çapında yüksek öğretim reformu politikaları ile karakterize edilmiştir. Yüksek öğrenimi kültürel ve kamu diplomasisi aracı olarak

konumlandırmak önemlidir ancak, yüksek öğrenimin bilim, teknoloji ve bilgi alanları gibi alanlardaki uluslararası katılımı hakkında daha kapsamlı bir görüş yetersiz kalmaktadır. Bu alanlar bilgi, sosyal adalet, yenilikçilik ve ekonomiye daha odaklı bir dünyada artan ilgiye ve kaldıraca sahiptir (Knight, 2014, s. 1).

Hükümetler on yıllardır kendi uluslararası stratejilerini ilerletmek için yüksek eğitim kullanmaktadır. Bu stratejilerin çoğu, diğer ülkelere yüksek öğretimin verilmesini içermektedir. Bununla birlikte, son yıllarda, gelişmekte olan ülkeler de saygın kurumlardan ve yüksek öğretim sektörlerinden eğitim ithal edilmesinin avantajını görmüşlerdir. Hükümetlerin neden yüksek öğrenim almak isteyebileceğinin birçok nedeni vardır; bu nedenlerin aralarında kendi kültürel meşruiyetlerini arttırarak kendi yumuşak güçlerini destekleme arzusu da vardır (Lane, 2011, s. 367). Örneğin, New York Üniversitesi, Texas A & M ve Cornell gibi dünyaca tanınan kurumlar, çoğaltılması çok zor olan bir kültürel meşruiyet derecesine sahiptir. Abu Dhabi’de veya Katar’da bir kampüs inşa ederek kurumun meşruiyetini o hükümet ya da ülke ile paylaşır. Daha az saygınlığı olan kurumlar, fakat saygın yüksek öğrenim sistemlerine sahip uluslardan (örneğin Avustralya, İngiltere, ABD) bile, ulusal bağlılık nedeniyle onlarla birlikte bir kültürel meşruiyet taşırlar (Lane, 2012, s. 4).

Uluslararası bir üniversitenin şubesi, uluslararası bir yüksek öğrenim biçimidir ve bir ya da daha fazla sayıda ortak kurum, küresel erişim ve öğrenci alışverişini genişletmek amacıyla, yabancı bir konumda fiziksel bir varlığa sahiptir. Genellikle “merkez” ile adlandırılır ve lisans ve yüksek lisans programları sunarak mezun olan öğrencilere, anlaşmaya bağlı olarak ortak kurumlardan diplomalar verilir (Wilkins, 2010, s. 389). Lane’e göre “Bir üniversite şubesi ayrıca ‘çapraz kültürel ilişki geliştirmeye ve hükümet liderleri için bir platform görevi görmeye’ yardımcı olabilir” (Swan, 2013, para. 11).

Bununla ilgili bir kavram “Eğitim Merkezi (Education Hub)” dır. Ortak bir alanda birden fazla kurumdan gelen kampüslerin bir koleksiyonudur ve eğitim merkezleri, şehirler veya parklar yaratmaktadır. Bu, yabancı yatırım çekmek yerel öğrencileri korumak, hem uluslararası hem de yerli öğrenciler için yüksek kaliteli eğitim ve öğretim erişimi sağlayarak bölgesel bir itibar inşa ve bilgiye dayalı bir ekonomi oluşturmak için tasarlanmış bir tayin bölgedir. Bir eğitim merkezi, belirlenen bölge içinde farklı yerel ve uluslararası kurumlar, şube kampüsleri ve yabancı ortaklıklar kombinasyonlarını içerebilir. Knight (2011, s. 1) eğitim merkezini şöyle tanımlar: Eğitim merkezi stratejik olarak eğitim, öğretim, bilgi üretimi ve inovasyon inisiyatifleri ile ilgilenen yerel ve uluslararası aktörleri eleştirel bir kitle geliştirmek için planlı bir çabadır (Lee, 2017, s. 356). Uluslararası üniversite şubelerinin çoğu Birleşik Arap Emirlikleri, Katar, Suudi Arabistan, Singapur ve Malezya gibi bölgelerde gelişmiştir. Hem Birleşik Arap Emirlikleri hem de Katar kendilerini eğitim merkezleri olarak dönüştürdüler. Bir eğitim merkezi için, en belirgin birey grubu uluslararası öğrencilerdir. Uluslararası öğrencilerin akışı, ev sahibi ülke için kültürünü ve insanlarını en geniş kitlelere tanıtmak için bir fırsat sunmaktadır. Bu bağlamda, uluslararası öğrenciler ev sahibi ülke ile anlamlı ilişkiler geliştirmektedir (Lee, 2017, s. 356). İdeal olarak, bu öğrenciler kendi ülkeleri ile ev sahibi ülke arasındaki bağları teşvik ederler.

2.3.3) Dil Programları:

Nelson Mandela bir keresinde şöyle demiştir: “Bir adamla anladığı bir dilde konuşuyorsanız, kafasına girecektir. Onunla kendi dilinde konuşursanız, bu onun kalbine gider” (Ryf, 2017, s. 68). Yabancı bir dili konuşma yeteneği, toplumlar arasında etkileşim ve işbirliğini kolaylaştıran ilişkilerin, karşılıklı kültürel anlayışın, güvenin ve ağların oluşumunda kilit bir unsurdur (Chen ve Breivik, 2013, s. 8). Böylece dil sadece bir iletişim aracı değil, aynı zamanda politik araç olarak da bir potansiyele sahiptir. Uluslararası İlişkiler çalışması bağlamında, dil kültürel diplomasi bağlamında devlet

politik araç olarak kullanılabilir. Dil yabancı halkı etkilemek ve olumlu imaj geliştirmek için kullanılır. Yerel dilde konuşulan birkaç kelime bile olumlu bir atmosfer yaratabilir. Uzmanlara göre, dil, yumuşak gücün en önemli araçlarından biridir (Nick, 2001, s. 42).

Bu bakımdan, ulusal dilin tanıtımı, kültürel diplomasinin önemli uygulama biçimlerinden biridir. Yabancı bir ülkede yerel eğitim veya akademik kurumlarla dil eğitimi, edebiyat öğretmenleri veya medya aracılığıyla dil eğitimi sağlayarak yardımcı olabilir (Georghiou, 2015, s. 503). Yabancı ülkede kütüphaneler, bir ülkenin ulusal dilinde kitap ve diğer eserlerle de sağlanabilir. Yazarlar, bilim adamları, tıp doktorları ve akademisyenlerle kamuoyu tartışmaları da düzenlenebilir. Örneğin, Fransa, Almanya ve İspanya başta olmak üzere bazı devletlerin diplomatik uygulamalarında dil tanıtım faaliyetleri kültürel diplomasinin çok önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Bunun aksine, birçok devlet için, özellikle de ulusal dili uluslararası olarak konuşulan diller arasında bulunmayanlar için, dil tanıtım faaliyetleri genellikle sembolik öneme sahiptir ve kültürel-diplomatik faaliyetlerinin sadece periferik bir bölümünü oluştururlar (Georghiou, 2015, s. 503).

Bir dili ve kültürünü öğrenmek ve sevmek, önemli bir yumuşak güç aracıdır. Dilbilimci ve kültür uzmanı olarak Richard Lewis bunu şöyle tanımlar: “Dil, evrenin doğasını yorumlamak için ilk ve en temel kültürel aracımızdır. Eğer anadilinde konuşabiliyorsam, sadece iletişimi kolaylaştırmıyorum. Paylaşılan değerlerin ortak bir bağını oluşturabiliyorum. Kendim ve yardım etmek için burada olduğum kişiler arasında empati yaratabilirim ve bu da BM’nin çalışmalarının tanınmasını ve takdir edilmesini kuruyor” (Enein, 2017, s. 3).

Dil öğretmenleri, ülkelerin dillerini öğreterek kültürler arasındaki etkileşime yardımcı olan kamu ya da kültür diplomatları olarak düşünülebilir. Onlar sadece bir dili değil, dersleri aracılığıyla bütün bir kültürü öğretirler. Moutinho ve Filho’nun sözleriyle,

“Dil öğretmeni aynı zamanda bir ülkenin (veya ülkelerin) kültürünün, tarihinin ve ekonomisinin evrimsel süreçlerine motivasyon, aydınlık ve açıklama da sağlayabilir, bu da öğrencilerin yabancı dil olarak adlandırılan yeni alanda hareket etmelerini ve kendi öğrenme süreçlerine katılmalarını sağlar” (2015, s. 86). Dahası, bir dil öğretmenin uygulayabileceği resmi olmayan bir diplomatın görevi, sadece öğrencilerin bir kuşaktan fazlası için olumlu ve kalıcı etkilere sahiptir. Yeni konuşmacılar yeni öğrencileri etkileyebilir ve motive edebilir ve saire.

Birçok ülke kendi dillerini yurtdışında geliştirmeye çalışmaktadır. Örneğin, British Council ile İngiltere ve Goethe Enstitüsü aracılığıyla Almanya, 143 enstitüyle 78 ülkede bulunmaktadır. Diğer Avrupa ülkeleri, Cervantes Enstitüsü (İspanya), Dante Alighieri Derneği (İtalya), Camoes Enstitüsü (Portekiz) ve Adam Mickiewicz Enstitüsü (Polonya) ile aynı şeyi yapmaktadır (Bonfatto, 2012, s. 4).

2.4 Değişimler:

Değişimler, fakülte ve öğrenci değişimi, Sanatçılar değişimi, Müze şovları ve Kitap sergileri içermektedir. Müze şovların önemi ve örnekler müzeler bölümünde ve kitap sergileri fuarlar bölümünde zaten tartışılmıştır. Ayna şekilde sanatçı değişimi de sanat bölümünde tartışılmış. Bu nedenle bu bölümde sadece akademik ve öğrenci değişiminden bahs edilecektir.

2.4.1) Akademik Değişim:

Akademik Değişimler, iki ülkenin belirli bir zaman dilimi için öğrencileri ve öğretmenleri değiştirdiği başka bir kültürel diplomasi şeklidir. Onlar konuk eden ülkede kültürel diplomatların rolünü oynarlar. Kamu diplomasisinde, bu en etkili biçimdir ve diğer herhangi bir biçime göre daha olumlu sonuçlar almıştır (Yun, 2015, s. 711). Uluslararası eğitim ve profesyonel değişimler, farklı ülkelerin ve kültürlerin halkları

arasında yüz yüze iletişim yoluyla önemli bir rol oynamaktadır ve klişeleri azaltmak ve kültürlerarası iletişimi kolaylaştırmak için yardımcı olur (Lutabingwa ve Bashir, 2014, s. 1). Değişimler, ev sahibi ülkelerden insanlarla kültürel daldırma ve eğitim yoluyla ilişkiler geliştirir ve sürdürür (Aklı, 2012, s. 1). Aklı'nın sözleriyle, "Yurtdışında eğitim gören öğrenciler bugünün yeni gayri resmi kültür diplomatlarıdır" (Aklı, 2012, s. 39).

Fulbright Programı, Fulbright Yasası'nın dört yasal amacı ile 1946'da başladı: (a) Amerika Birleşik Devletleri ve diğer ülkelerden insanlar arasında karşılıklı anlayışı teşvik etmek; (b) bağları güçlendirmek; (c) eğitim ve kültürel ilerlemeler için uluslararası işbirliğini teşvik etmek; ve (d) arkadaşça, sempatik ve barışçıl ilişkilerin geliştirilmesine yardımcı olmak (Yun, 2015, s. 711). Fulbright programı, birçok ülkedeki öğrenci, akademisyen ve öğretmen değişimini finanse etmektedir. Program, ABD vatandaşlarına başka bir ülkede eğitim görme fırsatı sunmakta ve yabancı uyruklulara ABD'de eğitim görme şansı vermektedir. 150'den fazla ülkedeki girişimlerle, Fulbright programı, kendi ülkelerinden başka bir ülkede okumak için 300.000'den fazla kişiyi finanse etmiştir. ABD bu tür girişimleri finanse eden tek ülke değildir. Örneğin Alman Daad ve British Council benzer öğrenci değişim programlarını yönetmektedir (lane, 2012, s. 2). Kültürel diplomasideki yararları ve rolü, önceki sayfalarda tartışılan "*yabancı öğrenci davet etmek ve bursları*" ile benzerdir ve sınırlı alan nedeniyle burada tekrar edilmemektedir.

2.5 Edebiyat:

Kültürel diplomaside edebiyatın çok önemli bir yeri vardır. Ulusal ve popüler çalışmaların tercüme edilmesini ve kütüphanelerin açılmasını içerir. Bunlar, aşağıdaki bölümlerde açıklanmıştır:

2.5.1) Edebiyat ve Çeviri:

Edebiyat bir bölgeden diğerine, bir kişiden diğerine değişir: türleri zaman içinde dönüşür. Çoğu zaman edebiyat bir yerin ruhu olmaktadır (ICD, 2011, s. 3). Teorik bir perspektiften bakıldığında, okurların yabancı ülkeleri veya yabancı kültürleri hayal etmelerine izin verebileceği için edebiyat kültürel diplomasi için çalışabilir; kahramanların nitelikleri insanları diğer insanlarla empati kurmaya davet edebilir, genellikle asla tanışmazlar (Sip, 2011, s. 1). İnsanlar uzak kültürlerin çalışmalarını anlama kapasitesine sahiptir (Sip, 2011, s. 1). Bir roman okunduğunda, okuyucu mekanın tüm kültürel senaryosunu okuyucunun zihninde kurar. Okuyucu o kültürdeki konuşma tarzını, değerlerini ve geleneklerini, mimarilerini ve bu toplumun diğer normlarını ve geleneklerini anlar. Benzer şekilde, bir şiir parçasını okumak, okuyucuyu o dilin daha yerel anlamlarından ve bu toplumun sosyal ortamından haberdar eder.

Kültürel diplomasinin diğer biçimleri gibi, edebiyat iki kültürü daha yakınlaştırabilir ve doğu ile batı arasındaki veya Müslümanlarla gayrimüslimler arasındaki artan boşluğu azaltmaya yardımcı olabilir. Mohsin Hamid tarafından yazılan ve İngiltere’de Hamish Hamilton’un yanı sıra Harcourt’un Amerika’da yayınladığı “The Reluctant Fundamentalist” romanı bu konuda güzel bir örnektir. Roman hikayesi, anlatıcı Changez’in bir Amerikalıyla tanıştığı Pakistan’ın bir bölümünde kuruldu ve 11 Eylül’den önce ve sonrasında, Müslüman karşıtı önyargı ve korkuyla dolu bir zamanda, Birleşik Devletlerdeki kısa hayatı, başarısı ve başarısızlığı ile ilgilidir. Roman 29 dilde yayımlandı, çok sayıda ödül aldı ve uluslararası çok satan bir roman oldu. New York Times tarafından “Yılın En Başarılı Kitabı” ve 2009 yılında Guardian tarafından “On Yılın Kitabı” seçildi (Sip, 2011, s. 2). Roman, aynı zamanda, Amerika Birleşik Devletleri’nde yaşam ve kültürün yorumlanmasına istisnai bir katkı yapan yazarları ödüllendirmek isteyen kurumun dikkatini çeken Büyükelçi Kitabı Ödülü’nü kazandı. Büyükelçi Kitabı Ödülü, küresel anlayışı ve iyi iradeyi beslemek için İngilizce’yi ortak

bir dil olarak kutlamayı amaç edinmiştir. Böyle bir ödül, bu romanı kutsar ve bunu anlamayı teşvik eden bir etiket haline getirir (Sip, 2011, s. 2).

Fakat diğer toplumların ve kültürlerin belirli bir ülkenin edebiyatını anlamaları için kendi dillerine tercüme edilmesi gerekir. Çünkü o toplumun tüm üyeleri söz konusu olan ülkenin dilini bilmemektedir. Mads Rosendahl Thomsen'in de belirttiği gibi, "Dünya edebiyatı çeviri alanında gelişen bir edebiyattır. Bu, çevirinin orijinalinden daha iyi olduğu anlamına gelmez, fakat orijinallerin ve çevirilerin bütünü, hem sanatsal değer hem de kültürel etki açısından tek başına orijinalden daha değerlidir" (Thomsen, 2008, s. 16).

Her dilin, gerçekliği bir toplumun üyeleri tarafından ifade edilme biçimini etkileyen gerçekliği algılamının kendi yolu vardır. Çeviri yaparken insanlar başkaları hakkında, kendilerinin olmayan bir dünya hakkında bir şeyler öğrenirler. Eğer çeviri yapılmadıysa, diğer ülkelerden insanlarla iletişim kurmak zor olurdu (Durdureanu, 2011, s. 1). Tercüme günümüzde önemli bir insan eylemi olarak ve çevirmen kültürler arası bir arabulucu olarak olarak görülmektedir. Çeviri her zaman kültürler arası yönlerin merkezine yerleştirilir, böylece çeviri çalışması kültürel çalışmalarla birlikte gider. Sonuç olarak, çevirinin kültürel yönleri, belirli bir topluluğun kültürel kimliği açısından var oluşu hakkında, kültürel çeviri ile ilgili bir dizi kuramın doğmasına yol açmıştır (Durdureanu, 2011, s. 1). Dünya çapında çok sayıda ülke, yazarlarının büyük sergilerini ve kendi kitaplarını kendi kültürlerini yaymak amacıyla yurt dışına çevirmelerini desteklemektedir.

2.5.2) Kütüphanelerin Açılması:

Birçok ülke, diğer ülkelerde düzenli olarak kayıtlı öğrencilere ve genel olarak halka açık olan kütüphaneleri işletmektedir. Bu kütüphaneler çok çeşitli hizmetler sunmaktadır (Gutiérrez, 2015, s. 362). Krause & Evera'ya göre, stratejik iletişim

araçları olarak, kütüphanelerin rolü, kamu diplomasisini “kamu kararlarını anlama, bildirme ve hatta etkileme” amacına dayanmaktadır (Krause & Evera, 2009, s. 11), ve Amiri’ye göre (2014, s. 1) dinamik bir kurum olarak kütüphane, bir kültürün tanıtımında kilit rol oynar.

Uluslararası kültür kütüphanelerinin açılmasının kökenleri, birçok ülkenin yalnızca koloni veya eski sömürgeler olmak üzere uzak bölgelerde yaşayan vatandaşlarına ayrılmış kütüphaneci alanlarını açtığı On dokuzuncu yüzyıla kadar uzanabilir (Gutierrez, 2016, s. 476). Uluslararası ilişkilerde kültürel diplomasinin ortaya çıkması, “uluslararası kütüphaneler” olarak adlandırılabilen yeni bir kütüphane türü ortaya çıkarmaktadır (Amiri, 2014, s. 1). Dilin tanıtımı için kültür merkezleri daha önceki bölümde tartışılmıştır. Bunların birçoğunda kütüphaneler vardır ve bu kütüphaneler, kültürel mekanların içinde en sık görülen, göze çarpan ve görünür alanlar arasındadır (Prieto, 2015, s. 361-368). Sadece yabancı dil öğrencilerine veya ülke kültürüyle ilgilenen vatandaşlara yönelik değil, ama aynı zamanda dijital okuryazarlıktan geniş bir yelpazeye ve genel ilgi alanlarına sahip olanlar için, işbirliği programlarına ve burslara ilişkin genel bilgiler sadece internete bağlanmak için eksiksiz bir hizmet yelpazesi sunarlar. Gutierrez (2016, s. 479), bir kültür merkezinin kütüphanesine girmenin, dış dünyaya, kullanıcının görüntülemek istediği bilgiye erişmesine izin verdiğini ve bunun sınırsız ve anonim bir şekilde yapıldığını gösterdi. Yurtdışında bulunan kültür merkezlerinde bulunan kütüphaneler, doğrudan yerel topluma odaklanmış diğer birçok özelliği sergiledikleri için çeşitli etkinliklere ev sahipliği yapmaktadır.

British Council, Alliance Française ve Institut Français, Goethe Enstitüsü ve Cervantes Enstitüsü gibi kültür merkezleri, 100’den fazla farklı ülkeden bir milyon insana yaklaşık 1.600 kütüphane sunmaktadır. Bunlar kültürlerarası diyalogu yaratır, güçlendirir ve kültürel çeşitliliği destekler. Bununla birlikte, bu 1.600 kütüphaneler sadece kitap sağlamakla ve ödünç vermekle kalmayıp aynı zamanda kamu diplomasisi

araçları olarak işlev görürler. Kültür merkezlerinde yer alan kütüphaneler, dil öğrencilerine destek sağlamanın yanı sıra geniş bir yelpazede eğitim kaynakları, sinema ve edebiyat, hayır etkinlikleri, atölye çalışmaları, öğretim için eğitim, edebi eserlerin çevirisi, öğrenci bursları, hibeler vb. sunmaktadır (Prieto, 2015, s. 362).

2.6 Yayıncılık:

Yayıncılık haberler, kültür programları ve dizileri içermektedir.

2.6.1) Haber ve Kültür Programları:

Günümüzde medya, özellikle uluslararası haber yayımları ve internet aracılığıyla, küreselleşmeyi geliştirmede, kültür alışverişini ve ülkeler arasında çok sayıda bilgi ve imaj akışını kolaylaştıran kilit bir rol oynamaktadır. Monroe Price (2003, s. 53) tarafından, “bir toplumun başkalarının ve liderlerinin görüşlerini şekillendirmek için elektronik medyanın kullanımı için şık bir terim” olarak tanımladığı uluslararası yayın ve yayıncılık, bugün olduğu kadar güncel olan bir kamu diplomasisi mekanizmasıdır. Hemen hemen her gazetede, farklı etkinliklerin, sergilerin, filmlerin ve ünlülerin hikayelerinin ve haberlerinin tartışıldığı ulusal ve yabancı kültürün bir bölümü vardır. Bazı dergiler, ulusal dilde tercüme edilen yabancı edebiyatı bile yayınlamakta ve hemen hemen hepsi, gazetelerinde farklı kültürlerden yemek tarifleri paylaşmaktadır. Benzer şekilde, televizyonun yabancı ülke kültürleriyle doğrudan ilişkili bazı programları da vardır. Bazı ülkelerde, BBC, CNN, Aljazeera, HBO ve Star Filmleri gibi dünyanın dört bir yanından birçok televizyon kanalı vardır. Dahası, bu kanallar dünyanın farklı bölgelerinde bölgesel ofislere ve yayınlara sahiptir. Örneğin BBC, dünya hizmetlerinde dillerin sayısını 2022’ye kadar dünya genelinde yarım milyar kişiye ulaştırmak amacıyla 29’dan 40’a kadar arttırmak üzeredir (BBC, 2017, bbc.co.uk). Bazı ülkeler, bir dizi yayınlar yapmakta ve ihraç etmektedir; daha sonra bu diziler ya alt başlıklarla ya da

dublaj ederek oynatılmaktadırlar. Bu diziler, sadece dili değil, aynı zamanda sunuş ulusunun gündelik yaşamı da bu dizilerde gösterilmekte olduğu için dış kültürü bir insanın kültürüyle tanıştırmanın en etkili biçimlerinden biridir. Bugün bu konuda Hindistan, Türkiye, ABD, Kore öne çıkmaktadır. Diziler bir sonraki bölümde tartışılmaktadır.

Dizilerin yanı sıra, kültürel programlar da müzik gösterileri, şarkı yarışmaları, sanat ve el sanatları programları ve diğerleri gibi kültürel diplomasi biçimleri arasındadır. Örneğin, Coke Studio, America's got talent, Comic standings, American İdol ve daha birçok vardır. Coke Studio, Brezilya'da ortaya çıkan markalı bir kavram olarak, poliglik ve politmik müzikal gelenekleri göz önüne alındığında ve şu anda Pakistan, Hindistan ve Ortadoğu dahil olmak üzere birçok ülkede üretilmektedir. Coke Studio Pakistan mükemmel programlar arasındadır ve Punjabi, Urduca, Sindhi, Baloçi, Peştuca, Hintçe, İngilizce, Farsça ve Türkçe gibi farklı dillerde şarkılar üretmektedir. Geleneksel klasik, folk, Sufi, qawwali, ghazal ve bhangra müziğinden çağdaş hip hop, rock ve pop müziğe sayısız müzikal etkiyi bir araya getirmektedir (Moye, 2013, para. 2). Coke Studio ayrıca ulusaşırı bir ekonomik süreç olarak ve üretim sistemleri, sanatçıların, teknoloji, dağıtım ve ekonominin küresel akışları tarafından yaratılıp uluslararası bir televizyon üretimi olarak görülmüştür. Bu süreç içerisinde ekonomik yapılar yaratılır, açılır ve hatta yeniden yönlendirilir; etkiler ödünç verilir ve müzik üretilir; Topluluklar ve miraslar keşfedilir ve bu entelektüel ve fiziksel olarak ve daha da önemlisi, ulus ötesi olarak yapılır (Dhanwani, 2017, s. 2). Pakistanlı Coke Stüdyo, dünya çapında 186 ülkede görüntülenmektedir. Khan'a göre, (2017) "*Coke Studio, rekorları kırmaya devam ediyor ve yıllar boyunca Pakistan'ın kültürel liderlik gündemine yöneliyor, çeşitliliği kuthuyor ve günümüz gençleriyle ilgili engelleri birleştiriyor*" (Ali, 2017, para. 3).

2.6.2) Diziler:

Kültürel diplomaside dizilerin önemi televizyonda yayınlanan haber ve diğer kültürel programlarındaki gibidir. Dünya çapında bir dizi ülke tarafından kullanılmaktadır. Geçtiğimiz birkaç on yıl boyunca, Türkler tarafından yapılan drama dizileri sadece Türkiye’de popüler değil, aynı zamanda büyük bir başarı ile ihraç edilmektedir. Bu programlar şu anda dünya genelinde 40’tan fazla ülkede yayınlanmaktadır, bunların yarısı Arap Ligi’ndendir (Yanardağoğlu ve Karam, 2012, s. 561). New York Times tarafından yayınlanan rakamlara göre 15 yaşın üzerinde 80 milyondan fazla izleyici Türk drama Gümüş’ü izlemiş ve Körfez’deki daha geleneksel ülkeler bile büyük kitleleri çekiyordu (Yanardağoğlu ve Karam, 2012, s. 561). Türk içeriğine yönelik yüksek talep göz önüne alındığında, bölgedeki çok sayıda yayıncı, bu dizileri taramak ve satın almak için hızlı davranmaya başlamıştı ve Arap bölgelerinin yabancı programlarının yaklaşık % 60’ı Türkiye’den satın alındı (Yanardağoğlu ve Karam, 2012, s. 561).

Çalışmasında, Berg (2017, s. 49-50), Türk televizyon dizilerinin Ortadoğu’da Türkiye ve dış politikalarının farkındalığının artması için ana katalizör olduğunu ortaya koymuştur. Türkiye’yi çevreleyen farkındalık ve ilgi ilk olarak Arap halkının Türk dramalarına maruz kalmasıyla tetiklendi ve sonuçta onları ülkeyi ziyaret etmeye teşvik etti ve bir bütün olarak Türkiye’ye karşı büyük ölçüde gözlemci oldular. Berg çalışmasında Türk tarihi ve kültürü, doğanın güzelliği ile birleşince, izleyicilerin çoğunluğu çalışmasında bahsetmiştir. İzleyicileri, ülkenin zengin kültürü ve Osmanlı mirası ile müze, cami ve eski sarayların etkileyici etkisi ile büyülenmişti (Berg, 2017, s. 49). Türk Drama dizileri Balkan bölgelerinde de aynı derecede popülerdir (Tomic, 2011, s. 5).

Benzer şekilde, Hint dizileri de dünyanın birçok yerinde popülerdir. Bu diziler

sayesinde herkes, Sari (Hint elbisesi), Bindi (alın işareti), Namastay'ın (Hinduların selamlaşma şekli) ne olduğunun farkındadır. TV dizileri sadece Pakistan ve Afganistan dahil olmak üzere komşu Güney Asya'da ve aynı zamanda Güney Doğu Asya'da da popülerdir.

Kore eğlence sektörü de şu anda gelişmektedir. Koreli müzik ve Kore televizyonu için küresel kitle Asya çapında gittikçe artmaktadır ve hatta Avrupa ve Kuzey Amerika'ya yayılmaktadır. Şu anda Kore, Asya izleyicileri tarafından istikrarlı popüler kültür içerik kaynaklarından biri olarak kabul edilmektedir. Dünya Ticaret Örgütü'ne (DTÖ) göre, Kore'nin 2007 yılında dünya pazarında onuncu en büyük görsel-ışitsel ve ilgili hizmet ihracatçısı olduğu tahmin edilmektedir. Kore dramalarının ihracı kültürel, ekonomik ve politik düzeyde etkili olmuştur (Jeon, 2013, s. 11). New York Times'da bildirildiği gibi, Kore dramalarının popülerliği, Kore'nin geleneksel imajını 'şiddetli öğrenci yürüyüşlerinden ve askerden arındırılmış bölgeye ait görüntülerden moda eğlendiricilere ve en ileri teknolojiye' geçişte yardımcı olmuştur (Onishi, 2005, para. 5). Aslında, Kore dramalarının artan popüleritesi, yabancı turistlerin Kore'ye olan ilgisinin artmasında temel faktördür. 2004 yılında, tahminen üç milyon Asyalı turist Kore'yi ziyaret etti ve Asyalı ziyaretçilerin üçte ikisi Koreli dramalardan etkilenmiştir (Kim, 2007, s. 138).

2.7 Din:

Sosyolog Émile Durkeim, dini şöyle tanımlar: "Bir din, kutsal şeylere göre birleşik bir inanç ve uygulama sistemi, yani, birbirinden ayrı ve yasaklanmış olan şeylerdir - Kilise adı verilen tek bir ahlak topluluğuna birleşmiş olan inanç ve uygulamalar, ve onlara bağlı olanlardır." (Taves, 2009, s. 176). TDK ise dini "*Tanrı'ya, doğüstü güçlere, çeşitli kutsal varlıklara inanmayı ve tapınmayı sistemleştiren toplumsal bir kurum, diyanet*" diye tanımlamaktadır (TDK, 2018, para. 1).

Din sadece kültürün bir parçası değil, toplumda kültürün kökü ve başı olmuştur. T.S. Eliot, kültürü bir halkın dininin enkarnasyonu olarak tanımlar (Eliot, 1948, s. 28). Din kültürü, neredeyse eşit ölçülerde bağlılık ve ithanları teşvik etmeye devam etmektedir. Bunlar sadece 11 Eylül ya da Amerikan Katolik Kilisesi içindeki cinsel istismar krizi gibi küresel manşetleri yakalayan olaylarla değil, dinin kendisinin toplumsal etkisi ile de ilgilidir. Soğuk savaşın sona ermesinden bu yana, özellikle de 11 Eylül'den beri, uluslararası ilişkilerde dinin önemi keskin bir şekilde artmıştır (Bennet, 2009, s. 9). Zaten, çeşitli ülkelerde ulusal güvenlik ve dış politikanın stratejik düşüncelerinde kaçınılmaz ve önemli bir faktör haline gelmiştir. Bu nedenle, yabancı ve stratejik ilişkilere ilişkin düşüncelerinde, ulusal dinî imaj ile ilişkili kamu diplomasisi ya da baş taşıyıcı olarak kendi dini ve dinî gruplarına bağlı olana dini diplomasi, yabancı dini örgütleri ve inananları ana nesne olarak birleştirmek ve büyük ölçüde din ve ilgili konularla ilgili olarak, yavaş yavaş yükselmektedir (Yihua, 2015, s. 17).

Farklı halklar, uluslar ve bölgeler arasındaki fikirlerin, değerlerin, duyguların ve temel tutumların etkileşimi olarak dini değişimin etkisi, gerçekçi ve maddi çıkarlara dayalı siyasi ittifaklar ve ekonomik değişimlerden daha derin ve kalıcıdır. Buna ek olarak, toplum, evrensel ve sürekli mevcudiyet gibi dinin özellikleri, kamu diplomasisinin temel nitelikleriyle tamamen uyumludur. Bu nedenle din, kamu ve kültür diplomasisi için doğal bir alandır (Yihua, 2015, s. 17).

Kültürün diğer unsurlarından farklı olarak din, yalnızca bir yer veya kabile veya ülke ile sınırlı değildir. Aslında, dünyanın İslam ve Hristiyanlık gibi büyük dinleri, çok sayıda ülkenin devlet dinleridir. Kültürel diplomaside din, ya kişinin dini fikirlerini yaymak ya da o din ile ilgili yanlış anlamaları ortadan kaldırmak için kullanılır. Örneğin, İslam. 11 Eylül'den sonra terör seven bir din olarak İslam'ın yanlış imajı, kamusal ve kültürel diplomasinin yaklaşımıyla ele alınmaya çalışılmaktadır. 2012 yılında Londra'daki British Museum, "Hac: İslam Kalbinde Yolculuğa" bir hafta boyunca on

binden fazla ziyaretçi çeken bir sergi düzenledi (Seib, 2013, s. 215). Sergi İslam'ın neyle ilgili olduğunu tartışmalı bir konuya yöneltti. Müslüman olmayan dünyadaki pek çok kişi "İslam"ın terörizm anlamına geldiğini düşünür ve İslam'dan bahs edildiğinde korku ve öfke ile tepki verirler. Böyle yaparak, kabaca 1,6 milyar bağlılığa sahip olan dünyanın büyük dinlerinden birinin gücü ve kutsallığını reddetmekte. Hac Sergisi, siyasetle ilgisi olmayan, ancak dini inancın bir onaylaması olan bir görevin açık bir açıklamasını sundu (Seib, 2013, s. 216).

Birbirine bağlılık ile karakterize edilen küresel bir çağda, yerel olaylar, coğrafi, kültürel ve dini sınırları aşan ulusötesi krizlere hızla ve beklenmedik bir şekilde yol açabilir (Olsson, 2013, s. 219). Böyle bir olay, Eylül 2012'de YouTube'da yayınlanan bir İslam karşıtı film fragmanı olan "Müslümanların Masumiyeti" böyle bir krize sebep oldu. Bu filmi Mısır, Libya, Yemen, Tunus ve Sudan gibi bir dizi ülkede geniş çaplı protestolara ve ABD ve Almanya'daki çeşitli büyükelçiliklere saldırılara yol açtı. Bir diğer örnek ise, Müslüman dünyasında bir eleştiri dalgası yaratan ve Danimarka için ciddi ekonomik ve politik sonuçlara yol açan Danimarka halk gazetesi Jyllands-Posten'de İslam karşıtı karikatürlerin yayınlanmasıdır. Bu tür olaylar, coğrafi ve kültürel olarak uzak paydaşlar ile hızlı ve etkin bir şekilde iletişim kurmaktan sorumlu olan hükümet aktörleri üzerinde özellikle zorlayıcı talepler dizisi oluşturmaktadır. Örneğin, sözde karikatür krizini çözmek için, Danimarka hükümeti resmi diplomatik kanalların ötesine geçmeye ve yabancı kamuoyuyla doğrudan iletişim kurmak zorunda kaldı (Olsson, 2013, s. 219).

2.8 Spor:

TDK sporu "Bedeni veya zihni geliştirmek amacıyla kişisel veya toplu olarak gerçekleştirilen, bazı kurallara göre uygulanan hareketlerin tümü" diye tanımlamaktadır (TDK, 2018, para. 1). Kültürel diplomaside, spor, bireyin ya da takımın bir diğerine ya

da başkalarına karşı eğlenmek için kullandığı fiziksel efor ve beceriyi içeren iç ve dış mekanlarda oynanan oyunları ifade eder. Yüzyıllar boyunca spor, toplumun ve ulus yapısının hayati bir parçası olmuştur ve özellikle diplomasi ile politik alan arasındaki ilişkinin uzun bir işbirliği ve sinerji geleneği vardır (Feizabadi vd., 2015, s. 186). Spor dünya çapında tüm insanlar tarafından paylaşılan evrensel bir dil sunmaktadır. Bu nedenle her ırk, din, etnisite ve milliyet için erişilebilir, böylece bireyleri ve kültürleri barış içinde bir araya getirmektedir. Dahası, spor dünya çapında hayranlardan güçlü bir çizim gücüne sahip olup, olayları ve yarışmaların yoğun bir şekilde yayınmasıyla hayatı etkilemektedir. Bu popülerlik ve spora olan küresel çekim, insanların ulusal, kültürel, sosyo-ekonomik ve politik sınırları aşmasına olanak sağlar (Mabillard ve Jadi, 2011, s. 3). Fikirlerin küresel kurumlar aracılığıyla ya da Olimpiyatlar ya da FIFA Dünya Kupası gibi önemli olaylar sırasında karşılıklı olarak değişmesi, karşılıklı anlayışı güçlendirir (Mabillard ve Jadi, 2011, s. 3). 2002'deki Keşmir krizi, Hindistan ve Pakistan'ı savaşın eşiğine getirdikten sonra, 2004'te hükümetler tarafından, gerginlikleri azaltmak ve sürekli olarak diğeriyle ilişki kurmak için ihtiyaç duyulan kamu rahatlığını yeniden tesis etmek amacıyla bir dizi kriket maçı düzenlendi. Her iki hükümet de, diplomatik ilişkilerin normale dönmesi, sınırların açılması ve doğrudan müzakerelere girişin ilk adımı olarak bir kriket turuna "izin verilmesinin" verimli olacağına karar vermiştir (Pigman, 2014, s. 98).

Kamu diplomasisinin bir alt dalı olan spor diplomasisi son yıllarda çok dikkat çekmekte ve MÖ 9. yüzyıla kadar uzanmaktadır. Krallar, eski Olimpiyat Oyunlarının ilk festivalinde "Olimpik Sadakat"ı imzaladılar. Onlar izleyiciler ve sporculara keyfi sunmak için etkinlik süresince bütün şiddet ve düşmanca davranışları askıya almayı kabul etmişlerdi (Feizabadi vd., 2015, s. 187). Spor ve diplomasi arasındaki ilişki zamanla pekiştirildi ve "Olimpik Sadakat", yirminci yüzyıl boyunca spor diplomasisinin öneminin bir hatırlatıcısı olarak hizmet etmeye devam etmiş ve fikirlerin, siyasetin,

kültürün ve sporun gittikçe arttığı yeni binyılda bir uluslararası ilişkileri etkilemiş ve pekiştirmiştir (Deos, 2013, s. 1170). Spor ve diplomasi arasındaki ilişki zamanla güçlendirildi ve “Olimpik Sadakat” spor diplomasisinin önemini yirminci yüzyıl boyunca ve fikirlerin, siyasetin, kültürün ve sporun uluslararası ilişkileri etkilediği yeni binyılda giderek daha fazla hatırlatmaya devam etmektedir (Deos, 2013, s. 1170).

Ayrıca, spor artık küresel eğlence endüstrisinin en önemli parçasıdır, örneğin Olimpiyatlar ve FIFA Dünya Kupası Turnuvası, dünyanın en çok izlenen TV programlarıdır. Böylece, spor şimdi her zamankinden daha fazla önemlidir ve bu gelişme hem devletler hem de uluslararası örgütler tarafından dikkate alınmalıdır. Nisan 1971’de kültürel diplomasi için bir araç olarak kullanılan daha etkileyici bir spor örneği ortaya çıktı. O zaman, Soğuk Savaş bağlamında, Amerikan ping-pong takımı, Washington’un Halk Cumhuriyeti’ni tanımamasına rağmen bir haftalığına Çin’i gezdi. Bu olağanüstü başarının ardından, ABD Başkanı Richard Nixon Mao’dan bir davetiye aldı. Çin Başbakanı Zhou Enlai’ye göre, “Tarihte daha önce hiç bir zaman bir spor, uluslararası diplomasi için bir aracı olarak etkili bir şekilde kullanılmamıştı” (De Groot, 2011, www.isn.ethz.ch). Spor etkinlikleriyle ikili uzlaşma süreçlerinin diğer örnekleri arasında Hindistan-Pakistan’ın “kriket diplomasisi”, Yunanistan-Türkiye’nin “basketbol diplomasisi” ve İsraili ve Filistinlilerden ortak bir Avustralya futbol takımı kurmak için sivil toplum düzeyindeki çabalar yer almaktadır. Uluslararası Masa Tenisi Federasyonu (ITTF) ve Monaco merkezli Barış ve Spor Vakfı’nın himayesinde, iki Kore, Hindistan ve Pakistan ve ABD ve İran bu turnuvada çiftler takımları olarak oynadı (Mabillard & Jadi, 2011, s. 11).

2.9 Diğer:

Kültürel diplomasi bu şekillerle sınırlı değildir ve daha fazla şekillerle yapılabilir. Bunlar arasında hediyeler ve yerlerin ve eşyaların adlandırılması şeklinde olabilir.

2.9.1) Hediyeler:

Hediyeler kültürel diplomasi pratiğinde önemli bir yere sahiptir ve neredeyse her zaman resmi ziyaretler bağlamında verilmektedir. Uluslararası sistemde armağan, diplomatik ilişkilerin istikrarlı bir şekilde sürdürülmesini sağlamaktadır (Gray ve Potter, 2014, s. 6). Müderrisoğlu'na göre, hediyeler uluslararası siyasetin bataklıklarındaki güllerdir demektir (Müderrisoğlu, 2014, s. 269). Ancak, hediye vermek diplomatik katılım, etki veya iyilik için doğrudan bir ölçü değildir. Bir ülke kaldıraç kazanma niyetiyle lüks hediyeler verse bile, istenen sonuçlar elde etmeyebilir. Grey ve Potter (2014, s. 9-10), devletler arasında hediye sunma amaçlarını şöyle sıralarlar:

1. Alıcı ve verici arasında daha derin bir ilişki kurmak
2. Servet ya da bağlılığın bir göstergesi
3. Yağcılık ile kişisel bağlantı kurmak
4. Alıcıdan ziyade vericinin belirli bir pozitif özelliğini vurgulamak

Kültürel diplomasi ile en çok ilgili olan amaç dördüncü olanıdır. Bu durumda, bir hediye o ülkenin tarihinin veya kültürünün bir ifadesi olarak hizmet edebilir. Birçok ülke, ulusal kostüm ya da yerli edebiyat ve sanat eserleri hediye vermektedir. Kamusal bir ortamda kaydedilen veya daha sonra medya aracılığıyla vurgulanan bu hediyeler, bir yandan belirli bir konu üzerinde arkadaşlık veya gerginliklerin reklamını yapmak ve diğer yandan ulusal kültürü teşvik etmek için büyük ölçüde sembolik olabilir (Gray & Potter, 2014, s. 10). Bugün, bu hediyeler kılıçlar; çay setleri; inciler; yeşim; halılar, büstler gibi sanat içerebilir. Bazı hediyeler kültürel açıdan daha önemlidir mesela bir balinanın dişi 1977'de İngiliz Kraliçe Fiji'yi ziyaret ettiğinde herhangi bir Fiji hükümdar tarafından verilen en kıymetli hediye idi (Kim, 2016, para. 4).

Benzer şekilde, hayvanlar bir kültürün parçası olarak hediye öğesi olabilmektedir.

Özellikle egzotik hayvanlar, diplomatik jestlerde uzun süredir kullanılmaktadır. Özellikle de pandalar, Çin'deki yoğun elçilik faktörlerinin yardımıyla elçiler olmuştur. Bu uygulamanın kendi özel terimleri bile vardır ve “panda diplomasi” (Hinderson, 2017, s. 1) olarak adlandırılmaktadır. Çin gibi, diğer ülkeler de seçtikleri egzotik hayvanı diplomatik hediye olarak kullanmaktadır. Mısır için, zürafa böyle bir öge olmaktadır. Mısırlılar, Afrika'da güneye doğru olan Punt Land ile ticaret sonucu olarak bu hayvanları keşfetmişler. Daha sonra Mısırlı yöneticiler buna devam etmişler. Zürafalar, Mısır sultanlarından Bizans İmparatoru Konstantin IX'a (1042-55) Kutsal Roma İmparatoru II. Frederick'e (1220-50) gönderilmiş ve karşılığında beyaz bir ayı alınmıştır (1258-66). İtalya'ya da bir zürafa gönderilerek sokaklarda özgürce dolaşmasına izin verilmiş, Floransa halkı hayvanı ikinci kat pencerelerden beslemiş, İtalya halkı ve zarafeti ve güzelliği ile büyülenmiştir (Tunstall, 2013, huffingtonpost.ca). Bu Pratikler hala devam etmektedir. Mesela, Hintli bir Diplomat'a göre (Doval, 2017, para. 6'nda belirtildiği gibi),

“Hareketler, hediyeler, hepsi ilişki kurmanın parçalarıdır. Hayvan diplomasisi kabul edilmiş bir uygulama olmu ve hala olmaya devam etmektedir. Rajiv Gandhi, Sri Lanka'ya bir fil, Indira Gandhi, daha sonra SSCB'ye beyaz bir kaplan hediye etmiştir. Dışişleri bakanı olarak Bharatiya Janata Parti liderleri Jaswant Singh 2001 yılında Suudi Arabistan'dan iki at hediyesi almıştır”.

2.9.2) Adlandırma:

Diplomaside her şey konuşulan kelimelerden imzalanan anlaşmalara kadar önemlidir (Doval, 2017, para. 1). Yolların isimlendirilmesinden, ziyaret eden liderin ardından bir çiçeğin isimlendirilmesine kadar uzanan yöntemler bulunmaktadır. Yolların isimlendirilmesi ya da çiçek gibi şeylerin adının yabancı liderlerin isimleri

üzerinde isimlendirilmesi, aslında diplomasinin önemli bir yönüdür. Örneğin, Hindistan başbakanı Modi 2017’de İsrail’i ziyaret ettiğinde, krizantemlerinin cinsini Modi ismiyle adlandırdılar (Doval, 2017, para. 1). Bu aslında Singapur’un uluslararası prestijinin önemli bir parçası olmuştur. 1956’dan bu yana Singapur’da uygulanan bir gelenektir ve ziyaret eden devlet başkanları, devlet adamları ve ünlülerin ismine çiçeklerin ismi koyarak onları onurlandırıyor. Bu bazı çevrelerde “Orkide diplomasi” olarak bilinir (Ranada, 2016, para. 8). Ankita Pandey Valikappen’e (2016, para. 3) göre,

“Orkide, Singapur’la eşanlamlıdır ve diplomatik arkadaşlıkları bir çiçekle söylemekten daha iyi bir yol nedir?”

Diplomatik olarak salim ve ikili ilişkilerin kurulmasında çok yol kat eden bir dostluk hareketidir. Laura Bush, 2003 yılında onun adını verdiği orkide buketine sunulduğunda, şöyle demişti: *“Ah, ne güzel. Kendine ait bir orkide olmasından daha güzel bir şey düşünemiyorum.”* Kocasını, o zamanlar ABD başkanı George W. Bush’un aklına, o andan itibaren Singapur için sadece dostluğu hatırlayacaktır (Valikappen, 2011, para. 7).

Diplomasideki bu jestler çok fazla sayılmazsa da ev sahibi ülkenin ziyaretçilerini nasıl gördüklerinin ve karşılığında kendisini nasıl görülmesi istediğini bir yansımasıdır. Bangladeş’in Başbakanı Şeyh Hasina’nın Nisan 2017’de Hindistan’a yaptığı ziyaret sırasında, Delhi’deki Park Street, Hindistan’ın Bangladeş’le olan dostluğunu kutlamak için Şeyh Mujibur Rahman adını bir caddeye vermiştir.

Bölüm 3: Araştırma

3.1 Çalışmanın Amacı:

Bu çalışmanın temel amacı, Pakistan'ın Türkiye'deki kültürel diplomasisini analiz etmektir. Uygulamadaki farklı formların yanı sıra önemi ve uygulamadaki engelleri de kapsamlı bir şekilde analiz edilecektir.

3.2 Hedefler:

A: Pakistan'ın sanat, edebiyat, öğrenci değişimi, sinema, sergi, din ve spor gibi farklı kültürel diplomasi alanlarında 2012'den 2018'e kadar neler yaptığını incelemek.

B: Türkiye'de Pakistanın kültürel diplomasının aktörleri kim olduğunu araştırmak

C: Türk halkı ve hükümet ile ilişkilerin güçlendirilmesinde Pakistan'ın kültürel diplomasisinin rolünü incelemek.

D: Türkiye'de Pakistan tarafından farklı kültürel diplomasi biçimlerinin uygulanmasında karşılaşılan engellerin neler olduğunu incelemek.

E: Varsa gelecek planları öğrenmek

3.3 Çalışmanın Önemi:

Kültürel diplomasi, kamu diplomasisi, istikrar ve kalkınma için işbirliğini geliştirmek için önemli olan bu konuda çok az çalışma vardır. Bu çalışma, kültürel ve kamusal diplomasi uygulayıcıları, hükümetler, kamuoyu ve ikili ilişkileri güçlendirmek için etkin bir rol oynayabilen herkes için çok yararlı olacaktır. Bu çalışma yapıldıktan sonra, bu alanda çalışan halkla ilişkiler, kültürel diplomasi, kamu diplomasisi ve araştırmacıların öğrencileri için de büyük fayda sağlayacaktır.

Türkiye ve Pakistan halkı, tarihin derinlerine kök salmış, ortak değerler ve ortak ulusal çıkarılara dayandırılan kardeşçe ilişkilerin tadını çıkarır. Pakistan'ın kuruluşundan bu yana, her iki ülke de zor zamanlar boyunca birbirlerini desteklemektedirler. Her iki ülke de halkları ve bölgeleri için barışı ve refahı teşvik etmek için özenle çalışan vazgeçilmez ortaklardır. İki ülke halkı arasındaki yakınlık, on yıllardır süren eski kültürel, dini ve jeo-politik bağlantılar tarafından beslenen devletler arasındaki ilişkilerin tarihinin neredeyse benzeri olmayan bir olgudur. Her iki ülkenin kültürü aralarında çok benzerlikler vardır. Bununla birlikte, araştırma alanında bu yönler üzerinde çok az çalışma vardır ve bu da onu kültür ve kültürel diplomasi açısından araştırılması gereken önemli ve benzersiz bir konu haline getirmektedir.

3.4 Çalışmanın Kapsamı:

Bu tez, Pakistan'ın Türkiye'deki kültürel diplomasi pratikleri ile ilgilidir. Pakistan'ın Ankara Büyükelçiliği ile yanı sıra restoran sahipleri, moda tasarımcıları ve diğer sanatçılar gibi devlet dışı aktörlerin rolünü incelerken, tarihi, amacı ve yöntemini incelemeyi amaçlamaktadır. Sanatlar, sergiler, burslar, değişimler, mutfak, sinema, spor, ve din gibi farklı kültürel diplomasi biçimlerini ayrıntılı olarak anlatacaktır.

3.5 Literatür İncelemesi:

Simon Mark, kültürel diplomasi ile ilgili literatürde iyi bilinen bir isimdir. “Kanada, Yeni Zelanda ve Hindistan Kültürel Diplomasisi (2008) Karşılaştırmalı Bir Çalışması” başlıklı çalışmasında, söz konusu ülkelerin kültürel diplomasi uygulamalarını karşılaştırmaktadır. Tezi, kültürel diplomasinin yurtdışında ulusal bir imaj (potansiyel olarak ulusal bir markanın bir parçası olarak) nasıl sunulduğunu araştırmak için Kanada, Québec, Yeni Zelanda ve Hindistan'ın kültürel diplomasinin yönlerini; kültürel egemenliğin korunmasındaki rolü; ve içsel amaçları nasıl geliştirdiğini inceler (Mark,

2008, para. ii). Tez, kültür diplomasisinin değerli bir diplomasi aracı olarak kaldığı ve kültürel diplomasinin kendine özgü bir ulusal kimliğe sahip olmasından, kültürel çıkarların ekonomik çıkarlarda artan önemi ve kültürün küreselleşmiş popülasyonlara ilişkin çekiciliği nedeniyle özellikle kamu diplomasisi ve yumuşak güce katkıda bulunacakları için hükümetler için daha önemli hale geleceği sonucuna varır (Mark, 2008, s. 224).

Konuyla ilgili bir başka çalışma ise Umair Saeed Khan, 2017'nin "Türkiye ve Pakistan Arasında Kamu Diplomasi Uygulamalarının Doğası ve Eğilimlerinin Analizi" başlıklı çalışmasıdır. Khan, karşılıklı ilişkileri güçlendirmek için Pakistan ve Türkiye'nin kamu diplomasisi faaliyetlerini birbirine karşı incelemektedir. Çalışma yapılandırılmış görüşme yöntemi ve içerik analizi kullanmıştır. Her iki ülkeden farklı kamu diplomasisi uygulayıcıları, aralarında kamu diplomasisinin doğası ve hedeflere ulaşmada engellerin neler olduğu konusunda görüşme yapılmış (Khan, 2017, s. 7). Ayrıca 2011-2016 yılları arasında bu ülkelerin dışişleri bakanlıklarının yürüttüğü faaliyetlerin içerik analizi yapılmıştır. Araştırmasına göre, kamu diplomasisi alanında yapılan çalışmalar tatmin edici değildir (Han, 2017, s. 109). Ancak geçen zamanla aktiviteler artmıştı. Kamu diplomasisinin hedeflerine ulaşılmasında temel engeller uygun kurumların ve mali kaynakların eksikliğiydi. Araştırmacı sosyal medya kullanımını artırmayı, öğrenci ve sanatçı değişimi sayılarını artırmayı ve kültürel olarak daha aktif olmayı önerdi (Khan, 2017, s. 110).

Youwei Yin, "İngiltere'nin Çin'de Kültür Diplomasisi (2014)" başlıklı Yüksek Lisans tezinde, İngiltere'nin Çin'de kültürel diplomasisini nasıl yaptığını incelemektedir. Yin tezinde İngiltere'nin Çin'deki kültürel diplomasiyle ilgili kurumları, faaliyetleri ve genel etkileri ve değerlendirmesinden de bahsetmektedir. Tezi, Alexander Wendt'in kuramsal yapıcılığını, kimlik teorileştirilmesine özel odaklanarak uygulayarak nedenleri analiz eder (Yin, 2014, s. İ). Son olarak, Yin'in tezi, kültürel ve eğitsel bir süper güç ve

aynı zamanda demokratik bir ülke olarak, İngiltere, Çin'i, Çin ve dünya çapında olumlu bir imajı teşvik etmek ve ekonomik çıkarlarını ve ulusal çıkarlarını geliştirmek için yakın kültürel ilişkilerin sürdürüldüğü kapsamlı bir strateji ortak olarak görmektedir (Yin, 2014, s. 56).

3.6 Araştırma Sorular

	Veri Toplama Yöntemi	Araştırma Sorular
1	Mülakat	1. Farklı kültürel diplomasi biçimleri nasıl önemlidir ve bu konuda neler yapılmaktadır?
2	Mülakat	2. Türkiye'deki kültürel diplomaside hangi aktörler ve kurumlar yer almaktadır?
3	Mülakat	3. Bu uygulamadaki engeller nelerdir?
4	Mülakat	4. Pakistan'ın Türkiye'deki kültürel diplomasisinin uygulamasını geliştirmek için hangi adımlar atılmalıdır?
5	İçerik Analizi	5. 2012-2017 yılları arasındaki kültürel diplomasi faaliyetlerinin eğilimleri nelerdir?

Tablo 2: Araştırma Soruları

3.7 Yöntem:

Araştırma için gerekli olan temel şey veri toplamadır. Veri toplama karmaşık ve zor bir iştir. Ayrıca, en iyi veri toplama yöntemini bulmak da çok zordur. O'Leary'e göre (2004, s. 150) "Güvenilir verilerin toplanması zor bir görevdir ve bir veri toplama yönteminin bir diğerinden doğal olarak daha iyi olmadığını hatırlamaya değerlidir." Bu nedenle, hangi veri toplama yönteminin kullanılacağı, araştırma hedeflerine ve her yöntemin avantaj ve dezavantajlarına bağlı olacaktır (O'Leary, 2004, s. 150). Araştırmadaki veri toplama, bir dizi yolla yapılabilir. Bunlar arasında odak grupları, içerik analizleri, anketler, saha notları veya farklı türde görüşmeler yer alabilir (Heaton,

2004, s. 37).

3.7.1 Yöntemlerin üçgenleştirilmesi:

Yöntemlerin üçgenleştirilmesi, daha geçerli ve doğru sonuçlar elde etmek için farklı yöntemleri karıştıran bir yaklaşımdır. Her ikisini birleştiren bir çalışma, daha zengin ve daha kapsamlı olma eğilimindedir (Neuman, 1997). Araştırmacılar, birden fazla gözlemcileri, yöntemleri, teorileri ve deneysel materyalleri birleştirerek, zayıflık veya içsel önyargıları ve tek bir yöntemden, tek gözlemci ve tek teori çalışmalarından kaynaklanan problemleri aşmayı umut edebilirler. Creswell'e (2010) göre, bir veri kaynağının yeterli olamayacağı veya ikinci yöntemin çalışmayı geliştirdiği için üçgenleme ihtiyacı vardır. Yöntemlerin üçgenleştirilmesinin önemini göz önünde bulunduran araştırmacı, bu çalışma için görüşme ve içerik analizi yöntemini kullanmıştır. Araştırma, alan ile ilgili önemli kişilerin araştırmacı tarafından yapılan görüşmelerin nitel bir analizini ve Ankara'daki Pakistan büyükelçiliği tarafından sağlanan verilerin nicel içerik analizini içermektedir.

3.7.2 Yöntem 1: Veri Toplama Olarak Mülakat:

Mülakat, insanlarla konuşmanın ve dinlemenin sistematik bir yoludur (<http://www.who.int>) ve bireyler tarafından yapılan görüşmeler yoluyla veri toplamanın önemli bir yoludur. Araştırmacı görüşmeci ile ilgili soru sorar ve diğer kişi cevap verir. Kvale (1996, s. 14) mülakatalarda “... iki ya da daha fazla kişi arasında karşılıklı ilgi alanlarına ilişkin görüş alışverişi, bilgi üretimi için insan etkileşiminin merkezini görüyor ve araştırma verilerinin toplumsal yerelliklerini” vurgulamaktadır. Mülakatlar, katılımcıların görüşlerini ifade etmesi için bir yoldur. Ayrıca, mülakatlar belirli bir duruma ilişkin olarak algılarını ve yorumlarını tartışabilirler. Mülakatalar, “belirli bir düşünce, program ya da durum hakkındaki perspektiflerini araştırmak için az sayıda katılımcıyla yoğun bireysel görüşmeler yapılmasını” içeren niteliksel bir araştırma

tekniki olarak da tanımlanabilir (Boyce ve Neale, 2006, s.3). Veri toplamak ve bir araştırma aracı olarak kullanmak için mülakatları kullanmanın birçok nedeni vardır. Gray (2004, s. 214) onları yüksek derecede kişiselleştirilmiş verilere ulaşmak için bir ihtiyaç; sondalama için gerekli fırsatların varlığı; iyi getiri oranı; bir kişinin ana dilindeki görünümünü ifade etme kolaylığı olarak özetlemektedir. Mülakataların ya da görüşmelerin birçok türü vardır mesela yapılandırılmış görüşmeler; yarı yapılandırılmış görüşmeler; yapılandırılmamış görüşmeler ve direktif olmayan görüşmeler. 1-4 nolu araştırma soruları için, bu çalışma yapılandırılmamış görüşme yöntemini kullanmaktadır, çünkü bu yöntemle en alakalı kişilerden konuyla ilgili detaylı bilgi toplanabilir. Yapılandırılmamış bir görüşme, belirli bir dizi önceden belirlenmiş soruların yer almadığı bir röportajdır, ancak görüşmecilerin görüşme sırasında ele almak istedikleri belli başlı konuları vardır. Yapılandırılmamış görüşmeler günlük konuşmalar gibi akar ve daha gayri resmi ve açık uçlu olma eğilimindedir. Bu önceden belirlenmiş soruların bir listesinin kullanıldığı yapılandırılmış bir görüşmenin aksinedir. Bu metod, kendiliğindenlik ve görüşmeciler tarafından verilen yanıtlara dayanan görüşme sırasında soruların oluşmasına izin verir. Yapılandırılmamış görüşmenin en önemli özelliği, mümkün olduğu kadar açık olacak şekilde tasarlanan soru fikridir (Bailey, 2008, s. 194). Mülakat kalitatif bir araştırma metodudur ve buna göre, görüşmecilerin cevaplarının geçerliliğini ve derinliğini önceliklendirir (David, 2009, s. 87).

Mülakatalar iki kategoride yapılmıştır. İlkinde, büyükelçiliktekiyle ne yaptıklarına, hangi aktivitelerin yapıldığına ve ayrıntılarının ne olduğuna (hedefler, kısıtlar, ortaklar vb.) ilişkin görüşmeler yapıldı. Sorular, ikinci bölümde tartışılan 23 kültürel diplomasi biçimleri için ayrı ayrı sorulmuştur. Ek 1 bu kategoriyle ilgilidir. İkinci kategoride, devlet dışı aktörler, söz konusu formların uzmanları ve uygulayıcıları dahil olmak üzere hükümet dışı taraflarla görüşmeler yapıldı. Her kategori için Ek 2’de görülebilecek sorular sorulmuştur. Ek 2 ve 3 kültürel diplomasi biçimini, ilgili görüşmeci, kısa

profillerini ve bunlardan sorulan soruları göstermektedir. Görüşmeler e-posta, sesli mesajlarla ve şahsi toplantılarda yapılmıştır. Araştırma soru numarası 1'den 4'e kadar, verileri bu yöntemle toplanmış.

3.7.3 Yöntem 2: Veri toplama olarak içerik analizi:

İçerik Analizi, iletişim içeriğinin bilimsel çalışması olarak tanımlanmaktadır. Metinlerde yer alan anlamlara, bağlamlara ve niyetleri referanslarak içeriğin incelenmesidir. 1952'de Bernard Berelson, teknoloji araştırmalarını sosyal bilimler ve medya araştırmacıları için çok yönlü bir araç olarak tanıtan *İletişim Araştırmaları*'nda içerik analizi yayınladı. Bazı alimler onu tarihsel ve politik araştırmalar için de kabul ettiler (Holsti, 1968, s. 18). Ama, bu yöntem sosyal bilimler akademisyenleri arasında bir iletişim araştırması yöntemi olarak daha fazla popülerlik kazanmıştır (Wimmer ve Dominick, (1994, s. 163). İçerik analizi, gözlem ve belge analizinin arayüzüne düşer. İnsanların sorulara cevap vermesini istemek yerine, insanların “ürettikleri iletişimleri alır ve iletişim soruları ister” anlamında bir gözlem yöntemi olarak tanımlanır (Kerlinger, 1973, s. 17). Bu nedenle, aynı zamanda göze batmayan ya da reaktif olmayan bir sosyal araştırma yöntemi olarak kabul edilmektedir. Neuman (1997, s. 272), içerik analizini reaktif olmayan bir araştırma metodolojisi olarak listelemekte ve bunu şöyle açıklamaktadır:

“Metin içeriğinin toplanması ve analizi için bir tekniktir. ‘İçerik’ ifadesi kelimeler, anlamlar, resimler, semboller, fikirler, temalar veya iletilebilecek herhangi bir mesaj anlamına gelir. ‘Metin’, iletişim için bir araç görevi gören yazılı, görsel veya konuşulan bir şeydir.”(Neuman, 1997, s. 272-27). Araştırmacı, gerekli bilgilerin bir kısmının eksik ya da yanlış kodlanmış olduğunu bulduğunda, metne geri dönüp eksik verileri tamamlamanın mümkün olması açısından güvenli bir yöntemdir. Bu tez için de büyükelçilik çalışanlarından alınan görüşmeler, elçiliğin bloğunda bulunan verilerle

eşleştirildiğindedir.

Bu çalışma için veriler, ilk sekreterin tavsiyesinde bulunan Büyükelçiliğin blogundan (“<http://pakturkey.blogspot.com/>” adresinden) alınmıştır. Bu blog 2012 yılından bugüne kadar düzenlenen tüm etkinlikleri kapsamaktadır. Ancak, bu araştırma 2017 yılında başladığı için 2017 yılına kadar olan faaliyetler ve olaylar dikkate alınmıştır, çünkü 2018 verileri o zamanlarda mevcut değildi. 5 numaralı araştırma sorusu bu yöntemle veri toplar.

3.8 Çalışmanın Sınırlıkları:

Bu araştırmayı okurken akılda tutulması gereken bazı kısıtlamalar vardır. Görüşme ve içerik analizi yöntemini kullanmanın bazı teknik dezavantajları olabilir. Görüşme yöntemi için, elde edilen bilgiler önyargılı, düzensiz, isteksiz, eksik veya güncel olmayabilir. Benzer şekilde, bilgi eksik veya yanlış olabilir. Görüşmeler gerçekler açısından çapraz kontrol edilmeli ve adayın gerçekten ilgilendiğinden ve yazıya katılmak için yeterince uyarlanabilir ve yetenekli olduğundan emin olmalıdır. Benzer şekilde, görüşme bölümü sadece sınırlı sayıda görüşmeci içermektedir. Seçilen kişiler bu araştırma için en uygun olanı olsa da farklı insanlar konu hakkında farklı ve hatta daha önemli görüşlere sahip olabilirler. Ancak, daha fazla görüşmeci almak bu çalışmayı uzatabilirdi ve araştırmacı bu çalışmayı yürütmek için sınırlı bir zamana sahipti. Ek olarak, her uygulayıcı araştırmacı tarafından ele alınamazdı. Ayrıca görüşmeler, görüşmecilerin anadilinde yani Urduca’dan alınmıştır çünkü herkes kendi dilinde görüşlerini ifade etmede daha rahattır. Urdu’cayla beraber İngilizce de bazen kullanıldı. Ancak, bu çalışma için mülakatların Türkçe’ye tercüme edilmesi gerekmiştir, bu durum okuyucular tarafından görüşlerinin gerçek öngörüldüğü anlamda deşifre edilmesinde etkili olabilir.

Diğer yöntem olan içerik analizi, tamamen betimsel bir yöntemdir. Metinde ne

olduğunu tanımlar, ancak gözlenen model için altta yatan motifleri ortaya çıkarmayabilir. Analiz sadece Pakistan Elçiliği'nin blogunda mevcut olan materyalle sınırlıdır. Benzer şekilde, blogdaki sunulan öğeler gerçekliğin doğru bir yansıması olmayabilir. Ayrıca araştırmacı, kelimelerin kullanıldığı bağlamı görmezden gelebilir. Hem de, son derece zaman alıcı olabilir, özellikle de daha yüksek bir yorum düzeyine ulaşmak için ilişkisel analiz kullanıldığında artan hataya maruz kalır. Son olarak, bu yöntemde otomatikleştirmek veya bilgisayarlaştırmak zor olabilir (Phil, 2013). Bu araştırmada içerik analizi için elde edilen verilerin zaman çerçevesi sadece altı yıl ile yani 2012'den 2017'ye kadar sınırlıydı,. Ayrıca elçiliğin blogu, yapılan tüm işleri kaydetmeyebilir ve yayınlamayabilir. Benzer şekilde, tek bir etkinlikte birden fazla sayıda makalenin yazılma şansı olduğu için kaydedilen olayların tekrarı da olabilir. Bu çalışma aynı zamanda bu konuda çok değerli çalışmalar yapan özel sektörün çalışmalarını analiz etmemektedir.

3.9 Bulgular ve Tartışma:

Bu bölümde görüşmeler ve içerik analizi yoluyla toplanan çalışmanın bulguları tartışılmıştır. Pakistan'ın Türkiye'deki kültürel diplomasi uygulamalarını incelemeyi amaçlayan çalışma, iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, ilk beş araştırma sorusunun cevapları, her bir kültürel diplomasi biçimi için yapılan görüşmelerin ayrı ayrı analiz edilmesiyle bulunmuştur. İkinci bölümde ise 6'ncı araştırma sorusu ve kültürel diplomasinin farklı biçimlerindeki etkinlik eğilimi resmi blogdan toplanan içerikle analiz edilir. Araştırma soruları, Tablo 2'de görülebilir.

Araştırma Sorusu 1: Kültürel diplomasinin farklı biçimleri nasıl önemlidir ve bu konuda neler yapılmaktadır?

Bu araştırma sorusu için, tablo 1'de gösterildiği gibi, her türlü kültürel diplomasi ayrı ayrı detaylı olarak tartışılmaktadır. Önce o biçimin kısa bir arka plan verilmekte,

sonra kültürel diplomaside onun önemi ve daha sonra bu konuda büyükelçilik tarafından yapılan çalışmalar tartışılmaktadır.

A) Müzik:

Müzik, Pakistan kültürünün önemli bir unsurudur ve Pakistan kültürü, müziksiz tamamlanmamış sayılır. Ali Hassan'ın⁵ dediği gibi,

“Doğumun kutlanması, mahsulün hasat edilmesi, baharın gelişi ve Hindular'ın diwali, rakhsha bandhan gibi dini bayramları, uçurtma Şenliği, Ramazan ve Kurban bayramın kutlanması ya da bir zaferin kutlanmasını gördüğünüz zaman, tüm bu durumlar için yazılmış şiirler ve şarkılar olduğunu ve arşiv belleğimizin bir parçası olduğunu göreceksiniz. Aynı şekilde, kederin anları için Noha ve Marsiya gibi müziğimiz vardır. Yani müzik kültürümüzün çok önemli bir unsurudur. Bu toprakların insanları otomatik olarak müziğe çekilmektedirler. Müziğe yönelimleri doğaldır ve yaratılmamıştır. Ve bence müzik Pakistan'ın kültürünün en renkli unsurudur. Daha doğrusu Pakistan kültürünün müzik olmadan eksik olduğunu söyleyebilirim. Hatta bence, Pakistan'ın kültürü müziksiz başlamıyor bile.”

Pakistan müziği dört tipe ayrılabilir; dini müzik, geleneksel müzik, modern müzik ve bölgesel müzik Dini müzik hamd, naat ve qawwaliyi içerir. Hamd, yalnızca Allah'ı övmekte ve genellikle törenlerin başında Kuran'ın okunmasından sonra söylenmektedir. Naat, Hz. Muhammed'in (SAS) şiirsel bir övgüsüdür. Qawwali adanmış bir müziktir ve Chishtia tasavvuf okuluna aittir. Bu canlı bir müzikal gelenektir ve tarihi 700 yıla kadar eskidir. Geleneksel müzik klasik müzik ve ghazel içerir. Bunlar, herhangi bir bölge ile sınırlı olmadığından ve tüm Pakistan'da söylenmedikleri için,

⁵ Ali Hassan Sonu, resmen Israr Chishti ve Jamshaid eğitimi altında profesyonel bir müzisyen, besteci ve şarkı yazarıdır. Pencap Üniversitesi Müzik Topluluğu'nun eski başkanı ve 2014-2015 Pakistan Müzik Konferansında iki kez art arda Altın Madalya kazandı. Klasik kategoride en iyi vokalisti olarak Roshan Ara Begum Kalkani da dahil olmak üzere 12 Bütün Pakistan Şarkı Yarışması'nı kazandı.

bölgesel müziğe dahil değildir. Klasik müzik, Güney Asya'nın geleneksel müziği ile ilgilenir ve sur, raag ve taal gibi parçaları içerir. Ghazal, klasik müzikte en popüler olanıdır ve aslında aşk, ayrılık ve yalnızlık üzerine yazılmış ve karşıt cinsiyetler arasında sevgiyle sınırlanan şiire verilen isimdir. Pakistan'ın modern müziği Pop, Rock ve Hip Hop müziğinden oluşmaktadır. Pakistan'ın dünyanın dört bir yanında duyduğu bu türlerde çok sayıda ünlü şarkıcı vardır. Çok çeşitli müzik türlerine ve dünya çapında popüler şarkıcılara sahip olması, Pakistan'ı kültürel diplomasisini güçlendirmek için kullanılıyor mu? Ve müzik Pakistan'ın kültürel diplomasisi için ne kadar önemlidir? Ali Hassan'a göre,

“Pakistan yerli ya da halk müziğini ne kadar teşvik edersek ya da halk müziklerini modern müzikle ne kadar birleştirecek, dünyaya Pakistan'ın gerçek rengini o kadar fazla gösterebileceğiz. Bununla birlikte, Pakistanda müzik sadece bir ifade biçimi değil, uygun bir bilgi dalı olduğunu ve kültürel diplomasi yoluyla Pakistan halkının müzik ustalığını vurgulanabilir.”

Ankara'daki Pakistan büyükelçiliği faaliyetlerinin içerik analizine göre Türkiye'de devlet destekli konserler yoktu. Dürüst olmak gerekirse, hiç konser yoktu. Çünkü Özel sektör tarafından bile hiçbir konser düzenlenmemiş. Sadece, kültürel etkinliklerde, öğrenciler gönüllü olarak bazı şarkıları söylemişler ve enstrümanları çalmışlardır. Milli şarkıları ve milli marşlar ancak büyükelçiliği tarafından düzenlenen neredeyse tüm etkinliklerde çalındı. Ankara Büyükelçiliği tarafından 2012 yılında kültür haftası sırasında Pakistan'da ünlü bir müzisyen olan Nazia Hassan üzerine bir belgesel gösterildi. Bazı Türk gazeteleri de, son 5 yılda ünlü Pakistanlı şarkıcılar hakkında birkaç makale yayınladı. Ali Hassan, Pakistanlı şarkıların Türk zengin müzik ve şiiriyle kaynaşması gerektiği görüşündeydi. Böyle bir örnek Pakistan'daki Coke Studio'nun Pakistanlı ve Türk şarkıcıların Urduca ve Türkçede söylediği şarkısı Üskudara giderken zaten vardır.

Pakistanlı ünlü şarkıcıların devlet sponsorluğunda Türkiye'ye gitmeleri ve iki halk arasında bir yakınlık jestini vermek için Türkçe şarkı söylemeleri gerektiğini de söyledi.

B) Dans:

Tarihsel olarak güney Asya'daki dans Hindu tapınaklarında kutsal bir ritüel olarak ortaya çıktı. Hindistan çok sayıda etnik kökene sahiptir ve her etniğin kendi dans tarzı vardır. Ancak, Mughal döneminde, Hintli klasik dansçılar, Pers Orta Asya dansçılarında büyük ölçüde etkilendiği için, Pakistan bölgesi bir dans füzyon laboratuvarı oldu. Dolayısıyla, Pakistan'ı oluşturan toprak birçok farklı etnik kökene sahip olduğu için burada çok çeşitli kültürel ve geleneksel dansları vardır. Bu konuda görüşülen kişi Bindia Rana'nın⁶ dediği gibi:

“Dans, Pakistan kültürünün önemli bir unsurudur. Diğer ülkeler gibi, sevinç ve keder olayları danssız tamamlanmamış sayılır. Her il, bölge ve şehirde, kendi geleneklerine özgü danslar vardır”.

Pakistan'daki danslar iki tipe ayrılabilir; halk ve dini danslar. Halk oyunları, Pakistan'ın bhangra (Pencap), Sammi (Pencap), Kikli (Pencap), Giddha (Pencap), Luddi (Pencap), Jhoomar (Pencap), Leva (Belucistan), Chap (Balochistan), Attan (Pakhtun), Khatak (Pakhtun), Gumhar ve Gutka (Pakhtun), Chitrali (Pakhtun), Ho Jamalo (Sindh) ve Jhumro (Sindh) gibi farklı il ve etnik grupların danslarını içerir. Bu halk dansların bazıları Hint halk danslarına benzer olsa da, Pakistan'ın dini danslar Hint dini danslardan çok farklıdır. Pakistanlı dini dans veya Sufi dansı Raqs o Samaa olarak adlandırılmaktadır. Sufizm'in Çiştia okulu, dansları kendi ritüellerinin bir parçası olarak birleştirildi. Pakistan'ın birçok şehrinde Sufi türbeleri ve evliyaların dergahlarında gerçekleştirilir. Ünlü formlar Dhamaal ve Chogan'dır. Bindia Rana, Pakistan'ın dans

⁶ Bindia Rana bir dansçı ve Gender Interactive Alliance'ın başkanı ve kurucu üyesidir. Trans-cinsiyetler topluluğunda, Rana bir guru ya da usta olarak kabul edilir ve 50'den fazla çırak ya da öğrenci vardır. Bu onu bu tez için dansla ilgili uygun bir görüşülen kişi yapar.

formlarını ve uygulamalarını kültürel diplomasisi için kullanabilme potansiyeli ile ilgili olarak şöyle dedi,

“Kültürel diplomaside de dans çok önemlidir. Pakistan, Hindistan, Afganistan ve İran ile sınırı paylaşıyor ve sınır bölgelerimizin bir dizi Töre, yaşam tarzı ve dans uygulamaları komşu ülkelere benziyor. Bu bağlamda, Pakistan Pencap ve Hint Pencap danslarının çok benzer olduğu söylenebilir. Benzer şekilde, Khyber Pakhtunkhwa eyaletinin dansları ve kabile bölgelerimizin dansları Afganistan’ın kabile danslarına benzer ve bu kültürel diplomasinin temeli olabilir”.

Pakistan Büyükelçiliği blogunun içerik analizinde ve Abdul Akbar⁷ ile yaptığı mulakatta, Pakistan’ın bu alanda fazla bir şey yapmadığı tespit edildi. Son beş yılda Orta Doğu Teknik Üniversitesi ve Bilkent öğrenci toplumu kültür şovlarını kendi başına düzenliyordu ve danslar bu olayların bir parçasıydı. Ancak Keçiören Belediyesi’nin düzenlediği Kültür Gecesi’nde, Pakistan büyükelçiliği her yıl öğrenci performansları ile Pakistan danslarının bazı biçimlerini sergiledi. Pakistan düğün kültürünü Türklere gösterecek bir etkinlik de Mayıs 2017’de Pakistan büyükelçiliği tarafından organize edildi ve bu bazı dans türlerini de içeriyordu. Bu olayların dışında, Pakistan’ın izleyicilere çok hoş gelen çeşitli canlı ve enerjik danslara sahip olmasına rağmen hiçbir şey yapılmamaktadır.

C) Tiyatro:

Tiyatro, müzik ve dans ile karakterize edilen bölgenin halk geleneği ile eşanlı olan Hint Yarımadası’nın zengin kültürel geleneğinin ayrılmaz bir parçası olmuştur. Pakistan’daki tiyatro geleneksel Fars tiyatrosunun yanı sıra Babür İmparatorluğu’nun

⁷ Abdul Akbar Pakistan Büyükelçiliği’nde ilk sekreter olmakta ve basın ataşesi olarak görev yapmaktadır. Büyükelçilik tarafından düzenlenen etkinliklerin organizasyonu ve medya yönetimi onun ana sorumluluğundadır.

klasik Hint dans pratikleri tarafından geliştirildi ve etkilendi. Manan Roy'a⁸ göre,

“Pakistan tiyatrosunun böyle bir tarihi yoktur, ama Hint Yarımadası tiyatrosunun tarihi vardır. Pakistan’ın kuruluşundan yetmiş yıl geçti ve bu Hintli Yarımadası tarihini akılda tutarak, Pakistan tiyatrosunun tarih geliştirmesi için çok kısa bir süre. Bu yüzden Pakistan’dan ziyade Yarımadasındaki tiyatro tarihini görmeliyiz”.

Hint Yarımadası’nda, Hinduizm bölgedeki en eski ve popüler din olmuştur. Müzik ve dans gibi tiyatro da Hindular arasında dini bir şeydi ve onlar Geeta ve Mahabharat gibi kutsal kitaplarından dini öyküleri üzerinde performans gösterirlerdi. Bu tiyatrolar farklı olaylar ve durumlarda gerçekleştirildi. Böylece tiyatro, bir ibadet ya da tören biçimi olarak başladı, daha sonra bir sanat biçimi haline geldi.

Ancak Pakistan tiyatrosu, 1947’de bağımsızlıktan sonra başlayan tiyatro oldu. Yeni bağımsız Pakistan’da sinema popüler bir eğlence tarzıyken, canlı tiyatro her zaman izleyiciliğini dinamik bir eğlence ortamı olarak korudu. Bağımsızlıktan sonraki dönemde, genç aktörler yeni ülkede tiyatro için bir alan açmaya çalıştıkça küçük tiyatro gruplar kuruldu. Başlangıçta tüm oyunlar, Hindular ve Sihlerin bağımsızlığı sırasında Pakistan Hareketi ve Müslümanlara karşı Zulüm ve Müslüman karşıtı programlarla ilgiliydi. Bu yavaş yavaş 1960’larda değişmeye başladı ve şu andaki trend özellikle Pakistan’ın farklı türlere girmesidir ve bu türlerin arasında rutin tiyatro (Sahne alanı’nda ya da salonda yapılan), sokak tiyatrosu, kukla ve stand-up ya da durum komedisi bulunmaktadır.

Tiyatronun Pakistan’ın daha olumlu ve barışçıl bir imajını canlandırma mücadelesi göz ardı edilemez. Taliban’ın ülkedeki terörizminden dolayı, sanatlar, özellikle sahne

⁸ Manan Roy, yıllarca tiyatro deneyimine sahip ve Pakistan’ın her yerinde en iyi yönetmen, en iyi Senarist yazar, sahnede en iyi sanat yönetmeni ve kurumsal tiyatro düzeyinde diğerleri gibi kategorilerde birçok ödül kazandı. Pakistan’da birçok yerel tiyatro festivalinde ve yarışmada sahne aldı. Ayrıca tiyatrodaki bir dizi atölye çalışması düzenledi ve şu anda ticari filmler, telefilmler ve belgeseller çekiyor.

sanatları köşeye sıkıştı. Bu sanat grupları militanlardan tehdit aldı ve saldırıya uğradı. Kasım 2008’de seyirci olarak yaklaşık 18000 kişinin bulunduğu bir sanat stadyumunda üç bomba patladı. Buna rağmen sanatçılar, etkinliği durdurmadılar ve Asya’nın en büyük tiyatro festivali olan 11 günlük Dünya Sahne Sanatları Festivali’nde performanslarıyla devam ettiler. Sanatçılar, kelimeler, müzik ve tiyatronun silahlardan daha yüksek sesle konuştuğunu göstermek için Pakistan’da hala sahne almaktadırlar.

Kültürel diplomaside Pakistan tiyatro pratiği söz konusu olduğunda, uluslararası düzeyde hiçbir şey yapılmamaktadır. Büyükelçilik web sitesinin içerik analizi ve Ankara’daki Pakistan Büyükelçiliği ile yapılan mulakatlara göre, Türkiye’de düzgün bir Pakistan tiyatrosu düzenlenmedi. Ancak, bazı öğrenciler kendi başlarına farklı kültürel etkinliklerde kısa oyunlarda oynadı. Ama, devlet sponsorluğu bulunmadığı için, öğrenciler ve misyonlar Pakistan tiyatrosunu yurt dışında tanıtmak için hiçbir şey yapamazlar.

D) Mimarlık:

Pakistan mimarisinin çoğu bölünme öncesi yani Hindistan’dan ayrılmadan önceki mimaridir. Yani belirgin ve önemli anıtlarının çoğu bağımsızlık öncesidir. Bunlar ya tamamen Mughal mimaridir ya da bunlarda Mughal mimarisinin bir dokunuş vardır. Mescitler ve tapınaklar gibi ibadethaneler ve kaleler gibi tarihi yapılar burada yaşayan farklı medeniyetlerin kültürlerini temsil etmektedir. Bağımsızlıktan sonra, Pakistan 1947’de yeni bir varlık haline geldiğinde zaten küreselleşmenin çağıydı ve dünyanın dört bir yanından fikirler üzerinde çalışıldı ve uygulamaya konuldu. Küreselleşme, 19. yüzyılda kök salmaya başladı ve Pakistan, 20. yüzyılda ortaya çıktı. Öyleyse, Pakistan’ın kendine özgü mimarisini geliştirmesi için böyle bir zaman yoktu. Bu konuda görüşülen kişi Reki⁹ mülakatında şöyle dedi:

⁹ Mahina Reki, ülkenin en tarihi ve prestijli sanat koleji olan National Arts College, Lahore’a 2006 yılında Mimarlık bölümünde katıldı. Mimarlık bölümünden mezun olduktan sonra aynı kurumda iki yıl öğretmenlik görevlisi olarak ders vermeye başladı. 2014 yılında Ankara Gazi Üniversitesi’nden Mimarlık

“Bence Pakistan mimarisi, kendi benliğinde henüz kendine özgü bir kimliğe sahip değildir. Çünkü biz hala Hint Yarımadasının mimarisıyla yaşıyoruz ve bu Hindistan ve Pakistan için hemen hemen aynıdır ama bağımsızlıktan sonra, Pakistan mimarlar kendi mimarilerinin bir kimliğine sahip olmaya çalıştılar. Fakat küreselleşme olduğu için dünya büyük bir köy, küresel bir köy haline geldi, bu yüzden farklı mimari fikirleri ve kavramları geliştirdi. Bizim kendi mimarlarımız da bunu kullanıyorlar.”

Yani Pakistan’a özgü bir mimari yoktur. Bununla birlikte, binalarda kırmızı tuğlaların kullanımı Pakistan’a az çok özgüdür ve yurtdışında bir Pakistan temsilcisi olabilir. Mughal mimarisi ya da ayrılmadan önceki mimarileri kendi kubbeleri, soğan kubbeleri, kevisler, koridorlar ve ekranlar gibi unsurlara sahiptir. Pakistan’ın çağdaş mimarları, mimari tasarımın bu unsurlarını kırmızı tuğlalar ve modern tarzlarla birleştirmektedir. Pakistan’ın çağdaş mimarisi budur.

Bir büyükelçilik binası yabancı bir ülkede ulusal mimarinin en iyi örneği olduğu için şimdi Ankara’daki Pakistan büyükelçiliği mimarisi incelenecek. Ankara’daki Pakistan Büyükelçiliği, 1974 yılının Eylül ayında, 9/1 sayılı Farabi Sokak’taki kiralık binasından GOP Ankara’ya 37 Raza Şah Pehlvi Caddesi’ne taşındı. Arsa 1954 yılında tahsis edilmiş ve inşaat 1972 ve 1974 yılları arasında devam etmiştir. Elçilik binası iki bölümden yani Chancery binası ve Büyükelçinin evinden oluşmaktadır. Binanın mimarı, 20. yüzyılın ünlü mimarlarından olan Prof. Sedad Hakkı Eldem’dir. Chancery binasının ve Büyükelçinin evinin toplam arsa büyüklüğü 6400 metre karedir. Bina üç katlıdır. Önceki bölümde tartışıldığı gibi, Büyükelçiliğin binaların mimarisi, bir ulusun dünyaya kimliğini açıklayan mimari olmalıdır. Binanın, Pakistan mimarisinin stillerini veya mughal mimari tasarım unsurlarını temsil etmesi önemlidir. Ama ne yazık ki,

Yüksek Lisansına başladı. Mahina'nın sanata olan tutkusu ve mimarlıktaki derin bilgisi onun gözlemine ve çalışmalarına yansır.

Ankara'daki Pakistan büyükelçiliği Pakistan mimarisinin bir temsilcisi değildir. Dış görünüş olarak, binanın kevisleri vardır, ancak bunlar Mughal kavislere benzermez. Ancak bina unsurlar açısından benzetmezse de, bütünüyle tasarımı Pakistan bina tasarımını yansıtmaktadır. Pakistan'da, normalde dış alan, dükkanlar ve diğer şeyler gibi ticari amaçlar için kullanılır ya da evin duvarlı sınırına kadar araçlar park etmek için boşluk bırakılır. Yani özel bölgeler arkadadır. Bina, her iki taraftan da, herhangi bir tarafı açıkta bırakılmadan duvarlarla kaplıdır. Bir çim bile olsa, dört duvarın içinde yapılır. Benzer şekilde, misafir odası ana girişin hemen yanındadır ya da ayrı bir girişe sahiptir. Böylelikle yabancı insanlar veya misafirler, doğrudan sakinlerin mahremiyetini bozmadan oraya giderler. Reki'nin ifade ettiği gibi:

“Orada bahsetmem gereken Pakistan unsurlarından biri de elçiliğin ön tarafta olması ve evin arka tarafta olması. Dolayısıyla, az ya da çok, mahremiyet fikri ve salonun kamusal alanlara erişim alanı ve evin özel bölge olma faktörü, orada az çok gözlenmektedir.”

Binanın içindeki dekorasyon, süs eşyaları ve diğer şeyler de pek Pakistanlı değildir. Pakistan'dan bazı süslemeler olmasına rağmen, mobilyalar veya diğer şeyler, zengin Pakistan stillerini tamamen temsil etmemektedir. Sonuçta, elçilik binasının Pakistan mimarisini pek temsil etmediği, ancak iç tasarımın ülkenin kültürünü temsil ettiği söylenebilir. Pakistan'a ait burada başka bir bina yoktur. Okul binası ve konsolosluk binası kiralıktır.

E) Film ve Sinema:

Pakistan sineması, Pakistan kültürü ve toplumunda önemli bir rol oynamıştır ve son yıllarda yıllar süren düşüşten sonra yeniden gelişmeye başlamıştır. 1948'den beri Pakistan'da 10,000'den fazla Urduca filmi, 8000'den fazla Pencabice, 6000 Puştoca ve 2000 Sindhice uzun metraj filmi üretildi (Rabe, 2017, dawn.com). Pakistan'ın sinema

tarihi 1948'e kadar uzanmakta ve film endüstrisi genelde Lollywood olarak adlandırılmaktadır. 1970'lerin başında, Pakistan dünyanın en büyük dördüncü film yapımcısıydı (Rabe, 2017, www.dawn.com). Ama, 1977-2007 arasında Pakistan'ın film endüstrisi İslamlaşma, sansür yasalarının güçlendirilmesi ve genel bir kalite eksikliği nedeniyle düşüşe geçti. 2000'li yılların başında, bir zamanlar yılda ortalama 80 film üreten bir endüstri, yılda 2 filmden fazlasını çıkarmaya çalışıyordu. Ancak, 2007'de film endüstrisi iyileşmeye başladı. Daha iyi kalite ve yeni teknoloji Pakistan sinemasının canlanmasına yol açtı. 2007'den sonra, sadece Pakistan'da iyi iş yapmakla kalmayıp, aynı zamanda yurtdışından da büyük bir kâr elde eden çok sayıda süper hit film üretildi. Pakistan sineması, şimdi yeniden canlanma yolundadır.

Sinema kültürel diplomasi için büyük bir potansiyele sahiptir. Güçlü bir yumuşak güç aracı olarak görülen sinema, sadece daha olumlu bir imajı canlandıramaz aynı zamanda düşman ülkelerini daha da yakınlaştırır ve düşman ülkelerin halklarının kalplerinde yumuşak bir köşe oluşturmaya yardımcı da olabilir. Aynı şekilde, Pakistan Hintliler için de bunu kullanabilir. Ahmed Hammad¹⁰,ın görüşüne göre:

“Hindistan'da üç büyük millet vardır; Hindu, Müslümanlar ve Sihler. Müslümanlar için, Pakistan'da filme alınması gereken çok sayıda tarihi yer ve önemli konu var. Pakistan, Hindistan'da yaşayan Müslümanlar için Pakistan'daki anıtsal yerleri gösteren filmler yapabilir. Benzer şekilde, Hindular'ın Pakistan'da Katas Raj tapınakları gibi birçok dini önemli yerler vardır. Doğal güzelliğinin ötesine geçip bir filmde onun dini yönünü vurgulayarak ve Hindistan'da bu filmi izleterek arkadaşça bir yanıt ve Pakistan için yumuşak bir köşe oluşturabilir. Bu Pakistan tarafında da iyi bir jest olacak. Benzer şekilde Hindistan'daki üçüncü büyük dini topluluk

¹⁰ Ahmad Hammad, Lahore Devlet Koleji Üniversitesi'nde film eleştirisi, şair ve film felsefesi öğretmenidir. Film ve TV Prodüksiyonunda lisans derecesi ve felsefe alanında yüksek lisans derecesi aldı. Geçmişte Pakistan Televizyon Haberleri, PTV Corporation ve Unwired Lab ile çeşitli görevlerde bulundu.

olan Sihlerin dini lideri “Guru Nanak” üzerine de bir film yapılabilir. Ve bu kültürel diplomaside filmden nasıl yararlanılacağıdır. Ve bu, Pakistan’ın iyi imajını yaratmak için güçlü bir araçtır.”

Öyleyse, eğer Pakistan sinemayı Hindistan ile olan bağlarını yumuşatmak için kültürel diplomaside kullanabiliyorsa, bunu dost ülkelerle daha kolay bir şekilde kullanabilir. Türkiye gibi dostça bir ülke ile filmleri ithal ve ihraç etmek ve sinemalarda gösterim vergilerinden taviz vermek daha kolaydır. Ahmed Hammad’ın dediği gibi bu birbirlerinin kültürünü daha iyi anlamalarına yardımcı olur.

“Sinema, Pakistan-Türkiye ilişkilerini güçlendirmek için tüm potansiyele sahiptir. Ben her zaman dublajlı veya alt yazılı yabancı filmlerin Pakistan’a gelmesi fikrini tercih ettim. Bu filmler, bizim için önemli olan ülkeler mesela Türkiye, Çin ve İrandan gelmelidir. Ve bu iş iki taraflı olmalı. Bizim filmlerimiz de oraya gitmeli. Benim düşüncemde. Pakistan sineması Türk kültürünü tanıtmalıdır. Hatta bunu sadece teşvik etmemeli, daha çok Türk filmleri, Türkleri sinema ve film yapımı alanında çok iyi oldukları için düzenli olarak piyasaya sürülmelidir”.

Her yıl yayımlanan daha az sayıda film sayesinde, yurtdışındaki büyükelçilikler bu güçlü aracı Pakistan’ın kültürel diplomasisini yapmak için kullanamazlar. Ancak, Mart 2012’de, Ankara’daki Pakistan büyükelçiliği kültür haftasını düzenledi. Bu kültür haftasıyla birlikte, bir film haftası de düzenlendi ve Ankara Üniversitesi’nin salonunda bir kaç film gösterildi. Daha sonra da, Pakistanlı yönetmenlerin Ankara’da düzenlenen film festivallerine katılmaları için çaba sarf edildi. Benzer şekilde, Pakistanlı sanatçıların çalışmaları TRT ve diğer örgütler tarafından düzenlenen yarışmalara veya festivallere de katıldı. Pakistan Büyükelçiliği’nin ilk sekreteri Abdul Akbar’ın dediği gibi;

“Pakistan filmlerinin ve özellikle Pakistan’da bu kadar popüler olan dizilerin buraya gelmesini ve Pakistanlı film yapımcılarının buna ilgi göstermesini istiyoruz. Ama bu sadece elçiliğin işi değil. Eğer Pakistan’da üretilen önemli bir şey yoksa, burada bu alanda hiçbir şey yapamayız. Film üretme elçiliğin işi değil, biz sadece Pakistan’da neyin üretildiğini destekleyebiliriz. Tek yapabildiğimiz şey sanatçıların işini kolaylaştırmaktır ve biz bunu yapıyoruz. Şimdi, Pakistan sineması canlanma yolunda olduğu ve birkaç iyi film üretildiği için, gösterimleri burada düzenliyoruz ve sanatçılara da olanak sağlıyoruz. Burada bir film izlenirse, diğer filmler için de yol açacaktır.”

F) Moda ve Tasarım:

Pakistan’da, Pencabi’lerin, Sindhi’lerin, Baloç’ların, Paştun’ların ve Keşmiri’lerin kültürel ve geleneksel kıyafetleri de dahil olmak üzere birçok etnik kostüm çeşidi vardır. Pakistan’ın ulusal elbisesi, kadınlar ve erkekler için Şalvar Kamiz’dir ve Pakistan’ın tüm eyaletlerinde giyilir. Kadınlar, büyük bir şal olan ve başın üstünde ya da omuzlarına sarılmış ekstra bir parça, dupatta’ya da sahipler. Tüm illerde stillerde varyasyonlar vardır ve onların üslupları, içinde yaşayan etnik kökenler ve o bölgenin coğrafyası nedeniyle birbirinden farklıdır.

Pakistan ve Hindistan’ın kültürel kıyafetleri, canlı renkler ve çeşitli stilleri nedeniyle dünyanın dört bir yanındaki insanlar tarafından hayranlık kazanmaktadır. Türkiye’de bile pek çok kişi Pakistan elbiselerini sever. Ama Pakistan elbiselerini daha fazla tanıtmak için elçiliğin aldığı herhangi bir girişim var mı? Resmi elçilik blogunda verilen verilerin içerik analizine göre, son birkaç yılda bir defile dahil olmak üzere birkaç Pakistan kıyafeti gösterildi. Pakistan’ın 2012’deki kültürel haftası sırasında, Pakistanlı ünlü tasarımcı Nilofer Shahid, İstanbul’da “İkbal ve Rumi” temalı bir defile

sundu. Bu defile Pakistan'ın güzelliğini ve kültürel çeşitliliğini sergilemek ve Pakistan ile Türkiye arasındaki mevcut dostluk ve kardeşlik bağlarını güçlendirmek için düzenlenmişti. Benzer şekilde Pakistan Büyükelçiliği, 2016'den beri Ankara Dışişleri Mensupları Eşleri Dayanışma Derneği (DMEDD) Yıllık Yardım Fuarında stantlar kurmaktadır. Pakistanlı geleneksel Pakistan kıyafetleri, ziyaretçiler için büyük bir cazibe merkezi olmaktadır. Benzer şekilde, 2017 yılında Pakistan'ın düğün geleneklerini betimleyen bir kültür gösterisi, Pakistan Evi'nde büyük ve hevesli bir seyirci kitlesini büyüledi. Bu etkinlik Pakistan-Türkiye Kadınlar Dostluk Derneği tarafından düzenlendi. Pakistanlı diplomatların eşleri, tipik Pakistan düğün töreninin zengin ve renkli geleneklerini gösterdiler. Karmaşık nakış ve süslü mücevherlerle yapılan düğün kıyafetleri büyük beğeni kazandı. Abdul Akbar, Nilofer Shahid'in moda gösterisi hakkında şunları söyledi:

“Bu büyükelçiliğin bir girişimiydi ve diğer sponsorlarla birlikte sponsor olduk. Bundan sonra ise bu tür etkinlik hiç olmadı. Ancak, elçiliğin ikametgâhında bir Pakistan'da tipik bir düğün nasıl yapılır diye Pakistan düğünü düzenlenmiştik. Tanınmış insanların eşleri de dahil olmak üzere birçok kişi katıldı. Anadolu ajansına, olayın kapsamına özel erişim hakkı verildi. Bunun gibi daha fazla etkinlik olmalı. Öğrencileri Pakistanlı kültür gecelerini yapmaya teşvik ediyoruz. Pakistanlı Moda gecesi de olabilir. Bu öğrenciler bir şeyler yaptığında, daha çekici hale geldiği için ve daha fazla insan bu tür etkinlikleri ziyaret eder.”

G) Resim ve Heykel:

Resimlerinde Pakistan, Sadequain, Chughtai, Lalarukh, Saeed Akhtar, Jameel Baloch ve Shazia Sikandar gibi birçok ünlü sanatçıyı gördü. Bu konuda görüşülen kişi

Mahina Reki'ye¹¹ göre,

“Pakistan sanatı bugünlerde zirvede. Resim, heykel ve seramik her şey var. Pakistanlı miniaturistler, çağdaş sanatçılar ve heykeltıraşlar uluslararası tanınırlık kazandı.”

Pakistanlı sanatçılar farklı yarışmalara ve sergilere katılmaktadır. Kazanan Pakistanlı sanatçıların son örneği, çağdaş İslam sanatındaki çalışmaları için Türkiye’de saygın Jameel ödülünü Pakistanlı sanatçı Ghulam Mohammad’ındır. Yani, birçok Pakistanlı sanatçı farklı alanlarda harika işler yapmakta ve dünya çapında tanınırlık kazanmaktadır. Yabancı halkları yerel sanatçıların çalışmaları hakkında bilgilendirmenin yollarından biri de sergiler düzenlemektir ve ikincisi çalışmalarını elçilik binasında sergilemektir. Sergilerin düzenlenmesi çok pahalı olabildiği için elçilik binasında çalışmalarını sergilemek etkili bir yöntemdir. Ancak, elçiliğin halka açık bir alanda böyle bir görüntü yoktur. Ama Pakistan büyükelçiliği, seçkin sanatçı Abdul Rahman Chughtai adına “Chughtai Arts Award” yarışması düzenlemektedir. Yarışma 2011 yılından beri her yıl gerçekleştirilmektedir ve Pakistan ile Türkiye arasındaki kültürel işbirliğini daha da derinleştirmek için elçiliğin çabalarının bir parçasıdır. Öğrenciler belirli bir tema üzerine sanat eserleri gönderir ve birçok resimden 9 jüri tarafından kısa listeye çıkarılır ve kazananlar ödül ve sertifika verilir. Resimler daha sonra bir sergide halka sergilenir. Temalar peyzaj, sanat, mimarlık ve karşılıklı ilişkileri gibi konular içerir. Bu bakımdan Abdul Akbar şöyle dedi:

“Bu konuda Chughtai sanat yarışmasını yapıyoruz ve bu yıl bu yarışmanın 7. yılı olacak. Tüm fotoğrafları sosyal medya sayfalarımıza da ekledik. Bu yıl için şimdiye kadar yaklaşık 40 resim gönderildi. Motive

¹¹ Mahina Reki, ülkenin en tarihi ve prestijli sanat koleji olan National Arts College, Lahore'a 2006 yılında Mimarlık bölümünde katıldı. Mimarlık bölümünden mezun olduktan sonra aynı kurumda iki yıl öğretmenlik görevlisi olarak ders vermeye başladı. 2014 yılında Ankara Gazi Üniversitesi'nden Mimarlık Yüksek Lisansına başladı. Mahina'nın sanata olan tutkusu ve mimarlıktaki derin bilgisi onun gözlemine ve çalışmalarına yansır.

etmek için kazanan sanatçılara tam, yarım ve çeyrek altın sikke veriyoruz.”

Benzer şekilde, Pakistan kamyon sanat dünya çapında ünlü ve Pakistan sanat kültürünün bir sembolü haline gelmektedir. ABD, Danimarka, Hindistan, Türkiye, Yeni Zelanda ve Avustralya gibi dünyanın birçok ülkesinde, karşılıklı ilişkileri ve dostluğu kutlamak için kamyon sanatı kullanılmaktadır. Pakistanlı tasarımcılar bunu tasarımlarında bir tema olarak kullanmaktadırlar ve sadece elbiseler değil, aynı zamanda çanta, ayakkabı, aksesuar ve ceketler de bu tema üzerinde tasarlanmaktadır. Kamyon sanatı sadece renkli boyalarla boyanmış desenler değil, plastik süs eşyaları, ayna süsleri, kaligrafi ve işlenmiş ahşap işleri ile bezenmiştir. Böylesi bir Beetle araba, kamyon sanatında boyanmıştır ve büyükelçilik tarafından düzenlenen farklı etkinliklerde sergilenmektedir. Ziyaretçiler sadece sanat eserini övmekle kalmıyor, aynı zamanda araba ile de eğlenerek selfiler alırlar. Pakistan büyükelçiliği tarafından yapılan girişimlerin bir diğeri ise Kına'dır. Kına Pakistan'da kadınlarda popüler bir dövme şeklidir ve Türk kadınları tarafından da çok sevilmektedir. Türkiye'de farklı kültürel etkinliklerde ücretsiz olarak yapılmaktadır. Kına yapmak fazla çaba ve para gerektirmese de Pakistan kültürünün tanıtımı açısından büyük etki yaratabilmektedir. Abdul Akbar'ın dediği gibi,

“Büyükelçilik pek yalnız bir şey yapamaz, bu yüzden öğrencilerin gelip bize yardım etmelerini isteriz. Bazı öğrenciler gelip kına gönüllü olarak ziyaretçilerin ellerine koyarlar. Yani bu bir kültürel yayılma şeklidir. Türkiyedeki kına eller üzerine basit bir şekilde konur ve herhangi bir tasarıma sahip değildir. Böylece Türkler kınamızı gördüklerinde motiflerimizi seviyorlar. Bu konuda kadınlarımız çok uzmanlardır. Bir ziyaretçi eline yaptırdıktan sonra, evine geri döner ve arkadaşlarına gösterir ve fotoğrafını sosyal medyaya yükler. Böylece küçük bir şey yaygınlaşır. Bu pahalı olmayan ama ülkemizin olumlu izlenmi için harika bir şeydir.”

H) Festivaller ve Fuarlar:

Festivaller ve fuarlar kültürel diplomaside önemli bir yer tutar. Pakistan’da dini, bölgesel ve ulusal olarak kategorize edilebilen bir dizi festival kutlanmaktadır. Pakistan’ın dini bayramları arasında Mevlid kandili, Ramazan Bayramı, Kurban Bayramı, Mirac Kandili, Kadar Gecesi ve Chand Raat (Kurban veya Ramazan bayramından önceki gece) kutlanmaktadır. Bölgesel festivaller, Pakistan’ın farklı eyalet ve bölgelerinin festivallerini içerir. Bunların arasında Uçurtma Festivalı (Pencap ve diğer alanlarda ilkbaharda kutlanan renkli bir festival), Sibi festivalı (Beluçistan’da kutlanan geleneksel bir aile festivalı), Mela Chiraghan (Pencap’ta ünlü Sufi Shah Hussain’nin tapınağında kutlanan lambalar festivalı), Shandur Polo festivalı (Khyber Pakhtunkhwa’da dünyanın en yüksek Polo Sahası’nda geleneksel polo festivalı), Utchal Festivalı (Kalas, Khyber Pakhtunkhwa’da kutlanan geleneksel bir festival), Lok Mela (İslamabad’da kutlanan Pakistan’ın tümünün el sanatlarını göstermek için bir festival), Ulusal At ve Sığırlar Show (Sığır yarışları, sığır dansları, çadır kazığı, dövme şovu, Pencap’ta çeşitli canlı hayvanların gösterileri) ve diğerleri vardır. Ayrıca, Pakistan’ın farklı bölgelerinde evliyaların türbelerinde “Urs” adı verilen çok sayıda festival düzenlenmektedir.

Pakistan’ın ulusal bayramları arasında Pakistan Günü (23 Mart’ta Pakistan’ın çözülmesini anmak için kutlanan bayramı), Youm e Takbeer (Pakistan’ın Atomik bir güç haline gelmesini anmak için 28 Mayıs’ta kutlanan bir bayramı), Pakistan’ın Bağımsızlık Günü (14 Ağustos’ta kutlanan bayramı), Pakistan Savunma Günü (6 Eylül’de kutlanan bayramı), Allame İkbâl’in doğum yıldönümü (9 Kasım’da kutlanan bayramı) ve milletin kurucusu Quaid e Azam Muhammed Ali Cinnah’ın doğum yıldönümü, (25 Aralık’ta kutlanan bayramı) sayılabilir. Görüşülen kişi Syed Asim

Zubair'e¹² göre,

“Festivaller ve Fuarlar, Pakistan’ın kültürel diplomasisinde kesinlikle bir rol oynamaktadır. Bunun için daha halka açık festivaller olmalı. Farkındalık yarattığı için, çok yardımcı oluyorlar. Birbiri hakkında farkındalık arttıkça ilişkiler de o kadar güçlü olur. Böylece sadece turizmi artırmakla kalmayacak, aynı zamanda kültürümüzle ilgili farkındalığı da arttıracaktır.”

Bu konuda elçiliğin oynayacağı kısım ya Pakistan’da düzenlenen festivallerle kültürünü göstermek için ev sahibi ülkede medyada yer almak ya da aynı zamanda onları ev sahibi ülkede de kutlamaktır. Örneğin, elçiliğin blogunda bulunan verilerin içerik analizine göre, Pakistan’ın büyükelçiliği, her yıl Pakistan’ın 1940 yılında Pakistan’ın çözümünü geçmesini kutlamak için 23 Mart’ta bir resepsiyon düzenler. Benzer şekilde, 14 Ağustos’ta, Pakistan Bağımsızlık Günü her yıl kutlanmaktadır. Bunların dışında, Cinnah ve İkbâl’in doğum yıldönümlerinde küçük etkinlikler de düzenlenmekte ve onların hizmetleri hatırlanmaktadır. Pakistan, 2012 yılında bir kültür haftasını da kutladı ve her yıl Ankara’da Keçiören Belediyesi ile işbirliği içinde bir Pakistan Kültür Gecesi düzenlemektedir. Benzer şekilde Ramazan ve Kurban bayram kutlamaları ve Mevlid kandilinde Milad da düzenlenmektedir. Pakistan mangolarını Türklere tanıtmak amacıyla Mango Festivali de her yıl düzenlenmektedir. Bu festivaller her zaman Pakistanlı yemekleri; Pakistan müziğini, Pakistan kıyafetlerini bir gösterisi ve kültürel önemi olan diğer birçok şeyi içerir. Pakistanlı öğrenciler de, özellikle ODTÜ öğrencileri, önceki yıllarda kültürel günler ve festivaller gibi bir kaç etkinlik düzenlemektedirler. Pakistan, aynı zamanda ticaret festivalleri, savunma fuarları, yemek

¹² Syed Asim Zubair, Etkinlik Yöneticisi Uzmanı, Proje Yöneticisi ve Sanatçı Koordinatörüdür. Pakistan’da Slick Event ve PR şirketinin kurucu üyesidir ve birçok Uluslararası ve ulusal grupla çalışmakta ve konserler, defileler, elektronik cihaz tanıtımları, kültürel gösteriler ve birçok şarkının tanıtımı ve prodüksiyonu gibi etkinlikler düzenlemektedir. İletişim Çalışmaları alanında yüksek lisans yaptı.

festivalleri ve gastronomi festivalleri gibi Türkiye’de düzenlenen festivallere de katılmaktadırlar.

İ) Fotoğraf ve Sergiler:

Daha önce tartışıldığı gibi fotoğrafçılık önemli bir kültürel diplomasi şeklidir ve bir dizi ülke tarafından kullanılmaktadır. Fotoğraflar, festivalin renklerini, kaderlerin kasvetliliğini, yaşam tarzlarını ve belirli bir toplumun üyelerinin birbirlerine karşı paylaştığı insan bağlarının gücünü göstermektedir. Pakistan ve Türkiye, her iki ülke de sadece birkaç adet gelenekleri değil, aynı zamanda bir takım festivalleri paylaştığı için Pakistan, Türkiye’de kültürünü tanıtmak için, fotoğraflardan yararlanmak konusunda büyük bir potansiyele sahiptir. Ali Zain¹³’e göre,

“İslami bayramları listeden çıkarsak da, Nevruz kutlamalarından hasat festivaline kadar, her iki kültürün de ortak kökleri vardır. Popüler batıl inançlar bile benzer. Evet Pakistan, bu ortaklara dayanarak, Türkiye’de kültürünü tanıtmak ve tanımaya teşvik etmek için fotoğrafını kullanabilir. Ayrıca, kültürel diplomasının bu yönlerini gerçekleştirmek için fotoğraf sergileri ve kültürel etkinlikler düzenlenebilir.”

Her iki ülkenin de resimleri, ikili ilişkilerin geliştirilmesi için kullanılma potansiyeline sahiptir. Bunun için elçiliklerin fotoğraf sergileri, fotoğraf yarışmaları düzenlemeleri ve fotoğraf yürüyüşlerini tanıtmaları gerekmektedir. Ali Zain’e göre, ilgili ülkenin kültürel manzarasının fotoğrafik gezileri de düzenlenmeli veya kolaylaştırılmalıdır. Fakat Pakistan elçiliği bu konuda ne yapıyor? Birinci sekreter ve basın ataşesi Abdul Akbar’a göre,

“Geçtiğimiz yıllarda burada üç sergi yaptık. Bunlardan ilki 2012’de

¹³ Ali Zain, Pakistanlı bir fotoğrafçı ve seyahat blogcusudur. En iyi eseri, Nanga Parbat ve Raka Poshi gibi gök yüksek dağlarının fotoğraflarını içerir. 2017’den beri Kapadokya, İzmir, Ankara, İstanbul, Konya, Eskişehir, Marmaris, Bursa ve diğerleri gibi şehirlerden resimler çekerek Türkiye’yi geziyor. Ankara’da Hacettepe Üniversitesi’nde İletişim Bilimleri alanında yüksek lisans yapmakta ve Türkiye’nin dokusal çeşitliliğini gösteren bir kitap üzerinde çalışmaktadır.

yapıldı. Daha sonra bu sergide görüntülenen fotoğrafların yanı sıra diğer resmi arşivlerden alınan diğer fotoğrafların yer aldığı bir kitap yayınladık. Bu kitap Pakistan'ın kuruluşundan beri Pakistan ve Türk liderlerinin birbirlerinin ülkelerini ziyaret ettiklerindeki fotoğraflarını içerir. Bundan sonra, 2015 yılında Pakistan'ın, Türklerin gözünden gördüğü ikinci sergiyi gerçekleştirdik. Türk fotoğrafçılarından çektiği Pakistan fotoğraflarını aldık ve küçük bir kitap yayınladık. Bu fotoğrafların sergisi, Ankara Belediyesi işbirliğiyle Kızılay Metro istasyonunda gerçekleştirildi. Binlerce insan bir hafta süren sergiyi izledi. Daha sonraki yıl (2016'da), tanınmış Pakistanlı bir fotoğrafçı olan Gülrez Ghouri'nin ziyaretini kolaylaştırdık. O, ünlü Türk şehirlerine gitti ve kültür ve turizmle ilgili simgelerini fotoğrafladı. Daha sonra bu fotoğrafların Pakistan manzaralarıyla karşılaştırmasını yaptık. Sergi, "Lens aracılığıyla Pakistan ve Türkiye'nin renkleri" olarak adlandırıldı ve bu iş Yunus Emre ile işbirliği içinde yapıldı. Bunun üzerine de yayınlanan bir kitap vardır".

Bunun dışında elçilik de, bu ve diğer fotoğrafları, kültürel gece, Pakistan günü ve milli festivaller gibi farklı kültürel etkinliklerde sergilemek için öğrencilere de ödünç vermektedir. Pakistanlı fotoğrafçılar fotoğraf sergilerine de katılmaktadırlar ve birçok kez de ödül kazandılar. Ama, sosyal medya verimli bir şekilde kullanılmamaktadır. Örneğin, instagram potansiyeli büyüktür ve kullanma bütçesi düşüktür ve bu dünyaya Pakistan'ın güzel ve gerçek resmini göstermek için kullanılabilir. Instagramda büyükelçiliğin yeni açılmış bir hesabı var ama Pakistan'ın kültürel diplomasisine yardım edebilecek neredeyse hiç resim yoktur. Instagramın yanı sıra, fotoğraf bloglama, video bloglama, kişisel deneyim paylaşım grupları seyahat ve kültür paylaşım platformları da amaca hizmet etmek için kullanılabilir.

J) Müzeler:

Pakistan'da bir dizi büyük ve küçük müze vardır ve ülkenin içinden ve dışından insanlar düzenli olarak ziyaret etmektedirler. Bağımsızlıkta Pakistan'da yedi müze vardı. Pakistan Ulusal Müzesi bağımsızlıktan hemen sonra, 17 Nisan 1950'de açıldı ve Hiint yarımadasının eski medeniyetler tarihine bir bakış açısı sundu. Aynı zamanda, antik Sümer'den dört kat daha fazla bir alanı etkileyerek MÖ 2500'den sonraki bin yıldan fazla süren büyük İndus Vadisi Uygarlığı'na bir bakış açısı sağlar. O günden bu yana ülkede müzelerin gelişimi göz kamaştırıcıydı ve son on yıllar içinde çok sayıda müze kuruldu ve birçoğu modern hatlarda yeniden örgütlendi. Son günlerde Allama İkbâl ismine Lahore'da Javed Manzil'deki ve Quaid-e-Azam ismine Karaçi'de evindeki binalar müze'ye dönüştürüldü. Pakistan Müzeleri, eski uygarlıkları, sanat eserleri, erken insanlık tarihi ve vahşi yaşamı, jeolojiyi, yaşayan halkını ve Pakistan'ın geleneksel kültürünü sergilemektedir. Eserler 20 milyon yıllık fosil kalıntıları, 2 milyon yıllık insan yapımı taş aletler, dünyaca ünlü İndus Uygarlığı, Gandhara mezar kültürü ve Gandhara sanatı, erken İslam yerleşimleri, Sultan ve Mughal dönemine giden 7000 yıllık erken insan yerleşimlerini içermektedir. Sanat ve el sanatları, işlemeli kostümlerin, mücevherlerin, ahşap işleri, fildişi ve kemik çalışmaları, blok baskı, ve metal işlerinin büyük bir görüntüsünü içerir. Fresk, ayna işi, mermer kakma, fayans mozaik ve alçı oyma gibi becerileri sergileyen geleneksel mimari cepheler de sergilenmektedir.

Ülke içinden ve dışından gelen ziyaretçiler bu müzeleri düzenli olarak ziyaret etmektedirler. Ancak, bu kadar zengin eserler koleksiyonuna sahip olmasına rağmen, Pakistan daha geniş kitlelere ulaşmamaktadır. Pakistan, ülke dışında herhangi bir müzeye de sahip değildir. Görüşülen kişi Khan Muhammad'e¹⁴ göre,

“Yurtdışında Pakistan müzesi yok, bu yüzden kültürümüzü küresel

¹⁴ Khan Muhammed, Pakistan Harappa'daki Arkeoloji Müzesi Halkla İlişkiler Görevlisidir. Gazetecilik alanında yüksek lisans derecesi aldı.

dünyada destekleyemiyoruz. Dünyaya yaşam tarzımızı ve özelliklerimizi gösterecek bir programımız yok.”

Ama Pakistan, bazen başka ülkelerdeki müzelerle işbirliği yapmaktadır ve çok küçük bir ölçekte olsa da, eserlerini orada göndermektedir. Görüşmeciye göre

“Pakistan, New York’ta Ghandhara uygarlık eserlerini sergi için gönderdi ve kültürünü tanıtmak için başkalarıyla işbirliği yaptı.”

Tez Türkiye ile ilgili olduğundan, Pakistan’ın bu alanda Türkiye’de ne yaptığını öğrenmeliyiz. Pakistan, zaten dediği gibi, Pakistan dışında herhangi bir müzeye sahip değildir. Bu bağlamda, Ankara’daki Pakistan büyükelçiliğinin basın ataşesi Sayın Abdul Akbar’a göre,

“Türkiye ile böyle bir işbirliğimiz yoktur. Ancak, Ankara’da Çubuk Belediyesi 2014 yılında bir müze kurdu ve bu müzede bir Pakistan köşesi yapmayı teklif etti. Bunun için, biz kamyon sanatını, nakış elbiselerimizi ve diğerleri gibi kültürümüzü tasvir eden Pakistanlı eserlerimizi verdik. Yani o müzede kurulan bir Pakistan köşesi var. Bunun dışında müzelerle işbirliği ya da müzelerde eser sergilenmesi yoktur.”

Ancak ziyarete gidince, bu müzedeki Pakistan köşesinin çok küçük ve farkedilemez olduğu tespit edildi. Bir kaç küçük şey vardı ama herhangi bir etiket ya da hafta yoktu. Hatta, Pakistan köşesi olduğu yazılı değildi. Büyükelçilik hiç ilgilenmiyordu.

K) Mutfak:

Pakistan nispeten genç bir ülke olmasına rağmen, mutfağı daha uzun yıllar boyunca gelişmiş ve Hindistan, Afganistan ve İran gibi komşularından unsurlar içermektedir. Pakistan’ın çeşitli bölgelerinin varlığı aynı zamanda geniş bir yelpazede farklı

yiyecekler olduğu anlamına gelmektedir. Pakistan mutfağı Sindh eyaletinin verimli vadileri ve denizinden; komşu İran'dan pastoral Baluchistan'a; beş nehirin eyaleti Punjab'a ve engebeli Khyber Pakhtunkhwa eyaletine kadar uzanır. Hint, Uzakdoğu ve Ortadoğu pişirme tekniklerinin karışımı, karmaşık tatların ayırt edici bir karışımını yaratır. Pakistan mutfak kültürü genel olarak ekmek kültürü olarak kabul edilir, ve çoğu Müslüman kültüründe olduğu gibi yemekler sağ el ile naan ekmeği veya roti ile köriler toplayarak yenilir. Diğer popüler ekmekler arasında et ve sebze karışımları ile doldurulmuş ve kızarmış ekmek chapati ve parata - bulunur. Pakistan ayrıca, tavuk, kuzu veya balık gibi etlerin yanı sıra ekmeklerin çoğunu pişirmek için kullanılan tandır fırının da doğum yeridir (Raichlen, 2011, pp*www.nytimes.com). Pakistan'daki pirinç, özellikle uzun taneli basmati pirinci dünyanın en iyileri arasında sayılmaktadır. Tatlı çeşitliliği de boldur. Antep fıstığı ve badem gibi kuruyemişle ve bol miktarda ghee ve şeker kullanarak hazırlanır. Halva (tatlı demek) en popüler tatlılardan biridir ve un veya irmik ile yapılır, ancak havuç veya kabak ile de yapılabilir. Birçok tatlılar da gül suyu gibi kokulu esanslar ile pişirilir.

Kültürel diplomaside mutfak alanında, Pakistan diğer alanlardan daha iyidir. Pakistan yemekleri büyükelçiliği tarafından düzenlenen etkinliklerin hemen hemen hepsinde büyük bir çeşitlilik içinde sunulmaktadır. Pakistan Günü resepsiyonu, Bağımsızlık günü ve kültür gecesi her yıl düzenlenmektedir ve yüzlerce ziyaretçi Pakistan yemeklerini tatmaktadır. Bayram partileri ve diğer fuarlar da zaman zaman düzenlenmektedir. Pakistan yemeklerinin bir yan ürün olarak sunulduğu bu etkinliklerin dışında, özellikle Pakistan mutfağı ve meyvelerini tanıtmak için düzenlenen programlar da vardır. Ankara'da her yıl Mart ayında düzenlenen Pakistan Günü kutlamaları ile Yemek Festivali de düzenlenmektedir. Benzer şekilde, Türkiye'de Mango Festivali her yıl Pakistan'da bu meyvenin mevsimi olan aylar yani Temmuz ya da Ağustos aylarında düzenlenmektedir. Mango, meyvelerin kralı olarak bilinir ve her yıl Pakistan

büyükelçiliği, onları Türkiye'ye ithal eder ve çok sayıda halkın tadına bakmasını sağlar ve onları Pakistan'dan meyve almaya teşvik eder. Pakistan yemekleri baharatları ile bilinirken birçok insan bunu tatmak ister. Halihazırda Taksim, İstanbul da Delhi Darbar ve Karaçi Darbar ve Ankara'da Royal Deewan olmak üzere üç büyük restoran bulunmaktadır. Türkiye'de bazı Pakistan ve Hint yemekleri satan ve bazılar da talep üzerine Pakistan yemekleri hazırlanan bazı küçük restoranlar da vardır bu da Pakistan mutfağının bir şekilde popüler olduğunu göstermektedir. Mian Anas'e¹⁵ göre,

“Bir kültür mutfağı ile değerlendirilebilir. Restoranımız son 2 buçuk yıldır burada çalışıyor ve Türkler yemeğimizi çok seviyorlar. Yiyeceklerimiz onlar için biraz daha fazla baharatlı, bu yüzden sadece baharatların daha az olmasını istiyorlar ama genelde severler.”

L) Burslar ve Yabancı Öğrencileri Davet Etmek:

Pakistan'daki yüksek öğretim, 1947'de İngiltere'den bağımsızlığının ardından önemli ölçüde arttı. Bugün öğretim sistemin finansmanı, araştırma çıktıları ve öğretim kalitesi Pakistan Yükseköğretim Komisyonu (Higher Education Commission, HEC) tarafından denetlenmektedir. Komisyon, hem özel hem de kamu kurumları ve askeri veya mesleki kurumlar dahil olmak üzere, ülkedeki 174 üniversiteyi tanımaktadır. Öğretim dili İngilizce olduğu için yabancı öğrencilerin ülkedeki çalışmalarını sürdürmeleri daha kolaydır. Pakistan yabancı öğrenciler için ilk varış noktası olmayabilir, ancak Pakistan'ın zengin bir çeşitliliğe sahip kültürü, manzaraları ve insanları ve saygın üniversiteler ile uluslararası öğrencilere sunabileceği çok şeyi vardır. Pakistan, üniversitelerinde olumlu imajını tanıtmak ve aynı zamanda gelişmekte olan dost ülkelerle bilgi ve uzmanlığı paylaşmak için başvurular sunmaktadır.

Burslar alanında, Pakistan, Afgan öğrencilerine lisans, yüksek lisans ve doktora gibi

¹⁵Mian Anas Türkiye de yaşayan bir Pakistanlı ve İstanbul'da Taksim'de Karaçi Darbar ve Delhi Darbar olmak üzere iki Pakistan Lokatasına sahiptir.

farklı düzeylerde bir dizi farklı burs vermektedir. Şu anda Pakistan Afgan vatandaşlarına 3000 burs vermektedir. Bunun dışında Afganistan, Benin, Burkina Faso, Çad, Komorlar, Gine, Gine-Bissau, Mali, Mozambik, Nijer, Sierra Leone, Somali, Gambiya, Togo ve Uganda gibi İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT)'nin bu en az gelişmiş ülkelere de Lisans, Yüksek Lisans ve doktora programları için burslar da sunulmaktadır. Başka bir program kapsamında, Pakistan Hükümeti, Bangladeş, Kiribati, Lesotho, Malavi, Mozambik, Ruanda, Sierra Leone, Solomon Adaları, Tuvalu, Uganda, Tanzanya, Vanuatu ve Zambiya gibi en az gelişmiş ülkelere gelen öğrencilere burs sunmaktadır. Macar vatandaşları ve Küçük Ada Gelişmekte Olan Devletler (Small Island Developing States, SIDS) öğrenciler için burslar yukarıda belirtilen programlardan ayrıdır.

Türkiye ile ilgili olduğu sürece, okuyan ya da eğitimini bitiren birçok öğrenci vardır. Maalesef öğrencilerin kesin sayısı bilinmemektedir. Ancak, Pakistan Büyükelçiliği Uluslararası Çalışma Grubu'nun bulunduğu Pakistan Büyükelçiliği Okulu, (Pakistan Embassy International Study Group, PEISG)'de bir dizi Türk öğrencisi bulunmaktadır. PEISG, kaliteli eğitim veren ve birçok ülkede şubeleri bulunan en eski ve iyi tanınan İngiliz okularından biridir. Okul müdürü Ghalib Raza Gillani'ye¹⁶ göre,

“Çalışma grubunun Tahran, Kahire, Türkiye, Endonezya ve Orta Doğu'daki birçok ülkede şubeleri bulunmaktadır. Ayrıca Çin'de “Pakistan Büyükelçiliği Koleji” adında Pekin'de bir üniversitemiz de var.”

Okulda çok kültürlü bir ortamda, 15 farklı milletten özel ve deneyimli öğretim kadrosuyla çalışan bir ekip vardır. PEISG, Cambridge Üniversitesi ile bağlantılıdır ve birinci sınıftan A-levels'e kadar sınavlar yapmak için tanınmış bir merkezdir. Ankara'da, okul, Eylül 1963'ünde Pakistan Büyükelçiliği'nin himayesi altında kuruldu. O zaman

¹⁶ Syed Ghalib Raza Gillani, kıdemli bir profesyonel eğitimci ve yılların tecrübesine sahip. 2014'ten bu yana Ankara'da Pakistan Büyükelçiliği Uluslararası Çalışma Grubu'nun Müdürü olarak görev yapmaktadır. Ayrıca diğer ülkelerde de PEISG şubelerinde hizmet vermiş ve Pakistan'da Army Public School'da eğitimci olarak görev yapmıştır.

okulda 15 Pakistanlı öğrenci ve sadece 1. Sınıf vardı. O zamandan beri okul, uluslararası bir kurum haline geldi ve okul öncesi eğitimden sınıf 12'ye kadar ve 57'den fazla ülkeden yaklaşık 280 öğrenciye kaliteli eğitim vermiş. Öğrenciler, Urduca içerdiği için kursları aracılığıyla doğrudan ve Pakistanlı hocalar ve sınıf arkadaşları aracılığıyla dolaylı olarak Pakistan hakkında bilgi edinirler. Müdürün dediği gibi,

“Pakistan’ı müfredat aracılığıyla öğreniyorlar ve aynı zamanda hayatlarında sergiledikleri öğretmen ve arkadaşlarından da etkileniyorlar.”

M) Üniversiteler arası İşbirliği:

Tıpkı akademik değişimler gibi, üniversiteler arasındaki işbirliği de kültürel diplomasi açısından önemlidir. Bu kültürel diplomasinin önemli bir şeklidir ve görüşmeci Khurram Shahzad’ın¹⁷ dediği gibi,

“Dünyanın önde gelen her üniversitesi akademik hayatta işbirliğini geliştirmek için uluslararasılaşmaya odaklanıyor. İkincisi, öğrenci ve öğretmen değişimi, birbirlerini gerçek anlamda anlayabilmek için en iyi fırsatı sunar. Akademik işbirliği ortak araştırma girişimini tetiklemekte ve çeşitli bilimsel alanlarda ve kültürler arası anlayışta yeni ufuklar açmaktadır. Öğrencilerin ve öğretmenlerin değişimi, çeşitli yanlış anlaşılmaları ortadan kaldırır ve bir toplum ya da bir konu hakkındaki gerçek imajı ortaya çıkarmaya yardımcı olur. Beşinci nesil savaşın dönemi olduğu için, karşı propaganda kampanyaları yoluyla ele alınması gereken konular, milletler ve toplumlar hakkındaki bu izlenimler yaratıldı.”

Her sene, iki hükümet tarafından aralarındaki işbirliğini arttırmak için imzalanan ikili protokoller vardır, Üniversiteler bunların bir parçasıdır. Ancak, elçiliğin üçüncü

¹⁷ Khurram Shehzad, 2011'den beri Pencil Üniversitesi'nde Halkla İlişkiler Görevlisi olarak çalışmaktadır. Halen Pencil Üniversitesi İletişim Çalışmaları Enstitüsü'nde doktora yapmaktadır. Aynı okuldan İletişim Çalışmaları alanında yüksek lisans yaptı. Halkla İlişkiler, Yazılı Basın ve Elektronik Medya alanlarında 13 yıllık mesleki tecrübeye sahiptir.

sekreteri gazetelerde çok fazla şey olduğunu ancak pratik düzeyde hiçbir şeyin olmadığını söyledi. Aynı düşünceler bu konuda görüşülen kişi Khurram Shehzad tarafından şöyle ifade edildi:

“Üniversiteler ile sunulan burslar arasında çeşitli Mutabakat Muhtırası imzalanmış olsa da, bu çabalar bile tamamen kullanılmamaktadır. Dolayısıyla, mevcut ve sağlanmış olan fırsatlar bile tamamen tükenmiş değildir. Bu nedenle, öncelikle, tüm bu çabaların doğru şekilde kullanılmasına ihtiyaç vardır. İkincisi, gelecekteki talepleri göz önünde bulundurarak bu konuda yeni stratejiler ve fırsatlar geliştirmeye ihtiyaç vardır.”

Ayrıca Khurram Shahzad, Pakistan hükümetinin ve Ankara'daki Pakistan büyükelçiliğinin bu konuda pratik adımlar atmasını talep etti.

N) Dil Programları:

Dil kültürel diplomasının ana ve en önemli formlarından biridir. Pakistan'ın ana dil olarak konuşulan dizenelerce dili vardır. Urduca ve İngilizce resmi diller olsa da, Pencabice, Paştoca, Sindhice ve Saraikice gibi bölgesel dillerin her birinde Pakistan'da 10 milyondan fazla bu dilleri konuşan vardır. Diğer başlıca bölgesel diller arasında Baloçice, Keşmirce, Hindkoca, Brahuice, Şinaca, Baltice, Khovarca, Dhatkice, Marvarice, Wakhice ve Buruşaskice bulunmaktadır. Toplamda, Pakistan'da 74 yaşayan dil vardır; ancak, lehçeler 300 kadardır. Pakistan dillerinin neredeyse tamamı Hint-Avrupa dil ailesinin Hint-İranlı grubuna aittir. Çoğu kişi Urduca'nın Türk dilinin soyundan geldiğine inanmaktadır ama bu yanlıştır. İki dil arasındaki tek benzerlik, Arapça ve Farsça'nın ödünç aldığı ortak kelime dağarcığından kaynaklanmaktadır.

Kültürel diplomaside dil, iki halkın birbirlerini daha verimli anlamasını rolünü oynar. Eğer biri diğerinin dilini biliyorsa, diğerinin duygularını nasıl hissettiğini ve

ifade ettiğini anlamak daha kolaydır. Her şeyden önce, dil, belirli bir toplumun kültürünü ve yaşam tarzını çok daha iyi bir şekilde tanımlar. Bu konuda görüşülen kişi Umair Saeed Khan'a¹⁸ göre,

“Urduca, iki ülkenin kamu diplomasisinde önemli bir rol oynuyor. Bir Türk firmasında kamu diplomasi projesinin bir parçası olarak, hemen hemen iki yıldır projenin katılımcılarına Urduca dili dersi veriyorum ve katılımcılar artık Urdu dilini anlayabiliyor, konuşabiliyor ve yazabiliyorlar. Bu, ana problemleri ve kavramları daha iyi bir şekilde anlamalarına ve ayrıca yerel toplulukla kolaylıkla etkileşime girmelerine yardımcı olur.”

Şu anda Ankara Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi ve Konya Selçuk Üniversitesinde Urduca bölümleri bulunmaktadır. Elçiliğin sağladığı bilgiye göre, Türkiye’de Urduca öğretimi ilk olarak daha sonra İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi olan Daru’l-Funûn’da ünlü bir Hint milliyetçisi olan Abduljabbar Khairi tarafından başlatılmıştır. Ancak, Ankara Üniversitesi Urdu Bölümü 1960 yılında Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi’nde kurulmuştur. Şu anda, 100’den fazla öğrenci Urduca bölümlerinde Lisans, Yüksek Lisans ve Doktora dereceleri yapmaktadırlar. Selçuk Üniversitesinde Urduca Bölümü 1985 yılında kurulmuş olup Urdu dili ve edebiyatı ile ilgili öğretim ve araştırma için önemli bir platform olmuştur. Ayrıca, İstanbul ve Ankara üniversitelerinde, Urdu dili ve edebiyatı ile Pakistan Çalışmaları öğretimine daha fazla ivme kazandıran özel sandalyeler de bulunmaktadır. Abdul Akbar’a göre:

“Ankara Üniversitesi’nin Urduca bölümünde bir dizi tanınmış akademisyenin görevlerini yerine getirdiği Pakistan Kürsüsü vardır. Bu kürsü ayrıca Urduca öğretir ve Urdu dili konusunda doktora düzeyinde

¹⁸ Umair Saeed Khan, Türkiye ve Güney Asya bölgesine odaklanan, kamu diplomasisi ve uluslararası ilişkiler ile ilgili konularda çalışan bir medya ve iletişim uzmanıdır. 2016 yılından bu yana Ankara Üniversitesi’nde Türk öğrencilerine gönüllü olarak ve TUGVA’nın bölgesel uzmanlarına Urduca dil derslerini veriyor. Ankara Üniversitesi’nden Halkla İlişkiler ve Tanıtım alanında yüksek lisans derecesi aldı.

araştırmalara yardımcı olur. Koltuktaki son kişi Dr. Mushtaq'tı, ondan sonra koltuk boştur. Pakistan hükümetinin bunu ilan etmesine ve seçim sürecinin devam etmesine rağmen, prosedür çok daha uzun sürdü ve çok gecikti.”

2012 yılında, Uluslararası Eğitim Danışmanlığı ve Edebi Urduca Gazetesi İrtibat ile işbirliğinde İstanbul Üniversitesi tarafından “Geçmişin Işığında Geleceğe: Pakistan-Türkiye İlişkileri” adlı Urduca’da bir deneme yarışması düzenlenmiştir. Türkiye’de Urduca 1915 yılında öğretilmeye başlandığından 2015 yılı 100. yıldönümünü olarak belirlendi. Türkiye’de Urduca Eğitiminin 100 Yılı’ kutlamalarının bir parçası olarak, İstanbul Üniversitesi, İstanbul Büyükşehir Belediyesi işbirliğiyle, 12-14 Ekim 2015’te “Türkiye ve Güney Asya Müslümanları: Geçmişten Günümüze Yeni Perspektifler” başlıklı bir Uluslararası Sempozyum düzenledi. Sempozyuma, Pakistan, Hindistan, ABD, İngiltere, Norveç, Türkiye, İsveç ve dünyanın diğer bölgelerinden 100’den fazla ünlü Urduca bilim adamı ve edebiyatçı katılmıştır. Makaleler daha sonra bir kitapta yayınlandı. 100. yıldönümünü kutlamak için Pakistan Hükümeti, 12 Ekim 2015’te Sempozyum tarihlerine denk gelen bir hatıra pulu yayınladı. Benzer şekilde, Pakistan Büyükelçiliği, Ankara Üniversitesi Urdu Bölümü ile işbirliği içinde bir edebi etkinlik de düzenledi. Burada da Urduca araştırmacılar çeşitli Türk Üniversitelerinde Urduca çalışmalarının son 100 yıldaki evrimini vurgulayan makaleler sundular.

Bu konuda hatırlanacak bir isim, İstanbul Üniversitesi Urdu Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanı Dr. Halil Toker’tir. 30 yılı aşkın bir süredir devam eden kariyerinde Prof. Halil Toker, 50’den fazla kitap ve 200’ün üzerinde araştırma makalesine katkıda bulunmuştur. Bunların birçoğu Urduca’daydı ve bunlardan bir kısmı Urduca’dan Türkçe’ye ve Türkçe’den Urduca’ya çevrilmiştir. Aynı zamanda İkbâl’in birkaç çalışmasını da Türkçe’ye çevirdi. Halil Toker Türkiye’de Urdu dili ve edebiyatının tanıtımı ve Pakistan-Türkiye kültürel işbirliğinin güçlendirilmesi yönündeki

hizmetlerinden ötürü, 23 Mart 2017'de İslamabad'da Aiwan-e-Sadr'da Pakistan Devlet Başkanı tarafından Sitara e Imtiaz'a layık görülmüştür.

Urduca'yı tanıtmak için Yunus Emre, British Council ve diğerlerine benzeyen bir devlet kurumu yoktur. TÜGVA (Türkiye Gençlik Vakfı) gibi bazı Türk STK'ları bunun üzerinde çalışmakta ve Urduca dilini Pakistan'a bölgesel uzman olarak gönderilecek uzmanlara öğretmektedir. Ancak dünya çapında Urduca tanıtımı için bir kurum oluşturma ihtiyacı göz ardı edilemez.

O) Fakülte ve Öğrenci Değişim:

Akademik değişimler Pakistan'ın kazanabileceği başka bir kültürel diplomasi şeklidir. Bu konuda görüşülen kişi olarak, Dr. Bushra Hameed ur Rehman¹⁹ şöyle dedi:

“Bence bu dünyada teknoloji bizi zaman ve mekân engellerini aşmamıza olanak sağlasa da, insanlara sadece yüzeysel düzeyde değil, aynı zamanda daha derin seviyelerde de temas kurmaları için büyük bir ihtiyaç vardır. Akademik değişimler bu amaca hizmet eder ve insanların ziyaret ettikleri sadece ülkeleri anlama şansına sahip olmadıkları gibi, geldikleri ülkenin bakış açılarını sunma şansı da vardır.”

Dr. Bushra Hameed ur Rahman, 11 Eylül'den sonra Pakistan'ın imajının çok kötü olduğunu düşünüyordu. Değişim programları, Pakistanlıların olumsuz imajlarını kaldırmak için yardımcı olmaktadır. Sadece bu değil, akademik değişimler birbirlerinin bakış açılarını karşılıklı olarak anlamalarına ve yeni fikirler geliştirmelerine de yardımcı olmaktadır. Dediği gibi,

“Değişim, “öteki”nin gerçekten “öteki” olmadığını anlamamda bana yardımcı

¹⁹ Bushra Hameed ur Rahman, Pencap Üniversitesi İletişim Çalışmaları Enstitüsü'nde profesördür. 1998 yılına kadar enstitüye hizmet vermiştir ve çeşitli kurumlarda öğretim görevlisi olarak görev yapmıştır. İslam ve Uluslararası Kitle İletişim Araştırmaları Derneği (Islam and Media Group of International Association of Mass Communication Research, IAMCR) Medya Grubu Başkan Yardımcılığı görevini sürdürmekte ve birçok araştırma çalışması yapmıştır. Ayrıca, “Medya Çalışmaları Dergisi” (Journal of Media Studies, JMS), Pencap Üniversitesi İletişim Çalışmaları Enstitüsü Araştırma Dergisi'nin editörüdür.

oldu. Ben anladım ki o farklı biri benim gibidir ve 'bütün' içinde yalnızca bir 'başka'dir. İnsanlar başka kültürlere tanıdıklarında ve kendi kültürleri hakkında konuştuklarında, mutlu olurlar. Birbirimiz hakkında sürekli bir konuşma var. Bir şey burada nasıl yapılır ve kendi ülkesinde nasıl yapılır. İnsanlar yiyecekleri, çarşıları, sosyal törenleri, toplumsal cinsiyet ilişkileri, sanat, tarih vb'den bahsederler. Bu şekilde konuşmalarını ilginç ve anlamlı kılarlar. Sadece bu değil, birbirleriyle daha derin ilişkiler kurmaya yardımcı olan hediye ve hediyelik eşya alışverişi de vardır.”

Ona göre, Pakistan Hükümeti bu tür programları teşvik etmek için çok bilinçli ve uyumlu çabalar sarfetmeli. Halklar arası iletişim, en üstte diplomatik toplantılardan her zaman daha kalıcıdır. Bu programları tanıtmak için ve daha sürdürülebilir hale getirmek için özel sektör de alınabilir. Ona göre, akademik değişim programlarının sayısını artırmak kaçınılmaz bir ihtiyaçtır. Onlardan gelecekteki yatırımlar olarak söz etmektedir. Dediği gibi,

“Bu tür akademik değişimler, gelecekte verimli bir ilişki için bir yol açacak doğru yatırımdır. Böyle değişimler daha sık olmalı, aynı zamanda daha fazla insan olması gerektiğini düşünüyorum. Farklı ülkelerin hükümetleri bölgelerinden başlayarak ve diğer kıtalara uzanan değişim programlarına daha fazla yatırım yapılmalıdır.”

P) Sanatçı Değişimi:

Sanatçı değişimi de akademik değişimin gibi önemli bir rol oynar. Hatta kamuoyu için daha cazip olduğundan akademik değişimlerden bile daha etkili olabilir. Bunların önemi ve ilgili faaliyetler, tartışmanın sanat bölümünde görülebilir.

Q) Edebiyat ve Çeviri:

Pakistan edebiyatı, Pakistan'ın 1947'de ulus devlet statüsü kazanmasından sonra, Güney Asya'nın edebi geleneklerinden çıkarak yavaş yavaş tanımlanmaya başlayan ayrı

bir literatürdür (Kamran, 2004, s. 1). Britanya Hindistan'ın Urduca ve İngilizce edebiyatının ortak geleneği, yeni devlet tarafından miras alındı. Bir dönem boyunca, Pakistan'a özgü bir literatür, Urduca, İngilizce, Pencapça, Seraikice, Baloçice, Puştoca ve Sindhice'nin de dahil olmak üzere tüm büyük Pakistan dillerinde ortaya çıkmıştır (Hashmi, 1989, s. 2). Birçok şair, Farsça'da da yazmaktadırlar.

Pakistan edebiyatı dünyanın diğer birçok diline de çevrilmektedir. Ancak, Türkiye'de, Urduca veya başka bir bölgesel dilden Türkçe'ye çevrilen fazla bir şey yoktur. Muhammed İkbal bir istisnadır. Pakistan ulusal şairi kitaplarının hemen hepsi farklı çevirmenler tarafından çevrildi ve zaman zaman yayınlandı. Abdul Akbar'ın dediği gibi,

“İkbal Türkiye’de çok popüler bir kişi olduğundan, şiir ve nesir yazılarının tümü Türkçeye çevrilmiştir. Ondan sonra Mevlana Maudoodi de bir örnektir. Burada politik felsefesinden etkilenen büyük bir takipçiye sahip olduğu için bütün kitapları tercüme edilmiştir. Tercüme hem Pakistanlılar hem de Türk halkı tarafından yapıldı.”

İkbal'in kitapları dışında, başka kitaplar da tercüme edilmiştir. Furqan Hameed, Dr. Halil Toker ve Masood Akhtar Şeyh, çeviri yapan isimlerden bazılarıdır. Görüşölrn kişi Dr. Furqan Hameed²⁰ dedi ki,

“Üç kitabın çevirisini tamamladım. Kısa hikayeleri tercüme etmeye başladım. Ata ul Haq Qasmi'nin “Güler misin Ağlar mısın?” Diye kısa hikayelerini tercüme ettim ve Urduca-Türkçe ve Türkçe-Urduca sözlüğünü derleyen tek Pakistanlıyım. Daha önce sözlükler vardı ama onlar ya

20 Furqan Hameed, çevirmen, köşe yazarı, gazeteci, çok sayıda kitabın yazarı ve derleyicisidir. Ayrıca yalnız Türkçe-Urduca ve Urduca-Türkçe sözlük yazmıştır. Şimdiye kadar Urduca'dan Türkçe'ye 3 kitap çevirmiş ve ayrıca resmi ziyaretlerde tercüman olarak da çalışmış. Urduca'da yüksek lisans derecesine ve bugüne kadar Türkçe dilinde doktora derecesine sahip tek Pakistanlıdır. Ayrıca Ankara Üniversitesinde Urduca dil dersleri vermektedir. 1983 yılından bu yana profesyonel düzeyde Türkçe ile çalışmakta ve şu anda TRT Urduca Türk Radyo ve Televizyon servisinin başkanıdır.

Urduca-Türkçe idi ya da Türkçe-Urduca idi. Ben de bunları bir yerde derledim. Türklerin okumasını kolaylaştırmak için Urduca Roman harflerinde de yazdım. Sözlüğün Açılış törenlerinde, o dönem başkanları, Pakistan'dan Asif Ali Zardari ve Türkiye'den Abdullah Gül katıldılar. Bunun dışında ben Türkiye hakkında her hafta Urduca gazetesi Jang'a "Yaar e Man Turkey" ismiyle bir köşe yazarım."

Masood Akhtar Sheikh, geçmiş 49 yıldan bu yana Pakistan ile Türkiye arasında kültürel köprü olarak çalışmaktadır. Urduca'dan Türkçe'ye çeviri yapmaktan ziyade Türkçeden Urduca'ya çeviri çalışmaları yapmıştır ve Urduca'dan Türkçeye tercüme ettiği "Modern Pakistan Edebiyatı" adlı sadece bir kitaba sahiptir. Türk dilinde yazılmış kitap, hem ulusal hem de bölgesel olarak çağdaş Pakistanlı yazar ve şairlerin kısa öykü ve şiirlerinden oluşan bir seçkitir. Şu anda Pakistan'da kullanılan atasözleri ve deyimler ve Türk dilinde paralellikler hakkında başka bir kitap üzerinde çalışmaktadır. Kitabın başlığı "My Love Turkey - Aşkım Türkiye" olacaktır. Görüldüğü gibi, Urduca'dan Türkçe'ye çevirilmiş edebiyat alanında çok az çalışmalar vardır. Abdul Akbar'e göre,

"Pakistan edebiyatını destekleyebilecek tüm klasik kitapların tercüme edilmesini istiyoruz. Ama bu konuda yapılan çok az çalışma var."

Pakistan Büyükelçiliği aynı zamanda 2016 yılından beri her yıl Cinnah Genç Yazarlar Ödülü başlıklı deneme yazımı için bir ödül yarışması düzenlemektedir. Pakistan'ın Kurucusu, Quaid-i-Azam Muhammed Ali Cinnah'ın adını taşıyan ödül, Milli Eğitim Bakanlığı ile işbirliği içinde düzenlenen Pakistan Büyükelçiliği'nin bir girişimidir. Türkiye genelindeki tüm lise öğrencileri için yarışma duyurulmuştur. Prestijli ödülün ilk teması "Pakistan-Türkiye İlişkileri: Bir Tarihsel Perspektif", 2. yarışması ise "Pakistan-Türkiye Kardeşlik ve Son Gelişmeler" iken, 3. ve en son tema "Tarih ve Turizm buluştuğu Kardeş ülke Pakistan" oldu. Pakistan edebiyatıyla ilgili

diğer faaliyetler, Ankara, İstanbul ve Selçuk üniversiteleri olmak üzere üç üniversitenin Urdu Departmanları tarafından özel olarak yapılmaktadır. Bunlara seminerler, konferanslar, kongreler, şiir ve deneme yarışmaları ve Muhammad Iqbal ve Ahmad Nadeem Qasmi gibi Pakistan şairlerinin anısına edebi etkinlikler dahildir.

R) Kütüphanelerin Kurulması:

Kültürel diplomasideki kütüphaneler, bir ülkenin sakinlerini diğer ülkenin kitaplarıyla birlikte sağladıkça rollerini oynarlar. Kitaplar, kültürlerin ve toplumların yaşamlarına bir bakış açısı sağlar. Herhangi bir kültürün dilini, geleneklerini, normlarını ve yaşam tarzlarını ayrıntılı olarak kitaplar aracılığıyla öğrenilir. Sadece bir toplumun çağdaş kültürünü değil, geçmişte yaşamın nasıl olduğunu ve o bölgede nasıl bir gelecekte olabileceğini yansıtırlar. Kütüphaneler, insanların farklı konularda kitap hazinelerini tek bir yerde bulabilecekleri mekanlardır. Görüşülen kişi Nasim Niazi'e²¹ göre,

“Herhangi bir eski kültür hakkında bilgi edinmek istediğimizde, belirli bir dönemin resmini sundukları için o dönemin alimler tarafından yazılan kitapları okumalıyız. Benzer şekilde, insanların kitaplarımız dahil farklı araçlar kullanarak kültürümüz hakkında bilgi edinmesine yardımcı olabiliriz. Bu kitapların başkaları için korunması gerekiyor. Ve onlar için en iyi yer okuyucuların ziyaret ettiği kütüphanelerdir. Yani, kütüphaneler kültürü teşvik etmek için önemlidir.”

Pakistan'ın Urduca tanıtımı için herhangi bir dil merkezi olmadığı için, Türkiye'de böyle bir Pakistan kütüphanesi bulunmamaktadır. Ancak elçilikte küçük bir kütüphane vardır, ama kitaplar halka açık değildir. Yabancı topraklarda kütüphanelerin önemini vurgulayan Niazi dedi ki,

²¹ Naseem Niazi, Pakistan'ın Pencap eyaletindeki Sahiwal kentindeki Jinnah Kütüphanesinde Kıdemli Kütüphanecidir. Kütüphane Bilimleri alanında yüksek lisans derecesi almış.

“Yabancı topraklar üzerinde kütüphanelerin açılması, Pakistan’ın kültürünü tanıtmak için bir fırsat verecektir. Pakistan kütüphaneleri, okuyucuların ana akım medya tarafından çarpıtılmış olan ülkenin gerçek resmini almalarına yardımcı olacak.”

Ancak Pakistan hükümeti, Türkiye ile kütüphaneler arası ilişkiler geliştirmeye isteklidir. Aslında, her iki ülkenin ulusal kütüphaneleri arasında bir sözleşme veya Mutabakat Zaptı imzalanmıştır. Mutabakat Zaptı, kütüphanelerin kurulmasında, kütüphanecilerin eğitilmesinde ve materyal paylaşımında karşılıklı işbirliğiyle ilgilidir. Abdul Akbar’a göre,

“Bu memorandumun bir parçası olarak, 2017 yılında Ulusal Milli Kütüphane’de bir Türk köşesi kuruldu. Şimdi Milli Kütüphanemizi, Türkiye’ye gelmek için malzeme ve temsilcilerini bir araya getirmeyi ve böylece Türk Milli Kütüphanesi’nde Pakistan köşesini kurmayı bekliyoruz. Bunun için bir anlaşma vardır ama Pakistan’da yapılması gerekenleri bekliyoruz. Yakında, Türkiye Milli Kütüphanesi’nde bir Pakistan köşesi olacak.”

Büyükelçilik aynı zamanda Türk üniversitelerinin Urduca bölümlerine zaman zaman ilgili materyaller de vermektedir. 2015 yılında, o zamanki büyükelçi Sayın Sohail Mehmood, Urduca kütüphanesi için 50’den fazla kitap sundu. Kitaplar, Pakistan’ın Jumhoori Yayın ve Ulusal Kitap Vakfı (National Book Foundation, NBF) tarafından sağlandı. Benzer şekilde, 2016 yılında, öğrenciler ve araştırmacılar tarafından referans malzeme olarak kullanılmak üzere Urduca Bolumun Başkanlığı’na 100’den fazla kitap dağıtılmıştır. Kitaplar, tarih, Urduca şiiri, Urduca nesiri, biyografi, edebi eleştiri, genel bilgi ve seçilmiş Türk edebiyat eserlerinin Urduca tercümeleleri gibi çok çeşitli konuları kapsamıştır.

S) Haber ve Kùltür Programları:

Yayınçılık, Pakistan'ın kültürel diplomasisindeki rolünü iki şekilde oynayabilir. Medyada Yayınlama ya da televizyonda dublajlı veya altyazılı dizilerle. Yerel medyanın yayınlama alanıyla ilgili olarak, Pakistan büyükelçiliği medyayı düzenlediği etkinliklerin yayınlama için çağırmaktadır. Elektronik medya da farklı konularda belgeseller yayınlamaktadır. Büyükelçilik blogunun içerik analizine göre, videolar Pakistan yiyecekleri, müzisyenler ve yerler üzerinde yapılmıştır. Abdul Akbar'a göre:

“Medyayı her zaman yaptığımız aktivitelere davet ediyoruz, o da her aktiviteye katılıyor ve onunla iyi işbirliği yapıyoruz. Faaliyetlerimize iyi bir yer veriyorlar. TRT Urdu ve TRT Haber, etkinliklerimizi kapsayan ana medya kanallarıdır. Aynı zamanda Pakistanlı öğrencileri stüdyolarına çağırarak ve farklı konularda konuşmalarını sağlamak gibi kendi adına da bazı inisiyatifler alıyorlar. Ya da Pakistan ile ilgili sesli veya görsel rapor yayınlıyorlar. TRT, Pakistan'da bir çok program yaptı mesela “Pakistan'da Yerli Türkler” konulu dört bölümden oluşan bir belgesel vardır. Bunun dışında, kamyon sanatı ve Lahor sınırındaki bayrak töreni, belgesellerin yapıldığı bazı konulardır. Pakistan büyükelçiliği, şu anda üretim aşamasında olan Pakistan hakkında bir belgesel çekilmesi için görevlendirdi ve üretim ekibi Pakistan'ın her köşesine gitti ve onu yakında Türk medyasında yayınlayacağız.”

Dolayısıyla, elektronik medyada, Pakistan'ın kültürel diplomasisinin amaçlarına ulaşmada yardımcı olan Pakistan ve Pakistan kültürünün bir varlığı vardır. Ancak yazılı basında ise senaryo biraz farklıdır. Son 6 yılda, Pakistanlı müziği ve müzisyenler, turizm, Pakistan halkı, gıda, düğün, hayvan, din, festival, edebiyat, dil, şair ve el sanatlarında farklı gazetelerde makaleler yer aldı. Bu konuda görüşülrn kişi Sidra

Roghay'e²² göre,

“Basılı medyada Pakistan hakkında haberler var ama bunların çoğu politik konularla ilgilidir. Kültürel konular veya etkinlik kapsamı çok daha azdır.”

1951 yılında kurulan Türkiye-Pakistan Kültür Derneği, 1953-1989 yılları arasında “Pakistan Postası” adı altında bir dergi yayımladı. Dergi, Pakistan'daki tüm olayları ve iki ülkenin ilişkilerini yansıtıyordu. Pakistan'ın büyükelçiliği, bu derginin eksikliğini hissettiği için bu dergiyi 2010'dan bu yana yeniden yayınlamaya başladı. Bu dergi, büyükelçilik tarafından düzenlenen tüm aktiviteleri, ziyaretleri ve ikili ilişkiler ile ilgili etkinlikleri kapsar.

T) Diziler:

Pakistan'da Türk dizilerin izleyici sayısı Türkiye'deki Pakistan dizilerinin izleyicisi sayısından daha fazladır. Türk dizileri birkaç yıldan beri yayınlanmakta ve yüksek kalitede dublaj yapılmakta, böylece çok fazla seyirci kitlesi elde edilmektedir. Bu diziler büyük televizyon kanallarında yayınlanmaktadır. Ama Türk televizyon kanallarında yayınlanan hiçbir Pakistan dizi yoktur. Ancak, Pakistan dizilere türkçe alt yazıları veren ve onları sosyal medya aracılığıyla yayınlanan bazı kişiler vardır. Onlar Facebook'ta Lolly Telly Turk' adlı bir sayfada mevcuttur. Görüşme yapılan Zeliha Öztürk²³ mulakat'ta şunları söyledi,

“Pakistan dizilerini Türk ahlak yapısına daha uygun buluyorum. Ve de İslami açıdan kendi dizilerimizden bile daha gerçekçi konulara sahipler. Gruplarımızda 8000 üyeye sahibiz. Bu üyelerin çoğu dizilerimizi takip

²² Sidra Roghay, Ankara ve Karaçi merkezli bir gazetecidir. Halen Anadolu Ajansı'nda foto editör olarak çalışmaktadır. Daha önce Geo TV'de yapımcı, Aaj Haber'de kopya editörü, News International'da muhabir ve UNICEF Pakistan'da danışman olarak çalışmış. Karaçi Üniversitesi'nden gazetecilik diplomasına sahiptir.

²³ Zeliha Öztürk, 2015 yılından beri Pakistan Dramaları ve Filmleri'nin tercümanı olup, Pakistan ve Hindistan Dizileri ve Filmlerine Türk altyazılarını verip web sitelerinde yayınlamak üzere çalışan özel bir grup olan Lolly Telly Turk Ceviri ekibinin aktif bir üyesidir.

ediyor. Bugüne kadar toplamda 20 dizi ve film çevirdik. Dizilerde Bashar Momin , Mere zaat zarra e benishan, Zakhm, Khalish, Mere yaar mila de, Shanakht, Dil lagi, Bin roye, Khuda aur Muhabbat, Noor ul ain, Gul e rana, Tum mere kya ho, Hamsafar ve filmlerde Balumahi, Punjab nahi jaungi, Ek thi Marium vardır.”

Filmler ve diziler önce çevrilir, daha sonra dilbilgisi hataları ve anlayışları için kontrol edilir. Daha sonra filmlere eklenir ve sosyal medyaya yüklenir. Bu göreve böyle bir çaba sarf edilmesine rağmen, izleyici sayısı çok sınırlıdır. Bazı telif hakkı sorunları olabilir, ancak doğru kanal üzerinden yapılırsa, sayı artırılabilir. Zeliha Öztürk'ün dediği gibi,

“TV de yayınlanmadığı için büyük bir alana hitap edemiyoruz ama sosyal medya da Facebook üzerinden baya izleyici vardır. Keşke TV de izleyebilsek ve daha çok izleyici kitlesi oluşabilse.”

U) Din:

Din, kültürün en önemli unsurlarından biridir. Din, bir kültürü şekillendiren tek unsur olmazsa da, bir kültürü diğerinden ayırmada güçlü bir rol oynar. Örneğin görüşülen kişi Dr. Ali Akber Al-Azhari'ye²⁴ göre, Pakistan ve Hindistan ortak kökleri paylaşmaktadır. Kültürleri birbirine çok benzer. Halklarının dili, mutfağı, giyinmesi her şey benzer. Teknik olarak, iki ülke birbirine daha yakın olmalıydı. Ama gerçekte, durum böyle değil. Onlar iki ayrı millettir. Ve birçok benzerliğe rağmen onları birbirinden ayıran şey dindir. İslam, Müslümanların hayat tarzını Hindular'dan, din adına bir ülkenin kurulduğu kadar farklı kılar. Dr. Ali Akbar Al-Azhari'ye göre, Pakistan müslüman bir ülke olduğu için tüm Müslüman ülkelerle iyi ilişkileri vardır. Söz konusu

²⁴ Ali Akbar Alazhari şu anda Lahore Garrison Üniversitesi, İslam Araştırmaları Bölümü Dekanıdır. Daha önce, 4 yıl boyunca Lahor Üniversitesi'nde Arapça ve İslami Çalışmalar Bölüm Başkanı olarak görev yaptı. Ayrıca Minhaj Üniversitesi Araştırma Enstitüsü Müdürü ve Urduca Aylık Minhaj ul Kur'an'ın editörlüğünü yaptı. On kitap yazmış ve yüksek lisans ve doktora seviyesindeki tezleri yönetmektedir.

Türkiye olduğunda görülebilir ki Pakistan'ın Türkiye ile daha da güçlü ilişkileri vardır. Bütün Müslüman ülkelerde, Pakistan Türkiye ile en güçlü ve samimi bağlara sahiptir. Aynı dine sahip olduğu için Pakistan'ın Suudi Arabistan ve diğer Arap ülkeleriyle de iyi ilişkileri vardır, ama aynı mezhepte (Hanefi) olduğu için Türkiye'ye daha da yakındır. Dr. Ali Akber Al-Azhari'ye göre,

“Pakistan ve Türkiye arasındaki güçlü ilişkilerin ikinci en büyük nedeni [ilki aynı dine sahip olmasıdır] aynı mezhebe sahip olmasıdır, yani Hanefi mezhebe. Her iki ülkenin halkının çoğunluğu Hanefi'dir. Türklerin% 98'i Hanefi'dir. Türk toplumun Pakistan toplumundan daha fazla uyum ve istikrarlı olmasının nedeni budur. İran bizim komşu İslam ülkemizdir, ancak buradaki insanlar Şii mezheptedirler, namazları ve diğer ritüelleri bizimkilerden farklıdır. Benzer şekilde Arap ülkelerinde de çoğunluğu İmam Şafi ve İmam Ahmed bin Hanbel'i takip ediyor.”

Devlet düzeyinde, her iki ülkeden alimler zaman zaman birbirlerini ziyaret ederler ve birbirlerine sevgi ve saygı mesajı gönderirler. Devlet tarafından resmi bir davete ihtiyaç duymadan birbirlerini ziyaret ederler. Abdul Akbar'ın dediği gibi,

“Qari Sadaqat Ali²⁵ resmen davet edilmedi, ama biz onun ziyaretini kolaylaştırdık. Sultan Ahmet Camii'de tilavat yapmak istedi, biz de onun için bir şeyler ayarladık. Ayrıca davet edildiğinde Diyanet TV'de Kuran'ı okudu. Dost TV de ona canlı yayın vermek istedi ancak yeterli zaman yoktu. Aynı şekilde, Diyanet vakfı ve Türkiye Diyanet İşleri Bakanlığı ile iyi ilişkilerimiz vardır.”

Benzer şekilde Diyanet'ten Türk yetkililer de Pakistan'ı ziyaret ederler. Pakistan'da Uluslararası Milad etkinliği her yıl düzenlenmektedir ve Türkiye Diyanet İşleri Başkanı Mehmet Görmez de 2017'de bu etkinliğe katılmıştı. O etkinlikte açılış konuşmacısıydı.

²⁵ Pakistan'da unlu bir Kaari

Daha sonra da Pakistan'daki Faisal Mescid'e gidip Cuma namazına kıldırdı. Pakistanlı heyetler de devamlı olarak Türkiye'ye gelirler.

V) Spor:

Spor, Pakistan kültürünün önemli bir parçasıdır. Pakistan'da popüler olan birçok oyun olsa da, en popüler olanı kriket'tir. Çim hokeyi, polo ve squash da popülerdir. Kabaddi ve diğer ünlü oyunlar gibi geleneksel sporlar da oynanır. Talal Dar'a göre, sporun büyük bir siyasi önemi vardır. İki ülkeden halkları bir araya getirmede yardımcı olabilir. Düşman ülkeler bile bir masaya getirilebilir. Pakistan ile Hindistan arasında kullanılan bir terim olan ve gerginlik dönemlerinde aralarındaki ilişkilerin iyileştirilmesine yardım eden "Kriket Diplomasisi" ne işaret etti. Dediği gibi,

"Zia ul Haq, bunu Pakistan ve Hindistan arasında gerginlik yaşandığında 1987'de başlattı. Pervez Müşerref bunu 2004 yılında yaptı ve Pakistanlıları ve Hintlileri yakınlaştırdı. Hindistan artık Pakistan'da kriket oynamıyor, bu da iki ülke arasındaki farklılıkları artırıyor ama yine de kriket bağlarını yeniden başlatarak yaklaşabilirler. Sporun siyasetten uzak tutulması gerektiğini söylüyorlar, ancak bunu yapmak imkansızdır. Siyasi gerilim her zaman onun içinde bir rol oynar. Pakistan, Türkiye, İran ve diğer Müslüman ülkelerden gelen birçok sporcunun, Güreş ve Boks müsabakalarında İsrail'le oynamayı reddetmesinin sebebi budur. Son zamanlarda futbol Dünya Kupası'nda spor, İngiltere halklarını Ruslara yaklaştırdı. Kuzey Kore ve Güney Kore, 2018 Kış Olimpiyatları'nda Birleşik Kore olarak oynadı ve böyle bir spor onları daha da yakınlaştırdı.²⁶"

Pakistan ve Türkiye arasında oynanan pek oyun yoktur. Temel neden, her iki ülkede de oynanan oyunlardaki farktır. Pakistan hükümeti bu konuda daha fazla bir şey yapmak istemesine rağmen, oyunlardaki farklılıklar nedeniyle bunu yapamadı. Abdul

²⁶ Zia ul Haq ve Pervez Müşerref Pakistan'ın askeri yöneticileriydi.

Akbar'ın dediği gibi,

“Pehalwani’de (Pakistan Güreşı) bazı yarışmalar yapmayı planlıyorduk. Türk halkının spor kültürümüz hakkında bilgi sahibi olmasına ve bize daha yakınlaşmasına yardımcı olabilirdi. Fakat ilk araştırmayı yaparken, güreş tarzımızın onlarınkinden farklı olduğunu öğrendik. Vücutlarına yağ sürerler ve pantolonları çok sert olan deriden yapılır. Yağları vücutlarına koyarlar, böylece rakip tarafından yakalanmayabilirler. Bunun tam tersine, bizim güreşçilerimiz birbirimizi yakalamak için bedenlere çamur koyarlar. Bu, bu iki ülkenin güreş tarzlarındaki en büyük farktır, bu yüzden bu konuda daha fazla plan yapamadık ve bu fikri ortadan kaldırmak zorunda kaldık.”

Ana sebep, bu ülkelerde popüler olan oyunlardaki farktır. Türkiye’de popüler olan futbol, Pakistan’da kriket kadar olmasa da popülerdir. Pakistan’da popüler olan kriket, Türkiye’de çoğu insan tarafından bilinmemektedir. Ancak, Pakistan ve Türkiye’nin birbirleriyle karşılaştığı başka oyunlar vardır. Talal Dar’a göre,

“Pakistan ve Türkiye, Güreş ve Voleybolda bazen karşılaştılar ancak Tenis, sıklıkla Pakistan ve Türkiye arasında oynanan bir spordur. Çin Taipei, Tenis maçlarını oynamak için Pakistan’ı ziyaret etmeyi reddettiğinde, Pakistan onları İzmir, Türkiye’de ağırladı. Türk oyuncular, geçen yıl İslamabad’daki Uluslararası maçları oynamak için Pakistan’ı ziyaret ederken, Pakistanlı oyuncular da eğitim için Türkiye’ye gitmişler. Birkaç yıl önce Türk üniversiteleri Pakistanlı tenisçilere spor bursları verdiler ve birçok oyuncu Türkiye’ye gitti.”

Ancak Futbol her iki ülkede de popüler olduğu için Pakistan ve Türkiye’yi daha da yakınlaştırmak için kullanılabilir. Talal Dar’a göre,

“Futbol, Pakistan’ı ve Türkiye’yi daha da yaklaştırmak için en iyi şanstır, çünkü Pakistanlılar futbolu da severler, fakat futbol oynamak için yeterli stadyum ve

platformları yoktur. Türkiye dünyanın en iyi futbol takımları arasında yer alıyor ve bu alanda Pakistan'a çok yardımcı olabilir."

Benzer şekilde, elçilikten Bay Abdul Akbar da elçiliğin spor ilişkilerini resmileştirme isteğini vurguladı. Dediği gibi,

"Sporun resmileşmesini istiyoruz. Spor kulüplerimiz Türk spor kulüpleri ile irtibat halinde olmalıdır. Onlarla bir arayüz oluşturmaya hazırız. Sadece birbirleriyle tanıştırabiliriz. Kapasitelerimiz sınırlıdır. Sadece birbirleriyle konuşabiliriz. Futbolda Türkiye çok ileride olduğu için bir çok şey yapılabilir. Böylece onlardan öğrenebiliriz. Benzer şekilde, krikette, Pakistan Türk oyuncularını eğitebilir."

W) Hediyeler:

Muderrisoğlu'na göre, hediyeler uluslararası siyasetin bataklıklarındaki güllerdir (Muderrisoğlu, 2014, s. 269). Hediye alışverişi, arkaik toplumlardan karşılıklı bir anlayışla gelen uzun bir geçmişe sahiptir. Ayrıca, tarih boyunca devletler arasında diplomatik ilişkilerde aracı olarak kullanılmıştır. Uluslararası siyasetin gidişatını değiştirmek için yetkileri olmayabilir, ancak varlığı kesinlikle anlamlıdır (Muderrisoğlu, 2014, s. 275). Hükümetler diğer ülkelerle ilişkileri güçlendirmek için hediyeler sunmaktadır. Diplomatik hediyeler, dokunmuş hasır sepetlerden değerli taşlara kadar tüm şekil ve boyutlarda olabilir. Kültürel olarak, sunulan şey ve sunma tarzı, her ikisi de önemlidir. Görüşülen kişi Shahid Malik'e²⁷ göre,

"Hediyelerde, ulusal kimliğinizin mührü varsa yararlıdır. Böyle sembolik bir öneme sahip olmayan bir hediye, yararlı bir amaca hizmet edemez."

²⁷ Shahid Malik, eski bir BBC sahne yönetmeni ve Daily Pakistan'da bir köşe yazarıdır. Ayrıca İngiliz Yüksek Komisyonunda tercüman olarak da görev yapmaktadır. Halen Beacon House National Üniversitesi ve Pencap Üniversitesi'nde misafir fakülteler arasındadır. Eğitim Etkilerinde Editör ve Yayın Şefliği yaptı. Waqt haberlerinde Haber Dairesi Başkanı olarak görev yaptı. Çeşitli kurumlarda Yardımcı Doçent ve İngiliz Dili Öğretim Görevlisi olarak görev yaptı. Dilbilim ve Edebiyat odak noktaları arasındadır.

Kültürel açıdan zengin bir ülke olan Pakistan'ın hediye olarak sunmak için pek çok şeyi vardır. Bunlar el sanatları, resimler ve hat eserleri içerebilir. Shahid Malik'e göre,

“Gandhara sanatı parçaları, Taxila'dan taş işçiliği, Multan'ın mavi çanak çömlek parçaları ve Sindh, KPK, Beluçistan ve Azad Keşmir'in uzak bölgelerinden benzer hediyeler kültürel diplomasının iyi enstrümanları olabilir. Bilezikler, çanak çömlek, el yapımı nefis eşyalar, resimler ve kaligrafik eserler, önerilen hediyeler arasında yer alıyor.”

Ankara'daki Pakistan Büyükelçiliğinin üçüncü sekreteri Muhammed Adil²⁸'e göre, Türkiye'ye sunulan hediyeler, el sanatları ürünleri ve özellikle kamyon sanatıyla ilgili olanları, içermektedir. Pirinç eşyalar ve diğer el sanatları da sunulmaktadır.

X) Adlandırma:

Bir önceki bölümde, önde gelen liderlerin ve diğer kişilerin isimleri üzerinde yol ve yerlerin adlandırmanın önemi tartışılmıştır. Pakistan'da, yabancı liderlerin isimlerine adlandırılan birçok sokak, kamu binası, cami ve diğer yerler vardır. Benzer şekilde, diğer ülkelerdeki pek çok yer ve sokak Muhammed İkbâl ve Muhammed Ali Cinnah gibi Pakistanlı liderlerin isimleriyle adlandırılmış. Görüşülen kişi Shahid Malik²⁹'in dediği gibi,

“Yabancı liderlerin adına yollar, parklar veya binaların isimlendirilmesi sembolik bir öneme sahip ve karşılıklı bir dostluk duygusunu teşvik eder.”

Söz konusu Türkiye olursa, Ankara'da Pakistan'ın kurucusu Muhammed Ali Cinnah'ın adını taşıyan Cinnah caddesi vardır. Benzer şekilde, Konya'da Muhammed

²⁸ Muhammad Adil Pakistan Büyükelçilikte üçüncü katiptir.

²⁹ Shahid Malik, eski bir BBC sahne yönetmeni ve Daily Pakistan'da bir köşe yazarıdır. Ayrıca İngiliz Yüksek Komisyonunda tercüman olarak da görev yapmaktadır. Halen Beacon House National Üniversitesi ve Pencap Üniversitesi'nde misafir fakülteler arasındadır. Eğitim Etkilerinde Editör ve Yayın Şefliği yaptı. Waqt haberlerinde Haber Dairesi Başkanı olarak görev yaptı. Çeşitli kurumlarda Yardımcı Doçent ve İngiliz Dili Öğretim Görevlisi olarak görev yaptı. Dilbilim ve Edebiyat odak noktaları arasındadır.

İkbal'in adı verildiği bir dizi şey mevcuttur. Abdul Akbar'ın dediği gibi,

“Cinnah Caddesi de kültür temsilciliğinin bir örneğidir. Bunun dışında Konya'da İkbal'in onursal bir mezarı vardır. Bir park ve bir cami de onun ismini almıştır.”

Bunlar Pakistanlı şahsiyetlerden isim alan birkaç şeydir. Pakistan'ın ulusal şairi Muhammed İkbal, Mevlana Rumi'nin sıkı bir takipçisiydi ve onunla ilgili birçok şiir de yazmış. Şiirlerinde Mevlana “Pir e Rumi” ve kendisini “Mureed e Hindi” olarak adlandırır. Ayrıca yazıları, bugünün Müslümanları, özellikle de gençlik için bir rehber olarak görülmektedir, bunun için o Türkiye'de çok ünlüdür.

Araştırma Sorusu 2: Türkiye'deki kültürel diplomaside hangi aktörler ve kurumlar yer almaktadır?

Bu araştırmanın ikinci sorusu Pakistan'ın Türkiye'deki kültürel diplomasiyle ilgilenen aktörler hakkındaydı. Türkiye'de Pakistan kültürünün tanıtımına katılan hem devlet hem de devlet dışı aktörler vardır. Devlet düzeyinde, Pakistan kültürünün tanıtılması görevi Enformasyon, Yayın, Ulusal Tarih ve Edebiyat Mirası Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı ve Pakistan Dış Elçilikleri ve Konsoloslukları tarafından üstlenilmektedir. Devlet dışı düzeyde ise arkadaşlık grupları, kültürel dernekler, Pakistan ve Türk STK'lar ve Türkiye'de okuyan öğrenciler ve çalışan Pakistanlı iş adamları üstlenmektedir.

Devlet Aktörleri:

Daha önce tartışıldığı gibi devlet aktörleri arasında Enformasyon, Yayın, Ulusal Tarih ve Edebiyat Mirası Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı ve Pakistan'ın Dış Elçilik ve Konsoloslukları yer almaktadır. Daha önce, Pakistan kültürünün korunması ve tanıtılması için çalışan ayrı bir bakanlık vardı, Abdul Akbar'ın dediği gibi,

“Pakistan'da bir kültür bakanlığı vardı, ancak 18.iktidarın devrilmesinden

sonra bir değişlikle, kültür eyalet yönetimine devredildi. Daha önce, merkezi yönetimin yanı sıra eyalet yönetimindeydi, ancak Şimdi tamamen eyalet yönetiminin sorumluluğu altındadır. Şimdi Enformasyon, Yayın, Ulusal Tarih ve Edebiyat Mirası Bakanlığı kültürle ilgileniyor. Bu bakanlığın altında alıŐan Paistan Ulusal Sanat Konseyi, Lok Virsa ve diğerleri gibi kurumlar vardır.”

AŞağıdaki satırlarda, devlet aktörlerinin her biri kısaca tartıŐılacaktır.

A) Enformasyon, Yayın, Ulusal Tarih ve Edebiyat Mirası Bakanlığı:

Enformasyon, Yayın, Ulusal Tarih ve Edebiyat Mirası Bakanlığı Pakistan Kabine düzeyinde bir bakanlıktır. Bu bakanlık hkmet bilgilerinin yayınlanmasından sorumludur ve hkmet ile medya ve insanlar arasında bir köprü görevi görmektedir. Ayrıca, Pakistan'ın ülke içindeki ve dışındaki yumuşak, ilerici ve demokratik imajını teşvik etmekte ve yansıtılmaktadır. Enformasyon, Yayın, Ulusal Tarih ve Edebiyat Mirası Bakanlığı, ulusal tarih ve edebi miras blm ve bilgi ve yayın olmak üzere iki ayrı bölüme ayrılır. Kültür, Ulusal Tarih ve Edebiyat Mirası Bölümü tarafından ele alınmaktadır. Bu bakanlığın ulusal tarih ve edebi miras bölümleriyle ilgili müttefik kuruluşları arasında Pakistan Ulusal Sanat Konseyi, Ulusal Halk ve Geleneksel Miras Enstitüsü, Arkeoloji ve Müzeler Bölümü, Ulusal Kitap Vakfı, Pakistan Harfler Akademisi, İkbal Akademisi Pakistan, Quaid-e-Azam Akademisi ve Pakistan Ulusal Kütüphanesi vardır.

B) Dışışleri Bakanlığı:

Dışışleri Bakanlığı veya Pakistan Dış Ofisi de ayrıca Pakistan kültürünün yurtdışında tanıtımını gerçekleŐtirmektedir. Abdul Akbar'ın dediği gibi,

“Pakistan kültürünü tanıtmaya yönelik talimatlar hem Dışışleri Ofisi'nden hem de bilgi bakanlığından geliyor. Kültürel faaliyetlerimizi de ikisine de gönderiyoruz.”

Pakistan Dışışleri Bakanlığı, Pakistan'ın yalnızca olumlu bir imajını oluşturmak için değil aynı zamanda dünya çapında zengin, çeşitli, açık ve hořđorölü bir kÖltür imajını geliştirmek için çok çeşitli hÖkÖmet ve hÖkÖmet dışı aktörlerle etkileşimi artırmak amacıyla bir Kamu Diplomasi bölÖmü kurmuştur. Dışışleri Bakanlığı, görevlerini dünyadaki elçilikleri ve konsoloslukları aracılığıyla tamamlamaktadır.

C) Elçilikler veya Konsolosluklar:

Yurtdışında Pakistan KÖltÖrünü teşvik etmenin asıl sorumluluğu, Pakistan'ın diğer Ölkelerdeki elçilik ve konsolosluklarındadır. Pek ok Ölkede, bu kÖltür ataşesi ile yapılır, ancak Pakistan durumunda TÖrkiye'de bir kÖltür ataşesi yoktur. Abdul Akbar'ın dediği gibi,

“alışma kapsamı çok sınırlı olduğu için burada tam zamanlı bir kÖltür ataşesi yok. Etkinlikler genellikle ayda bir veya iki ayda bir dÖzenlenir, bu nedenle ve finansal kaynaklarımız sınırlı olduğu için tam zamanlı olarak bir ataşesi kiralamak mantıklı değildir.”

Devlet dışı Aktörler:

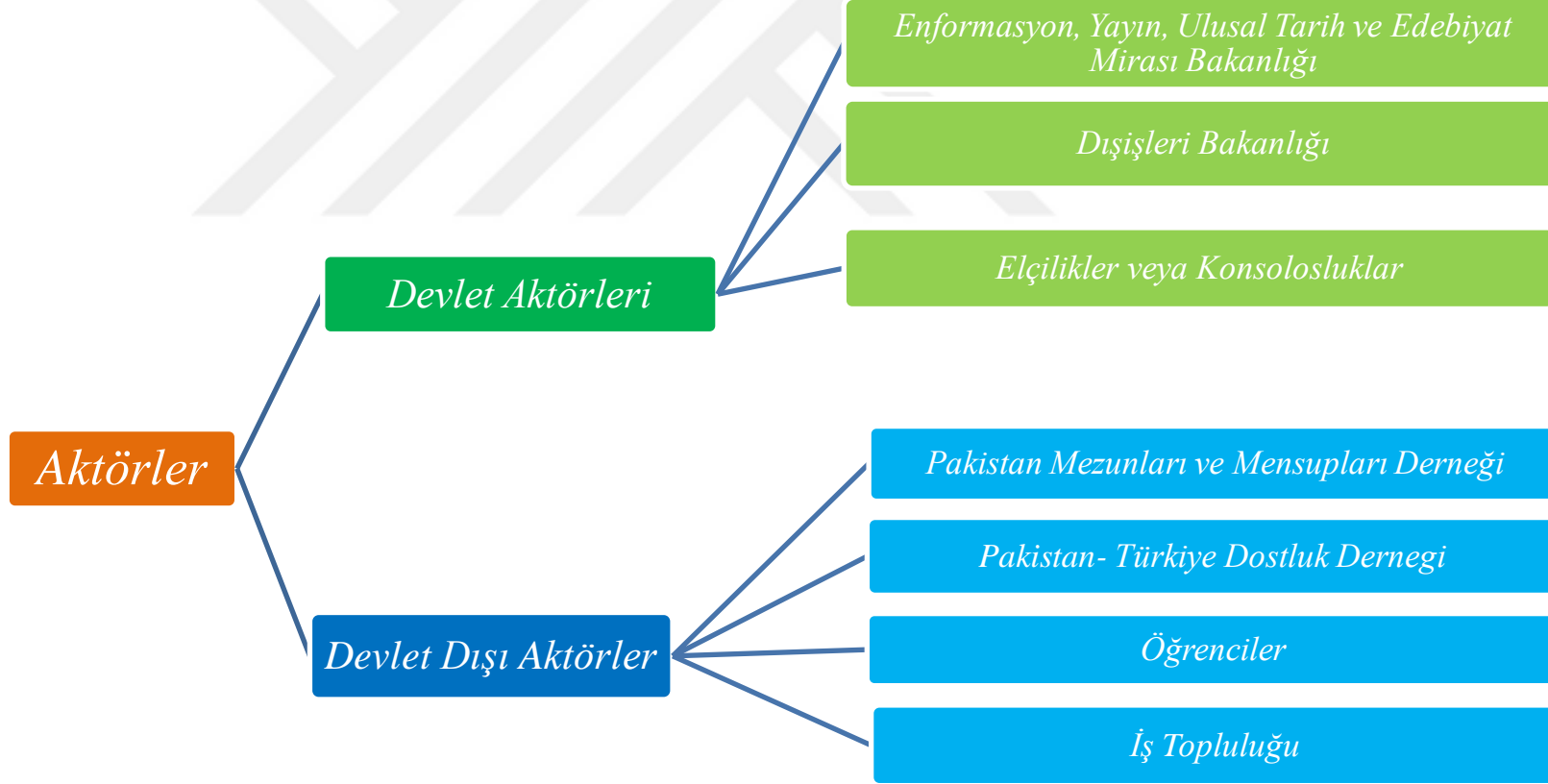
Devlet dışı düzeydeki aktörler arasında dostluk grupları, kÖltürel dernekler, Pakistan ve TÖrk STK'ları, ve TÖrkiye'de okuyan Pakistanlı Öğrencileri ve alışan Pakistanlı iş adamları yer almaktadır. TÖrkiye'de ise bu konuda çalışan çok fazla devlet dışı aktör yoktur. Aşağdaki birkaç STKlar ve gruplar ise biraz çalışmaktadır.

- TÖrkiye-Pakistan Dostluk ve KÖltür Derneği BK
- TÖrkiye-Pakistan Parlamentolararası Dostluk Grubu BK
- Pakistan Mezunları ve Mensupları Derneği (PAMDER)
- Pakistan- TÖrkiye Dostluk Derneği

- Pakistanlı Öğrenciler
- Pakistan'ın İş topluluğu

Şekil 5: Pakistan Kültürel Diplomasiinin Devlet ve Devlet Dışı Aktörler

Şekil 5: Kültürel Diplomasinin Devlet ve Devlet Dışı Aktörleri

Araştırma Sorusu 3: Bu uygulamadaki engeller nelerdir?

Araştırma soru 3 kültürel Diploması'nın pratiğiyle ilgili engellerden bahseder. Görüşülen kişilere göre, Pakistan'ın kültürel diplomasisi alanındaki yavaş ilerlemenin arkasındaki ana neden, demokratik süreçte tutarlılık eksikliğidir. Başka bir deyişle, sıkıyönetim, Pakistan'ın ilerleyişi ile ilgili pek çok şey yapamamasının nedenidir. Ahmed Hammad'a göre,

“Sıkıyönetim veya demokratik istikrarsızlık, Pakistan'daki tüm sorunların köküdür. Ne zaman bir sıkıyönetim varsa, onu uygulayanlar hariç tüm devlet kurumları zayıflar.”

Benzer şekilde, Shahid Malik de bu sözlerle bu görüşleri dile getirdi.

“Demokrasiye giden yolda tutarlı bir ilerleme eksikliği yaşandı. Bozulmalar istikrarsızlığa ve siyasi değerler açısından süreklilik eksikliğine yol açar”.

Shahid Malik, Pakistan kültürünün tanıtımı sırasında karşılaşılan engelleri kültürel diplomasisi ile şöyle sıraladı:

- a. Pakistan'ın imajı ile kalıcı olarak ilişkilendirilen Hindistan merkezli yaklaşım
- b. Demokratik süreçte tutarlılık eksikliği, bu, politikanın belirtilen önceliklerinin yerine getirilmesinde yüksek öngörülemezliğe yol açmaktadır.
- c. Devlet kurumları arasında dış politika öncelikleri konusunda koordinasyon eksikliği; örneğin, dış ofisin rolü silahlı kuvvetlerin düşüncelerinden etkilenir.
- d. Kariyer diplomatları dışındaki personelin atanması/görevlendirilmesi

Hindistan merkezli olmak, Pakistan'ın dış politikada yaptığı tüm politikalarda, onun Hindistan üzerindeki politikaları ve etkilerini akılda tutması gerektiği anlamına gelir. Keşmir anlaşmazlığı ve bölünme sırasındaki katliam bunun ana nedenleridir. Shahid

malik'in dediği gibi:

“Tarihsel nedenlerden ötürü, Hindistan merkezli olduk - pro-aktif politikalarından ziyade her zaman reaktif duruşlara yakalandık.”

Pakistan ve Hint kültürü arasındaki benzerlik bir başka şeydir. Eskiden ismini taşıyan ve Pakistan'dan daha ünlü olan Hindistan tüm dünya pazarını ele geçirdi. Pakistan ve Hindistan'da benzer yiyecekler vardır; ancak bütün dünyada bu mutfak Hint mutfağı diye geçer. Benzer şekilde Hint Sanatı, Hint el sanatları, Hint tasarımları, Hint müziği vb. de Pakistan ve Hindistan ikisinde var olan ancak sadece Hint ismiyle bilinen kavramlardır. Shahid Malik, yine, benzerlikleri şöyle açıklar:

“Hindistan ve Pakistan kültürü fiziksel özellikleri bakımından büyük benzerliklere sahiptir; 1) coğrafya; (hemen hemen aynı kaynaklardan gelen paralel nehir sistemleri dahil olmak üzere); 2) Tarih; (yaklaşık bin yıl boyunca bir arada birlikte yaşamış); 3) Ortak etnik köken; (inancını değiştirip Müslüman olan Hintlilerin yüzdesi, Orta Asya, Orta Doğu ve Arap ülkelerinden, alt kıtaya göç eden Müslüman kökenli insanların oranından önemli ölçüde daha yüksektir); 4) Diller (genel olarak takdir edilenden daha benzerdir. Urduca ve Hintçe'nin, örneğin, ortografik kuralları tamamen farklı olsa da ortak bir sözdizimine ve basit mastarların ortak bir rezervuarına sahiptir; 5) Ortak müzik ve film mirası; 6) İklim”

Shahid Malik'in dediği gibi ülkede demokrasi olsa bile, Pakistan'da politikalar “kuruluş” olarak bilinen silahlı kuvvetlerin düşünülmesinden etkilenir. Dolayısıyla, demokratik ilerleme süreci pürüzsüz değildir ve tüm kurumlar kendileri tarafından iyi görüldüğü şeyleri özgürce yapamaz. Shahid Malik'e göre, bakanlar denetledikleri alanla ilgili çok daha az bilgiye sahiptirler. Bazen daha alakalı olan insanlar göz ardı edilir ve alanla ilgili bilgiye sahip olmayan kişiler görevlendirilir, bu da durumu daha da kötüleştirir. Başka bir sorun, kültürü düzenli olarak teşvik etmeyi amaçlayan spesifik

faaliyetler için fon bulunmamasıdır. Büyükelçiliğin yeterli olmayabilecek sınırlı kaynakları vardır. Benzer şekilde, sadece mevcut olanı teşvik edebilir. Eğer ülkede üretilen hiçbir şey yoksa veya tanıtılacak daha az materyal varsa, elçilik bu konuda hiçbir şey yapamaz.

Araştırma Sorusu 4: Pakistan'ın Türkiye'deki kültürel diplomasisinin uygulamasını geliştirmek için hangi adımlar atılmalıdır?

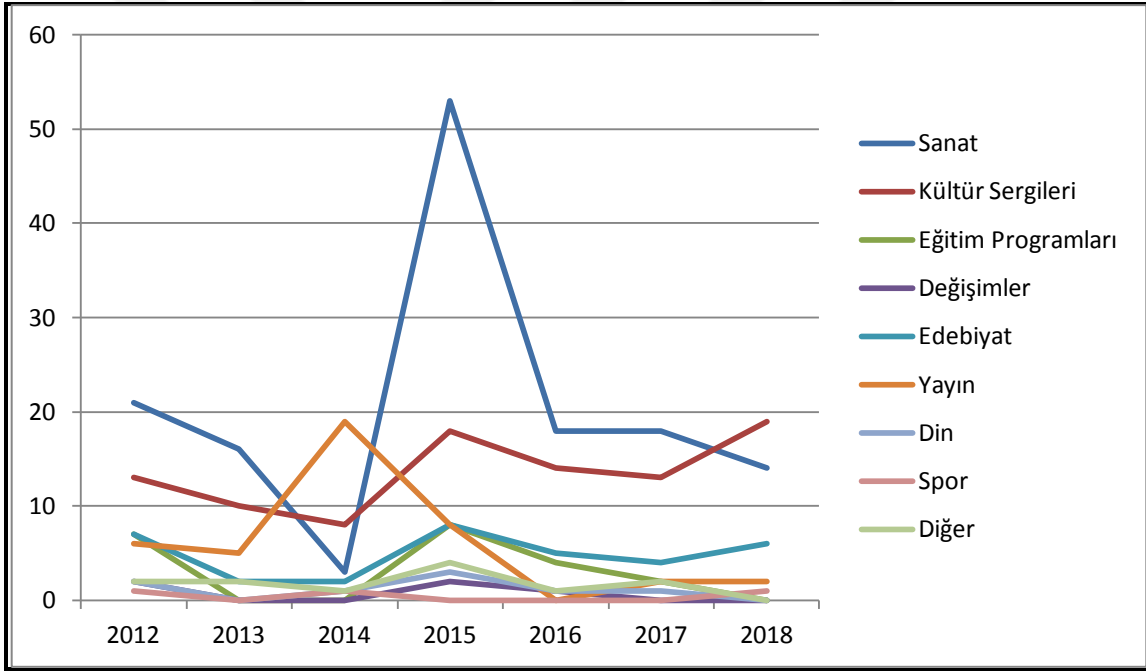
Pakistan'ın kültürel diplomasi uygulamasını geliştirmek için görüşülen kişiler tarafından verilen farklı öneriler aşağıda özetlenmiştir:

- Turistik destinasyonlar çeşitli medya kullanılarak tanıtılmalıdır.
- Khana Farhang e Iran veya Yunus Emre hatlarında Dil veya Kültür Merkezleri açılmalıdır.
- Türk üniversitelerinde dil kursları artırılmalıdır.
- Pakistan kökenli öğrenciler, bazı pedagojik yönelimlerden sonra, gönüllü öğretmenlik yapmak için motive edilebilirler.
- Türk halkına, özellikle öğrencilere Pakistan gazeteleri, dergileri, filmleri ve müziğine erişim izni verilmelidir.
- Chughtai Sanat Ödülü gibi aktiviteler artırılmalıdır.
- Pakistan Büyükelçiliği, çalışmalarını tanıtmak ve sergilemek için kendi sanatçılarının sanatını sergilemelidir.
- Daha fazla öğrenci değişim programı olmalıdır
- Pakistan kültürü hakkında farkındalık yaratmak için elektronik medya daha çok kullanılmalıdır

- Pakistanlı süper hit filmler, Türk sinemasında dublajlı veya altyazılı olarak gösterilmelidir.
- Sanatçılar arasında daha fazla değiş tokuş olmalıdır
- Büyükelçiliğin kültürel programları arttırılmalıdır
- Etkinlikleri kendi başlarına düzenleyen öğrencilere büyükelçilik tarafından sponsorluk verilmelidir.
- Büyükelçilik tarafından bir kütüphane kurulmalı veya en azından bazı Türk milli kütüphanelerinde aktif bir köşe bulunmalıdır.
- Elçilik içi, Pakistan kültürünü daha fazla yansıtmalıdır
- Her yıl fotoğraf sergileri düzenlenmelidir
- Pakistanlı geleneksel kıyafetlerin gösterildiği daha fazla moda şovu olmalıdır
- Dramalar dublajlı olmalı ve yerel televizyon kanallarında yayınlanmalıdır.
- Pakistan üniversiteleri hakkında Türk öğrenciye bilgi verilmelidir.
- Spor açısından daha fazla değiş tokuş yapılmalıdır.
- Türk Gençlerine Hokey öğretmek için Pakistanlı hokey oyuncuları Türkiye'ye gönderilebilir.
- Pakistan'ın Sialkot şehrinde yapılan hokey sopaları, spora tanıtmak için çocuklar ve öğrenciler arasında ücretsiz dağıtılabilir.
- Biraz daha spor müsabakası düzenlenmelidir

Araştırma Sorusu 5: 2012-2017 yılları arasındaki kültürel diplomasi faaliyetlerinin eğilimleri nelerdi?

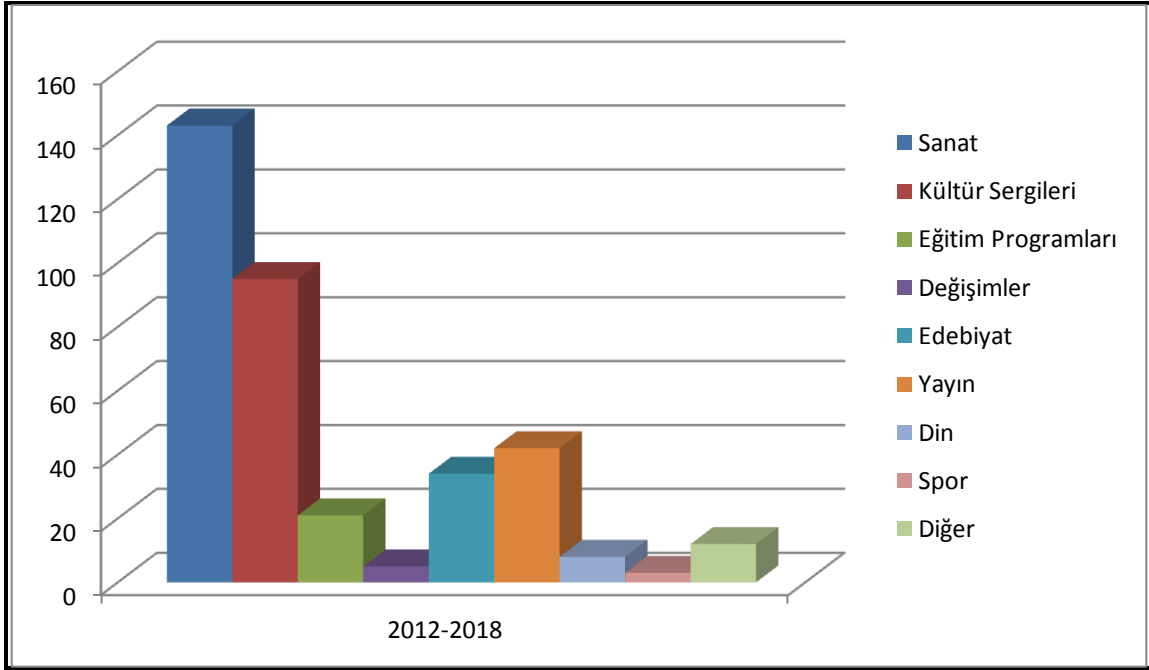
Bu soru içerik analizi yoluyla Pakistan'ın Türkiyedeki kültürel diplomasiyle ilgili yapılan faaliyetleri incelemektedir. Veri Pakistan Büyükelçiliğin blogundan alınmıştır. Toplanan bilgilere göre Pakistan bu konuda çok aktif bir rol oynamamaktadır. Pakistan-Türkiye Yüksek Düzeyli İşbirliği Konseyi 2. Toplantısının Ortak Deklarasyonuna göre, 2013 ve 2014 yıllarının her iki ülkede de kültürel yıl olarak kutlanmasına karar verilmiş, ancak toplanan verilere göre, bu yıllarda faaliyet oranı çok azdır. Ancak bir sonraki yılda, faaliyetlerin sayısı muazzam bir artış göstermiş ve bu yıl içerisinde, şekil 6'da görüldüğü gibi, maksimum faaliyet sayısına ulaşılmıştır.

Şekil 6: 2012-2018 yılları arasında Pakistan tarafından yapılan Kültürel diplomasi biçimlerin

Şekil 7, 2012-2018 yılları arasında Pakistan tarafından Türkiye'de kültürel diplomasi alanında düzenlenen her bir etkinlik sayısını göstermektedir. Müzik, tiyatro, dans, sinema, mimarlık, moda, tasarım ve resim içeren sanatta azamiasayıda etkinlik yapılmıştır. İkincisıradaki etkinlik müzeler, mutfak, fotoğraf ve sergilerden oluşan kültürel sergilerde yapılmıştır. Üçüncü sırada ise, gazete makaleleri ve televizyon

programları dahil medya ile ilgili faaliyetler yer almıştır. Edebiyat ile ilgili bazı etkinlikler de düzenlendi, ancak bu 5 yıl içerisinde eğitim programları, değişim, din, spor, isimlendirme ve hediyelerle ilgili etkinlik sayısı çok azdı. En az etkinlik ise spor alanında yapılmıştır.

Şekil 7: 2012-2018 yılları arasında Pakistan tarafından yapılan Kültürel diplomasi biçimlerinin karşılaştırmalı oranı

Bütün veriler büyükelçilik bloğu aracılığıyla toplandığından, bütün faaliyetlerin kapsamadığı ve bazılarının kaçırıldığı durum olabilir, fakat büyükelçilik personeli ile yapılan görüşmeler bu şekil ve tablolarda gösterilen sonuçları onaylar.

SONUÇ

Küreselleşme ve teknolojik ilerlemenin yanı sıra yeni bir diplomasi kavramı yani kamu diplomasisi ortaya çıkmış ve tüm dünyada pratikte uygulanmaktadır. Bu Nye'nin yumuşak güç kavramının önemli bir parçasıdır. Kamu diplomasisi özel bireyler ve gruplar aracılığıyla geleneksel diplomasiyi güçlendirir ve hükümetlerle ve sivil toplum kuruluşları ve yabancı devletlerin örgütleriyle iletişimi içermektedir. Bu Yabancı izleyicileri anlama, bilgilendirme ve etkileme yoluyla bir devletin ulusal çıkarlarını ilerletmeye hizmet eder. Kültürel diplomasi, kamu diplomasisinin bir alt kısmıdır ve olumlu bir imaj kazanmak ve diğer devletlerle ilişkiler kurmak ve onu güçlendirmek için kültürün katılımını içermektedir. Diplomasi hedeflerine ulaşmak için dünyanın dört bir yanındaki ülkeler kültürel diplomasiyi kullanmaktadır.

11 Eylül'ün sonrasında Pakistan'ın imaj sorusu vardır. Pakistan terörist ülke olarak görülmekte ve Küresel Terörizm Endeksi'nde 5. sırada yer almaktadır. Pakistan'ın kamu diplomasi açısından birçok olumlu şeyi olmasına rağmen, Pakistan'ın dünyadaki marka imajı çok kötüdür. Bu, kısmen Pakistan'ın yumuşak güç ve ulus imajını oluşturmaya nadiren önem verdiği gerçeğinden kaynaklanmaktadır. Pakistan, zengin tarihi ve kültürel mirasına rağmen, dünyanın dikkatini çekemedi. Pakistan hakkındaki olumsuz anlatılara karşı koymanın anahtarı yumuşak güçtür. Pakistan son derece çeşitli ve çekici kültürlerle sahip çok kültürlü bir toplumdur. Pakistan, Gandhara ve Indus vadisi gibi zengin ve dünyanın en eski medeniyetlerine ev sahipliği yapmaktadır. Benzer şekilde, 6 dünya mirası alanı ile bir dizi güzel turistik yeri var, spor alanında harikalar yaratmış, iki nobel ödülüne sahip oldu ve eğitim kurumları doktorlar, mühendisler bankacılar ve finansörler de dahil olmak üzere dünyanın en iyi uzmanlarından bazılarını üretmiş. Pakistan'ın ulusal gücünün unsurları (ekonomi, coğrafya, yönetim ve liderlik, esneklik, tarım ve diğer doğal kaynaklar, nüfus ve demografi, din, bilgi teknolojisi vb.) ile yumuşak gücünü artırmak için büyük bir potansiyele sahiptir.

Bu çalışma, Pakistan'ın 2012'den 2018'ye kadar Türkiye'de kültürel diplomasi alanındaki farklı uygulamalarını analiz etmeyi amaçlamıştır. Çalışma, bu uygulamaya dahil olan Pakistan devlet ve devlet dışı aktörlerinin yapılandırılmamış mülakatları yoluyla veri toplamıştır. Veriler ayrıca, Pakistan Büyükelçiliği'nin büyükelçiliği tarafından düzenlenen tüm faaliyetlerin ve etkinliklerin kaydedildiği resmi bloğunun içerik analiziyle de toplanmıştır. Araştırma, bu alanda elçilik tarafından bazı çalışmalar yapılmasına ama bunların yeterli olmadığını ortaya koymuştur. Bazı kültürel diplomasi biçimlerinde Pakistan düzenli olarak etkinlikler düzenlemekte ve kendi kültürünü teşvik etmektedir. Örneğin, Pakistan yemekleri yıl boyunca farklı etkinliklerde servis edilir. Ayrıca devlet dışı aktörler de yemek alanında restoranlarıyla yardımcı olmaktadır. Benzer şekilde, kına ve kamyon sanatı alanında da çalışmalar yapılmaktadır. Ancak kültürel diplomasi formlarının çoğunluğuna hem devlet hem de devlet dışı aktörlerin dikkati çekilememektedir. Pakistan'da okumak için burs verilecek çok az sayıda öğrenci ve çok az edebiyat çevirisi vardır. Urduca dilinin tanıtımı için hiçbir kurum yoktur, müzik, dans, sanat ve tiyatro performansları çok azdır ve çok verimli sonuçlara yol açabilecek çok az sanat ve fotoğraf sergisi düzenlenmektedir.

Belli ki, elçiliklerin kapasiteleri sınırlı kalmakta ve elçilikler yalnızca ülke tarafından üretilen şeyleri teşvik edebilmektedir. Hindistan merkezli yaklaşımlar, demokratik istikrarın olmaması, bu tür konular için fon eksikliği, kültürel diplomasi potansiyelinin bilincinin olmaması ve kültürel diplomasiye uygun işleyen organların bulunmaması ana engeller arasındadır. Bütçenin çoğu, Hindistan gibi bir düşmanın ve ülkenin batısındaki Taliban ve diğer terör örgütlerinin varlığı nedeniyle askeri masrafları kapsamaktadır.

Pakistan'ın kendisi için uygun bir ortam sağlaması için kültürel diplomasının önemini ve kullanımını anlaması gerekmektedir. Şu anda, Pakistan terörist bir ülke veya yalnızca aşırılıkçılık ve köktencilik destekleyen bir ülke olarak görülmektedir ama

dünyaya bu ülkenin dünyadan gizlenmiş yönlerinin olduğunu gösterilmesi gerekmektedir. Pakistan, ondan kaçmak ve korkmak yerine ziyaret edilmesi ve dost olması gereken güzel ve kültürel açıdan zengin bir ülkedir. Pakistan ve Hindistan, her iki nükleer güç olan sorunlarını “sopalarla” değil “havuçlarla” çözmelidir. Bu şekilde, çok güzel ve tarihsel açıdan zengin olan kültürlerini tanıtmaya daha fazla harcama yapabilecekler ve bu dünyanın geri kalanına da bir zevk olacaktır.

Benzer şekilde, Pakistan'ın kültürel diplomasisini daha profesyonel bir şekilde idare edebilecek uygun işleyen birimler yoktur. Finansal kaynaklar elçiliklerin kapasitelerini sınırlasa bile, kullanılabilir ve çok daha az maliyetli olan yollar vardır. Örneğin, Türkiye'de okuyan öğrencilerin ülkelerinin kültürel diplomatları olmaları konusunda bazı yönelimler varsa, çok yararlı olabilir ya da facebook ve en önemlisi Instagram gibi ücretsiz sosyal medya platformlarının kullanılması, dünyaya Pakistan'ın gerçek bir resmini göstermede çok yardımcı olabilir.

Bu çalışma Pakistan için sadece kültürel diplomasi kavramını değil aynı zamanda diğer ülkeler tarafından nasıl kullanıldığını anlamada yardımcı olabilir. Ayrıca, bu çalışmanın kültürel diplomasi uygulayıcıları, hükümetler, halk ve Pakistan'ın Türkiye ile ya da başka bir ülke ile ilişkilerini güçlendirmede rol oynayabilecek herkes için faydalı olacağı sanılmaktadır. Aynı zamanda, halkla ilişkiler ve kamu diplomasisi öğrencileri ve bu alanda çalışan araştırmacılar için de aynı derecede faydalı olacaktır.

Araştırmacı bu alanı araştırmak için elinden geleni yapmışsa da bazı yönler gözden kaçırılmış olabilir. Araştırmacı bu araştırmayı yapmak için sınırlı bir süreye sahipti, ayrıca birçok önemli uygulayıcıya da erişemedi. Araştırma aynı zamanda büyükelçiliği tarafından sağlanan sadece yedi yıl içindeki verilere bağlıdır. Gelecekteki araştırmalar, Pakistan'ın kuruluşundan bu yana geçen farklı zaman dilimlerinde, diğer ülkelerdeki uygulamaları ve Pakistan'ın bu uygulamalardan ne gibi faydalar sağlayabileceği

konusunda yapılabilir.

KAYNAKÇA

Academy for Cultural Diplomacy. (2017). Cultural Diplomacy Research, Photography as Cultural Diplomacy.

http://www.culturaldiplomacy.org/academy/index.php?en_photography-as-cultural-diplomacy . Erişim tarihi: 17 Ocak, 2018.

Adesina, O. S. (2017). Foreign policy in an era of digital diplomacy. Politics & International Relations. Cogent Social Sciences.

<http://dx.doi.org/10.1080/23311886.2017.1297175>. Erişim tarihi: 27 Aralık, 2017.

Adesina, O. S. (2017). Projecting Nigeria's Soft Power through Culinary Diplomacy. AJPSSI. Vol 20, No 1 (2017) .

AFS. 2017. Intercultural Programs.

<https://woca.afs.org/education/m/icl-for-afs--friends/8555/download>. Erişim tarihi: 2 Aralık, 2017.

AFS. 2017. Intercultural Programs,

<https://woca.afs.org/education/m/icl-for-afs--friends/8555/download>. Erişim tarihi: 2 Aralık, 2017.

Ahmadi, M. (2014). Cultural Hegemony in Charles Dickens's A Tale of Two Cities. International Journal of Literature and Arts. Vol. 2, No. 4, 2014, ppara. 98-103. doi: 10.11648/j.ijla.20140204.13.

AIE. (2018). Art in Embassies. U.S. Department of State. <https://art.state.gov.cultural-exchanges/>. Erişim tarihi: 27 Ocak, 2018.

Akli, M. (2012). The Role of Study-Abroad Students in Cultural Diplomacy: Toward an International Education as Soft Action. International Research and

Review: Journal of Phi Beta Delta. Volume 2, Issue 1. Fall 2012. Honor Society for International Scholars. ISSN: 2167-8669.

<http://www.phibetadelta.org/publications.php>. Erişim tarihi: 2 Şubat, 2018.

Alberta, A. (2010). Power/Knowledge: Global Discourses and the Persistence of Poverty. Master of Arts – Integrated Studies. Athabasca University.

Alexopoulou, A. (2013). Arts diplomacy and cross-continental political exchange: The case of the exhibition “The Art of the Enlightenment”.

[http://www.culturaldiplomacy.org/academy/content/pdf/participant-papers/2013-12-annual/Arts_Diplomacy_And_Cross-](http://www.culturaldiplomacy.org/academy/content/pdf/participant-papers/2013-12-annual/Arts_Diplomacy_And_Cross-Continental_Political_Exchange_Angeliki_Alexopoulou.pdf)

[Continental_Political_Exchange_Angeliki_Alexopoulou.pdf](http://www.culturaldiplomacy.org/academy/content/pdf/participant-papers/2013-12-annual/Arts_Diplomacy_And_Cross-Continental_Political_Exchange_Angeliki_Alexopoulou.pdf). Erişim tarihi: Şubat 18, 2018.

Ali, S. (2017). Coke Studio’s Tajdar-e-Haram crosses 100 million views on YouTube. Daily Pakistan. <https://en.dailypakistan.com.pk/lifestyle/coke-studios-tajdar-e-haram-crosses-100-million-views-on-youtube/>. Erişim tarihi: 9 Mayıs, 2018.

Alway, L., O’Brien, J. & Somsuphangsri, W. (2013). On the ground and in the know. The Victoria-Asia Cultural Engagement Research Report. Melbourne: Asialink/Arts Victoria. http://asialink.unimelb.edu.au/arts/artsresearchreport_vic. Erişim tarihi: Şubat 4, 2018.

Amiri, R. S. (2014). The National Library's role in cultural diplomacy. www.cdnl.info/sites/.../2015_Presentation_Iran_PDF-1.pdf. Erişim tarihi: 8 Mayıs, 2018.

Ang I., Isar Y. R. & Mar P. (2015). Cultural diplomacy: beyond the national interest?, International Journal of Cultural Policy, 21:4, 365-381, DOI: 10.1080/10286632.2015.1042474

Anheier, H. & Isar, Y. (2007). Cultures and Globalization Series. Conflicts and Tensions. Sage.

Anholt, S. (2005). What is a nation brand? http://www.superbrands.com/turkeysb/trcopy/files/Anholt_3939.pdf. Erişim tarihi: Eylül 6, 2017.

Anholt, S. (2006). "Public diplomacy and place branding: Where's the link?" Place Branding, 2 (2006): 271-275.

Arinze, E. N. (1999). The Role of the Museum in Society. Public lecture by President Commonwealth Association of Museums, at the National Museum, Georgetown, Guyana on Monday, May 17, 1999. [http://www.maltwood.uvic.ca/cam/activities/past_conferences/1999conf/batch1/CAM %2799-EmmanuelArinze.GuyanaFinal.pdf](http://www.maltwood.uvic.ca/cam/activities/past_conferences/1999conf/batch1/CAM%2799-EmmanuelArinze.GuyanaFinal.pdf). Erişim tarihi: 25 Mart, 2018.

Arndt, R. T. (2001). The First Resort of Kings: American Cultural Diplomacy in the Twentieth Century. Washington, D.C.

Ash, E. (2003). The Art of Visual Diplomacy. State Magazine. Putting Art in Diplomacy. United States Department of State. USA.

Badar, A. (2016). Cultural Diplomacy and Dance: Israel's Batsheva Dance Company. Departmental honors thesis. The School for Classical & Contemporary Dance, Texas Christian University, Fort Worth, Texas, USA

Balfour, A. (1987). On The Characteristics and Beliefs of The Architect. Art Papers Covering the Arts in the Southeast On Architecture, Volume 11 Number 4, pp. 4-5 July/August 1987, Printing: Walton Press, Inc. Published by Atlanta Art Papers, Inc., Atlanta, GA <http://www.alanbalfour.com/otherwork/artpapers/article/>. Erişim tarihi: Nisan 3, 2018.

Barston, R.P. (1988). *Modern Diplomacy*. London, New York: Longman.

BBC. (2017). BBC World Service begins language expansion. Media Centre.
<http://www.bbc.co.uk/mediacentre/latestnews/2017/bbc-world-service-pidgin>.

Erişim tarihi: 9 Mayıs, 2018.

Beale, J. (2001). The connection between language and culture. A response to Stuart Hall.

https://www.academia.edu/2382822/The_connection_between_language_and_culture.
[e. A re-sponse to Stuart Hall](https://www.academia.edu/2382822/The_connection_between_language_and_culture). Erişim tarihi: 13 Mayıs, 2018.

Bennett, O. (2009). On religion and cultural policy: notes on the Roman Catholic Church. University of Warwick. [http://dx.doi.org/ 10.1080/10286630802609972](http://dx.doi.org/10.1080/10286630802609972).

Bennett, T. (1995). 'Art and Theory: The Politics of the Invisible.' in Tony Bennett, *The Birth of the Museum: History and Theory Politics*, 59-87. Oxford: Routledge

Berg, M. (2017). Turkish drama serials as a tool for Soft Power. *Participations*. Volume 14, Issue 2.

Bethwaite, J. (2017). The Global Mobilities of Russian Museums: The State Russian Museum goes to Málaga. Uptake. Working Paper No. 1.

Bilton, T. (1996). *Introductory Sociology* (3rd ed) London, Macmillan.

Bislev, A. (2017). Student-to-Student Diplomacy: Chinese International Students as a Soft-Power Tool, in: *Journal of Current Chinese Affairs*, 46, 2, 81–109. URN: <http://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:gbv:18-4-10689>. ISSN: 1868-4874 (online), ISSN: 1868-1026.

Bonfatto, R. (2012). A brief outlook of the French cultural diplomacy. Annual Conference on Cultural Diplomacy, ICD December 2012.

http://www.culturaldiplomacy.org/academy/content/pdf/participant-papers/2012-12-aaccd/A_brief_outlook_of_the_French_cultural_diplomacy_Richard_Bonfatto.pdf.

Erişim tarihi: Mayıs 7, 2018.

Booth, R. (2011). "Taiwan Launches 'gastro-diplomacy' Drive." The Guardian. <http://www.theguardian.com/world/2010/aug/08/taiwan-launches-gastro-diplomacydrive>. Erişim tarihi

Bound, K., Briggs, R., Holden J. & Jones S. (2007). Cultural Diplomacy. London: Demos.

Bourdieu, P. (1985). "The Forms of Capital". Handbook of Theory of Research for the Sociology of Education (1986).

Bradley, C. (2014). Gastrodiplomacy: Eating for Understanding. Food Politics. Food Field Notes. Edition 1.

Cha, V. (2013). The Asian Games and Diplomacy in Asia: Korea–China–Russia, The International Journal of the History of Sport, 30:10, 1176-1187, DOI: 10.1080/09523367.2013.782537

Channick, J., (2005). The Artist as Cultural Diplomat. American Theater Magazine, May/June.

Chegg.com. 2018.Barrel Model of Culture. <https://www.chegg.com/homework-help/barrel-model-offers-simple-framework-imagining-culture-looks-chapter-2-problem-1qr-solution-9781133957423-exc>. Erişim tarihi: 3 Kasım, 2017.

Chen & Breivik, A. (2013). Lost for Words. The Need for Languages in UK Diplomacy and Security. British Academy. 10 –11 Carlton House Terrace. London SW1Y 5AH.

Cimmieri, V. (2016). *The Performative Power of Diplomatic Discourse in the Italian Tragedies Inspired by the Wars Against the Turks. Early Modern Diplomacy, Theatre And Soft Power.* Macmillan Publishers Ltd. London

Clarke, D. (2016). Theorising the role of cultural products in cultural diplomacy from a Cultural Studies perspective, *International Journal of Cultural Policy*, 22:2, 147-163, DOI: 10.1080/10286632.2014.958481

Clubb, B., Draper, J., & Yarrow, A. (2008). *Public Libraries, Archives, and Museums: Trends in Collaboration and Cooperation.* International Federation of Library Associations and Institutions, IFLA Professional Reports, No. 108. <http://www.ifla.org/files/assets/hq/publications/professional-report/108.pdf>. Erişim tarihi: Nisan 16, 2018.

Cole, N. L. (2018). *What is Cultural Hegemony?* ThoughtCo. <https://www.thoughtco.com/cultural-hegemony-3026121>. Erişim tarihi: 3 Kasım, 2018.

Cooper, J. (2002). "Diplomacy in the Information Age: Implications for Content and Conduct." In *Net Diplomacy 1-Beyond Foreign Ministries*, edited by Barry Fulton. Online. United States Institute of Peace. <http://www.usip.org/virtualdiplomacy/publications/reports/14b.html>. Erişim tarihi: 2 Aralık, 2017.

Corwin. (2018). *Stuart Hall and Cultural Studies: Decoding Cultural Oppression.* https://www.corwin.com/sites/default/files/upm-binaries/13286_Chapter_2_Web_Byte_Stuart_Hall.pdf. Erişim tarihi: 17 Ocak, 2018.

Cowan, G. & Cull, N. J. (2008). *Public Diplomacy in a Changing World.* The

Annals of the American Academy of Political and Social Science 2008; 616: 6-8

Cull, N. J. (2006). 'Public diplomacy' before Gullion: the evolution of a phrase.

CPD Blog April 18.

http://uscpublicdiplomacy.org/blog/060418_public_diplomacy_before_gullion_the_evolution_of_a_phrase. Erişim tarihi: 3 Aralık, 2017.

Cultural Diplomacy: The Linchpin of Public Diplomacy. (2005). Report of the Advisory Committee on Cultural Diplomacy, US Department of State.

Cummings, M. C. (2003). Cultural Diplomacy and the United States Government: A Survey, Washington, D.C.: Centre for Arts and Culture,

De Groot, G. (2011). "Sport and Politics – Sometimes a Good Mix", International Relations and Security Network, ETH Zurich, viewed 18th October,

<http://www.isn.ethz.ch/isn/Current-Affairs/ISN-Insights/Details?Ing=en&id=126618&contextid734=126618&contextid735=126615&tabid=126615>. Erişim tarihi: 27 Haziran, 2018.

DeCarli, A. M. (2010). Theatre And Cultural Diplomacy: The Role Of The Performing Arts In How Nations Deal With Each Other. Master's thesis. Department of National Security Affairs. Naval Postgraduate School. Monterey, California, California State University, Chico, 2004

Demir, M. (2017). Music as a Cultural Diplomacy between Israel and Turkey (2008-2016). idil Dergisi, 2017, Cilt 6, Sayı 32, Volume 6, Issue 32, DOI: 10.7816/idil-06-32-04

Deos, A. (2013). "Sport and Relational Public Diplomacy; the Case of New Zealand and Rugby World Cup 2011." Sport in Society 17 (9): 1170-86.

Dirmaite, L. (2015). Cultural Diplomacy: The Case Analysis of Lithuanian Presidency of the Council of the European Union in 2013. Master's Thesis, Department of Social Sciences and Philosophy, University of Jyvaskyla. Finland.

Diwakar. (2006). Bollywood 'Soft Touch' to Overpower China, The Times of India, <http://timesofindia.indiatimes.com/india/Bollywood-soft-touch-to-overpower-China/articleshow/1390088.cms>. Erişim tarihi: 3 Haziran, 2018.

Dizard, J. W. (2001). Digital diplomacy: U.S. foreign policy in the information age. Westport, CT: Praeger.

Dorozynski, J. (2018). Promoting Canada Internationally through Wine and Food. PhD, DipWSET Trade Commissioner, Canadian Wine, Beer and Spirits and Tourism Global Affairs Canada.

Doval, N. (2017). Israel's Modi chrysanthemum shows how diplomacy flowers. Livemint. <https://www.livemint.com/Politics/x1Wkq3TBhyARsHXISHWr6K/Israels-Modi-chrysanthemum-shows-how-diplomacy-flowers.html> . Erişim tarihi: 23 Ekim, 2018.

Durdureanu, I. I. (2011). Translation of Cultural Terms: Possible or Impossible? JoLIE 4/2011. Journal of Linguistic Intercultural Education. Jul 2011, Issue 4, p51-63. 13p. Semantic Scholar. <https://www.semanticscholar.org/paper/Translation-of-Cultural-Terms%3A-Possible-or-Durdureanu-Cuza/a3a00f94ec1d9624b674c47b3f9ea374d50ddc11>. Erişim tarihi: 24 Temmuz, 2018.

Einbinder, M. (2013). Cultural Diplomacy Harmonizing International Relations through Music. Master of Arts Thesis Gallatin School of Individualized Studies New York University. USA

Eliot, T.S. (1983). Notes Towards the Definition of Culture, Faber and Faber, London

Enein, S. A. (2017). UN Library Talks Geneva - "The Power of Languages in Diplomacy" - a discussion between experts in linguistics and interpretation and a diplomat. Language and Cultural Diplomacy: Arabic. [https://www.unog.ch/unog/website/library.nsf/761f5921539747fe80256f080049e029/c1de07351a6d113ec12580b9003dc86d/\\$FILE/Speech%20by%20Ambassador%20Dr.%20Sameh%20Aboul-Enein.pdf](https://www.unog.ch/unog/website/library.nsf/761f5921539747fe80256f080049e029/c1de07351a6d113ec12580b9003dc86d/$FILE/Speech%20by%20Ambassador%20Dr.%20Sameh%20Aboul-Enein.pdf) . Erişim tarihi: 7 Mayıs, 2018.

Erickson, M. (2012). Cultural Diplomacy, Branding and the American Film Institute's Project: 20/20, Journal of Intercultural Communication Research, 41:2, 109-130, DOI: 10.1080/17475759.2012.660887

Evans, G. & Newnham, J. (1998). Penguin Dictionary of International Relations. Penguin Books: London, New York.

Faughnan, E. H. (2011). Rethinking Diplomatic Architecture. Master of Architecture, 2011. Thesis submitted to the Faculty of the Graduate School of the University of Maryland, College Park in partial fulfillment of the requirements for the degree of Masters of Architecture.

Faye, M. (2000). Developing national information and communication infrastructure (NICI) policies and plans in Africa. Paper presented at the Nigeria NICI Workshop, Abuja, Nigeria, 28–30 March.

Feigenbaum, H. B. (2001). Globalization and Cultural Diplomacy. Washington D.C.: Centre for Arts and Culture. <http://www.culturalpolicy.org/pdf/globalization.pdf>. Erişim tarihi: 2 Eylül, 2017.

Feizabadi M. S., Delgado, F. , Khabiri, M. , Sajjadi, N. & Alidoust, E. (2015).

Olympic Movement or Diplomatic Movement? The Role of Olympic Games on Development of International Relations. *Journal of Sports Science* 3 (2015) 186-194, doi: 10.17265/2332-7839/2015.04.005

Feltham, R. G. (2004). *Diplomatic Handbook*. Leiden; Boston: Martinus Nijhoff Publishers. <http://site.ebrary.com/lib/jyvaskyla/reader.action?docID=10667732>. Erişim tarihi: 24 Temmuz, 2017.

Finn, H. K. (2003). "The Case for Cultural Diplomacy: Engaging Foreign Audiences." *Foreign Affairs* 82 (6): 15–20. <http://www.foreignaffairs.org/articles/59359/helena-k-finn/the-case-for-cultural-diplomacy-engaging-foreign-audiences>. Erişim tarihi 14 Ağustos, 2017.

Finnemore, M. (1996). *National Interests in International Society*. Cornell University Press, Ithaca, 1996.

Fisher, A. (2008). *Music for the Jilted Generation: Open Source Public Diplomacy*. *The Hague Journal of Diplomacy* 3: 129-152.

Foucault, M. (1972). *Power and strategies*. In *Power/knowledge: Selected interviews and other writings, 1972-1977*, ed. C. Gordon. New York: Pantheon Books.

Foucault, M. (1980). *Power/Knowledge*. Ed. Colin Gordon. Trans. Colin Gordon et al. New York: Pantheon.

Foucault, M. (1990). *Right of death and power over life*. In *The History of Sexuality, Vol. 1, (2nd ed.)* translated by Robert Hurley. New York: Vintage Books.

Fox, R. (1997). *Cultural Diplomacy at the Crossroads*. *Cultural Relations in Europe and the Wider World*. A report on a conference organised jointly by the British

Council and Wilton Park at Wiston House. Monday 24 to Friday 28 November 1997.
London.

Frederick H. H. (1993). *Global Communication and International Relations* (Belmont, CA: Wadsworth, 1993), p.229.

Gans H. J. (1974). *Popular Culture and High Culture*. Basic Books Inc, USA.

Georghiou C. A. (2015). Cultural diplomacy: Should South Africa give it a try?, *South African Journal of International Affairs*, 22:4, 497-511, DOI: 10.1080/10220461.2015.1126197

Georghiou, C. A. (2015). Cultural diplomacy: Should South Africa give it a try?, *South African Journal of International Affairs*, 22:4, 497-511, DOI: 10.1080/10220461.2015.1126197

Geusau A. V. & Maria F. A. (2009). *Cultural Diplomacy: Waging War by Other Means?* Nijmegen: Wolf Legal, 2009.

Gienow H. (2009). *Sound Diplomacy: Music and Emotions in Transatlantic Relations, 1850-1920*. University of Chicago Press, 2009.

Gienow, H. & Donfried, M. (2010). "The Model of Cultural Diplomacy: Power, Distance and the Promise of Civil Society". *Searching for a Cultural Diplomacy*. Ed. Donfried, Mark and Gienow-Hecht, Jessica. Berghahn Books, New York.

Gienow, H. J. (2010). *What Are We Searching For? Culture, Diplomacy, Agents and the State*. *Searching for a Cultural Diplomacy*. Ed. Donfried, Mark and Gienow-Hecht, Jessica. Berghahn Books, New York.

Gilboa, E. (2008). Mass communication and diplomacy: A theoretical framework. *Communication Theory*, 10(3), 275-309.

Gramsci, A. (1971). *Selections from the Prison Note Books*. Ed. and Trans. Quintin Hoare and Goffrey Nowell Smith. Lawrence and Wishart, London, 1971.

Gramsci, A. (1985). *Selections from Cultural Writings*. Cambridge: Harvard UP, 1985.

Gray, J. & Potter, P. (2014). *Beware of Greeks Bearing Gifts: Diplomatic Lobbying and the Early Settlement of WTO Disputes*. Niehaus Center for Globalization and Governance - Princeton University.

https://ncgg.princeton.edu/new_ipes/2014/papers/F350_rm2.pdf. Erişim tarihi: 6 Eylül, 2018.

Greenslit, J. (2015). *Museums Connect: The Next Chapter of International Collaboration*. Master's Thesis. University of Washington. USA

Grincheva, N. (2013). *Cultural Diplomacy 2.0: Challenges and Opportunities in Museum International Practices*. *Museum and society*, March 2013. 11(1) 39-49. ISSN 1479-8360

Gutiérrez, J. P. (2016). *The role of Libraries in Cultural Centres Abroad: an insight*, *New Library World*, Vol. 117 Issue 7/8, pp. 475-484, <https://doi.org/10.1108/NLW-03-2016-0018>

Gutting, G. (2010). *Michel Foucault*, *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Spring 2010 Edition), Edward N. Zalta (ed.). <http://plato.stanford.edu/archives/spr2010/entries/foucault>. Erişim tarihi: 11 Eylül, 2018.

Hall, S. & Jefferson T. (1976). *Resistance through rituals: Youth Subcultures in post war Britain*. *Working papers in Cultural Studies* no. 7/8 Eighth impression 1991, Harper Collins Academic. New York, USA.

Hall, S. (1992). *Understanding Modern Societies*. Polity Press in association with Blackwell Publishers, The Open University, London, United Kingdom.

Ham P., (2001). *The Rise of the Brand State. The Postmodern Politics of Image and Reputation*. "Foreign Affairs", September-October, Vol. 80, No.5.

Hamilton, K. & Langhorne, R. (1995), *The Practice of Diplomacy. Its Evolution, Theory, and Administration*. London: Routledge.

Hamilton, K. (1982). *Federalist Papers*, Westminster, MD: Bantam Dell Publishing Group, 52.

Hampton, T. (2016). *The Slumber of War: Diplomacy, Tragedy, and the Aesthetics of the Truce in Early Modern Europe*. *Early Modern Diplomacy, Theatre and Soft Power*. Macmillan Publishers Ltd. London

Hashmi, A. (1993). "Prolegomena to the Study of Pakistani English and Pakistani Literature in English" (1989), Alamgir Hashmi, *Pakistani Literature* (Islamabad), 2:1 1993.

Heissenbuttel, D. (2014). *Global Activism. Art in Conflict: Interventions in War and Crisis*. www.global-activism.de/.../Essay_Dietrich_Heissenbuettel.pdf. Erişim tarihi: 18 Şubat, 2018.

Hickman, R. (2011). *Why we make art*. Visual Arts. Intellect, publishers of original thinking. As retrieved from

[https://www.intellectbooks.co.uk/MediaManager/File/visualarts\(final\)web.pdf](https://www.intellectbooks.co.uk/MediaManager/File/visualarts(final)web.pdf).

Erişim tarihi: 18 Şubat, 2018.

Higham, R. (2001). 'The World Needs More Canada. Canada Needs More Canada,' in Jean-Paul Baillargeonm (ed), *The Handing Down of Culture, Smaller Societies*,

and Globalization (Ontario: Grubstreet Editions), 134-142.

Hinderson, S. (2017). Panda diplomacy. Literally soft power? Bachelor's thesis
Lund University, Political Science Department of Political Science

Hocking, B. & Melissen, J. (2015). Diplomacy in the digital age. Clingendael:
Netherlands Institute of International Relations.

Hocking, B., Melissen, J., Riordan, S. & Sharp P., (2012). Integrative Diplomacy in
the 21st Century. Netherlands Institute of International Relations.

Hofstede, G. (2010). Cultures and Organizations - Software of the Mind. McGraw
Hill Companies, New York, United States of America.

Hong, N. Y., (2014). EU-China Education Diplomacy: An Effective Soft Power
Strategy?, in: European Foreign Affairs Review, 19, 155–172.

Hoogwaerts, L. (2016). Museums, exchanges, and their contribution to Joseph
Nye's concept of 'soft power'. Museum & Society, July 2016. 14 (2) 313-322. ISSN
1479-8360

Hopkins, B. (2009). Starting and Managing a Nonprofit Organization: A Legal
Guide. John Wiley & Sons.

Huntington, S. (1993). "The Clash of Civilizations?" Foreign Affairs 72, No. 3: 22.

Ianca, S. & Georgescu, M. (2011). Architecture. Notes. Politehnica University of
Timisoara, Year 2nd, Semester 1.

ICD. (2011). Stories and storytelling - added value in cultural tourism. Institute of
Cultural Diplomacy.

[http://www.culturaldiplomacy.org/acd/content/articles/2011loam/participant-
papers/stories_and_storytelling_-_added_value_in_cultural_tourism.pdf](http://www.culturaldiplomacy.org/acd/content/articles/2011loam/participant-papers/stories_and_storytelling_-_added_value_in_cultural_tourism.pdf). Erişim

tarihi: 1 Ocak , 2018.

Institute for Cultural Diplomacy. (2017). What is Cultural Diplomacy? What is Soft Power. http://www.culturaldiplomacy.org/index.php?en_culturaldiplomacy. Erişim tarihi: 15 Aralık, 2017.

Iorngurum, D. S. & Tsevende, R. (2013). Nigerian dances and cultural diplomacy. Global Advanced Research Journal of Peace, Gender and Development Studies Vol. 2 (3) pp. 054-060. Available online <http://www.garj.org/garjpgds/index.htm>. Erişim tarihi: 2 Mart, 2018.

IPA. (2017). Global Book Fair Report. https://www.internationalpublishers.org/images/industry-news/2017/IPA_Global_Book_Fair_Report_2017.pdf. Erişim tarihi: 2 Ekim. 2018.

Jeffries, S. (2014). Stuart Hall's cultural legacy: Britain under the microscope. <https://www.theguardian.com/education/2014/feb/10/stuart-hall-cultural-legacy-britain-godfather-multiculturalism>. Erişim tarihi: 10 Aralık, 2018.

Jenks, C. (1993). "Cultural Reproduction. Routledge" New York, 1993 Page 2.

Jenks, C. (1993). Culture. Routledge, New York, United States of America.

Jenks, C. 2014. Bourdieu, Social Capital and Online Interaction. Sociology, 49(2), 356–373. <https://doi.org/10.1177/0038038514535862>. Erişim tarihi 12 Ocak, 2019.

Jeon, W. K. (2013). The ‘Korean Wave’ and television drama exports, 1995-2005. PhD thesis.

Jessica, C. E. & Gienow-H. (2015). Sonic History or Why Music Matters in International History. ISBN 978-1-78238-500-4. Berghahn Books.

Jessica, C. E., Gienow, H. & Mark C. D. (2013). The Model of Cultural Diplomacy:

Power, Distance and the Promise of Civil Society. In Searching for a Cultural Diplomacy. (Berghahn Books; Reprint edition. 2013): 14.

Jones, A. (2013). High culture versus pop culture: which is best for engaging students? The Guardian. <https://www.theguardian.com/teacher-network/teacher-blog/2013/feb/20/pop-culture-teaching-learning-engaging-students>. Erişim tarihi: 4 Ekim, 2017.

Kajtazi, T. J. (2014). Architecture as Political Expression/ the Expression of national identity in embassy buildings; Berlin experience. Thesis, no.2, 2014. AAB University,

Kamran, G. (2004). Pakistan Literature: Evolution & trends. Wayback Machine, The SouthAsian.com. https://web.archive.org/web/20060324122700/http://www.the-south-asian.com/Nov2004/Pakistani_literature_short_story_1.htm. Erişim tarihi: Ekim 21, 2018.

Kassim, S. (2012). Twitter revolution: How the Arab Spring was helped by social media. Retrieved from <https://mic.com/articles/10642/twitter-revolution-how-the-arab-spring-was-helped-by-social-media#.4oqBUrKaa>. Erişim tarihi: 3 Ekim, 2017.

Keane, M. (2010). Keeping up with the neighbors: China's soft power ambitions. Cinema Journal, 49(3), pp.130-135.

Keck, M. & Sikkink, K. (1996). Activists Beyond Borders. New York: Cornell University Press, 1996.

Keck, M. E. & Sikkink K. (1999). Activists Beyond Borders: Advocacy Networks in International Politics. Canadian Journal of Political Science Volume 32, Issue 3. Cambridge Core.

Kelley, J. (2010). The New Diplomacy: Evolution of a Revolution. *Diplomacy & Statecraft* 21: 286–305.

Kennelly, T. (2011). *Constructing a National Architecture: The History of U.S. Embassy Building and its Implications in Accra*. Primary Source Volume I: Issue I. Indiana University Bloomington.

Kim, H. (2011). Cultural Diplomacy as the Means of Soft Power in an Information Age. *Culturediplomacy.org.*, Available at: http://www.culturaldiplomacy.org/pdf/casestudies/Hwajung_Kim_Cultural_Diplomacy_as_the_Means_of_Soft_Power_in_the_Information_Age.pdf. Erişim tarihi: 3 Ekim, 2017.

Kim, S. (2016). Bizarre gifts shared between nations. *The Telegraph*. <https://www.telegraph.co.uk/travel/news/bizarre-gifts-shared-between-nations/>, May 6, 2018.

Kirsten, B., Briggs, R., Holden, J. & Jones, S. (2007). *Cultural Diplomacy* (London: Demos).

Kleiner, J. (2010). *Diplomatic Practice: Between Tradition and Innovation*. Singapore: World Scientific Publishing Company. Available at <http://web.a.ebscohost.com/ehost/detail/detail?sid=14986800-bd64-4268-83b2-bc285c09ea4b40sessionmgr4001&vid=0&hid=4107&bdata=JnNpdGU9ZWhvc3QtbG12ZQ%3d%3d#db=nlebk&AN=340548>. Erişim tarihi: 15 Ekim, 2017.

Koopes, C. R. & Black, G. D. (1977). "What to Show the World: The OWI and Hollywood, 1942-45" *Journal of American History* 64 (1977): 87-105.

Krause, P. and Van, E. S. (2009). *Public Diplomacy: Ideas for the War of Ideas*, Discussion Paper 09-10 (Belfer Center for Science and International Affairs,

Harvard Kennedy School, 2009).

Kroeber, A. L. & Kluckhohn, C. (1952). *Culture: A critical review of concepts and definitions*, Cambridge, MA: Peabody Museum.

Kurizaki, S. (2011). *A Natural History of Diplomacy, When Diplomacy Works*, Unpublished manuscript. Tamu.edu - Texas A&M University

La Porte, T. (2012). *The Legitimacy and Effectiveness of Non-State Actors and the Public Diplomacy Concept*. In *Public Diplomacy Theory and Conceptual Issues*, ed. International Studies Association, ISA Annual Convention.

Lane, J. E. (2012). *Higher Education and International Relations: A (very) Brief Overview of Governmental Strategies*. Rockefeller Institute of Government. State University of New York, Albany

Lane, J.E. (2011). *Importing Private Higher Education: International Branch Campuses*. *Journal of Comparative Policy Analysis*, 13(4), 367-381.

Lears, J. T. (1985). *The Concept of Cultural Hegemony: Problems and Possibilities*. *The American Historical Review*, Vol. 90, No. 3 (Jun., 1985), pp. 567-593. Oxford University Press on behalf of the American Historical Association Stable URL: <http://www.jstor.org/>

Lee, J. T. (2015). *Soft power and cultural diplomacy: emerging education hubs in Asia*, *Comparative Education*, 51:3, 353-374, DOI: 10.1080/03050068.2015.1037551

Lee, J. T. (2015). *Soft power and cultural diplomacy: emerging education hubs in Asia*, *Comparative Education*, 51:3, 353-374, DOI: 10.1080/03050068.2015.1037551

Lending, M. (2000). Change and Renewal. Norwegian Foreign Cultural Policy 2001-2005 (Oslo: Royal Norwegian Ministry of Foreign Affairs).

Leonard, M. (2002). Diplomacy by Other Means. Foreign Policy 2002 (Sept-Oct); 132: 48- 56

Li, Z. (2005). Cultural Diplomacy: An Interpretative Mode of Communication. (Beijing: Peking University Press, 2005):5.

Lianu, O. (2016). Music – one of the best ambassadors of Cultural diplomacy. Bulletin of the Transilvania University of Braş ov – Supplement Series VIII: Performing Arts • Vol. 9 (58) No. 2 – 2016

Ling, J. (2013). “The Impact of Culture on Diplomacy and How to Bridge Cultural Gaps in Diplomacy”. Overseas English. Issue 4. 2013:169-173.

Lutabingwa, J. & Bashir, A. (2014). Cultural Diplomacy through Educational and Cultural Exchanges: The Case of North Carolina-Pakistan School Exchange Project.

[http://www.culturaldiplomacy.org/academy/content/pdf/participant-papers/2014-06-iscd-us/Dr. Jesse Lutabingwa-](http://www.culturaldiplomacy.org/academy/content/pdf/participant-papers/2014-06-iscd-us/Dr._Jesse_Lutabingwa-)

[Cultural Diplomacy Through Educational And Cultural Exchange-](#)

[The Case Of North Carolina-Pakistan School Exchange Project.pdf.](#)

Erişim

tarihi: 14 Kasım 2017.

Mabillard, V. and Jádi, D. (2011). Sports as Cultural Diplomacy; How Sport Can Make a Difference in Intercultural Relations.

https://sportdiplomacy.files.wordpress.com/2011/11/sports-as-cultural-diplomacy_en1.pdf. Erişim tarihi 17 Eylül, 2017.

Malone, G. (1985). 'Managing Public Diplomacy', The Washington Quarterly, 8 (Summer 1985), p.199.

Marie. (2017). What is the Fashion Diplomacy? Fashion Adresse. <http://fashionadresse.com/what-is-the-fashion-diplomacy/>. Erişim tarihi: 1 Ocak, 2018.

Mark, S., (2008). A Comparative Study of the Cultural Diplomacy of Canada, New Zealand and India. PhD thesis. The University of Auckland New Zealand.

Mark, S., (2009). A Greater Role for Cultural Diplomacy. Discussion Papers In Diplomacy, Netherlands Institute of International Relations 'Clingendael' ISSN 1569-2981

Marks, S. & Freeman, C. W. (2016). Diplomacy, Encyclopædia Britannica, <https://www.britannica.com/topic/diplomacy/Modern-diplomatic-practice>

Martin, E. (2011). The Art of Balance: Cultural Diplomacy in Museums (Master's dissertation). Retrieved from <http://www.slideshare.net/ErinMartin4/dissertation-the-art-of-balance-cultural-diplomacy-in-museums-aug-2011>. Erişim tarihi: Şubat 28, 2018.

Marx, S. (2016). Fashion and Diplomacy in State Department Focus. CFDA. <https://cfda.com/news/fashion-and-diplomacy-in-focus-at-state-department>. Erişim tarihi: 2 Ocak, 2018.

Mayer, G. M. (1947). "American Motion Pictures in World Trade" Annals of the American Academy of Political and Social Sciences 254 (1947): 31-36.

McBride, A. B. (2016). Life Around The Table: Cuisine As A Point Of Entry For Discussions About Global Issues. Is The Kitchen The New Venue Of Foreign Policy? Ideas on Food as a Tool for Diplomacy, Building Peace And Cultural Awareness. A Report Of The Conflict Cuisineâ Project, American University, School Of International Service. Conflict Cuisine.

Mehta, A. (2014). The Importance of Dance for Diplomacy during the Cold War. School of International Service, The American University, 4400 Massachusetts Ave NW, Washington, DC 20016 USA

Melissen, J. (2005). The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations. New York: Palgrave Macmillan.

Mills, S. (2003). Michel Foucault. New York: Taylor & Francis.

Mitchell, J. M. (1986). International Culture Relations. London: Allen & Unwin Publishers Ltd.

Mockbee, S. (2007). His Impact on Architecture. <http://samuelmockbee.net/impact/architecture/>. Visited on March 27, 2018.

Morgan, L. (2008). DIPLOMATIC GASTRONOMY: Style and Power at the Table. School of History and Politics. Adelaide, The University of Adelaide and Le Cordon Bleu. Master of Arts (Gastronomy).

Morgenthau, H. (1966). Politics Among Nations: The Struggle for Power and Peace, 3rd edition, New York, USA

Morgenthau, H. J. (1985). Politics among Nations: the struggle for power and peace. New York, Knopf.

Moutinho, R. & Filho, J. C. (2015). The role of language teachers as cultural diplomats, Multicultural Education Review, 7:1-2, 85-98

Moye, J. (2013). 'Music Transcends Everything': Coke Studio Fuses Genres and Cultures, Creates International Franchise. Music. <https://www.coca-colacompany.com/coca-cola-music/music-transcends-everything-coke-studio-fuses-genres-and-cultures-creates-international-franchise>. Erişim tarihi: Mayıs 9, 2018

Muderrisoglu, A. (2014). Ottoman Gifts in The 18th Century Through the East-West Perspective. Uluslararası Sosyal Aratırmalar Dergisi, The Journal of International Social Research, Cilt: 7 Sayı: 34 Volume: 7 Issue: 34, www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581.

Mulcahy, K. V. (1999). 'Cultural Diplomacy in the Post-Cold War World: Introduction,' Journal of Arts Management, Law, and Society 29, no. 1 3-6.

MWN. (2018). Morrocco World News. American Diplomat Playing Morocco's Anthem Goes Viral on Social Media. <https://www.moroccoworldnews.com/2018/01/238128/american-diplomat-playing-morocco-anthem-goes-viral-social-media/>. Erişim tarihi: Mart 21, 2018.

Nadel, B. A. & Malecha, M. J. (2009). "Design for Diplomacy: New Embassies for the 21st Century," The American Institute of Architects, July 1, 2009, 7.

NAW. (2018). National Anthems of the World organisation. Origins of National Anthems. <http://www.national-anthems.org/origins.htm>. Erişim tarihi: Mart 21, 2018

Nawotka, E. (2013). Publishing Perspectives. What Role Can Literature Play in Cultural Diplomacy? <https://publishingperspectives.com/2013/08/what-role-can-literature-play-in-cultural-diplomacy/>. Erişim tarihi: Ocak 31, 2019.

Nick, S. (2001). Use of Language in Diplomacy. <https://www.diplomacy.edu/resources/general/use-language-diplomacy>. Visited on May 7, 2018.

Nicolson, H. (1954). The Evolution of Diplomatic Method. London: Constable.

Nicolson, H. (1963). Diplomacy. Third ed. London: Oxford University Press.

Nwaru, C. I. (2015). Upholding the Igbo Cultural Heritage through the Theatre. *Art and Design Review*, 2015, 3, 18-24. Published Online May 2015 in SciRes. <http://www.scirp.org/journal/adr>. <http://dx.doi.org/10.4236/adr.2015.32004>

Nye, J. (2004). Soft Power and Higher Education, The Internet and the University Forum. 2004: 45. <http://www.educause.edu/ir/library/pdf/ffpiu043.pdf>. Erişim tarihi 3 Kasım, 2018.

Nye, J. (2004). When Hard Power Undermines Soft Power. *New Perspectives Quarterly*. 21(3), 2004: 15.

Nye, J. (2008). Recovering American Leadership. *Survival*. 50(1).

O'Brien, P. (1989). Michel Foucault's history of culture. *The new cultural history*, 45.

Olsson, E. K. (2013). Public diplomacy as a crisis communication tool, *The Journal of International Communication*, 19:2, 219-234, DOI: 10.1080/13216597.2013.838906

Onishi, N. (2005). 'Roll over, Godzilla: Korea rules', *The New York Times*, <https://www.nytimes.com/2005/06/28/world/asia/roll-over-godzilla-korea-rules.html>. Erişim tarihi: Mayıs 9, 2018.

Pandit, K. (2009). Leading internationalization. *Annals of the Association of American Geographers*, 99(4), 645-656. DOI:10.1080/00045600903120552

Parekh, P. (2010). A commitment to Cultural Pluralism. <http://www.powerofculture.nl/uk/archive/commentary/parekh.html>

Parker, C. (2018). Pierre Bourdieu's contribution to social theory. *Academia*. https://www.academia.edu/26682082/Pierre_Bourdieu_s_contribution_to_social_theory. Erişim tarihi: 17 Eylül, 2018.

- Paul, A. (2005). Stuart Hall: "Culture is always a translation". Caribbean Beat. Issue 71. <https://www.caribbean-beat.com/issue-71/culture-always-translation#ixzz5WdEBkj9S>. Erişim tarihi: 7 Ağustos, 2017.
- Perot, S. (2016). "Theatre Women and Cultural Diplomacy in the Transatlantic Anglophone World (1752-1807)" (2016). Doctoral Dissertations May 2014 - current. 793. http://scholarworks.umass.edu/dissertations_2/793. Pennee, D., 1999. Culture as Security.: Canadian Foreign Policy and International Relations from the cold war to the Market Wars. International Journal of Canadian Studies. 20: 191-213.
- Podoler, G. (2014). Enter the 'Far East': Korean culture in early South Korea–Israel relations, International Journal of Cultural Policy, 20:5, 519-535, DOI: 10.1080/10286632.2013.865728
- Politiquette. (2016). The Role of Fashion in Diplomacy – Diplomacy by Design. Politiquette, Politics by Design. <https://politiquette.com/2016/10/role-fashion-diplomacy-diplomacy-design-10-21-2016/>. Erişim tarihi: 31 Aralık, 2017.
- Potter, E. (2002). Cyber-Diplomacy: Managing Foreign Policy in the Twenty-First Century. McGill-Queen's Press – MQUP.
- Price, M. (2003). Public diplomacy and the transformation of international broadcasting. Cardoza Arts and Entertainment Law Journal , 21 (1), 51-85.
- Prieto, J. J. (2015). World Libraries, the Diplomatic Role of Cultural Agencies. European Review, 23 (03), 361-368. <https://doi.org/10.1017/S1062798715000137>
- Rabe, N. (2017). "Sound of Lollywood: To Palestine, with love from the great Pakistani star Neelo". Dawn. <https://images.dawn.com/news/1177289/sound-of-lollywood-to-palestine-with-love-from-the-great-pakistani-star-neelo>. Erişim tarihi: 21 Mart, 2017.

Rajghatta, C. (2009). 'Sweet are the ways of mango diplomacy'. Times of India. <https://timesofindia.indiatimes.com/home/sunday-times/deep-focus/Sweet-are-the-ways-of-mango-diplomacy/articleshow/5256348.cms>. Erişim tarihi: 22 Kasım, 2017.

Ranada, P. (2016). Singapore names orchid after Duterte. Rappler. <https://www.rappler.com/nation/155779-duterte-orchid-singapore>. Erişim tarihi: 23 Ekim, 2018.

Rawnsley, G. (2012). Approaches to soft power and public diplomacy in China and Taiwan, *The Journal of International Communication*, 18:2, 121-135, DOI: 10.1080/13216597.2012.695744

Reinalda, B. & Verbeek, B. (2001). Theorizing Power Relations between NGOs, Intergovernmental Organizations and States. In *Non-State Actors in International Relations*, ed. Bas Arts, Math Noortmann and Bob Reinalda, 145-158. Ashgate.

Reynolds, D. (2006). Culture, Diplomacy and Language: Some Further Thoughts, *Cultural and Social History*, 3:4, 490-495

Rong, W. D. (2006). Cultural hegemony in the museum world. Intercom. Conference Paper. intercom.museum/documents/2-5Wu.pdf. Erişim tarihi: Şubat 27, 2018.

Rubin, D. (2005). *The World Encyclopedia of Contemporary Theatre. Asia/Pacific. Volume 5*. Routledge. London and New York. ISBN 0-203-98247-9

Rudenstine, N. (2010). "Free Expression in a Diverse Society." Pointing Our Thoughts. <http://www.neilrudenstine.harvard.edu/pdfs/expressi.pdf>. Erişim tarihi: 3 Ocak, 2018.

Rugh, B., (2008). Enabling Public Diplomacy Field Officers to Do Their Jobs. The Public Diplomacy Council.

www.unc.edu/depts/diplomat/item/.../rugh_enabling.html. Erişim tarihi: 13 Ocak, 2018.

Ryan, H. B. (1989). What Does a Cultural Attaché Really do?, Society for Historians of Americans Foreign Relations Newsletter, 20(3). Available at <http://www.henrydukeryan.com/pdfs/Articles/What%20Does%20a%20Cultural%20Attache%20Really%20Do.pdf>. Erişim tarihi: 25 Şubat, 2018.

Ryf, V. (2017). Supporting inclusive Practice and Ensuring Opportunity is Equal for All. Routledge, 2017, ISBN,1317201000, 9781317201007

Ryniejska, M. (2009). Kieldanowicz, Cultural Diplomacy as a Form of International Communication. Ph.D. University of Wrocław Institute for International Studies The Section of International Communication.

Saari, S. (2014). Russia's Post-Orange Revolution Strategies to Increase its Influence in Former Soviet Republics: Public Diplomacy po russkii, Europe-Asia Studies, 66:1, 50-66, DOI: 10.1080/09668136.2013.864109

Sabec, N. (2016). Words and Music. Elope. Vol. 13 (1), 7-11(167), revije.ff.uni-lj.si/elope, University of Maribor Slovenia, doi: 10.4312/elope.13.1.7-11

Saeki, S. (2005). The Perry Centennial Celebration: a Case Study in US-Japanese Cultural Diplomacy, International Social Science Review, 80. 3&4. 2005: 137-138.

Sanders, B. A. (2011) American Avatar: The United States in the Global Imagination. Washington, D.C.: Potomac Books.

Schiller, H. I. (1976). Communication and cultural domination. White Plains, NY:

International Arts and Sciences Press.

Schneider, C. P. (2003). *Diplomacy That Works: 'Best Practices' In Cultural Diplomacy*. Center For Arts And Culture, www.culturalpolicy.org

Schneider, C. P. (2009). "The Unrealized Potential of Cultural Diplomacy: 'Best Practices' and What Could Be, If Only" *The Journal of Arts Management, Law, and Society* 39 (4): 260–79.

Scott, G. (2018). *Fashion Diplomacy Makes Statement at Local Embassies* <http://washdiplomat.com/PouchArticle/cms/using-joomla/extensions/components/content-component/article-category-list/142-011214fashiondiplomacy4.html>. Erişim tarihi: 24 Temmuz, 2018.

Scott, H. & Samson, J. (2009). *An Introduction to Music studies*. Cambridge: Cambridge University Press. pp. 52–55.

Seib, P. (2013). *Religion and Public Diplomacy*. Palgrave Mcmillan. Palgrave Macmillan Series in Global Public Diplomacy. ISBN 978-1-137-29112-7. DOI 10.1057/9781137291127

Sherman, D. J. & Rogoff, I. (1994). *Museum culture: Histories, discourses, spectacles*. Minneapolis: University of Minnesota Press.

Shrivastava, R. (2017). *What's the difference between diplomacy, foreign policy and international relations?* Quora. <https://www.quora.com/Whats-the-difference-between-diplomacy-foreign-policy-and-international-relations>. Erişim tarihi: Şubat 1, 2018.

Sikkink, K. (1998). *Activists beyond Borders: Advocacy Networks in International Politics*. Cornell University, Ithaca, 1998.

Sip, D. (2011). Literature and Cultural Diplomacy: An Essay on Cultural Readings. A three Piece Puzzle: The Relationship between Culture, International Relations and Globalization.

Smart, B. (2002). Michel Foucault. New York: Routledge.

Smith, F. (2011). History and Appreciation of Visual and Performing Arts. Kentuckt Educational television.

https://mrsduvall.weebly.com/.../1/1/.../art_history_book.pdf. Erişim tarihi 27 Ocak, 2018.

Spiro, P. (2013). Constraining Global Corporate Power: A Short Introduction. Vanderbilt Journal of Transnational Law 46: 1101-1118.

Sullivan, A. (2001). 'Cultural Capital and Educational Attainment' Sociology 35(4) 839-912. <http://soc.sagepub.com/content/35/4/893.abstract>. Erişim tarihi 17 Ocak, 2019.

Sullivan, A. (2002). 'Bourdieu and Education: How Useful is Bourdieu's Theory for Researchers?' Netherlands Journal of Social Sciences. 38(2) 144-66. http://www.cls.ioe.ac.uk/core/documents/download.asp?id=1423&log_stat=1.

Erişim tarihi 29 Mart, 2019.

Swan, M. (2013). International branch campuses' key role in the UAE. The National. <https://www.thenational.ae/uae/education/international-branch-campuses-key-role-in-the-uae-1.259036>. Erişim tarihi: Mayıs 7, 2018.

Sylvester, C. (2009). Art/Museums: International Relations Where We Least Expect It. London: Paradigm Publishers.

Taves, A. (2009). Religious Experience Reconsidered: A Building-Block Approach

to the Study of Religion and other Special Things. Princeton University Press.

The Columbia Encyclopedia. (1994). Fifth Edition. p. 1215.

Thomsen, M. R. (2008). Mapping World Literature: International Canonization and Transnational Literatures . London: Continuum.

Tomic, D. (2011). The 1001 Episodes: A Diplomatic Perspective to Turkish TV Series in the Western Balkans. <http://www.culturaldiplomacy.org/academy/content/pdf/participant-papers/eu/Djordje-Tomic-The-1001-Episodes-A-Diplomatic-Perspective-to-Turkish-TV-Series-in-the-Western-Balkans.pdf>. Erişim tarihi 28 Ocak, 2019.

Topic, M. & Sinisa, R. (2012). Cultural Diplomacy and Cultural Imperialism: European Perspective(s). Frankfurt am Main: Peter Lanf GambH, 2012.

Triana, B. (2015). Cultural Demands of the Host-Nation: International Student Experience and the Public Diplomacy Consequences. Journal of International Students, <http://jistudents.org/>. Volume 5, Issue 4 (2015), pp. 383-394. ISSN: 2162-3104 Print/ ISSN: 2166-3750 Online

Tunstall, L. (2013). A Long History of Animal Diplomacy (It's Not Just Pandas!). Huffpost. https://www.huffingtonpost.ca/lee-tunstall/panda-diplomacy-canada_b_3049488.html. Erişim tarihi: 19 Aralık, 2018.

Türk Dili Kurumu. TDK. (2018). Din. http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5c4f0d1e426940.50658015. Erişim tarihi: 12 Şubat, 2018.

Türk Dili Kurumu. TDK. (2018). Diplomasi. http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5c4

f0bb2dd0897.50831337. Erişim tarihi: 19 Şubat, 2018.

Türk Dili Kurumu. TDK. (2018). Diplomat.
http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5c4f0c03379c13.33361933. Erişim tarihi: 3 Nisan, 2018.

Türk Dili Kurumu. TDK. (2018). Sanat.
http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5c4f0cffa88694.89404111. Erişim tarihi: 13 Nisan, 2018.

Türk Dili Kurumu. TDK. (2018). Spor.
http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5c4f0d46835308.51243328. Erişim tarihi: 28 Nisan, 2018.

Tylor, E. B. (1871). Primitive Culture. John Murray, Albemarle Street. London, United Kingdom.

U.S Department of State. (1959). International Educational Exchange Service Bureau of International Cultural Relations.

U.S. Department of State. (1983). Senator Fulbright on international exchange. Speech to the Council on International Educational Exchange. Retrieved from <http://eca.state.gov/fulbright/about-fulbright/history/j-william-fulbright/j-william-fulbright-quotes>. Erişim tarihi: 13 Mayıs, 2018.

U.S. Department of State. Diplomacy in Action. (2018). Protocol Frequently Asked Questions. <https://www.state.gov/s/cpr/c18027.htm>. Erişim tarihi: 21 Mart, 2018.

UIA. (2000). Theatre propaganda. The Encyclopedia of World Problems & Human Potential. <http://encyclopedia.uia.org/en/problem/171024>.

UNESCO. (2001). United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

Universal Declaration on Cultural Diversity. November 2, 2001.

UNESCO.org. (2009). Performing Arts and Celebration. UIS, 2009 UNESCO Framework for Cultural Statistics, 2009. <http://uis.unesco.org/en/glossary>. Erişim tarihi: 17 Mart, 2018.

UNESCO.org. (2018). Performing arts (such as traditional music, dance and theatre). Intangible Cultural Heritage. UNESCO. <https://ich.unesco.org/en/performing-arts-00054>. Erişim tarihi: 18 Mart, 2018.

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. Universal Declaration on Cultural Diversity. November 2, 2001.

United Nations. Meetings Coverage and Press Releases. (2018). Music Unites People of Different Backgrounds, Secretary-General Says in Remarks Introducing ‘Why Music Matters’ Lecture. <http://www.un.org/press/en/2004/sgsm9580.doc.htm>. Erişim tarihi: 2 Haziran, 2018.

USC. (2016). Five Global Leaders in Fashion Diplomacy. USC center on public diplomacy. <https://uscpublicdiplomacy.org/story/five-global-leaders-fashion-diplomacy>. Erişim tarihi: 15 Aralık, 2017.

Vale, L. (1992). Architecture, Power, and National Identity. Routledge: London.

Valikappen, A. P. (2011). Orchid Diplomacy. Asia One. <http://news.asiaone.com/News/AsiaOne+News/Singapore/Story/A1Story20111111-310102.html>. Erişim tarihi: 30 Eylül, 2018.

Valikappen, A. P. (2016). An Orchid Diplomacy. Steemit. <https://steemit.com/news/@immarojas/an-orchid-diplomacy> . Erişim tarihi: 23 Ekim, 2018.

Van H. P. (2008). Place Branding: The State of the Art. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science* 2008; 616: 126-149

Vidal G. (1990). *Hollywood: A Novel of America in the 1920s* (New York, 1990): 89. Cf.

Wang, J. (2006). Managing national reputation and international relations in the global era: Public diplomacy revisited. *Public Relations Review*, 32, 91-96.

Ware V. (2010). *The New Literary Front: Public Diplomacy and the Cultural Politics of Reading Arabic Fiction in Translation*. CRESC Working Paper Series. Working Paper No. 85. Centre for Research on Socio-Cultural Change (CRESC)

Wasilewski, J. L. (2017). *Effecting Dynamic Cultural Exchange Through the Performing Arts: Three Case Studies of U.S. Exchanges with Asia*. Masters Thesis, Institute for Curatorial Practice in Performance, Wesleyan University, Middletown, Connecticut, USA

Wentao, Hu. (2007). "A Theoretical Analysis of Cultural Diplomacy". *Foreign Affairs Review*. No. 96. June 2007: 50-58..36

Wesch, M. (2018). THE ART OF SEEING. <http://anth101.com/wp-content/uploads/2018/01/ArtOfBeingHuman2017L2.pdf>. Erişim tarihi: 15 Temmuz, 2018.

Westcott, N. (2008). *Digital diplomacy: The impact of the Internet on international relations*. Research Report 16. Oxford: Oxford Internet Institute.

Wilkins, S. (2010). Higher education in the United Arab Emirates: an analysis of the outcomes of significant increases in supply and competition. *Journal of Higher Education Policy and Management*, 32(4), 389-400

Williams A. (1974). On high and Popular Culture. New Republic. <https://newrepublic.com/article/79269/high-and-popular-culture>. Erişim tarihi 29 Temmuz, 2018.

Wilson E. J. (2008). Hard Power, Soft Power, Smart Power, Annals of the American Academy of Political and Social Science, cilt 616 (2008): 114, DOI: 10.1177/0002716207312618.

Winegar, J. (2008). The Humanity Game: Art, Islam, and the War on Terror. Social Thought & Commentary.

Wiseman, G. (2004). "Polylateralism' and New Modes of Global Dialogue." In Diplomacy. Edited by Christer Jönsson and Richard Langhorne, vol. 3, chap. 9. Sage Library of International Relations. London: Sage Publications, 2004.

WVFC. (2016). What is Fashion's Role in Cultural Diplomacy? Women's voices for change. <https://womensvoicesforchange.org/what-is-fashions-role-in-cultural-diplomacy.htm>. Erişim tarihi: 12 Ağustos, 2018.

Yağmurlu, A. (2007). Halkla İlişkiler Yöntemi olarak Kamu Diplomasisi. İletişim Araştırmaları. 5(1). Ankara Āeniversitesi iletişim Araştırmaları ve Uygulama Merkezi iletişim: araştırmaları Dergisi. ISSN 1303-7900

Yanardagolu, E. & Karam, I. (2013). The fever that hit Arab satellite television: audience perceptions of Turkish TV series. Identities: Global Studies in Culture and Power, Taylor and Francis, 20:5, 561-579.

Yerli, K. (2017). Renaissance English Theatre as a Political Propaganda Instrument of the English Monarchy. Curr Res Soc Sci (2017), 3(3) • 76-85. Sakarya University, School of Foreign Languages, Sakarya, Turkey.

Yihua, X. (2015). Religion and China's Public Diplomacy in the Era of Globalization. *Journal of Middle Eastern and Islamic Studies (in Asia)* Vol. 9, No. 4, 2015.

Yin, Y. (2014). Britain's Cultural Diplomacy in China. Master Thesis. Aalborg University, Denmark & University of International Relations, China.

Yun, S. H. (2015). Does Student Exchange Bring Symmetrical Benefits to Both Countries? An Exploration Case for China and Korea. *International Journal of Communication* 9(2015), 710–731 1932–8036/20150005 Dongguk University, Seoul, Korea.

Zaugg I. A. & Nishimura, E. (2015). Angola and Kenya Pavilions in the 2013 Venice Biennale: African Contemporary Art and Cultural Diplomacy in the "Olympics of Art", *The Journal of Arts Management, Law, and Society*, 45:2, 134-149, DOI: 10.1080/10632921.2015.1039740

Ek 1: Elçilik personelinden sorulan sorular

1	Tiyatro	<p>Pakistan bağlamında tiyatro önemli mi?</p> <p>Türkiye'de hangi tiyatro biçimleri yapıldı?</p> <p>Kuklacılık ile ilgili herhangi bir gösteri var mıydı?</p> <p>Uygulamada herhangi bir tiyatro türü varsa, hangi etkinliklerde gerçekleştirilir?</p> <p>Sanatçılar arasında herhangi bir işbirliği var mıydı?</p> <p>Oyunlar hangi konularda yapılır?</p> <p>Türkiye'de tiyatro ve tiyatro sanatçıları için özel gruplar veya ünlü sendikalar var mı?</p>
2	Müzik	<p>Pakistan'ın kültürel diplomasisinde müzik ne kadar önemlidir?</p> <p>Burada herhangi bir konser var mıydı?</p> <p>Ulusal şarkı ve marşlarla ilgili bir şey eklemek ister misiniz?</p> <p>Türkiye'de çok sayıda insan "Jeevay Pakistan"ı tanıyorlar, bu şarkıyı nasıl biliyorlar? Düşüncelerinizi bizimle paylaşın.</p> <p>Türkler Qawali ve diğer Pakistan Sufi müziğine ilgi duyuyorlar mı?</p> <p>Herhangi bir müzik festivali, konser, yarışma, değişim veya işbirliği yapıldı mı?</p> <p>Türklerle birlikte söylenen şarkılar var mı?</p> <p>Türk sanatçıların söylediği herhangi bir Urduca şarkı var mı?</p> <p>Milli marşı ilk olarak hangi etkinliklerde oynanır?</p> <p>Pakistan'ın marşı farklı etkinliklerde çalındığında tercümesi de sağlanıyor mu?</p> <p>Televizyonda müzik programı var mı? Geçmişte ya da şimdiki zamanda?</p> <p>Pakistan etkinliklerinde canlı performans var mı?</p> <p>Bu gösteriler hangi etkinliklerde gerçekleştiriliyor?</p>
3	Dans	<p>Türkiye'de düzenlenen etkinliklerde hangi dans türleri yapılıyor?</p> <p>Gösteriler hangi etkinliklerde yapılır?</p> <p>Kültürel diplomasi bağlamında dans ne kadar önemlidir?</p> <p>İlişkilerin herhangi bir şekilde güçlendirilmesinde dansın yardımcı olduğunu düşünüyor musunuz?</p> <p>Burada profesyonel dans grupları var mı?</p> <p>Gruplar devlet tarafından destekleniyor mu?</p> <p>Herhangi bir dans sanatçısı değişimi var mı?</p> <p>Bu konuda herhangi bir politika var mı?</p>
4	Sinema	<p>Filmlerin kültürel diplomasi bağlamında sizce önemi nedir?</p> <p>Türk sinemasında gösterilmiş Pakistan filmleri var mı?</p> <p>Dublajlılar mı?</p> <p>Herhangi bir kültürel fayda sağladılar mı?</p> <p>Pakistan hükümetinden tarama için herhangi bir öneri oldu mu?</p> <p>Herhangi bir sanatçı değişimi veya işbirliği var mıydı?</p>

		Türkiye'de neden çok az film izleniyor ya da hiç izlenemiyor?
5	Mimarlık	<p>Elçilik binası ne zaman inşa edildi?</p> <p>Tasarımcı kimdi?</p> <p>Bina Pakistan tasarımında mı?</p> <p>Mimari sizce nasıl önemlidir?</p> <p>Pakistan burada kaç tane binaya sahiptir?</p> <p>Türkiye'de Pakistan mimarisinin başka eserleri var mı?</p> <p>Neden inşa edildiler? Tasarımda herhangi bir politik amaç var mı?</p> <p>Kore parkı gibi bir anıt var mı?</p> <p>Elçilik hangi amaçlarla kullanılıyor?</p> <p>Ziyaretçiler kimler?</p> <p>Okul binasını ve konutu kim tasarladı?</p> <p>Yapının yeri nedir, yol adı nedir ve yeri kim seçti?</p>
6	Resim	<p>Bu konuda ne yapılır?</p> <p>Pakistanlı sanatçılar için herhangi bir sergi var mı?</p> <p>Büyükelçiliğin önde gelen Pakistanlı sanatçılarından herhangi biri var mı?</p> <p>Herhangi bir yarışma yapıldı mı?</p> <p>Konusu neydi?</p> <p>Bu yarışmalarda kültüre önem verildi mi?</p> <p>Resimler öğrencilere geri mi verildi? Ya da elçilikte saklanır mısınız?</p> <p>Kamyon sanatı Türkiye'de nasıl tanıtılmakta ve sergilenmektedir?</p> <p>Peki ya Kına, nasıl tanıtıldı ve hangi etkinliklerde?</p> <p>Bize Embassy duvar resimlerinden bahsedin.</p> <p>Pakistan ulusal liderlerinin heykelleri var mı?</p> <p>Pakistan İslam ve Çağdaş sanatının bir göstergesi var mı?</p> <p>Resimler elçilik tarafından düzenlenen etkinliklerde gösteriliyor mu?</p> <p>Kızılay metro istasyonunda sanat eserlerini sergilemeye ne dersiniz?</p>
7	Moda ve Tasarım	<p>Ulusal kıyafetler hangi durumlarda giyilir?</p> <p>Sadece etkinliklere ev sahipliği yaparken mi giyilir, yoksa başka etkinliklere de misafir olarak giderken giyilir mi?</p> <p>Ankara'daki Pakistan Büyükelçiliği herhangi bir defile düzenliyor mu?</p> <p>Pakistanlı elbiseler için burada herhangi bir dükkan var mı? Herhangi bir devlet sponsorluğu alıyor mu?</p> <p>Türkiye'de Pakistan markaları var mı?</p> <p>Varsa tasarımcı kim?</p>
8	Fotoğrafçılık	<p>Fotoğraflar kültürel diplomasi açısından ne kadar önemlidir?</p> <p>Hiç sergi var mıydı?</p> <p>Elçilik binasında sergileniyorlar mı?</p> <p>Farklı etkinliklerde sergilenmek için öğrencilere verilir mi?</p> <p>Herhangi bir instagram hesabı veya sosyal medyadan bir şey var mı?</p>
9	Festivaller ve Fuarlar	Elçilikte festival ve fuar var mı? Eğer öyleyse, hangisi?

		<p>Başkalarıyla işbirliği içinde mi tutuluyor?</p> <p>Film, dans, müzik veya yemek festivali var mı?</p> <p>Herhangi bir kitap veya sanat fuarı var mı?</p> <p>Onlar ne kadar önemli?</p>
10	Müze	<p>Türkiye'de Pakistan hükümetine ait müzeler var mı?</p> <p>Türk müzeleriyle herhangi bir işbirliğimiz var mı?</p> <p>Bu müzelerde hangi şeyler sergileniyor?</p> <p>Çok ziyaretçi var mı?</p> <p>Eserler türk müzeleri ile değiştiriliyor mu?</p>
11	Mutfak	<p>Bu konuda pratikte nedir?</p> <p>Türkler yemeğimizi nasıl görüyor?</p> <p>Sokak yiyeceğimizin devlet düzeyinde tanıtımı var mı?</p> <p>Yemek hangi etkinliklerde servis edilir?</p> <p>Hangi yemekler servis edilir?</p> <p>Onları kim pişiriyor? Türk şefleri mi Pakistanlı mı?</p> <p>Yemek tariflerine biraz Türkçe dokunuş veriliyor mu?</p> <p>Türkler için hafif baharatlı yemek ayrı yapılıyor mu yoksa orijinal yemekler mi sunuluyor?</p> <p>Yoksa ikisinin karışımı mı?</p> <p>Herhangi bir yemek festivali var mı?</p> <p>Aşçılık kursları elçilik tarafından düzenleniyor mu?</p> <p>Türkiye'de yapılan yarışmalara Pakistanlı aşçıların katılımı veya yemek pişirme yarışması var mı?</p>
12	Yabancı öğrencilere burs vermek	<p>Türkiye için burs var mı</p> <p>Türk öğrenciler için özel bir program var mı?</p> <p>Pakistan'da şu anda kaç Türk öğrenci okuyor?</p>
13	Üniversitelerarası işbirliği	<p>İkili üniversiteler var mı?</p> <p>Türk okullarında Pakistan ile ilgili Pakistan okulları veya kursları var mı?</p> <p>Yoksa, böyle bir üniversiteyi veya okulu açmak için gelecek planları var mı?</p>
14	Dil Programları	<p>Urduca Türkiye'de nasıl tanıtılıyor?</p> <p>Konuşma klübü var mı?</p> <p>Urduca departmanlarına herhangi bir yardım sağlanmış mı?</p> <p>Urduca büyükelçilik okulunda bir konu olarak mı öğretiliyor?</p> <p>Urduca hangi üniversitelerde öğretiliyor?</p> <p>Seminer veya konferans var mı?</p> <p>Urduca'nın Yunus Emre gibi tanıtımı için herhangi bir merkez olabilir mi?</p>
15	Akademik Değişimler	<p>Pakistan ile Türkiye arasında herhangi bir akademik değişim var mı?</p> <p>Pakistan'dan gelen öğrencilere Pakistan için nasıl kültürel diplomat olunabileceği konusunda bir yönelim veya talimat verildi mi?</p> <p>Sizce değişim ne kadar önemlidir?</p> <p>Bahsetmek istediğiniz herhangi bir deneyiminiz var mı?</p>

16	Kütüphanelerin Açılışı	<p>Burada belirli bir Pakistan kütüphanesi var mı?</p> <p>Elçilikte veya konsoloslukta kütüphane var mı?</p> <p>Büyükelçiliğin herhangi bir kütüphanesiyle işbirliği var mı?</p> <p>Kütüphaneler arasında işbirliği var mı?</p> <p>Türkçe ya da üniversite kütüphanelerine kitaplar veriliyor mu?</p>
17	Edebiyat ve Çeviri	<p>Türkçe yazılmış herhangi bir kitap var mı?</p> <p>Herhangi bir çeviri var mı?</p> <p>Hangi kitaplar çevrilir?</p> <p>Tercüme devlet tarafından destekleniyor mu?</p> <p>Çeviri için kitapları kim seçer?</p> <p>Kitap fuarı var mı?</p> <p>Pakistanlı kitaplar farklı etkinliklerde gösteriliyor mu?</p>
18	Diziler	<p>TRT ile işbirliği var mı?</p> <p>Özel sektörde herhangi bir işbirliği var mı?</p> <p>Dublajlı veya alt başlıklı drama dizileri var mı?</p> <p>İzleyicinin tepkisi nedir ve popülaritesi nasıl?</p>
19	Haberler	<p>Burada Pakistan kanalı var mı?</p> <p>TRT ile işbirliği var mı?</p> <p>Özel sektörde herhangi bir işbirliği var mı?</p> <p>Etkinliklerin medya kapsamını nasıl ele alıyorsunuz?</p>
20	Din	<p>Bu iki ülke arasında din ile ilgili yapılanlar nelerdir?</p> <p>Resmi ziyaretleri vb. Oldu mu?</p> <p>Aynı dine sahip olmanın Pakistan Türkiye bağına güçlendirmede yardımcı olduğunu düşünüyor musunuz?</p>
21	Spor	<p>Türkiye ile Pakistan arasında oynanan oyunlardan bazıları hangileri?</p> <p>Burada düzenlenen herhangi bir turnuva var mı?</p> <p>Turnuvalar devlet destekliyor mu?</p> <p>Bu konuda ne yapılabilir?</p>
22	Hediyeler	<p>Onları kim yolluyor?</p> <p>Kime gönderildiler?</p> <p>Kamu binalarında sergileniyor mu?</p> <p>Bireylere mi veya bir bütün olarak millete mi sunuluyorlar?</p> <p>Genel olarak hangi şeyler sunulur?</p> <p>İçlerinde herhangi bir kültürel unsur var mı?</p> <p>Hangi olaylarda sunulurlar?</p>
23	Adlandırma	<p>Pakistanlı liderlerin adını taşıyan herhangi bir yer ya da şey var mı?</p> <p>Eğer öyleyse, hangisi?</p> <p>Hangi liderlerin isimlerine?</p>

Ek 2: Devlet Dışı Aktörler ve Uzmanlardan Sorulan Sorular

1	Tiyatro	<ol style="list-style-type: none">1. Pakistan'daki tiyatro uygulaması kaç yaşındadır?2. Pakistan'da gerçekleştirilen farklı tiyatro türleri nelerdir?3. Pakistan tiyatrosu Hint tiyatrosundan farklı mıdır?4. Pakistan dışında herhangi bir gösteri yapıldı mı?5. Tiyatro ve tiyatro sanatçıları için özel gruplar veya ünlü sendikalar var mı?6. Türkiye ile herhangi bir işbirliği var mı?7. Pakistan'ın kültürel diplomasisinde tiyatro nasıl bir rol oynayabilir?8. Tiyatro, Pakistan ve Türk halkını bir araya getirmede yardımcı olabilir mi?9. Pakistan Büyükelçiliği'ne Pakistan tiyatrosunu Türkiye'de tanıtması için neler önerirsiniz?10. Eklemek istediğiniz bir şey var mı?
2	Müzik	<ol style="list-style-type: none">1. Pakistan kültüründe müzik ne kadar önemlidir?2. Pakistan müziği ne kadar geniştir? Yani, bize çeşitli enstrümanlardan ve tarzlardan bahsedin. Farklı illerde farklı müzik var mı?3. Pakistan çağdaş müziğinin Hint çağdaş müziğinden farkı nedir?4. Müziğin politik bir önemi var mı? Eğer öyleyse, müzik uluslararası ilişkileri yönetmede nasıl rol oynayabilir?5. Müzik Pakistanlıları ve Türkleri daha da yakınlaştırır mı? Öyleyse nasıl?6. Pakistanlı ve Türk müzisyenlerin değişimi herhangi bir konuda yardımcı olabilir mi?7. Coke stüdyosunda olan Üsküdar aslında ünlü bir Türk şarkısıdır ve Coke stüdyosu versiyonunda Türk şarkıcı ile Pakistanlı bir şarkıcı Urduca'da şarkı söylüyor. Bu tür şarkılar hakkındaki görüşleriniz nelerdir?8. Türkiye'de Pakistan müziğinin desteklenmesinde sosyal medya nasıl kullanılabilir?9. Eklemek istediğiniz bir şey var mı?
3	Dans	<ol style="list-style-type: none">1. Sizce Pakistan kültüründe dans ve Pakistan kültürel diplomasisinde dans ne kadar önemlidir?2. Pakistan'da dans ne kadar büyük? Ya da Pakistan'da kaç dans türü var?3. Pakistan dans kültürü ile Hint Dans Kültürü arasında bir fark var mı?4. Pakistanlı dans sanatçılarının diğer ülkelerle değişimi faydalı olur mu?5. Pakistan dansını teşvik etmek için sosyal medya nasıl kullanılabilir?
4	Sinema	<ol style="list-style-type: none">1. Film veya sinema toplumumuzda ne kadar önemlidir?2. Pakistan'ın kültürel diplomasisinde herhangi bir rol oynayabilir mi? Eğer öyleyse, hangi rolü?3. Sizce sinema Pakistan-Türkiye ilişkilerini güçlendirebilir mi?4. Pakistan kültürünün tanıtımı ve promosyon için Türkiye'de hangi filmlerin gösterilmesini önerirsiniz?5. Kung Fu her zaman filmlerde Çin kültürünün önemli bir parçası olarak gösterildi ve birisi Kung Fu deyince Çin aklımıza geliyor. Kung Fu, filmlerde

		<p>Çin kültürünün temsilcisi oldu. Sizce Kung Fu gibi hangi şey veya şeyler Pakistan kültürünü filmlerde temsil edebilir?</p> <p>6. Halen iki ülkenin film yapımcıları ve oyuncularını arasında böyle bir işbirliği yoktur. Son 5 yılda, burada bir veya iki film elçilik tarafından gösterildi. Sinemanın burada çok popüler olmasına ve zaman zaman Hint filmlerinin sinemalarda da gösterilmesine rağmen, Türk sinemasında gösterilmiş herhangi bir Pakistan filmi hiç duymadım. Sizce bunun arkasındaki nedenler nelerdir?</p> <p>7. Pakistan, özellikle Pakistan büyükelçiliği bu konuda ne yapmalı?</p> <p>8. Bu bağlamda sosyal medya nasıl kullanılabilir?</p> <p>9. Sizce Pakistan ve Hint kültürü farklı mı? Öyleyse, filmlerimiz farkı gösterir mi?</p> <p>10. Dünyaya Pakistan kültürünün Hint kültüründen farklı olduğunu söylemeye çalışıyorsak, filmler herhangi bir konuda yardımcı olabilir mi? Öyleyse nasıl?</p> <p>11. Ekleme istediğiniz bir şey var mı?</p>
5	Mimarlık	<p>1. Pakistan mimarisini nasıl tanımlayacaksınız?</p> <p>2. Diğer mimarlık stillerinden farkı nedir?</p> <p>3. Çağdaş mimari, Hint mimarisinden farklı mıdır?</p> <p>4. Ankara'daki Pakistan büyükelçiliği binasına ilişkin görüşleriniz nelerdir?</p> <p>5. Büyükelçilik binası Pakistan kültürünü iç ve dış tasarım açısından yansıtıyor mu?</p> <p>6. Ankara'daki Pakistan okul binası ve Ankara'daki elçilik ikametgahı hakkında yorum yapar mısınız?</p> <p>7. Pakistan kültürünün bir yansıması yapmak için ne yapılabilir veya yapılması gereken şeyler nelerdir?</p> <p>8. Pakistan mimarisinin tanıtımında sosyal medya nasıl kullanılabilir?</p>
6	Resim	<p>1. Pakistan'da popüler olan su rengi, yağlıboya resim vb. Hangi ortamlar kullanılır?</p> <p>2. Pakistan'ın geçmişte ve günümüzdeki ünlü sanatçılar kimlerdir?</p> <p>3. Günümüz sanatçıları iyi işler yapıyor mu?</p> <p>4. Pakistan kültürünü tanıtmak ve Türkiye ile bağları güçlendirmek için resimler nasıl kullanılabilir?</p> <p>5. Ankara'daki Pakistan Büyükelçiliği, lise öğrencileri arasında sanat yarışması düzenliyor ve kazananlara Chughtai sanat ödülü veriliyor. Siz Pakistan kültürünü tanıtmak için hangi konuları öneriyorsunuz?</p> <p>6. Mehndi ve kamyon sanatı, diğer ülkelerde Pakistan kültürünü desteklemekte yardımcı olabilir mi?</p> <p>7. Pakistan kültürünü desteklemek için başka hangi sanatsal şeyler kullanılabilir?</p> <p>8. Elçiliğe ne önerirsin?</p>
7	Moda ve Tasarım	<p>1. Kültür ve kültür alanında moda ve tasarım ne kadar önemli ya da bellidir?</p> <p>2. Dünya pansumanımızı nasıl görüyor?</p> <p>3. Bazı deneyimler ve örnekler verebilir misiniz?</p>

		4. Pakistanlı elbiseleri tanıtmak için sosyal medya nasıl kullanılabilir?
8	Fotoğrafçılık	<p>1. Fotoğraflar kültürel diplomasi bağlamında ne kadar önemlidir?</p> <p>2. Sizce Pakistan bu araçtan çok faydalıyor mu?</p> <p>3. Pakistan Türkiye ilişkilerini güçlendirmek için fotoğraflar kullanılabilir mi? Öyleyse nasıl?</p> <p>4. Pakistan, burada Pakistan kültürünü tanıtmak için bunu nasıl kullanabilir?</p> <p>5. Ne tür fotoğraflar burada daha uygun olur?</p> <p>6. Sosyal medya nasıl kullanılabilir?</p> <p>7. Büyükelçiliğin bu konudaki çalışmaları hakkındaki görüşleriniz nelerdir?</p>
9	Festivaller ve Fuarlar	<p>1. Festivaller ve fuarlar kültürel diplomaside nasıl bir rol oynar?</p> <p>2. Türkiye durumunda nasıl yardımcı olabilirler?</p> <p>3. Kültürel diplomasi ile ilgili olarak, fuarlar ve diğer festivaller nerede yapılmalı?</p> <p>4. Ne tür bir festival düzenlenebilir? (Film, dans, müzik veya yemek festivalleri gibi)</p> <p>5. Elçiliğe başka neler önerirsiniz?</p> <p>6. Eklemek istediğiniz bir şey var mı?</p>
10	Müze	<p>1. Kültürün tanıtılmasında müzeler nasıl önemlidir?</p> <p>2. Pakistan'ın yurtdışında herhangi bir müzesi var mı?</p> <p>3. Başka ülkelerdeki müzelerle herhangi bir işbirliği var mı?</p> <p>4. Pakistan hiç eserleri diğer ülkelerin müzeleriyle değiştirdi mi?</p> <p>5. İnternette mevcut herhangi bir Pakistan müzesi var mı? Değilse, olmalarını sağlayacak bazı planlar var mı?</p>
11	Mutfak	<p>1. Restoranınız kaç yıldır çalışıyor?</p> <p>2. Türkiye'de böyle bir restoran açmak hakkında ne düşünüyorsunuz?</p> <p>3. Restoranınızı ziyaret eden çok sayıda Türk var mı?</p> <p>4. Yiyeceklerimizi severler mi?</p> <p>5. Mutfak her kültürün önemli bir parçasıdır ve yabancı ülkelerde tanıtımına yardımcı olmaktadır. Bu konudaki görüşleriniz nelerdir?</p> <p>7. Eklemek istediğiniz bir şey var mı?</p> <p>8. Toplamda kaç yemek servis ediyorsunuz?</p> <p>9. Pakistan Büyükelçiliği, Türkiye'de Pakistan yemeklerini nasıl tanıtabilir? Herhangi bir öneriniz var mı?</p>
12	Yabancı öğrencilere burs vermek	
13	Üniversitelerarası işbirliği	<p>1. Üniversiteler arasındaki işbirliği Pakistan'ın kültürel diplomasisine nasıl yardımcı olmaktadır?</p> <p>2. Bu konuda yeterli iş yapılıyor mu?</p> <p>3. Büyükelçilik veya Pakistan hükümeti için Türkiye'ye atıfta bulunup bulunmadığına dair bir öneriniz var mı?</p>
14	Dil Programları	1. Kültürel diplomaside dil ne kadar önemlidir?

		<p>2. Urduca iki ülke arasındaki kamu diplomasisinde herhangi bir rol oynuyor mu? Yoksa Urduca iki kişiyi bir araya getirmede rol oynayabilir mi?</p> <p>3. Urduca burada nasıl tanıtılıyor?</p> <p>4. Pakistan'ı duyduklarında, kardeş ülke diyorlar, peki neden Pakistan'ın ulusal dili olan Urduca, bu kadar popüler değil ve insanlar bunu bilmiyorlar?</p> <p>5. Urduca tanıtımı için herhangi bir devlet kurumu var mı?</p> <p>6. Devlet dışı aktörler Urduca'yı desteklemekte nasıl yardımcı olurlar?</p> <p>7. Dil/dillerin tanıtımı için kütüphaneler kullanılıyor mu?</p> <p>8. Burada öğrenciler ve yazarlar, akademisyenler veya diğer önde gelen insanlar arasında herhangi bir tartışma veya seminer var mı? Kültürel diplomasi hedeflerine ulaşmada yardımcı olurlar mı?</p> <p>9. Türklere Urduca öğretiyordunuz, onlar için çok mu zor? Öğrenmekten hoşlanıyorlar mı yoksa hoşlanıyorlar mı?</p> <p>10. Burada, Pakistan'ın bölgesel dillerini teşvik etmek için herhangi bir kapsam var mı?</p> <p>11. bizim literatür dil kurslarına yeterli alan verilmiş mi yoksa sadece gramerle sınırlıdır?</p> <p>12. Türk üniversitelerinin Urduca bölümlerinde sunulan kurslarla ilgili görüşleriniz nelerdir? Kurslardaki müfredat kültürümüzü yansıtıyor mu?</p> <p>13. Dil öğretmenlerinin Pakistan'ın kültürel diplomatları olarak rolünü nasıl görüyorsunuz?</p> <p>14. Türkçe, Fransızca, İngilizce ve Almanca gibi, Urduca dili için bir merkez kurma konusundaki görüşleriniz nelerdir?</p> <p>15. Elçilikte bu konuda çalışma hakkındaki görüşleriniz nelerdir?</p> <p>16. Başka ne yapılabilir?</p> <p>17. Sosyal medya herhangi bir şekilde kullanılabilir mi?</p>
15	Akademik Değişimler	<p>1. Akademik değişimler genel olarak kültürel diplomaside nasıl yardımcı olur?</p> <p>2. Pakistan bu değişim seçeneğinden faydalıyor mu?</p> <p>3. Pakistan akademik değişim sayısını arttırmalı mı?</p> <p>4. Akademik değişim sırasında deneyiminiz nasıldı?</p> <p>5. Böyle değişimlerin insanlarımızın kültürümüzü ziyaret ettikleri ülkeye tanıtmasına izin verdiğini düşünüyor musunuz? Siz de bazı deneyimlerinizi paylaşabilirsiniz.</p> <p>6. Ekleme istediğiniz bir şey var mı?</p> <p>7. Pakistan veya Pakistan elçilikleri başka neler yapabilir?</p>
16	Kütüphanelerin Açılışı	<p>1. Kültürlerin tanıtımında kütüphaneler neden önemlidir?</p> <p>2. Yurtdışındaki tüm Pakistan elçiliklerinde Pakistan kütüphaneleri bulunmalı mı?</p> <p>3. Pakistan'daki online kütüphanelerin başka ülkelerde açılması hakkındaki görüşleriniz nelerdir?</p> <p>4. Pakistan kütüphanelerinin diğer ülkelerin kütüphaneleriyle yeterince</p>

		işbirlikleri var mı?
17	Edebiyat ve Çeviri	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bu alanda edebiyat ne kadar önemlidir? 2. Çeviri ne kadar önemlidir? 3. Tercümesi ne kadar zor? 4. Türk halkı çevrilmiş versiyonları anlıyor mu? 5. Bizim edebiyatımızı severler mi? 6. Önemli olaylar veya örnekler? 7. Sosyal medya nasıl kullanılabilir? 8. Daha fazla kitap fuarı olmalı mı? 9. Pakistan bu alanda başka neler yapabilir?
18	Diziler	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pakistani dramalarını yada dizilerini neden seviyorsunuz? 2. Onları ilk nasıl keşf ettiniz? 3. Büyük bir izleyici kitleniz var mı? 4. Ekibinizde kaç kişi var? 5. Ne zamandan beri çeviriyorsunuz? 6. Pakistanlılar yardım ediyorlar mı? 7. Şu ana kadar kaç filme ve dizilere altyazı yapıldı? 8. Hangileri? 9. Bu Pakistan kültürünü anlamak için yardımcı oldu mu? 10. Türk kültürüyle benzerlikler buluyor musunuz? 11. Türk halkı ya da izleyiciler nasıl bir tepki veriyorlar?
19	Haberler	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pakistan bu ortamı burada nasıl kullanıyor? 2. Nasıl katılıyorsunuz? 3. İlişkiyi güçlendirmede ne kadar önemlidir? 4. Türk halkı buna nasıl cevap veriyor? Tarihten bir örnek var mı? 5. Pakistan daha fazla ne yapmalı? 6. Sosyal medya nasıl kullanılabilir?
20	Din	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bu iki ülke arasında din konusunda yapılanlar nelerdir? Herhangi bir resmi ziyaret vs. oldu mu? 2. Aynı dine sahip olmanın Pakistan Türkiye bağıni güçlendirmede yardımcı olduğunu düşünüyor musunuz? 3. Daha da güçlü hale getirmek için ne yapılabilir? 4. Dini diğer ülkelerle iyi ilişkiler kurmak için kullanabilir miyiz? 5. Elçiliğe vermek istediğiniz herhangi bir öneriniz var mı? 6. Eklemek istediğiniz bir şey var mı?
21	Spor	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uluslararası düzeyde oynanan Pakistan iç ve dış mekan oyunlarından bazıları hangileridir? 2. Pakistan'da en çok hangi oyunlar popülerdir? 3. Sizce sporun politik bir önemi var mı? Varsa, spor uluslararası ilişkileri yönetmede rol oynayabilir mi? 4. Pakistan ile Türkiye arasında oynanan oyunlar hangileridir? 5. Sporun kültürün önemli bir parçası olduğunu düşünüyor musunuz?

		<p>Pakistan'ın kültürel diplomasisinde spor nasıl bir rol oynayabilir?</p> <p>6. Türkiye'deki en popüler oyun futboldur ama o Pakistan'da çok popüler değildir. Pakistan en popüler oyun krikettir ama Türkler bunu bilmiyorlar. Bu durumda, iki halkı spor yoluyla daha da yakınlaştırmak için ne yapılabilir?</p> <p>7. Pakistan büyükelçiliği burada Pakistan spor kültürünü desteklemek için ne yapmalı?</p> <p>8. Milli oyunumuz hokeyi, burada geliştirmek için ne yapılmalı?</p> <p>9. Sosyal medya herhangi bir yardımı olabilir mi?</p> <p>10. Sizce Pakistan spor kültürü Hint spor kültüründen farklı mı?</p> <p>11. Ekleme istediğiniz bir şey var mı?</p>
22	Hediyeler	<p>1. Kültürel diplomasi hediye ne kadar önemlidir?</p> <p>2. Pakistan kültürünü temsil etmek için yurtdışına giderken hangi şeyler hediye olarak verilmelidir?</p> <p>3. Hediyeler bireylere mi sunulmalı veya milletlere mi?</p> <p>4. Hediyelerle ilgili eklemek istediğiniz herhangi bir şey var mı?</p>
23	Adlandırma	<p>1. Sizce kültürel diplomasi nedir?</p> <p>2. Pakistan dünyaya kültür alanında ne göstermeli?</p> <p>3. Sizce, karayolları, parklar veya binaları yabancı liderlerin isimlerine göre adlandırmanın önemi nedir?</p> <p>4. Bu şeylerin ve yerlerin bu adlandırılmasıyla ilgili eklemek istediğiniz herhangi bir şey var mı?</p>

Özet

Bu araştırma, Pakistan tarafından Türkiye'de uygulanan farklı kültürel diplomasi biçimlerini incelemektedir. Küreselleşme ve teknolojik ilerleme ile birlikte yeni bir diplomasi kavramı, yani kamu diplomasisi ortaya çıkmıştır ve kültürel diplomasi bunun önemli bir parçasıdır. Kültür, halktan halka ilişkileri güçlendirmek ve arkadaş edinmek için yumuşak bir güç olarak kullanılmaktadır. Pakistan ve Türkiye, Pakistan'ın kuruluşundan bu yana kardeşçe ilişkilerin tadını çıkarmaktadır ve bu çalışma, ilişkilerini daha da güçlendirmek ve daha olumlu bir imaj oluşturmak için Pakistan'ın Türkiye'de farklı kültürel diplomasi biçimlerinde neler yaptığını incelemeyi amaçlamaktadır. Veriler, Pakistan'daki kültürel diplomasinin devlet ve devlet dışı aktörleri ile görüşülerek ve Pakistan Büyükelçiliği'nin 2012 - 2018 döneminde resmi bloğunda sunduğu içeriğin incelenmesiyle toplanmıştır. Araştırma Pakistan'ın bu konuda bazı çalışmalar yaptığını ancak bunun yeterli olmadığını ve daha fazlasına ihtiyaç duyulduğunu ortaya çıkarmıştır. Demokratik istikrarın olmaması, kültürel diplomasiye uygun işleyen organların eksikliği, kültürel diplomasi ile ilgilenilmemesi ve sınırlı mali kaynaklar ana engellerdir. Bazı ciddi ve zamanında adımlar atarak Pakistan sadece kendisinin daha olumlu bir imajını değil, aynı zamanda dostlar ve turistler de kazanabilir.

Anahtar kelimeler: Kültürel Diplomasi, Kamu Diplomasisi, Yumuşak Güç, Pakistan, Türkiye

Abstract

This research studies the different forms of cultural diplomacy practiced by Pakistan in Turkey. With globalization and technological advancement, a new concept of diplomacy i.e. public diplomacy has emerged and cultural diplomacy is an important part of it. Culture is being used as a soft power to strengthen public to public relations and make friends. Pakistan and Turkey have been enjoying brotherly relations since the establishment of Pakistan and this study aims at studying what Pakistan is doing in different form of cultural diplomacy in Turkey to further strengthen the relations and build a more positive image. The data is gathered through interviewing state and non-state actors of Pakistan's cultural diplomacy in Turkey and through analyzing the content provided by the Embassy of Pakistan on its official blog during the time period 2012 to 2018. The study found out the Pakistan was doing some work in this regard however, that was not sufficient and there was need to be done a lot more. Lack of democratic stability, proper functioning bodies, interest in cultural diplomacy and limited financial resources were the main hindrances. By taking some serious and timely measurements Pakistan could portray not only a more positive image of itself but also gain friends and tourists.

Key words: Cultural Diplomacy, Public Diplomacy, Soft Power, Pakistan, Turkey